

**Masarykova univerzita
Filozofická fakulta**

Seminář dějin umění

Dějiny umění

Bc. Šárka Burešová

Obrazárna cisterciáckého kláštera ve Vyšším Brodě
Magisterská diplomová práce

Vedoucí práce: prof. PhDr. Lubomír Slavíček, Csc.

2015

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně
s využitím uvedených pramenů a literatury.

.....

Mé poděkování patří v první řadě vedoucímu mé diplomové práce panu prof. PhDr. Lubomíru Slavičkovi, Csc. za jeho pomoc s výběrem tématu, jeho odborné vedení, rady a jeho trpělivost při jejím vedení. Poděkování patří také panu převorovi Janu Justinovi Berkovi O. Cist., který mi zpřístupnil fond vyšebrodské obrazárny a udělil mi povolení přístupu k archivním materiálům s ní souvisejících. V neposlední řadě chci poděkovat pracovníkům Alšovi jihočeské galerie, Národní galerie, Státního oblastního archivu v Třeboni a Národního památkového ústavu v Českých Budějovicích, kteří mi zpřístupnili řadu pro mou práci stěžejních pramenů.

Obsah:

1. Úvod	1
2. Historie místa	2
2. 1. Historie vyšebrodského kláštera	2
2. 2. stavební historie kláštera	11
3. Historie obrazárny	14
3. 1. Rešerše pramenů	14
3. 2. Založení sbírky a její historie do roku 1938	16
3. 3. Historie sbírky po roce 1938	19
4. Umístění obrazárny a její rozložení	22
5. Obsah obrazárny	25
5.1 Nejstarší kusy ve sbírce	26
5. 1. 1. Středověké umění	26
5. 1. 2. Nejstarší díla v obrazárně	28
5. 2. Figurální malba	30
5. 2. 1. Portrétní tvorba anonymních mistrů a kopisté	30
5. 2. 2. Figurální malba s připsaným autorstvím	32
5. 3. Žánrová malba	38
5. 4. Krajinomalba	39
5.4.1. Krajiny antikizující	39
5.4.2. Veduty	40
5.4.3. Krajinomalba s figurální stafáží	41
5.4.4. Mariny	44
5. 5. Zátíší	45
5. 5. 1. Zátíší s nepřipsaným autorstvím	45
5.5.2. Květinová zátíší	46
6. Zátíší typu Lesního zákoutí připsané Johannovi B. Hälszelovi	48
7. Obrazárna v kontextu dobového sběratelství	51
8. Závěr	54
9. Katalog obrazárny	56
10. Obrazová příloha	137
11. Obsah katalogu	247
12. Seznam obrazové přílohy	250
13. Seznam citovaných pramenů	264

2. Úvod

V úvodu nejprve nastíním téma, kterému se budu ve své práci věnovat. Jak vyplývá z názvu, ve středu mého zájmu stojí klášterní obrazárna cisterciáckého kláštera ve Vyšším Brodě. Přínos tohoto konventu založeného ve 13. století je často spatřován spíše v jeho středověké historii, této jeho stavební fázi a z této doby pocházející umělecké produkci. Cisterciácký klášter je však pozoruhodný zejména také proto, že od svého založení funguje dodnes, přestože byl dvakrát během 20. století zrušen, jeho činnost byla vždy obnovena. Proto se nám do dnešní doby v jeho stěnách zachovaly rozsáhlé fondy klášterního pokladu, obrazárny, knihovny a archivu.

Vyšebrodské sbírky obsahují řadu středověkých děl vysoké kvality a jeho původní gotická architektura není tolik poznamenána mladšími přestavbami, snad proto se většina badatelů zabývá právě jeho nejstarší historií a pro bohatost těchto památek opomíjí mladší epochy rozvoje kláštera.

Ve své práci se budu zabývat dobou pozdního baroka a po něm následujícími obdobími, jelikož počátky vyšebrodské obrazárny lze spatřovat až ve 3. čtvrtině 18. století, kdy začal opat Ouirin Mickl budovat původní sbírku obrazů. V následujících letech však zásluhou dalších opatů dostala sbírka vlastní prostory a byla dále rozšiřována. Ve 20. století pak byla ohrožena nacisty a v 50. letech byla z kláštera vyvlastněna státem a opět do něj koncem tohoto století navrácena. Proto se ve své práci neomezují pouze na jedno určité období, ale pokouším se krátce postihnout celou historii sbírky až do současnosti.

Součástí tohoto pojednání je i katalog klášterní obrazárny, který představuje 223 položek a zaměřuje se pouze na díla novověká a mladší. Středověká tvorba je z katalogu vynechána, protože jejich funkce a umístění nikdy nesouviselo s uměleckými kabinetů, ale se sakrálními částmi konventu. Na tento katalog navazuje stručný popis obsahu sbírky, který se pokouší představit nejzajímavější sbírkové kusy. V závěru je dán vyšebrodský fond obrazů do souvislosti s dobovým sběratelským pozadím.

Tato práce se tedy pokouší zodpovědět otázky kolem vzniku vyšebrodské obrazárny, otázky kolem její historie a kolem její funkce, avšak především se snaží kompletně popsat její obsah. Struktura pojednání postupuje od obecnějších partií ke konkrétnějším. Na počátku se tedy budu věnovat historii kláštera a její obrazové sbírky, dále jejímu obsahu a v závěru se jí pokusím zasadit do obecnějšího kontextu.

Vyšebrodská obrazárna si pro kvalitu svých exponátů, pro svou různorodost a také pro početnost děl zaslouží totiž po bouřlivém období 20. století novou inventarizaci. Ta je důležitá i vzhledem k rozsáhlým ztrátám, jenž fond během 2. světové války a během počátku 50. let utrpěl. Kratší pojednání o její historii a její bližší představení má za účel osvětlit hodnotu tohoto, v souvislosti s dalšími podobnými sbírkami, vcelku pozdního sběratelského počínu vyšebrodských řeholníků.

2. Historie místa

2. 1. Historie vyšebrodského kláštera

O historii cisterciáckého kláštera ve Vyšším Brodě a o jeho památkách ve svých pracích pojednává řada odborníků, avšak je nutno podotknout, že většina těchto studií se zaměřuje na dobu vrcholného středověku až raného novověku. Přestože ve své práci chci poukázat na vznik klášterní obrazárny a její historii, pokládám za nutné ve stručnosti vzpomenout na historii tohoto místa, jehož význam je více spatřován v dobách výše zmíněných, nežli v době pokročilého novověku, kdy vznikala obrazárna.

Opatství ve Vyšším Brodě je ukázkou fundací cisterciáckých klášterů vznikajících ve 13. století. Tento řád se v českých zemích začal rozšiřovat již ve 12. století, kdy mezi lety 1140- 1200 bylo založeno pět klášterů. Přestože i v 1. polovině 13. století byly vyvíjeny snahy o další fundace, zdařil se teprve pokus o založení kláštera ve Vyšším Brodě z 50. let 13. století.¹ Tehdy, roku 1259, jeden z nejvýznamnějších šlechticů a politiků Českého království za vlády krále Přemysla Otakara II., kterým byl Vok z Rožmberku, nechal založit klášter v jižních Čechách, aby spojil svá panství na českém a hornorakouském území. Vyšebrodský klášter je tedy jednou z ukázek snahy rodu Vítkovců, z jejichž řad Vok pocházel, o kolonizaci prozatím neosídlené krajiny

¹ Charvátová Kateřina, *Dějiny cisterciáckého řádu v Čechách 1142 – 1420*, sv. II, *Kláštery založené ve 13. a 14. století*, Praha 2014, s. 9.

na pomezí Čech a Horního Rakouska.²

A tak při sídlišti Hohenfurt, česky zvaného Vyšší Brod, na obchodní stezce mezi Českým královstvím a Rakouskem vznikl nový cisterciácký klášter.³ „*Není vyloučené, že volba místa, i když přestupovala řádová pravidla o odloučenosti klášterů, vycházela z reálné komunikační dostupnosti v téměř neosídlené krajině. Pomineme-li blízkost tržního ústředí, vyhovovala poloha cisterciáckým předpisům.*“⁴

Vok z Rožmberku, pocházející z významného rodu Vítkovců, měl zajisté na výběr vícero církevních řádů, které k osídlení Vyššího Brodu mohl povolát, avšak pravděpodobně pod vlivem své manželky Hedviky z rakouského hraběcího rodu Schauenberků, jehož vazby na Vítkovce měly již delší tradici, zvolil řád Cisterciáků. Rodový klášter ve Wilheringu, jenž se stal mateřským pro vyšebrodské opatství, byl totiž založen právě pod patronací Schauenberků již roku 1146.⁵

Cisterciácký řád, jenž vznikl ve Francii na přelomu 11. a 12. století jako reformní hnutí benediktinské řehole a kladl důraz na život v odloučenosti, práci a modlitbě, se stal díky svým zásadám velice oblíbeným. Proto již od jeho počátku vznikala řada filiací po celé Evropě. Byla vytvořena pevná struktura řádu, která se ukázala velice funkční. Prvoklášter v Cîteaux byl mateřským pro další čtyři kláštery, z nichž řeholníci vycházeli zakládat další dceřiné ústavy po celé Evropě. Zachovala se tak genealogická linie mezi jednotlivými filiacemi, přičemž přirozeně vznikala jejich hierarchie. Směrnice týkající se řeholního života a schvalování nových klášterů vždy musela projednat generální kapitula složená ze všech opatů cisterciáckých klášterů, jenž se pravidelně scházela v Cîteaux.⁶ Do střední Evropy přicházeli mniši především z kláštera Morimond založeného roku 1115 v Burgundsku. Nejstarší cisterciácká opatství na našem území v Sedleci, Plasech a Pomuku pak vycházeli z německých klášterů ve Waldsassenu, Langheimu a Ebrachu. Proto Cisterciákům bylo přezdíváno „rýnští mniši“. Jihočeské kláštery založené

2 Vaniček, *Vítkovci a český stát 1169 – 1269*, Československý časopis historický 29, 1981, s. 89 -110.

3 Charvátová 2014, s. 10 -11.

4 Ibidem, s. 11.

5 Ibidem, s. 11.

6 Buben Milan, *Encyklopedie řádů a kongregací a řeholích společenství katolické církve v českých zemích, sv. II, mnišské řády*, Praha 2004, s. 153 – 158.

ve 13. století osidlují zase mniši příchozí z Rakouska, a to z Wilheringu a Heiligenkreuzu.⁷ Vazby Voka z Rožmberku na rakouský rod Schauenberků, jenž se zasloužil o fundaci jednoho z těchto klášterů, zajisté pomohly přizvání rakouských mnichů do Čech.

⁷ Ibidem, s. 177.

Od roku 1258, jak dokládá řada dochovaných archivních materiálů, začíná Vokova snaha realizovat zamýšlenou fundaci. Přestože stále probíhala jednání s kláštery v Citeaux a Wilheringu, k zakládacímu aktu došlo za přítomnosti pražského biskupa Jana III. z Dražic již roku 1259, jenž v červnu téhož roku vydal svou Konfirmaci a tím založení kláštera stvrdil.⁸ Toho roku snad do Vyššího Brodu přišli i mniši z Wilheringu.⁹ Roku 1264 na vyžádání opatství fundaci potvrzuje i král Přemysl Otakar II., jenž tak po Vokově smrti vyšebrodské cisterciáky bere pod svou ochranu.¹⁰ Klášter však i nadále zůstal silně navázán na rod Rožmberků.

Přestože legenda o založení kláštera tvrdí, že jeho fundátor Vok z Rožmberku měl ke svému činu spirituální pohnutky, jelikož byl božím zásahem zachráněn před utonutím z vod řeky Vltavy, lze předpokládat, že jistou roli sehrála i potřeba rodového mauzolea, kde bylo až do 17. století pohřbeno 36 příslušníků Rožmberského rodu a 3 příslušníci krumlovské rodové větve Vítkovců.¹¹ Potřeba vhodného místa k poslednímu odpočinku a výběr vhodných božích služebníků, kteří by toto místo spravovali, určitě volbu církevního řádu velmi ovlivnili. Cisterciáci byli totiž proslulí svou zbožností a tak „v celoevropských rozměrech najdeme mnoho cisterciáckých opatství, která sloužila jako rodová pohřebiště“¹².

Spjatost vyšebrodského opatství se zakladatelským rodem dokládá i fakt, že roku 1290 bratři přijali tělo popraveného Závíše z Falkenštejna, jenž byl nepřitelem českých králů Přemysla Otakara II. a Václava II., a přes všechno nebezpečí jej pohřbily do kapitulní síně kláštera, jelikož opatství za svého života daroval relikvii Kristova kříže zasazenou v bohatě zdobeném zlatém relikviáři.¹³ Jedná se o tzv. Závíšův kříž, jenž je v klášterním pokladu uchován dodnes a je prohlášen za Národní kulturní památku. Z náboženského pohledu se jedná o velice cennou relikvii, již je přikládána vysoká důležitost, proto její původní vlastnictví nutně souvisí s panovnickými rody. Kříž pravděpodobně Závíš z Falkenštejna získal sňatkem s jednou ze svých manželek, a to buď z uherského královského

8 Čechura, *Počátky vyšebrodského kláštera*, Jihočeský sborník historický 50, 1981, s. 4 -16.

9 Charvátová 2014, s. 15.

10 Čechura 1981, s. 11.

11 Kolda, *Vyšebrodský klášter – nekropole Rožmberků*, *Jihočeský sborník historický*, 57, 1988, s. 173 – 183.

12 Charvátová 2014, s. 18.

13 *Ibidem*, s. 19.

pokladu sňatkem s uherskou princeznou Alžbětou či z českého pokladu sňatkem s královnou vdovou.¹⁴

Mecenášská činnost Rožmberků však prostupuje i 14. stoletím, když Petr I. Rožmberk nechává dostavět klášterní chrám a když jeho syn Jindřich věnuje před polovinou tohoto století klášteru cyklus devíti deskových obrazů, které dnes připisujeme dílně Mistra vyšebrodského cyklu. O těchto významných deskových malbách, jež jsou ve sbírkách kláštera do dnešní doby, pojednává řada studií a publikací, jelikož lákají pozornost mnoha odborníků.¹⁵ V klášterním majetku samozřejmě nalezneme řadu dalších středověkých uměleckých památek, a to ať už se jedná o plastiky či deskové malby. Na rozkvět v těchto dobách poukazuje však i samo architektonické pojetí kláštera, jenž se zdá být v kontextu středověkého stavitelství na česko- rakouském pomezí neopomenutelným. Svou středověkou podobu opatství získalo právě díky rožmberským fundacím, ať už se jednalo o dary v podobě majetkově hospodářské, finanční či o konkrétní umělecké předměty.

Přestože je ve vlastnictví vyšebrodského kláštera celá řada středověkých malířských děl, do své práce o klášterní obrazárně jsem je záměrně nezařadila z toho důvodu, že je nepokládám za relevantní řadit mezi další mladší díla, jejichž funkce nebyla primárně určena k výzdobě liturgických prostor opatství a jejichž pořízení více souviselo s utváření sbírky uměleckých předmětů jako takové. Nutno však podotknout, že určitá koncepční spojitost mezi utvářením o několik století mladší sbírky se středověkými uměleckými památkami existuje, což je patrné na ukázce jednoho z relikviářů, jež věnovala klášteru Kateřina z Rožmberku roku 1354. Jednalo se o relikvie, které Rožmberkové získali od císaře Karla IV., uherského krále Ludvíka I., pražského arcibiskupa Arnošta z Pardubic a akvilejského patriarchy Mikuláše.¹⁶ „*Honosně provedený relikviář obsahoval údajné ostatky sv. Jana Křtitele, apoštolů Petra, Pavla, Ondřeje, Bartoloměje, Matěje, evangelistů Marka a Lukáše, sv. Anny, sv. Máří Magdalény a dalších padesáti světců, včetně českých patronů sv. Václava, Vojtěcha, Ludmily a Prokopa.*“¹⁷ Jelikož měl zajisté tento dar na duchovní život kláštera velký dopad, není náhodou, že řada

14 Chytil Karel, *Kříž zvaný Závišův v pokladu kláštera ve Vyšším Brodě v Čechách*, 1930, s. 16 -17.

15 Pešina Jaroslav, *Mistr vyšebrodského cyklu*, Praha 1982.

16 Charvátová 2014, s. 20.

17 Ibidem, s. 20.

obrazů z pozdější sbírky často zobrazuje právě zmíněné světce.

Význam vyšebrodského kláštera však nesouvisí pouze s rodem jeho zakladatelů, důležitost mu získala dokonce i lokalita jeho umístění a to nejen v době jeho vzniku, kdy byla postupně kolonizována jihočeská krajina. Pohraniční poloha opatství se prokázala výhodnou i v době husitských válek a následně po nich. Snad i díky ní byl od roku 1417 vybíráním daní z cisterciáckých klášterů pověřen vyšebrodský opat, tato funkce mu zůstala až do 50. let 15. století, kdy byl také roku 1457 Generální kapitulou pověřen vizitací a reformou všech českých a moravských cisterciáckých klášterů.¹⁸ O dobré situaci v klášteře svědčí i rychlá obnova vypálených a zdevastovaných klášterních statků po husitských válkách. Přestože husitskému útoku roku 1422 podlehl klášterní kostel, již v druhé polovině 15. století se poměry ve Vyšším Brodě navrátili do normálu.¹⁹

Prostředky na provoz opatství vždy nepocházely jen od donátorů, jako většina cisterciáckých klášterů byl i Vyšší Brod hospodářsky dosti nezávislý. Jeho zisky již od doby založení tvořily především poddanské dávky a příjmy z kostelů, jenž opatství spravovalo.²⁰ Výnosy z hospodářských staveb a pozemků nebyly taktéž opominutelnou součástí ekonomiky kláštera. Opatství spravovalo rakouské vinice v Klosterneuburgu, Nussdorfu a Döblingu, patřily mu též mlýny, několik rybníků spolu s právem rybolovu v řece Vltavě, pivovar a v novověku řeholníci založili poblíž kláštera i pilu.²¹

Středověkou slávu a bohatství tohoto konventu připomíná jeho podoba, která byla oproti jiným cisterciáckým klášterům jen málo narušena barokními přestavbami. Konvent spolu s kostelem si ve velké části dochovali svou původní středověkou podobu, hospodářských staveb se však novověké přestavby dotkly mnohem silněji, jelikož jedinou z části původní stavbou tohoto charakteru je mlýn, jenž byl v klášterním areálu postaven během 14. století.²²

Velkou ránou pro vyšebrodské opatství byla v následujících dobách patrně až smrt posledního z rodu Rožmberků, Petra Voka z Rožmberku, jenž skonal v listopadu roku 1611

18 Ibidem, s. 26

19 Ibidem, s. 26 - 27.

20 Ibidem, s. 56.

21 Ibidem, s. 60.

22 Ibidem, s. 74.

a v lednu roku 1612 byl pohřben v kryptě klášterního kostela. Náhrou smrti Jana Zrinského ze Serynu, Vokova synovce a následovníka, přešla patronace kláštera přímo na panovnickou dynastii Habsburků, která po Bitvě na Bílé Hoře svá práva postoupila krumlovskému pánu Janu Oldřichovi z Eggenberku.²³ Tak se ocitlo vyšebrodské opatství pod patronátem rodu Eggenberků, pod jejichž ochranou tamní bratři bez velkých ztrát přečkali Třicetiletou válku. Po vyhlášení westfálského míru roku 1648 začal klášter opět vzkvétat, tamní bratři byli dosazováni na farnosti nově vznikajících poutních kostelů a roku 1671 započala pod vedením opata Jiřího III. Wendschuha stavba nové části konventu. Opat Preinfalk zase nechal postavit v roce 1702 opatský letohrádek Fischernhof v nepatrné vzdálenosti severně od kláštera.²⁴ Spolu s hospodářským rozmachem je roku 1691 dvorským dekretem stvrzen i politický vliv vyšebrodských opatů, který jim uděluje právo účasti a hlasu na zemském sněmu.²⁵

V následujících desetiletích však vyšebrodské opatství dostává nové pány, když roku 1710 umírá poslední kníže z Eggenberku a jeho majetky dědí manželka Marie Ernestina ze Schwarzenberku. Po její smrti roku 1719 přechází celé panství včetně opatství pod správu rodu Schwarzenberků, kteří klášterní statky drží až do roku 1811, kdy z jejich dohledu byly vyňaty, a klášterní dominium bylo zapsáno do zemských desek. Toto rozhodnutí však bylo s konečnou platností potvrzeno císařem Františkem I. až roku 1822.²⁶

Za Schwarzenberků i přes osvícenecké reformy Josefa II. opatství zažívá rozkvět vědy a umění. Reformy, které na základě dvorského dekretu z roku 1785 snížily počet řeholníků z 65 na 18 osob a vedly k následnému sesazení opata a zákazu přijímat novice, nezasáhly běh kláštera nadlouho. Díky navrácení plných pravomocí opatovi již roku 1789 císařem Leopoldem II. se stav kláštera pomalu navrátil do normálu.²⁷

Během téměř stoletého patronátu Schwarzenberků se dostává k vedení kláštera opat Mickl, jenž do klášterních sbírek pořizuje řadu obrazů a přírodnin, přičemž se zaobírá různorodou vědeckou činností. Roku 1757 nechává zřídit i honosnou knihovnu,

²³ Buben 2004, s. 255.

²⁴ Ibidem, s. 255 – 257.

²⁵ Ibidem, s. 256.

²⁶ Ibidem, s. 257.

²⁷ Ibidem, s. 257.

pro niž byla vystavena nová budova, do které jsou zařazeny nejen nově pořízené svazky, ale i starší klášterní fond.²⁸ Knihovna čítá zhruba 70 000 svazků a je tím pádem jedním z nejlépe dochovaných řádových fondů. Před rokem 1420 pravděpodobně čítala více jak 200 kodexů, z nichž čtyři nejstarší jsou datovány do doby mezi 8. až 10. stoletím.²⁹ Důležitým krokem bylo vybudování klášterního archivu, jenž je datován do roku 1750.³⁰

Obrazárna vznikla až roku 1838 za opata Schoppera³¹, avšak lze usuzovat, že její základ byl pořízen již v době dřívější, přičemž Schopper se zasloužil o pojednání prostor obrazárny a o vytvoření konceptu, v němž byla obrazárna instalována. Mnohá z děl jsou totiž starší a jejich pořízení více ukazuje na sběratelskou vášň opata Mickla.

Důležitější osobností kláštera v průběhu 19. století byl však opat Wackarž, který mezi lety 1891 – 1900 dokonce působil jako generální opat celého cisterciáckého řádu. Za jehož vedení byl klášter zrenovován a získal tak svou nynější podobu.³²

20. století nebylo pro klášter tak pozitivní jako století předešlé, jelikož opatství hned po 1. světové válce přišlo na základě pozemkové reformy v německých oblastech, kterou nařídila vláda Československé republiky, o několik stovek hektarů půdy.³³ V době 1. světové války vedl klášter opat Bruno Pammer, jenž byl pro své styky s Lincem po rozpadu monarchie obviňován z nepřátelských postojů vůči nově vzniklé republice.³⁴ Mezi roky 1922 – 1930 se dokonce objevovala opakovaně zpráva o úmyslu klášter ve Vyšším Brodě zrušit.³⁵ Klášterní ekonomika zatížena válečnou půjčkou a pozemková reforma opatství tížila stejně tak silně jako úbytek bratrů, jenž od 20. let 20. století zasáhl vyšebrodský ústav.³⁶

28 Ibidem, s. 257.

29 Ryba Bohumil, *Rukopisy kláštera ve Vyšším Brodě*, sv. II, České Budějovice 1980.

30 Prajer Tomáš, *Dějiny cisterciáckého kláštera ve Vyšším Brodě v 1. polovině 20. století*, diplomová práce, Teologická fakulta, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích 2007, s. 32.

31 Buben 2004, s. 257.

32 Ibidem, s. 257.

33 Prajer 2007, s. 34.

34 Ibidem, s. 58.

35 Ibidem, s. 59.

36 Ibidem, s. 59.

Po smrti opata Bruna byl roku 1925 zvolen bratry do čela opatství Tecelin Jaksch, jenž po svém studiu v Linci působil jako kaplan v Boršově u Českých Budějovic.³⁷ Nově zvolený opat se začal zabývat renovací konventního kostela, k jehož restaurování získal i úřady. Tímto počinem zaměstnával i řadu lidí z okolí kláštera, kde ve 30. letech panovala nezaměstnanost.³⁸ Roku 1938 byl Jaksch zvolen vikářem německé části budějovické diecéze, avšak na toto jmenování rezignoval a byl následně na dobu 6 měsíců zatčen. Po svém propuštění se uchýlil do kláštera cisterciáckých sester v Tišnově, kde pobýval až do roku 1945.³⁹

S počátkem 2. světové války a obsazením sudet souvisela řada změn, kdy na Čechy opuštěné farnosti byli dosazováni kněží z Rakouska a Německa. Vyšebrodský klášter roku 1938 dostal civilního správce, o jeho duchovní vedení se zasloužil páter Dominik Kaindl, jež si vedl deník, z něhož lze vyčíst řadu informací o válečných událostech.⁴⁰ V dubnu roku 1941 byla činnost kláštera ukončena a mniši byli nuceni klášter opustit. Stejně tak se tomu stalo u všech hornorakouských klášterů.⁴¹ Zrušení kláštera proběhlo za výslechů a osobních prohlídek pod dohledem Gestapa z Lince.⁴² Z řad řeholníků museli někteří narukovat, jiní byli umístěni na okolní farnosti.⁴³

Roku 1945 se opat Jaksch navrací do vyšebrodského kláštera, který mu je po prokázání totožnosti navrácen. Pro jeho dobré vztahy s prezidentem Benešem navrácení majetků došlo velmi brzy i právní platnosti. Jaksch byl oficiálně znovu jmenován vyšebrodským opatem a chod kláštera opět začal pomalu fungovat.⁴⁴ Záhy však hrozí na základě pozemkové reformy Ministerstva zemědělství konfiskace hospodářské půdy, která se přes opatovy stížnosti ministrově a prezidentovi roku 1946 naplní.⁴⁵ Zdevastovaný klášter tak přišel o své hospodářské výnosy a tudíž bylo pro bratry

37 Ibidem, s. 60.

38 Ibidem, s. 62.

39 Ibidem, s. 64.

40 Ibidem, s. 64 – 65.

41 Ibidem, s. 65 -66.

42 Ibidem, s. 67.

43 Ibidem, s. 67 -68.

44 Noschitzka s. 305.

45 Prajer 2007, s. 71 – 72.

téměř nemožné financování péče o jejich rozsáhlé fondy knihovny a uměleckých sbírek.

Roku 1948, po únorovém převratu, byl režimem opat donucen opustit území republiky, před svým odchodem však řízením kláštera určil převora Udalricha Klaschku, jenž jej spravoval až do roku 1950, kdy byli všichni mniši 4. května převezeni do Oseku, kde byla zřízena ubytovna pro mužské řeholníky. Převor směl zůstat na vyšebrodské farnosti, avšak v prosinci téhož roku utekl do rakouského kláštera Rein, který vedl bývalý opat Tecelin Jaksch.⁴⁶ Kláštery Rein a Vyšší Brod byly roku 1958 na generální kapitule řádu spojeny, čímž zaniklo samostatné fungování vyšebrodského kláštera přesně po 700 letech jeho existence.⁴⁷

Od roku 1950 až do roku 1989 se stala klášterní prelatura sídlem poštovního musea, částečně kasárnami a kolchozem. „*V roce 1950 byl konventní chrám předán farnímu úřadu, klášterní archiv byl převezen do Třeboně, knihovnu převzala Státní studijní knihovna v Českých Budějovicích, numismatická sbírka (12 944 ks) a 136 numismatických knih bylo převezeno do Národního muzea v Praze. U uměleckých předmětů došlo k roztržštění - část zůstala ve Vyšším Brodě jako veřejnosti přístupná součást Alšovy jihočeské galerie v Českých Budějovicích, další artefakty byly rozděleny a putovaly do sbírek Národního muzea, Národní galerie, Uměleckoprůmyslového muzea v Praze a také do okresního muzea v Rožmberku nad Vltavou. Konečně byla část sbírky státem prodána, nebo rozkradena...*“⁴⁸

Obnova dnešního kláštera započala až roku 1989, kdy dva z původních cisterciáckých bratří Ivo Kvapil, tehdejší administrátor farnosti Borotín, a Xaver Josef Švanda, toho času administrátor farnosti Lhenice, dostali v dubnu roku 1990 oznámení, že opatství Vyšší Brod oficiálně obnovuje svoji činnost k 1. dubnu 1990. Josef Švanda s Ivo Kvapilem se tak vrátili zpět do kláštera ve Vyšším Brodě, jenž nebyl doposud vyklizen, a začali pracovat na jeho obnově. Již v únoru roku 1991 bylo v Římě rozhodnuto o rozdělení klášterů Rein a Vyšší Brod, přičemž bratři začínají od března téhož roku v klášteře opět působit.⁴⁹ Počátkem 90. let začínají i restituční řízení, při nichž byly do kláštera postupně navraceny fondy, které v padesátých letech přešly do majetku různých

46 Ibidem, s. 74 -76.

47 Ibidem, s. 77.

48 Buben 204, s. 259.

49 Prajer 2007, s. 77.

státních institucí.

Tehdy do vyšebrodského kláštera vstupují noví bratři Jan Berka, přijímající jméno Justin, Martin Zálešák, přijímající jméno Alois, Ján Trnka, přijímající jméno Bruno, a Petr Bauchner, přijímající jméno Gabriel. Roku 1996 byl Vojtěch Ivo Kvapil jmenován převorem a to přímo generálním opatem řádu Mauro Estevou, jelikož volba opata ani převora nemohla být vykonána konventem čítajícím méně jak 12 bratrů dle pravidel řehole. Pro pokročilý věk roku 1999 z kláštera převor Vojtěch odchází a následujícího roku se stává převorem Justin Jan Berka.⁵⁰

Převor Justin v klášteře působí do současnosti a za jeho vedení do kláštera vstoupilo několik dalších bratrů. Pod jeho vedení probíhají hojné rekonstrukce klášterního areálu, každoročně je zpřístupněn relikviář Závašova Kříže a roku 2009 byly spuštěny webové stránky kláštera, jež hojně informují veřejnost o klášterním životě.⁵¹ Roku 2007 čítala vyšebrodská kapitula 7 členů.

Po pohnutých dobách 20. století, jež zasáhly nejen bratry ale i klášterní statky a sbírky, tak pro klášter pravděpodobně začínají opět příznivější časy. Přestože klášterní areál a jeho sbírky byly cisterciáckému řádu navraceny, dávno minulá podoba kláštera s hospodářskými dvory a pozemky je však pravděpodobně utopickou vizí, jelikož majetkové narovnání státu s církvemi bude provedeno finanční náhradou ve splátkách rozložených do období 30 let.⁵² Přesto Cisterciáckému klášteru ve Vyšším Brodě mají být do konce roku 2015 navraceny zabavené lesy, které budou svým hospodářským výnosem sloužit k finančnímu zabezpečení této kulturní památky.⁵³

2. 2. Stavební historie kláštera

Jak bylo již připomenuto v předchozí části o historii vyšebrodského opatství, klášterní areál je jednou z nejlépe dochovaných řeholních staveb ve své původní středověké podobě v Čechách. Proto pokládám za důležité velmi obecně zmínit

⁵⁰ Ibidem, s. 77 -78.

⁵¹ webové stránky kláštera: <http://www.klastervyssibrod.cz> [online] 2015.

⁵² <http://www.vlada.cz/cz/media-centrum/tema/majetkove-narovnani-statu-s-cirkvemi-a-nabozenskymi-spolecnostmi-97510> [online] 2015.

⁵³ Kyselová Zuzana, *Vyšebrodští cisterciáci mají dostat zpět své lesy*, Českokrumlovský deník.cz [online] 23. 9. 2015: http://ceskokrumlovsky.denik.cz/zpravy_region/vyssibrod_klaster_mse.html.

jeho stavební historii, které se věnovala již celá řada odborníků na středověkou architekturu.

Místo na němž byl klášter Vyšší Brod postaven, bylo v minulosti v neosídlené nehostinné krajině mezi Českem a Rakouskem. Zakladatelem kláštera Vokem z Rožmberku bylo pravděpodobně vybráno ze strategických důvodů, jelikož leželo mezi jeho panstvími v jižních Čechách a Horním Rakousku. Lokalita se dále nacházela při brodu na kupecké stezce, jež vedla z Lince do Prahy a tvořila tak významnou komunikační tepnu mezi těmito dvěma centry.⁵⁴ O tom, že založení kláštera mělo také usnadnit kolonizační aktivity rodu Vítkovců, jehož příslušníkem byl Vok z Rožmberku, v této části Českého království, není mnoho pochybností.⁵⁵

V neosídlených lesích, jenž až v průběhu dalších dob byly kultivovány na zemědělskou půdu, začala při březích řeky, jež se často rozlévala ze svého koryta, výstavba kláštera. Klášterní stavba na ostrohu nad soutokem řeky Vltavy a říčky Menší Vltavice začala vznikat postupně.

Původní klášterní budovy se nacházely v západní části dnešního kláštera. Tato stavba byla patrně přízemní a rozkládala se na místě pod dnešní knihovnou a obrazárnou. Jako první byl budován prozatimní kostel ze 70. let 13. století, který je dnešní sakristii konventního chrámu, k němu pak byla přistavěna kapitulní síň.⁵⁶

Nejstarší stavbou však byla svatyně v dnešním místě hřbitovní kaple sv. Anny, jenž leží východně od presbitáře kostela.⁵⁷ Ta zde byla patrně již před samotnou výstavbou kláštera, jelikož se o ní zmiňuje legenda o založení kláštera, která tvrdí, že Vok z Rožmberku téměř utonul při přecházení vltavského brodu právě během cesty k této kapli.

Po dostavbě samostatné kaple, která představovala prozatimní svatostánek pro potřeby řeholníků a posléze byla přidružena k stavbě velkého kostela jako sakristie, byla zahájena stavba klášterního kostela dokončená až po polovině 14. století. Nejprve byl vystavěn pětiboký chór dokončený v 90. letech 13. století, což je doloženo odpustkovou

54 Charvátová 2014, s. 10 -11.

55 Vaniček 1981, s. 89 -110.

56 Cechner, *Soupis památek v politickém okresu kaplickém*, Praha 1921, s. 321.

57 Charvátová 2014, s. 65.

listinou z roku 1292.⁵⁸ Tohoto roku byl také vysvěcen hlavní oltář a následně roku 1305 i oltáře v kaplích umístěných ve východní části příčné lodi.⁵⁹ Nad těmito kaplemi se nachází v patře komory, z nichž ta severní je přístupná vnějším šnekovitým schodištěm na nároží transeptu. Jižní komora je přístupná z východního křídla konventu.⁶⁰ Jelikož stavba kostela postupovala od presbitáře, je logické, že nejmladší částí klášterního chrámu je síňové trojlodí o pěti klenebních polích, které bylo zakončeno západní stěnou, již prolamuje velké okno s bohatě pojednanou kružbou.⁶¹

Budovy konventu byly stavěny souběžně s chrámovou architekturou. Kapitulní síň navazující na provizorní svatostánek musela být hotova již roku 1290, jelikož zde byl pohřben Závís z Falkenštejna. Její architektonické řešení je pokládáno za inovativní, stejně tak její kamenická výzdoba zprostředkávající mnoho florálních a zoomorfních motivů. O pojetí vyšebrodské kapitulní síně, jež je do ambitu otevřena sdruženými okny, vzhledem k složitosti této problematiky pojednává několik samostatných studií.⁶²

Během budování konventu postupně vznikala jednotlivá jeho křídla. Nejstarší částí je severní křídlo, jež je datováno do období kolem roku 1325. Výstavba dalších třech křídel konventní budovy trvala do 2. poloviny 14. století. Tato tři křídla byla pak zaklenuta patrně ve stejném období, někdy po roce 1380.⁶³

Ve východní části byla umístěna fratérie, ústřední místností jižní části konventu byl pak refektář, proti jehož portálu se nacházela studniční kaple, která se do dnešní doby nezachovala. Konventu se dotkly však i pozdější přestavby, kdy fraterie v jižní části východního křídla a celá křídla jižní a západní byly v renesanci přestavěny. Patro konventu pak podlelo barokním přestavbám. Klášterní ambit se však spolu s kapitulní síní a kostelem zachovali v původní středověké podobě.⁶⁴

58 Ibidem, s. 66.

59 Cechner 1921, s. 21.

60 Charvátová 2014, 68.

61 Kuthan Jiří, *Počátky a rozmach gotické architektury v Čechách*, Praha 1983, s. 220 -238.

62 Prix David, *Vyšší Brod a Naumburg*, in: *Čechy jsou plné kostelů*, Praha 2010, s. 268 -283.; Mencl, *České středověké klenby*, Praha 1974, s. 61.

63 Kuthan 1983, s. 238 -259.

64 Charvátová 2014, s. 71.

Stavební úpravy 18. století se dotkly především 1. patra starého konventu, kde byly roku 1757 postaveny nové místnosti knihovny. V následujících letech byl ke knihovně přistavěn i velký knihovní sál a později roku 1845 i chodba, která ústí do klášterní obrazárny.⁶⁵ Ta získala svou nynější podobu až počátkem 20. století, přesněji roku 1904, za opata Bruna Pammera⁶⁶. V této době vznikla i přístavba s točitým schodištěm, jež zpřístupňuje obrazárnu u západního průčelí klášterního kostela.⁶⁷

Během neogotické přestavby kláštera v letech 1868 -1882 dle inženýra Františka Karla, která zasáhla nejen kostel, ale i další klášterní budovy, byly vyměněny téměř všechny kružby v kaplích i lodi kostela a byl upraven ambit v jižní, západní a východní části.⁶⁸

3. Historie obrazárny

3. 1. Rešerše pramenů

Než přistoupíme k části věnující se historii obrazárny, je nutno nejprve zmínit, z jakých pramenů tato část práce vychází. Musíme vzpomenout, že mnoho materiálů je informačně velice sporá a jiné pravděpodobně přišli v minulých letech k úhoně.

Archiv kláštera ve Vyšším Brodě patří k jednomu z nejlépe dochovaných fondů písemností v Čechách. Listiny z klášterního fondu se přes husitské války dochovaly díky tomu, že byly uloženy v Českém Krumlově pod ochranou pánů z Rožmberka. Tak tomu bylo do roku 1601, kdy Petr Vok z Rožmberku prodal Český Krumlov císaři Rudolfovi II. Ty pak v klášteře přežily nejen dva velké požáry, ale i Třicetiletou válku. Pro historiky jsou zajímavé dochované listiny ze 13. - 15. století čítající zhruba 200 kusů, urbáře, manuálníky, vizitační protokoly a řada dalších písemností, jež vypovídají o chodu kláštera.⁶⁹

Pro bádání mecenášské činnosti pánů z Rožmberku je stěžejní *Nota fundatores monasterii Altovadensis* z roku 1479, jež sepsal Jakub Novohradský. Tento spis obsahuje informace o pohřbech jednotlivých členů rožmberského rodu, o konání zádušních mší a o darech klášteru. Dostupnější jsou však nekrologia, jenž obsahují i mladší údaje

65 Cechner 1921, s. 373.

66 Kaindl Dominik, *Geschichte des Zisterzienserstiftes Hohenfurth in Böhmen*, 1930, s. 157.

67 Cechner 1921, s. 322.

68 Ibidem, s. 322.

69 Charvátová 2014, s. 27 – 30.

a jejichž fragment byl roku 1819 knižně vydán v Praze.⁷⁰ Bohužel pro potřeby mladších mecenášských počínů nejsou moc přínosné. Konkrétní informace, které by vedly k poznatkům o získávání děl do klášterní obrazárny, zde nejsou zaznamenány. Zápisy se více zaměřují na dary v podobě umělecko-řemeslných předmětů, jež byly využívány při liturgii, finančním a majetkovým odkazům a stavební činnosti.⁷¹

Archiv se zachoval ve velkém objemu do dnešní doby a je uchováván ve vyšebrodském klášteře. V současné době je badatelům hůře přístupný vzhledem k rekonstrukci klášterních prostor, kde je archiv umístěn a vzhledem k absenci člena řádu, který by jej aktivně spravoval. Za doby bývalého režimu byl archivní fond opatství uložen ve Státním oblastním archivu v Třeboni, kde se do dnešní doby zachoval jeho inventář, který sloužil jako podklad k navrácení archivních materiálů v restitučním řízení. Ten zaznamenává veškeré položky tohoto fondu až do doby, kdy byl celý klášter včetně archivu vyvlastněn státem, tedy do 50. let 20. století.

Po prozkoumání tohoto materiálu, v němž jsem svou pozornost zaměřila především na inventáře pořízené od doby počátku 18. století, jsem bohužel nenalezla zmínku o archiválii, jež by měla charakter soupisu uměleckého fondu. V tomto ohledu jsou hojnější soupisy fondu knihovny a fondu archivu listin. Pochybuji, že přínosnější by bylo zkoumání inventářů, jež se váží na jednotlivé pozůstalosti opatů kláštera a informují o majetcích, jež každý z nich za svého působení nashromáždil, jelikož jejich charakter často bývá spíše hospodářský a nemívá formu seznamu položek jednotlivých předmětů. Domnívám se proto, že klášterní archivní fond v této věci nemůže hlouběji informovat.

Archivní bádání zpřístupňuje až moderní historii obrazárny, která byla od 50. let 20. století umístěna v několika státních institucích. Proto jsem se zaměřila na archivy Národní galerie v Praze, Alšovy jihočeské galerie na Hluboké nad Vltavou a na archiv Státního památkového ústavu v Českých Budějovicích, kde mi byly zpřístupněny inventáře restitučních řízení a evidenční karty jednotlivých exponátů. Nutno však podotknout, že materiály, které jsem touto cestou získala, se věnují pouze restitučnímu řízení v 90. letech případně správě exponátů v těchto státních sbírkách. Archivní prameny, které by vysvětlily, jakým způsobem probíhal převod uměleckých děl z vyšebrodského

⁷⁰ Ibidem, s. 31.

⁷¹ Millauer Franz Xaver, *Fragmente aus dem Necrologium des Zisterzienser- Stiftes Hohenfurt*, Praha 1819.

kláštera v 50. letech, se mi nepodařilo pro své bádání získat.

Zajímavým zdrojem, jenž popisuje dosti přesně stav obrazárny před událostmi 20. století, by zřejmě byl katalog z roku 1888, který zmiňují evidenční karty Alšovi jihočeské galerie, avšak do dnešní doby se nezachoval. O jeho existenci neinformuje ani inventář archiválii pořízený pracovníky Státního oblastního archivu a jeho knižnímu vydání nenasvědčují ani knihovní fondy různých knihoven, v nichž by se nacházel. Současní pracovníci Alšovi jihočeské galerie tento katalog ve svém držení bohužel nemají a o jeho původ nic bližšího nevědí. Proto se tento pravděpodobně zásadní pramen z mého pohledu jeví jako nenávratně ztracen.

Naštěstí částečný soupis obrazárny obsahuje starší literatura. Ta zmiňuje však cennější kusy ze sbírky. První takovýto soupis obrazů nalezneme v Cechnerově *Soupisu památek historických a uměleckých v politickém okresu Kaplickém* z roku 1921. Téměř totožnou podobu má i seznam obrazů, jenž byl roku 1930 publikován v knize *Geschichte des Zisterzienserstiftes Hohenfurth in Böhmen* Dominikem Kaindlem. O obrazárně se velice skromně dozvíme i ze starší topografické literatury⁷². Další literatura pocházející z dob po 2. světové válce pouze zmiňuje, kde byly obrazy během bývalého režimu umístěny. Informace k jednotlivým dílům jsou někdy k získání z katalogů institucí, jež měly obrazy ve své správě. Tato situace je však výjimečnou a týká se pouze významnějších kusů.

3. 2. Založení sbírky a její historie do roku 1938

Přesněji vylíčit založení a počátky vyšebrodské obrazárny se pro strohost informací zdá být vcelku komplikované, a to i z toho důvodu, že do kláštera byla umělecká díla pořizována či darována už od dob jeho počátků. Jak bylo v úvodu řečeno, klášter vlastní řadu středověkých uměleckých památek nedozírné kulturní hodnoty, k nimž v následujících dobách přibývala další umělecká díla. Z dob renesance se v dnešní sbírce zachovalo taktéž několik exponátů. Z tohoto období pochází především několik portrétů různých proveniencí. Tyto starší obrazy byly do obrazárny kláštera zřejmě dodatečně vloženy, jelikož první snahy vybudovat obrazárnu můžeme hledat až ve 2. polovině 18. století.

⁷² Zmínku nalezneme v knize: Schaler Josef František Jaroslav, *Topographie des Königreichs Böhmen: darinn alle Städte, Flecken, Herrschaften, Schlösser, Landgüter, Edelsitze, Klöster, Dörfer, wie auch verfallene Schlösser und Städte unter den ehemaligen und jetzigen Benennungen samt ihren Merkwürdigkeiten beschrieben werden*. Praha 1789.

Počátky dnešní vyšebrodské obrazárny lze datovat k roku 1838.⁷³ Počín zřídit galerii byl iniciativou opata Schoppera, který se mezi lety 1835 – 1838 zasloužil o výstavbu budovy muzea, do níž byla následně instalována sbírka obrazů. Stavba na místě bývalých mnišských cel probíhala podle návrhu krumlovského stavitele Karla Jambora.⁷⁴

Víme však, že Shopper svou snahou navazoval na opata Quirina Mickla, který během svého vedení kláštera v letech 1747 -1767 založil numismatický kabinet a klášterní archiv. „*Dále opat zřídil obrazovou galerii (ale ne tu současnou), založil dnešní sbírku přírodnin a vytvořil kabinet umění.*“⁷⁵ Což pravděpodobně znamená, že opat Mickl, jenž byl proslulý nejen svým vzděláním, ale i sběratelskou vášní započal utvářet obrazárnu, která byla opatem Shopperem následně přenesena do nových prostor a pravděpodobně také rozmnožena o další kusy. O tom, jaká díla můžeme pokládat za původní jádro sbírky, však můžeme pouze spekulovat, jelikož se nedochoval prokazatelný pramen, který by badatelům pomohl k identifikaci těchto děl.

Jistě však není náhodou, že stěžejní část obrazů ve sbírkách kláštera pochází z období 2. poloviny 18. století, do které můžeme datovat i první snahy o vytvoření klášterní obrazárny opatem Micklem. Proto se zdá být pravděpodobná myšlenka, která by část akvizic malby 2. poloviny 18. století středoevropské provenience přisuzovala právě jemu. Předmětem zájmu by se pro tohoto opata, jehož studium se upínalo mimo jiné i na přírodní vědy, mohla beze sporu zdát alespoň rozsáhlá kolekce květinového zátiší, kterou obrazárna obsahuje.

Na snahu budovat obrazárnu však navázal i opat Leopold Wackář, který byl velkým podporovatelem vědy a umění a roku 1871 sbírku rozšířil. Nechal také provést katalogizaci fondu nejmenovaným profesorem z Innsbrucku, kterého do kláštera pozval roku 1885.⁷⁶ Tento inventář, jenž byl pravděpodobně dokončen roku 1888 a který cituje Jiří Kropáček v evidenčních kartách Alšovi jihočeské galerie, je však v současné době nezvěstný. Editor dalšího vydání knihy Dominika Kaindla původ tohoto materiálu v poznámkovém aparátu nspecifikoval a označil jej domněnkou, že se nalézá v klášterním archivu.⁷⁷ Je tedy jasné,

⁷³ Buben 2004, s. 31.

⁷⁴ Kaindl Dominik, *Dějiny kláštera Vyšší Brod v Čechách*, Libice nad Cidlinou 2008, s. 119.

⁷⁵ Ibidem, s. 101.

⁷⁶ Ibidem, s. 127.

⁷⁷ Ibidem, s. 161, citují: „pozn. 297 Archiv kláštera ??“.

že další akvizice jsou dílem opata Wackáře, přičemž nechal vyhotovit své portréty, které visí v obrazárně dodnes.

Některé literární zdroje psané v 1. čtvrtině 20. století ve věci obrazárny vyzdvihují především přínos opata Bruna Pammera, který dal roku 1904 přistavět k budově muzea z 30. let 19. století věž se vstupním šnekovitým schodištěm, čímž tuto galerii zpřístupnil i z prostor, které leží mimo konvent. O jeho sběratelské činnosti však prameny mlčí.⁷⁸ O tom, že Pammerova sběratelská iniciativa nebyla pravděpodobně moc velká, svědčí i Kropáčkovy poznámky v evidenčních kartách AJG, které často uvádí jako zdroj zmíněný inventář z roku 1888, který nechal zhotovit Pammerův předchůdce opat Wackář.

Z těchto nashromážděných informací mi čtenář zajisté dovolí vyslovit vlastní hypotézu, jak zakládání obrazárny pravděpodobně probíhalo. Ve 3. čtvrtině 18. století se opat Quirin Mickl rozhodl založit obrazárnu, tak jistě učinil dle dobového trendu a dle vlastního přesvědčení mecenáše umění. Není jisté, zda už tato původní obrazárna měla hlubší koncept, jelikož byla prozatím umístěna v některém z reprezentativních prostor kláštera a měla pravděpodobně podobu kabinetu.

Za jeho přispění však vzniklo jádro sbírky, které již čítalo tolik kusů, že se ve 30. letech 19. století pro její umístění rozhodl opat Shopper vystavět vlastní prostory, stejně tak jak učinil pro uložení fondu inkunábulí. Jelikož i celá knihovna byla hojně rozšířena o nové svazky, lze usuzovat, že rozšíření se dostalo i obrazárně. Tento opat tak vytvořil jakousi muzejní část, kde mimo kabinetu přírodnin, numismatického kabinetu a knihovny byla právě i obrazárna.

Opat Wackář sbírku dále rozšiřoval a nechal ji roku 1855 zinventarizovat, patrně včetně nových přírůstků. Bruno Pammer byl na počátku 20. století nucen k rekonstrukci některých částí konventu a především k rekonstrukci klášterního kostela, který k budovám galerie přiléhá, a proto se roku 1904 rozhodl obrazárnu zpřístupnit pomocí nového schodiště, do nějž se vchází mimo útroby konventu, čímž ji více zpřístupnil návštěvníkům.

⁷⁸ Ibidem, s. 132.

Zajisté se tedy dá tvrdit, že obrazárna ve své dnešní podobě byla dílem vícero opatů. Bohužel nelze blíže určit, jaký z nich do sbírky pořídil jaká konkrétní díla. Pokud mohu však vyslovit vlastní domněnku, za stěžejního tvůrce kolekce pokládám opata Mickla, a to vzhledem ke skutečnosti, že mnoho děl, které obrazárna obsahuje, svou datací odpovídá době, kdy právě tento opat sbíral do vyšebrodského kláštera první obrazy. Přičemž jeho činnost musela být natolik významná, aby jeho nástupci řešili prostorové rozmístění této sbírky a její evidenci.

3. 3. Historie sbírky po roce 1938

Pro absenci literatury, jež by se vyšebrodskou obrazárnou po roce 1938 hlouběji zabývala, a vzhledem k chybějícím archivním materiálům, které by potvrzovaly domněnky o jejich osudech, je těžké s naprostou jistotou historii tohoto fondu vylíčit. Proto mi čtenáři musí odpustit, že si k jejímu osvětlení pomáhám dedukční metodou, přičemž se snažím vycházet z dostupných materiálů. Pevně však věřím, že se v průběhu následujících let objeví prameny, které by události kolem obrazárny naprosto osvětlily.

Nejprve bych se fakticky opřela o evidenční karty Národní galerie, jež uvádí, že jednotlivé předměty „*Zapůjčil SÚC z cisterciáckého kláštera Vyš. Brod 1950*“. Tyto zápisy se mi nejprve zdály sporné vzhledem k historickým událostem, jelikož v dubnu roku 1950 proběhla Akce K, jež vedla k převzetí klášterů a intervenování řeholníků⁷⁹. Kláštery pak byly často v následujících týdnech dosti zdevastovány včetně svých fondů. Proto zápůjčku zajisté neprovedli sami cisterciáci.

Mimo data je v zápisu důležitá zkratka S. Ú. C., která dle mého úsudku představuje Státní úřad pro věci církevní, který byl vládou Československé republiky zřízen roku 1949 zákonem č. 217.⁸⁰ Přestože zkratka úřadu nevystihuje všechny slova z jeho názvu, tomuto tvrzení napovídá zákon č. 218 téhož data.⁸¹ Ten totiž již řeší nejen kompetence tohoto nově vzniklého úřadu, jenž přebírá plnou moc nad církví i z pravomoci jiných ministerstev, ale zabývá se více hospodářským zabezpečením církví. Zajímavý je §10 odstavec 1.,

79 O událostech během totalitních režimů pojednává web Ústavu studií totalitních režimů [online] 2015: <http://www.ustrcr.cz/cs/akce-k>.

80 Vláda Československé republiky, Zákon č. 217/1949, 1949 [online] 2015: http://www.mkcr.cz/assets/cirkve-a-nabozenske-spolecnosti/majetkove-narovnani/PyVloha-z—10--Z-kon-z--218-1949-Sb---o-hospod-ysk-_8218_m-zabezpezenV-cVrkvV-a-n-boSSenskech-spoleznostV.pdf.

81 Ibidem [online] 2015.

který zní takto: „*Stát dozírá na majetek církví a náboženských společností.*“⁸² Následující dva odstavce mluví o povinnosti správců církevního majetku vyhotovit jeho soupis a ten předat nově vzniklému úřadu, přičemž každý přesun majetku schvaluje pouze Státní úřad pro věci církevní. Z těchto faktů vyplývá, že s platností k 1. 11. 1949 má nad majetkem i fungováním vyšebrodského kláštera úplnou moc právě tento úřad, který v roce 1950 pravděpodobně schválil zápůjčku části obrazů do Národní galerie v Praze.

Zda se tyto obrazy, které tvoří hodnotnější část fondu, dostaly do Národní galerie v Praze až v roce 1950, nebo zda je cisterciáci do pražské galerie zapůjčili ještě před 2. světovou válkou, není stále úplně prokázáno. Z případu Strahovského kláštera je však patrné, že se vyšebrodští řeholníci, stejně jako strahovští premonstráti, na základě nacistické hrozby, mohli pro takovou ochranu obrazů rozhodnout a do sbírek galerie je zapůjčit před či během 2. světové války.⁸³ Klášter ve Vyšším Brodě byl totiž roku 1941 obsazen gestapem a jeho prostory se během války staly úkrytem pro Hitlerovu sbírku, jak upozorňuje ve své knize Jiří Kuchař, která se problematikou Hitlerovy sběratelské vášně zaobírá.⁸⁴

S částí fondu, která přecházela do Alšovy jihočeské galerie je tomu v polovině 20. století podobně. Krok převzetí sbírky v 50. letech musel zajisté schválit Státní úřad pro věci církevní, avšak zde je menší rozdíl. Obrazy byly zpřístupněny přímo v klášteře ve Vyšším Brodě. Postupem doby se však pravděpodobně některé dostaly převodem i do galerie na Hluboké nad Vltavou, jak upozorňují některé z poznámek v evidenčních kartách. Oficiální předání obrazů do sbírek Alšovi jihočeské galerie však proběhlo až roku 1956, jak naznačuje korespondence z roku 1995 mezi ředitelem galerie PhDr. Hynkem Rulíškem a ředitelem odboru muzeí a galerií Ministerstva kultury RNDr. Jiří Žalmanem.⁸⁵

Do správy Národního památkového ústavu byly zařazeny především ty obrazy, které tvořily mobiliář kostela a blíže přilehlé části konventu. Většina z nich byla určena

82 Ibidem [online] 2015.

83 Kolektiv autorů, *Strahovská obrazárna: Od gotiky k romantismu: Vybraná díla ze sbírek Kláštera premonstrátů na Strahově*, ed. Kyzourová Ivana, Praha 1993.

84 Kuchař Jiří, *Hitlerova sbírka v Čechách 2, Obrazy, dary, psací stůl*, Eminent, Praha 2012.

85 Rulíšek Hynek, *Vyřazení sbírkových předmětů*, dopis Žalmanovi Jiřímu, 17. 2. 1995 Hluboká n. Vltavou.

již původně k výzdobě těchto prostor, tudíž k těmto objektům příslušela. Dnes jsou tyto obrazy zčásti vystaveny v klášterní obrazárně.

Ve 2. polovině 20. století byla tedy sbírka obrazů cisterciáckého kláštera ve Vyšším Brodě rozdělena a své úplnosti došla opět v průběhu 90. let, kdy byl fond navrácen řeholníkům v restituci. Patrně již v 50. letech, během převzetí kláštera včetně jeho sbírek, však některé obrazy byly ztraceny. Vezmeme-li v potaz, že restitučním řízením prošlo zhruba 220 obrazů, a další desítka obrazů vystavená v dnešní klášterní expozici tuto evidenci postrádá, dostaneme se počtu téměř 240 obrazů, jenž tvoří dnešní část fondu obrazárny, přičemž je vystaveno 139 exponátů. Starší literatura však uvádí 400 obrazů⁸⁶, mezi které řadí i téměř tři desítky děl středověkých. V dnešní obrazárně tak chybí zhruba 130 obrazů a divákům jsou zpřístupněny necelé dvě pětiny původního fondu.

O tom, jak restituční řízení probíhala a kdy byly obrazy kláštera navraceny, vypovídá řada dokumentů. Jedná se především o Dohody o vydání a převzetí movitého majetku mezi galeriemi a Cisterciáckým klášterem ve Vyšším Brodě, který zastupoval převor Vojtěch Ivo Kvapil.⁸⁷ Položkový seznam obrazů, kterých se restituční řízení týkalo, byl vyhotoven Náboženskou maticí, která jako veřejný fond s právní subjektivitou vznikla sloučením moravských a českých církevních fondů roku 1950⁸⁸ a tím pádem tato umělecká díla oficiálně spravovala. Náboženský fond, jehož historie sahá až do doby josefínských reforem církve a jenž převzal majetek zrušených řádů a kongregací, spadal od roku 1949 právě pod již zmiňovaný státní úřad, který jej roku 1950 svou vyhláškou přeformoval na Náboženskou matici.⁸⁹

Na základě seznamu položek deponovaných exponátů vytvořených Náboženskou Maticí navracela v restituci díla i Alšova jihočeská galerie na Hluboké nad Vltavou. Tyto seznamy byly vždy součástí Dohod o vydání a převzetí movitého majetku mezi institucemi a Cisterciáckým klášterem ve Vyšším Brodě. V Alšově jihočeské galerii se taktéž zachovala početná korespondence tamního ředitele PhDr. Hynka Rulíška

86 Cechner, 1921, s. 387,

Citace zní: „*Obrazárna klášterní čítá 388 obrazů číslovaných a 12 nečíslovaných, ...*“.

87 *Dohoda o vydání a převzetí movitého majetku*, mezi P. Kvapilem a generálním ředitelem Ng v Praze PhDr. Danielem, 17. 11. 1993, Národní galerie v Praze.

88 Vyhláška státního úřadu pro věci církevní č. 352/ 1950 Ú. l. o náboženském fondu [online] 2015: <http://spcp.prf.cuni.cz/lex/352-50.htm>.

89 Odpověď Ministerstva kultury České republiky na dotaz ohledně Náboženské matice, 2012 [online] 2015: <http://www.mkcr.cz/cz/cirkve-a-nabozenske-spolocnosti/majetkove-narovnani/aktualni-informace/dotazy-2012/dotaz---nabozenska-matice-173433/>.

s Ministerstvem kultury, právními odborníky a Cisterciáckým klášterem, který zastupoval převor Ivo Kvapil a později zmocněný Václav Zoufalý.

Restituce v 90. letech probíhala na základě tzv. výčtového zákona, který byl uveden v platnost roku 1991. Zákon č. 298/ 1990 o úpravě některých majetkových vztahů řeholních řádů a kongregací a arcibiskupství olomouckého schváleného 19. 7. 1990 Federálním shromážděním ČSFR, který hovoří o navrácení neoprávněně zabaveného movitého i nemovitého majetku v roce 1950 a o vyklizení nemovitostí nynějšími uživateli.⁹⁰ Z galerií a památkového ústavu byly obrazy převzaty vyšebrodskými Cisterciáky v několika etapách mezi lety 1991 a 1995. Přičemž o poslední navrácení děl, konkrétně devíti desek cyklu Mistra vyšebrodského oltáře, proběhlo řízení až roku 2013, kdy se tento středověký soubor stal bezplatnou dlouhodobou zápůjčkou Národní galerie v Praze.⁹¹

V následujících letech, jež na restituční řízení navazovaly, byly obrazy instalovány zpět do obrazárny, nebo byly umístěny do deponiáře kláštera. Dnešní klášterní obrazárna představuje návštěvníkům 139 exponátů české, rakouské, německé, holandské, francouzské a italské provenience, čímž se obrazárna opět řadí mezi jednu z nejbohatších klášterních sbírek malířských děl v Čechách.

4. Umístění obrazárny a její rozložení

O prostorovém rozvržení obrazárny se musíme zajímat nejen v dnešní době, ale i v době minulé, abychom pochopili, jaký měla sbírka původní koncept. Je nutno říci, že o jejím rozložení a umístění máme zprávu až z roku 1921, kdy její instalaci zmiňuje Cechner ve svém *Soupisu památek v politickém okresu Kaplickém*⁹² a následně roku 1930, když se o jejím rozvržení zmiňuje Kaindl ve své knize o historii kláštera⁹³. Starší materiály osvětlující obsah a instalaci obrazárny bohužel nemáme.

90 Sbirka zákonů ČSFR 1990, Zákon č. 298/1990 o úpravě některých majetkových vztahů řeholních řádů a kongregací a arcibiskupství olomouckého, 19. 7. 1990 [online] 2015: file:///C:/Users/bures_000/Downloads/sb047-90.pdf.

91 Kopecký Josef, *Vyšebrodský oltář i Rubensovy obrazy vydáme církvi, uznala galerie*, iDnes.cz [online] 29. 7. 2014: http://zpravy.idnes.cz/jak-probiha-vydavani-cirkevniho-majetku-fd2-/domaci.aspx?c=A140729_053725_domaci_kop.

⁹² Cechner 1921.

⁹³ Kaindl 1930.

Původní sbírka obrazů, kterou vyšebrodský klášter vlastnil, vznikala ve 3. čtvrtině 18. století za opata Mickla. O této sbírce, jak již jsem uváděla dříve, bohužel více nevíme. Chybí nám informace včetně těch, kde byly obrazy umístěny, jelikož prostory, do nichž nechal přenést sbírku opat Schopper, vznikaly o mnoho let později než sbírka samotná. Proto se můžeme domnívat, že první obrazárna zdobila reprezentativní místnosti kláštera, do nichž například opat přijímal návštěvy. Toto tvrzení by se zdálo být pravdivým, pokud se domníváme, že budování sbírky obrazů představuje určitý druh reprezentace jejího majitele, a to především v době 2. poloviny 18. století.

O tom, že potřeba úctyhodně prezentovat klášter jako sídlo vzdělanosti a kultury se stále zvyšovala, svědčí fakt, že během 2. čtvrtiny 19. století nechal opat Schopper vystavět pro sbírkové fondy vlastní prostory, a to ať už se jedná o galerii, nebo o kabinety pro přírodniny nebo inkunábule.⁹⁴ Proč mezi těmito počiny je časový rozestup trvající čtvrtstoletí, patrně vysvětlují historické okolnosti, jelikož kláštery v této době sužovaly Josefské reformy církve.

Mezi lety 1835 – 1838 tedy opat Schopper nechal přestavět klášterní prostory tak, aby vznikla galerie, do níž byla posléze umístěna sbírka obrazů. Roku 1845 spojil prostory obrazárny se starší knihovnou⁹⁵ pomocí rekonstruované chodby, do níž patrně byla umístěna část sbírky.⁹⁶ Na menší sál galerie, zvané Červený sál, navazoval v minulosti i kabinet pro sbírku kuriozit a zbraní. Ten vznikl roku 1871.⁹⁷ Prostory klášterní obrazárny se tak skládaly ze dvou sálů, z menšího sálu zvaného Červený a většího sloupového sálu. Část obrazů přitom pravděpodobně visela i ve spojovací chodbě mezi galerií a knihovnou.⁹⁸

Roku 1904 tyto prostory rozšířil opat Bruno Pammer, když nechal přistavět samostatný vchod do galerie, který sousedil s hlavním kostelním portálem a vytvořil další 8 metrů dlouhou chodbu, do níž byla umístěna další díla.⁹⁹ Jak jsem již uvedla dříve, nejstarší

⁹⁴ Kaindl 1930, s. 164.

⁹⁵ Kaindl, 1930, s. 163.

⁹⁶ Kaindl, 1930, s. 163.

⁹⁷ Kaindl, 1930, s. 158.

⁹⁸ Cechner, 1921, s. 387.

⁹⁹ Ibidem, s. 387.

zdroj, který přesně popisuje rozvržení obrazů v těchto prostorách, pochází až z 20. let 20. století, proto nelze přesně říci, zda původní koncept obrazárny odpovídal tomu, který v *Soupisu památek* uvádí Cechner.¹⁰⁰ Dá se však předpokládat, že čtyři stovky obrazů, které sbírka obsahovala, nebylo možné umístit pouze do prostor galerie, proto byly umístěny i mimo ni po dalších prostorách konventu.

Nutno je poznamenat, že Cechnerův soupis obrazů z roku 1921 není pravděpodobně úplný, jelikož Kaindlův seznam vystavených exponátů z roku 1930 je početnější. Oba dva prameny se taktéž svým obsahem úplně neshodují. Čtenář by mohl namítat, že během 9-ti let, které časově tyto dva soupisy dělí, se mohla instalace obrazárny změnit, avšak této tezi nejsem příliš nakloněná. Uvážíme-li náročnost takového počínu. Pravděpodobnější se dle mého úsudku jeví varianta, že oba autoři se zmiňují o dílech, která jim připadají ve sbírce nejzajímavější, přičemž se ve většině případů jedná o ta samá díla.

Dnešní rozložení obrazárny tomu z 1. poloviny 20. století neodpovídá plně, jelikož část obrazů, kterou Cechner a Kaindl zmiňují, byla během událostí 2. světové války a 50. let 20. století ztracena. Její instalace je taktéž pojata jiným způsobem. Tento fakt pomůže nejlépe demonstrovat stav Červeného sálu, z jehož původního složení se dochovaly tři čtvrtiny obrazů. Byla zde vystavena díla především českých mistrů a několik děl kopistů či mistrů italských. Některá díla zde byla vystavena i se svými protějšky, jako například zátiší a krajiny. Umístěn do tohoto sálu byl taktéž cyklus 12-ti Apoštolů od Xavera Františka Palka¹⁰¹, který je dnes instalován do sálu sloupového. Dnešní instalace v tomto sále oproti tomu představuje díla různorodějšího charakteru. Mezi rakouskými a německými mistry je umístěna řada děl české proveniencí a několik hodnotných italských kusů.

Pokud je nutné způsoby instalace obrazů obecněji shrnout, aby bylo naprosto patrné, v čem se lišily, musíme podotknout, že současná instalace dostala více charakter galerijní expozice s edukativním přesahem. Původní rozmístění obrazů po obrazárně totiž tak přesně nesleduje autorskou a námětovou linii, jako je tomu dnes. Samozřejmě, že obrazy byly vystavovány spolu se svými protějšky, avšak díla jednotlivých autorů byla rozmístěna různě

¹⁰⁰ Ibidem, s. 387–417.

¹⁰¹ Kaindl, 1930, s. 158.

po prostoru sálů.¹⁰² Klíčem k této instalaci je patrně spíš její celkové vizuální působení, nežli snaha představit všechna spolu související díla pospolu.

¹⁰² Kaindl, 1930, s. 158– 162.

V dnešní obrazárně tak nalezneme stěnu s věnovanou dílům Kašpara Hirschelyho, Norberta Grunda, F. X. Palka, Františka Dallingera a dalších. Díla nejasného autorství jsou vystavena taktéž pospolu dle své provenience a někdy je instalace obrazů zaměřena na jejich námět, jak je tomu u vystavených rožmberských portrétů v doprovodu obrazu zachycujícího legendu o založení kláštera.

Je tedy dosti patrné, že původní rozložení obrazárny nemělo tak systematický charakter, jak je tomu po vzoru galerijních expozic dnes, avšak zůstává otázkou, zda i sběratelská činnost, jenž se k tomuto fondu váže, byla stejně živelná jako jeho instalace. Tyto domněnky dle mého názoru vyvrací samotný obsah sbírky, jelikož v něm můžeme nalézt řadu děl podobného charakteru, přičemž v rámci této sbírky vznikají drobné útvary soustřeďující se na konkrétní autory a náměty. Jistě není náhodou, že dílo Norberta Grunda je ve sbírkách vyšebrodského kláštera zastoupeno téměř čtyřmi desítkami obrazů, stejně jako dílo Kašpara Hirschelyho je zastoupeno 14 kusy a doplněno o několik dalších květinových zátiší Johana Baptisty Häszela, čímž je tento žánr ve sbírce zastoupen dvěma desítkami obrazů. Svou početností je pak pozoruhodnější zřejmě část sbírky věnované krajinomalbě či portrétní malbě, která z velké části zobrazuje světce.

Přesný koncept sběratelské činnosti cisterciáků ve Vyšším Brodě je složité hodnotit vzhledem k tomu, že její podoba byla budována od 3. čtvrtiny 18. století do počátků 20. století za osobního přispění vícero osobností. Taktéž nám chybí řada informací, které by pomohly zmapovat postupné narůstání tohoto fondu. Logické se však zdá být, že každý z již zmiňovaných opatů, jenž do sbírky obrazy pořizoval, volil vlastní přístup k jejímu utváření, což dokládá její různorodost.

5. Obsah vyšebrodské obrazárny

Vyšebrodskou klášterní obrazárnu utváří v současné době zhruba 234 obrazů, přičemž do tohoto počtu nezahrnuji středověké malby, jež klášter taktéž vlastní. Tyto středověké památky jsem do katalogu obrazárny nezařadila z toho důvodu, jelikož je nad míru patrné, že je klášter vlastnil ještě před 3. čtvrtinou 18. století, kdy byla sbírka utvářena. Některá díla, jež byla pravděpodobně do kláštera pořízena před zřízením obrazárny, jsou v katalogu zanesena, jelikož z literárních pramenů je patrné, že v minulosti byla umístěna v klášterní galerii.¹⁰³ Dále se vzhledem k charakteru středověkých deskových

¹⁰³ Kaindl, 1930, s. 157 – 162.; Cechner 1921, s. 387 -417.

maleb domnívám, že svým charakterem nemohly nikdy fungovat jako součást obrazárny, jejich funkce souvisí především s pojetím liturgických prostor konventu. Do pojednání o vyšebrodské obrazárně jsem zařadila ta díla, jež dobou svého vzniku spadají do doby 17. století a jejichž charakter umístění do obrazárny odpovídá.

V dnešní obrazárně kláštera ve Vyšším Brodě můžeme ve dvou sálech a jejich předsíni nalézt 139 obrazů, další necelá stovka obrazů z této sbírky je deponována mimo tyto prostory. Proto mi dovoluňte v krátkosti upozornit na některá z děl, které obrazárna ve Vyšším Brodě může představit.

5. 1. Nejstarší kusy ve sbírce

5. 1. 1. Středověké umění

Přestože jsem předem naznačila, že ve své práci o vyšebrodské obrazárně nepokládám za její součást díla středověká, je nutné obecněji shrnout o jakých konkrétních dílech je v tomto případě řeč. Již u úvodu jsem poukazovala na devítičlenný cyklus deskových obrazů, který je dílem Mistra vyšebrodského cyklu. Mimo této zásadní umělecké památky, jež je v současnosti vystavena ve stálé expozici pražské Národní galerie jako dlouhodobá zápůjčka, se však jedná o celou řadu dalších děl.

Tato díla byla během minulého století od 50. let až do dob restituce umístěna v pražské Národní galerii, což uvádí soupis děl v příloze Dohody o vydání a převzetí movitého majetku.¹⁰⁴ Jedná se o deskové malby české a německé provenience pocházejících z doby 15. a počátku 16. století. Mimo *Vyšebrodské Madony* se jedná o další mariánský obraz jako *Madonu s ježíškem korunovanou anděly* od německého mistra z konce 15. století. O něco mladší je *Kalvárie* rovněž německé provenience. Z druhé poloviny 16. století se dochoval i domácí oltářík, který na středové desce znázorňuje *Zmrtvýchvstání*. První z křídel oltáříku představuje *Krista zahradníka*, *Krista s nevěřícím Tomášem*, *Evangelisty Matouše a Marka*, druhé zase výjevy *Večeře v Emauzích*, *Seslání Ducha svatého*, *Evangelisty Lukáše a Jana*. O půl století jsou starší fragmenty jiného oltáře německé provenience, jež znázorňují světce *sv. Jiljí*, *sv. Petra a Kryštofa*, *sv. Prokopa a Jiří*. Další fragment oltáře německé provenience z této doby je utvářen obrazy *sv. Lukáše a Voršily*, *sv. Marka a Barbory*. Od českého mistra z doby kolem roku 1500 pak pochází

¹⁰⁴ Dohoda o vydání a převzetí movitého majetku, Národní galerie v Praze 1993.

Tato díla a několik dalších ve svém pojednání zmiňuje Cechner jako součást vyšebrodské obrazárny a věnuje jim velkou pozornost,¹⁰⁶ přestože z Kaindlova popisu víme, že přímo v sálech galerie nevisely.¹⁰⁷ Přestože se ve fondu středověkého umění nezachovalo vše, co klášter dle písemných pramenů před husitskými válkami vlastnil, může se pyšnit nejzachovalejší sbírkou obrazů z této doby mezi všemi ostatními českými cisterciáckými kláštery.¹⁰⁸

Největším skvostem je Vyšebrodský cyklus s obrazy *Zvěstování Panně Marii*, *Narozením Ježíše Krista a Klaněním pastýřů*, které oslavují Kristovo narození a vážou se k Vánoční liturgii. *Kristus na hoře Olivetské*, *Ukřižování* a *Snímání z kříže* představují pašijovou část cyklu a váží se k Velikonoční liturgii stejně jako obrazy *Zmrtvýchvstání*, *Nanebevstoupení* a *Seslání Ducha svatého*, představující Kristův triumf nad smrtí. Autorství je připisováno pražské malířské dílně, která cyklus vyhotovila v 50. letech 14. století, přičemž se předpokládá, že je objednal Petr I. Z Rožmberka, jenž se jejich vyhotovení nedožil.¹⁰⁹

Pešina zmiňuje ve svém pojednání o deskové malbě i o další unikát, a to obraz *Ukřižování*, který datuje kolem roku 1380 a za jeho autora pokládá mistra ovlivněného tvorbou Mistra třeboňského oltáře.¹¹⁰ V současnosti je však tento obraz datován kolem roku 1370 a jeho autorem je určen předchůdce Mistra třeboňského oltáře, což jeho důležitost značně zvyšuje.¹¹¹ V neposlední řadě je nutné zmínit *Vyšebrodskou Madonu*, jejímuž studiu se hojně věnuje paní profesorka Milena Bártlová, která jeho zhotovení datuje po roce 1449 a tvrdí, že jeho vznik s klášterem souvisel spíše druhotně.¹¹²

¹⁰⁵ Ibidem.

¹⁰⁶ Cechner 1921, s. 387 – 405.

¹⁰⁷ Kaindl, 1930, s. 157 – 162.

¹⁰⁸ Charvátová 2014, s. 74.

¹⁰⁹ Royt Jan, Poznámky k rekonstrukci a k ikonografii Vyšebrodského oltáře, in: *Ars vivendi*, ed. Halama Tomáš, Praha 2006, s. 175 – 194.; O oltáři dále pojednává již dříve citovaná publikace: Pešina, 1982.

¹¹⁰ Pešina J., Katalog deskové malby, in: *České umění gotické 1350 – 1450*, Praha 1970, s. 229 -230.

¹¹¹ Charvátová 2014, s. 76.

¹¹² Bártlová Milena, Madona vyšebrodská, in: *900 let cisterciáckého řádu*, Praha 2000; s. 245 – 252.; Bártlová,

Mezi středověká díla z vyšebrodské sbírky tedy patří několik velmi významných deskových obrazů, které mají rozhodně své místo v historii české gotické malířské produkce. Je však jasné, že klášterní sbírky uměleckých předmětů čítá taktéž řadu poutavých plastik a předmětů uměleckého řemesla, z nichž nejvýznamnějším je pak Závišův kříž prohlášený za Národní kulturní památku.

5. 1. 2. Nejstarší díla v obrazárně

Mezi nejstaršími díly, která jsou včleněna do obrazárny vyšebrodského kláštera, lze zařadit několik renesančních portrétů a pár obrazů, které jsou datovány do počátku 17. století. Kvalita těchto děl je různorodá, některá byla patrně do sbírky získána jako ceněný exemplář, což je případ Bassanova obrazu *Adam v ráji* [1], jiná byla pravděpodobně v klášteře ještě před založením obrazárny, což se spíše týká portrétů zakladatelů a dalších významných osobností. Svou pozornost bych nejprve ráda věnovala dílům, jejichž umělecká hodnota je z mého pohledu vyšší.

Jak jsem výše zmiňovala ve vyšebrodské galerii je představen obraz *Adam v ráji* [1], jehož autorem je Leandro Bassano. Tento italský malíř pocházející z významné malířské rodiny, jenž se školil v dílně svého otce Jacopa dal Ponte, se svým starším bratrem Francescem odešel roku 1578 do Benátek, kde se mu dostalo další malířské průpravy.¹¹³ Obliba jeho děl byla ve své době pravděpodobně veliká a patrně byl pokládán za vynikajícího malíře, jelikož jeho obraz nalezneme i ve sbírce císaře Rudolfa II. Leandrovo autorství potvrzuje signatura zmíněného díla, jež zní: „*Leander Bassanensis fecit Pragae.*“¹¹⁴

Obraz *Adam v ráji* se do vyšebrodské sbírky dostal patrně až po jejím založení a zajisté se jednalo o velice cennou akvizici, která byla hodna bohatých aristokratických sbírek. Na drobném obraze je ústřední postavou Adam, s nímž z nebes promlouvá Bůh Otec. Postava Evy je oproti tomu dosti upozaděna, většího prostoru se v kompozici dostává i zvířatům a ptactvu.

Stejně hodnotná je *Podobizna mladé ženy* [151], která je patrně dílem neznámého

¹¹³ Meissner Günter. *Saur allgemeines Künstler-Lexikon: die bildenden Künstler aller Zeiten und Völker: Band 7*, München 1993. 390 -392.

¹¹⁴ Thieme Ulrich – Becker Felix, *Allgemeines Lexikon der Bildenden Künstler von Antike bis zur Gegenwart, III. Band*, Leipzig 1909, s. 8.

italského mistra z počátku 17. století. Ve vyšebrodské galerii je jediným exemplářem italského portrétu z této doby. O několik málo desetiletí je mladší italský obraz s námětem *Samson a Dalila* [152], jenž je pravděpodobně taktéž dílem neznámého benátského malíře, avšak již představuje slavnou barokní epochu italské malby.

Pokud jsem se v úvodu kapitoly zmiňovala o renesančních portrétech, nelze opomenout *Portrét šlechtičny s karafiátem* [116], jenž je dílem neznámého českého mistra a díky dochovanému nápisu je datován do roku 1594. Jedná o oficiální portrét urozené mladé dámy v bohatém renesančním oděvu s vysokým límcem, její identitu však blíže neznáme.

Zajímavé jsou i další dva portréty české provenience, jež jsou o půl století mladší. Jeden z nich zobrazuje *Petra Voka z Rožmberka* [117] a jeho autorství pravděpodobně lze připsat neznámému dvornímu malíři tohoto vysoce postaveného šlechtice. Jeho portrét se do kláštera dostal určitě před založením obrazárny, jelikož Petr Vok z Rožmberka byl posledním mecenášem tamních řeholníků svého rodu. Přesto byl tento portrét určitě namalován až po Vokově smrti, jeho datace spadá totiž do počátku 2. poloviny 17. století, kdy byl Petr Vok již mrtev. Další dva rožmberské portréty, jež jsou o několik desetiletí starší, představují opět *Petra Voka z Rožmberka* [193], ale i jeho jmenovce a zakladatele kláštera *Petra Voka Ursina* [194]. Námětem druhého, výše zmíněného, obrazu je *Skutečný portrét Jana Žižky z Trocnova* [118], jak udává nápis na plátně. Z jihočeského prostředí známe další dva stejné portréty. Lze usuzovat, že jsou dílem jihočeského mistra činného kolem poloviny 17. století.

Starší portrétní produkce z počátku 17. století je v galerii zastoupena i osmi podobiznami malého formátu zhotovených na plechu [155-162], jejichž autorem byl neznámý německý mistr. Tyto portréty představují císaře, kurfiřty, vévodu s vévodkyní a arcibiskupy. Ze stejné doby pochází i německé portréty neznámého pána a dámy [163-164]. Ani jedno z těchto děl však současná podoba instalace obrazárny nezpřístupňuje. Nejstarší německé kusy, které jsou instalovány v předsíni klášterní galerie, jsou obrazy *sv. Cecílie* [166] a *Krále Davida* [165], jež původně sloužily jako výplň kostelních varhan.

Samozřejmě nelze opomenout ani díla vlámských a holandských mistrů, z nichž zajímavé jsou především obrazy *Mater Dolorosa* [1777] a dva stejnojmenné náměty *Krajina s ruinou a figurální stafáží* [179-180], jenž k sobě přísluší jako své protějšky. Krajiny můžeme vnímat jako charakteristickou ukázkou tehdejší běžné krajinářské holandské produkce, avšak portrét Bolestné Panny Marie představuje velice tradiční vlámský obrazový typ, jenž se proslavil na základě obrazu Quintijna Messijse *Mater*

Dolorosa [224] v první čtvrtině 16. století a jenž byl dále často kopírován i o mnoho generací mladšími umělci, jak dokládá řada vlámských obrazů.

5. 2. Figurální malba

Figurální malba má ve vyšebrodské obrazárně silné zastoupení, a to ať již bereme v potaz tvorbu portrétní či celofigurální náměty, které se zaměřují především na líčení biblických příběhů, a to jak starozákonních, tak i těch novozákonních. V tomto směru jsou pak hojně zastoupeny náměty z Kristových podobenství, které nalezneme v evangeliích. Nutno podotknout, že i krajinářská produkce zastoupená ve vyšebrodské obrazárně velice často zahrnuje figurální složku v podobě drobné stafáže. Tato díla však mají stále své místo mezi dalšími vlastního malířského žánru.

5. 2. 1. Portrétní tvorba anonymních mistrů a kopisté

Nejprve mi dovoluji pojednat o rozsáhlé skupině portrétů, jejichž autoři jsou nám neznámí. Mezi díly těchto malířů se nám bohužel do dnešní doby zachoval jen malý zlomek celofigurálně pojatých kompozic, a když se tak stalo, jedná se v převážné většině o díla kopistů či napodobitelů, kteří čerpají z děl slavných mistrů.

Kopisté jsou zastoupeni v klášterní obrazárně několika díly datovaných do období mezi koncem 17. století a polovinou 19. století, přičemž v souvislosti, kterou jsem výše nadnesla, je nutno zmínit obrazy *Alegorie obchodu* [218], *Vraždění nemluvňátek* [219], *Ecce Homo* [220], *Dorinda a Silvius* [221] a *Křížová cesta* [222], z nichž některé jsou kopiemi téměř doslovnými. Pro námět *Dorindy a Silvia* známe přesnou předlohu v podobě Uhlemannovy mědirytiny z roku 1793 [225] uloženou v drážďanských sbírkách. Mědirytina zobrazuje kompozici Guercinova stejnojmenného obrazu. Stejně tomu je tak u obrazu *Vraždění nemluvňátek*, které však přesně kopíruje stejnojmennou malbu Petra Paula Rubense z roku 1638 [226], jenž je vystavena v mnichovské Altepinakothek. Vysokou podobnost nese i další z Rubensových kopií *Ecce Homo*, která vychází z obrazu uloženého v petrohradské Ermitáži [227].

Mezi díly napodobitelů jsou samozřejmě i portréty, jež vycházejí z vzorů Raffaela, Carla Marattiho a Rubense. Velice zdařilým dílem je dětský portrét sv. *Jana Křtitele* [215], jehož autor byl poslední čtvrtině 17. století napodobitelem Murillova díla a pravděpodobně pocházel taktéž z Itálie.

Jak jsem již dříve nastínila, stěžejní složkou vyšebrodské sbírky jsou portréty, přičemž jen málo jich za svůj námět volí jiné osoby než světce. Vyjmeme-li ze skupiny světských portrétů starší díla zmiňovaná v předchozí kapitole, mnoho jich k dalšímu pojednání nezbyvá. Jsou to především oficiální portréty opatů *Mickla* [139] a *Wackáře* [9] od Bartoloměje Čurna¹¹⁵, jež jsou v obrazárně umístěny z důvodu reprezentace dvou významných tvůrců vyšebrodské sbírky obrazů.

Formou neoficiálního portrétu jsou pak znázorněny dva obrazy *Alegorie roční doby* [147 -148], jež jsou dílem francouzského mistra z počátku 18. století. Dva portréty mladých žen s dětmi k sobě přísluší jako své protějšky a jejich tematickou náplní je zachycení toku času. Ve světské ikonografii je taktéž inspirován obraz *Venuše s Amorem a Bacchantem* [154], který je datován do doby konce 17. století a připisován neznámému italskému mistrovi. Komorní scéna polofigurálně zachycuje Venuši a za ní Amora a Baccha.

Posledním z portrétů, jenž se zaměřuje na světské osoby, je obraz *Čtoucí stařec* [195], jež se navzdory jeho vysoké kvalitě zatím nepodařilo připsat konkrétnímu mistrovi. V katalogu je jeho autorství připsáno středoevropskému mistrovi 2. poloviny 17. století. Avšak se domnívám, že lze autorství obrazu směřovat k Halbaxovým následovníkům, přičemž by pak byla pravděpodobnější i datace spadající do o několik desetiletí starší doby. Na Halbaxova následovníka poukazuje zejména hladký rukopis, portrétní přesnost a naturalistické působení světla.

Portrétů zaměřujících se na svaté je v klášterní sbírce celá řada, někdy jsou zde jednotliví světci i v několika pojednáních. Tak je tomu především u sv. Benedikta, jenž byl otcem západního pojetí mnišství a autorem pro cisterciáky stěžejní řehole. V galerii samozřejmě nalezneme i portréty svatých řeholníků a sv. Jeronýma, jenž je v klášterní galerii vždy zobrazován jako poustevník. Nejsou opominuti apoštolové, ani zemští patroni a světice jako sv. Kateřina a sv. Máří Magdaléna.

Jak již jsem naznačila v úvodu své práce, bohatost portrétní malby zaměřující se na svatořečené osoby, by pravděpodobně mohla souviset s relikviářem, jenž vyšebrodský klášter získal od jedné z rožmberských vdov během své středověké

¹¹⁵ Toman Prokop, *Nový slovník Českosloveských výtvarných umělců I (A-K)*, Praha 1947, s. 151.: Známý jako malíř podobizen a oltářních obrazů žijící v Českých Budějovicích mezi lety 1824 -1902. Známé jsou například jeho portréty manželů Hynka a Terezie Zátkových, tamních sběratelů umění.

historie.

O tom, že si vyšebrodští řeholníci tohoto relikviáře s ostatky zhruba padesáti svatých velice cenili a byli na něj během své historie patřičně hrdí, jistě není pochyb, avšak tezi, že tento relikviář ve své sběratelské snaze týkající se utváření obrazárny následovali jako předlohu, nelze potvrdit ani počtem zobrazených světců, jejichž ostatky jsou v relikviáři uloženy.

Portrétu je v obrazárně dále celá řada, avšak jejich autorství je většinou již připsáno konkrétním autorům, nebo malířům okruhu kolem nich soustředěných, tudíž se domnívám, že by měly být pojednány v následující kapitole. Tito mistři jsou však většinou v klášterní obrazárně zastoupeni i dalšími díly, jejich tvorba mezi sebou více souvisí, než-li je tomu tak u mistrů anonymních. Proto mi dovozte se zabývat připsanými autory více obecně, tedy jako tvůrci figurální malby.

5. 2. 2. Figurální malba s připsaným autorstvím

Ve vyšebrodské obrazárně nalezneme řadu figurativních námětů od známých českých, rakouských a německých mistrů. Někdy se jedná o portréty, jindy o rozsáhlejší figurální kompozice. V galerii nalezneme díla mistrů, jež působili jako učitelé mistrů jiných, ve vyšebrodské sbírce taktéž zastoupených. Proto mi dovozte, aby následující kapitola mohla sledovat linii, v níž budou díla jednotlivých autorů postupně představena, jelikož jinak by se tato část mé práce mohla jevit těžce pojmutelnou.

Mezi představitele rakouského baroka ve vyšebrodské obrazárně zajisté patří Paul Troger, malíř nastupující ve 2. čtvrtině 18. století, jenž přes své italské školení Giovanni Battisty Piazzetty, Francesca Solimeny a Sebastiana Concy, nenásleduje tolik klasicistní podobu malířství, ale zaměřuje se více na dramatické a expresivní utváření malby po vzoru manýristické a pozdně gotické tradice ve střední Evropě.¹¹⁶ Vyšebrodským cisterciákům byla jeho tvorba zajisté známa, jelikož počátkem 30. let 18. století vytvořil pro dolnorakouský klášter ve Zwettlu několik fresek a později i několik obrazů pro tamní kostel, konvent a klášterní galerii.¹¹⁷ Vazby vyšebrodských řeholníků byly na rakouské prostředí velmi silné již od dob založení kláštera, proto lze předpokládat, že se opat Mickl a jeho nástupci nechávali při tvorbě sbírky v kláštorech svých rakouských soukmenovců

¹¹⁶ Krsek Ivo, Náčrt dějin moravského malířství 18. století, in.: *Sborník prací Filozofické fakulty Brněnské univerzity*, Brno 1969, s. 85.

¹¹⁷ Schrenzel Maja, *Paul Troger, Maler der Apokalypse*, Wien 1985, s. 48- 51.

inspirovat.

Obraz *Kosmy a Damiána* [110] léčící nemocné, jenž se ve vyšebrodské obrazárně nachází, můžeme datovat do doby kolem roku 1740. K dataci tohoto drobného obrazu přispívá komparace s obrazem *Smrt svatého Josefa* [228], jenž vznikl mezi lety 1740- 1741 v dolním Rakousku. Varianty této kompozice, jeho repliky a kopie jsou však známy i v soukromých Vídeňských sbírkách.¹¹⁸ Stejnému období vzniku u těchto dvou obrazů samozřejmě odpovídá i barevnost a rukopis obou obrazů. Vyšebrodský *Kosma a Damián* však nepůsobí tolik dramaticky, jako obraz *Smrti sv. Josefa*. Jejich kompozice, kdy nad ležící postavou na lůžku se soustřeďují další figury v pyramidální kompozici a kdy je horní část obrazu diagonálně zeštíhlena závěsem či nebesy, si jsou velmi podobné. Pokud tyto obrazy postavíme vedle sebe, mohou dokonce působit jako své protějšky, což nás upozorňuje na jasný fakt, že tato drobná díla mohla vycházet z Trogerovy dílny jako kabinetní kusy, které měly u tehdejších sběratelů umění velkou oblibu, na což upozorňuje i řada replik a kopií obrazu *Smrti Sv. Josefa*.

Pokud se již zmiňujeme o dílech Paula Trogera, které zpřístupňuje vyšebrodská obrazárna, je nutno zmínit obraz *Lot s dcerami* [109], který je dílem Franze Sigrista staršího. Tento rakouský malíř byl žákem zmíněného Paula Trogera a proslavil se především malbou *Smrt sv. Josefa* [229] z vídeňského Belvederu z počátku 50. let 18. století. Jak dokazuje tento jeho raný obraz, Sigrist se však neinspiroval pouze v námětech svého učitele, rozvolněným expresivním rukopisem navazuje na jeho pozdní dílo a kompozice svých obrazů utváří dle jeho vzorů.¹¹⁹

Lot s dcerami je jasnou ukázkou Sigristovy pozdní tvorby kolem roku 1780. Ve vídeňském Belvederu nalezneme velice podobný obraz s námětem *Cimon a Pero* [238], který zobrazuje příběh mladé ženy, která kojí starce, aby nezemřel hlady. Rukopis těchto obrazů je nadmíru podobný a je taktéž zasazen do potměšlého prostředí interiéru. Lotova pozice však připomíná více jednu ranější Sigristovu olejovou skicu na papíře ze sbírek Albetriny. Jejím námětem je *Umučení sv. Laurence* [230], které zmiňuje Otto Benesch.¹²⁰ Lot stejně jako Laurenc zde leží s dramaticky rozevřenou náručí a přijímají svůj úděl.

Sigristův *Lot s dcerami* byl během druhé poloviny 20. století uložen v Národní galerii

¹¹⁸ Aschenbrenner Wanda, Katalog der Gemälde Paul Troger und Verzeichnis der Fresken, in: *Ausstellung Paul Troger und die Österreichische Barockkunst II*, Wien 1963, s. 130, č. kat. 27.

¹¹⁹ Matsche von Wicht Betka, *Franz Sigrist : 1727 – 1803, ein Maler des 18. Jahrhunderts*, Wien 1970.

¹²⁰ Benesch Otto, *A Group of Unknown Drawings by Matthäus Günther for Some of His Main Works*, in: *The Art Bulletin*, 29, č. 1, 1947, s. 52 [online] 2015: <http://www.jstor.org/stable/3047101>.

a nebyl jediným sbírkovým předmětem s rukou tohoto autora. Pavel Preiss, který v 60. letech napsal článek o Sigristových obrazech z fondu Národní galerie v Praze,¹²¹ však zmiňuje pouze mytologické obrazy *Bacchus a Ariadna* a *Smrt Oriona*, jež do sbírek věnoval jihočeský průmyslník Vojtěch Lanna, jenž byl ve své době známým sběratelem umění.

Pokud se máme věnovat obrazům českých barokních autorů ve sbírkách kláštera, nutno nejprve vzpomenou dílo Michaela Václava Halbaxe¹²², jelikož jak upozorňuje Jaromír Neumann, v době barokní nelze brát plně v potaz národnostní dělení umělců. Řada umělců rakouského původu totiž tvořila na území Moravy a Čech a naopak.¹²³

Tento malíř rakouského původu žijící mezi lety 1661 – 1711, totiž část svého života působil v Praze, kde silně ovlivnil svou tvorbou řadu českých barokních malířů, především pak mladého Petra Brandla. Brandl se roku 1686 stal Halbaxovým následovníkem a zajisté byl ovlivněn jeho portrétní tvorbou.¹²⁴ Michael Halbax studoval malbu u benátského malíře Johanna Carla Lotha, kde se také seznámil s díly tehdejších Caravaggistů.¹²⁵

Silné působení světla a stínů, mělké neurčité pozadí obrazů a výrazné zaujetí psychologii portrétu je patrné i z jeho obrazů ve vyšebrodské obrazárně. *Madona s Ježíškem* [65] je po vzoru italské malby oděna do dobového oděvu, a s pečujícím pohledem dítě zavinuje do bílého plátna. Jemnost její mateřské péče je zdůrazněna lehkým dotykem, jímž se letmo dotká Ježíškova těla. Oproti tomu je dramatičtější podaný portrét *Simeona s Ježíškem* [64], který jej s děkovným výrazem ve tváři předkládá divákům obrazu, čímž k nim svým promlouvá. Gesto lze patrně interpretovat jako představení budoucího vykupitele.

Jeho následovník Petr Brandl¹²⁶ je v obrazárně taktéž zastoupen dvěma díly.

¹²¹ Preiss Pavel, *Der Barockmaler Franz Sigrist in der Prager Nationalgalerie, Alte und Moderne Kunst VIII*, 1963, s. 16 -18.

¹²² Thieme Ulrich – Becker Felix, *Allgemeines Lexikon der Bildenden Künstler von Antike bis zur Gegenwart, XV. Band*, s. 494 -495.; De Gruyter, *Saur allgemeines Künstler-Lexikon: die bildenden Künstler aller Zeiten und Völker: Band 68*, Berlin 2011, s. 135 -137.; Halbax, rakouský malíř žijící v letech 1661 -1711, mezi roky 1685-1694 pobýval v Praze, poté se usadil ve Svatém Florianu poblíž Linze, kde se zasloužil o výzdobu tamního augustiniánského kláštera.

¹²³ Neumann, *Český Barok*, Praha 1974, s. 14 -15.; Tentýž, *Malířství 17. století v Čechách*, Praha 1951.; Herain, *České malířství od doby Rudolfínské do smrti Reinerovy*, Praha 1915.

¹²⁴ Neumann Jaromír, *PETER BRANDL - EIN HAUPTMEISTER DES BÖHMISCHEN BAROCK: Zur Gesamtausstellung des Künstlers in Prag, Alte und Moderne Kunst XIV*, 1969, s. 3.

¹²⁵ *Ibidem*, s. 5.

¹²⁶ Thieme Ulrich – Becker Felix, *Allgemeines Lexikon der Bildenden Künstler von Antike bis zur Gegenwart*,

Ty však nejsou přímo ukázkou jeho portrétního umění. Obrazárna však obsahuje portréty několika Apoštolů, které pochází od autora jeho okruhu. Brandl, který se proslavil na sklonku 17. století, je pokládán za jednoho z předních mistrů české barokní malby a o jeho díle i životě pojednává řada publikací věnující se problematice českého baroka.¹²⁷ Obraz *Marnotratný syn* [2] datovaný do roku 1705 je ukázkou jeho rané tvorby, *Uzdravení slepého Tobiáše* [3] datované do roku 1720 je pak příkladem jeho tvorby vrcholné. Fakt, že byl Brandl ovlivněn Halbaxovým dílem, je na obou obrazech dosti patrný¹²⁸. Pokud se však zaměříme na Brandlův obraz *Simeona s Ježíškem* [231] z roku 1725, který je uložen v Národní galerii v Praze, je nutné konstatovat, že zde je odklon od Halbaxova vlivu dosti patrný. K uvolnění Brandlova malířského rukopisu začalo docházet zhruba ve dvacátých letech 18. století a tento expresivní rukopis je patrný právě i na portrétech *sv. Bartoloměje* [5], *sv. Filipa* [6], *sv. Matouše* [7] a *sv. Petra* [8], jejichž autorem je Brandlův následovník. Přesná identita autora těchto vyšebrodských obrazů není určena, ale je nad míru patrné, že se tento mistr nechával inspirovat Brandlovou portrétní produkcí po roce 1725.

Podobenství o Marnotratném synovi je námětem dalšího z významných autorů zastoupených v klášterní galerii. *Návrat ztraceného syna* [114] od Michaela Willmana je dílem o generaci staršího umělce, jenž se více nechával inspirovat Holandskými vzory a jenž si díky konkurenci Karla Škréty našel své působiště ve Slezsku a Německu¹²⁹. Jeho žákem byl nevlastní syn Jan Kryštof Liška, který od 90. let 17. století působil v Praze, po jeho smrti roku 1707 dokonce Liška převzal Willmannovu dílnu.¹³⁰ Důležitost Willmannovi osobnosti pro podobu českého i slezského baroka dobře vystihuje monografie Andrzeje Koziela.¹³¹

IV. Band, 1910, s. 528.: Brandl byl žákem pražského dvorního malíře Christiana Schrödera, od kterého se naučil malbě portrétů a křesťanských námětů.

¹²⁷ Neumann Jaromír, Petr Brandl, Praha 1968.; Rousová Andrea, *Petr Brandl: Mistr barokní malby*, kat. Ng v Praze, Praha 2013.

¹²⁸ Meissner Günter. *Saur allgemeines Künstler-Lexikon: die bildenden Künstler aller Zeiten und Völker: Band 13*, München 1996, s. 620.: Dále byl ovlivněn dílem vlámského malíře Abrahama Godyna školeného v Itálii, od něhož poznal Rubensova díla a principy bolognské kvadratury.

¹²⁹ Vollmer, *Allgemeines Lexikon der Bildenden Künstler von Antike bis zur Gegenwart, XXVI. Band*, Leipzig 1947, s. 32-34.

¹³⁰ Preiss Pavel, JOHANN CHRISTOPH LIŠKA UND SEINE STELLUNG IM BÖHMISCHEN HOCHBAROCK, *Alte und Moderna Kunst XIII*, 1968, s. 19.

¹³¹ Koziel Andrzej – Lejman Beata, *Willmann i inni: Malarstwo, rysunek i grafika na Śląsku i w krajach*

Willmanův *Návrat ztraceného syna* je v galerii vystaven jako protějšek *Obrácení sv. Pavla* [115]. Ikonologicky spolu tyto dva náměty souvisí, jelikož však nemají sourodý charakter, je pravděpodobné, že byly jako pendanty umístěny až dodatečně. V obou případech se jedná o příběhy obrácení se ke křesťanské víře, jenž spěje k prozření obou mladých mužů v těchto námětech. *Návrat ztraceného syna* je po vzoru holandské malby zasazen do krajiny představující horstva, lesy i louky. *Obrácení sv. Pavla* je oproti tomu zasazeno do menšího krajinného výseku, který je zakrytý zázračným úkazem, kdy z nebes vystupující Kristus žehná Pavlovi. Přestože ikonologicky oba obrazy vyznívají podobně, u námětu *Obrácení sv. Pavla* je více akcentován boží zásah a samotný akt obrácení se na víru. U *Návratu ztraceného syna* se zase stává stěžejním moment odpuštění a přijetí napraveného hříšníka.

Slezského původu byl taktéž František Karel Palko¹³², jehož si zbraslavští cisterciáci povolali k výzdobě refektáře. Na jeho malbách je dosti patrné italské školení, které absolvoval v Bologni.¹³³ Ve Vyšebrodské obrazárně nalezneme Palkův cyklus *Dvanácti Apoštolů* [91 -92] datovaný po polovině 18. století.

Totožné obrazy *sv. Petra* [102] a *sv. Pavla* [101] nalezneme ve Strahovském premonstrátském klášteře, přičemž jeden z těchto portrétů je datován do 60. let 18. století. Tato dvě díla jsou pravděpodobně kopiemi obrazů z vyšebrodského apoštolského cyklu, nebo nás přivádí k myšlence, zda Palkova dílna tyto cykly vyprodukovala dva, přičemž ten strahovský se do dnešní doby nezachoval.

V této souvislosti je nutno poznamenat, že portréty ze strahovské obrazárny jsou totožných rozměrů, jako ty vyšebrodské. Jelikož totožné jsou i portréty *sv. Tomáše* [104] a *sv. Jana Evangelisty* [97], které prošly roku 2012 aukcí¹³⁴, je patrné, že tento cyklus byl na poli sběratelů umění své doby jistě žádaným artiklem a byl tedy vyhotoven ve více exemplářích, přičemž jediný kompletní zachovaný cyklus je vystaven ve Vyšším Brodě. O pozoruhodnost tohoto celku se zajímal již Kuchynka počátkem 20. století, jenž další

ósciennych w XVII i XVIII wieku, Wrocław 2002.

¹³² Preiss Pavel, *František Karel Palko: život a dílo malíře sklonku středoevropského baroka a jeho bratra Františka Antonína Palka*, Praha 1999.

¹³³ Toman, *Nový slovník Československých výtvarných umělců, II. Díl (L-Ž)*, Praha 1950, s. 239 -240.

¹³⁴ Odkaz na aukční položky [online] 2015: <http://www.artplus.cz/cs/autor/11296-palko-frantisek-karel->

existující kompletní cykly ve svém pojednání nezmiňuje.¹³⁵

Další připsaná díla z klášterní obrazárny, jejichž autorství je přiřčeno Martinu Dichtlovi a autorovi z okruhu Gottfrieda Schalckena, stojí již na pomezí s žánrovou malbou. Oba autoři se totiž zabírali více portrétováním osob z nižší společnosti a často odbíhali k malbě žánrových scén či zátiší.

Německý malíř Martin Dichtl, žijící v letech 1639-1710 v Norimberku a později ve Vídni¹³⁶, je ve vyšebrodské sbírce zastoupen dvěma portrétními studiemi stařen. *Portrétní studie stařeny* [20], zobrazuje skicovitě tvář staré ženy s bílým šátkem, avšak *Stařena s psíkem* [21], je již propracovanější ukázkou Dichtlovy portrétní tvorby. Vrásky ve tváři stařeny a její svařštělé staré ruce ukazují na autorovu fascinaci vráscitou stařeckou pleť. Detailněji je propracován i závoj zakrývající hlavu ženy, velká pozornost je věnována i psíkovi, kterého svírá v náručí. Přestože se Dichtl více proslavil svými zátišími kuchyňského typu¹³⁷, je nutné upozornit, že i jeho portrétní tvorba byla ceněna. Často tyto dvě složky spojoval v jedno, když zobrazoval osoby při kuchyňské práci.

O tom, že Dichtlovo dílo ovlivnilo řadu dalších německých mistrů, svědčí například mladší obraz neznámého mistra *Zátiší s ženou a králíkem* [172], v němž je portrétovaná stará žena stojící nad loveckým zátiším. Patrně jde o výjev kuchařky, jenž se chystá ke zpracování úlovku, jemuž vévodí tělo mrtvého králíka.

Díla následovníka Gottfrieda Schalckena, významného vlámského malíře žijícího mezi lety 1643 -1706, jenž byl žákem Samuela van Hoogstratena a Gerarda Dou¹³⁸, portrétuje členy židovské společnosti. K tomu že obrazy *Čtoucího penězoměnce* [107] a *Ženy u krbu* [108] jsou dílem tohoto autora jsem dospěla jejich komparací se dvěma strahovskými plátny *Židovští muži – četba Talmudu* a *Židovské žen – hodina zpěvu*. Tyto obrazy mezi sebou nesou silné portrétní podobnosti, celkový kolorit malby i její šerosvitné pojetí jsou si velice blízké, proto usuzuji, že autorství lze připsat stejnému mistrovi.

Pokud jsem závěrem této kapitoly zmínila dva z autorů, jenž stojí na pomezí portrétní

¹³⁵ Kuchynka Rudolf, Vyšší Brod (Klášterní obrazárna). 12 obrazů apoštolů (poprsí), dosud mylně Brandlovi připisovaných, *Příspěvky pro Slovník českých umělců, Časopis Spolku přátel starožitností*, roč. 20, 1912, str. 69.

¹³⁶ Thieme – Becker, IX. Band, Leipzig 1913, s. 214-215.

¹³⁷ Saur, Band 27, Leipzig 2000, s. 158.

¹³⁸ Vollmer, XXIX. Band, Leipzig 1935, s. 569- 571.

a žánrové malby, dovoluji mi, abych v následující kapitole navázala pojednáním o vyšebrodských žánrových obrazech.

5. 3. Žánrová malba

Žánrové náměty jsou ve vyšebrodské obrazárně zastoupeny v nevelkém počtu, přičemž se jedná především o díla anonymních autorů. Tento druh malířského žánru tedy patrně se nechoval velké přízni vyšebrodských sběratelů obrazů. Proto mi dovoluji je zmínit spíše okrajově a rozčlenit je do dvou skupin. V první části by se zajisté jednalo o náměty soustředující se na venkovské prostředí, druhá část pak zobrazuje scény z vojenského prostředí.

O prostředí venkovského života pojednávají obrazy stredo-evropské proveniencí z 18. století. Ukázkou německé žánrové produkce jsou *Vesnický tanec* [168] a *Zabijačka* [169] od neznámého autora. Tyto náměty zprostředkovávají podobu venkovských událostí jsou vždy zasazena do komorního krajinného zákoutí. Vyšší malířské úrovně dosahují obrazy rakouského mistra z 2. čtvrtiny 18. století *Brusič* [188] a *Kotláři* [189], které již nemají tolik archaickou formu Brughelových obrazů. Obrazy pocestných řemeslníků tak pokládám z hlediska umělecké kvality za více atraktivní.

Zobrazení vojenského prostředí zase znázorňují život žoldáků. Příkladem takového námětu jsou dvě *Scény z vojenského tábora* [145- 146] francouzského mistra pocházející z doby kolem roku 1700. Pozadím kompozice ženy s vojáky je otevřená bitevní scéna. Vojenské ležení zachycuje i námět *Markytánky* [209] podávající vodu vojákům na koních, jenž je dílem stredo-evropského mistra. Rakouský mistr poslední čtvrtiny 17. století vojáky vyobrazil mimo nebezpečí boje, když je ve svých dvou obrazech *Hodujících vojáků* [185-186] zachytil s dámskou společností u prostřeného stolu.

V této souvislosti se zajímavými jeví dvě díla Norberta Grunda, jenž v jednoduché krajině zachytil následky války. *Olupování padlých v boji* [54] a *Poslední útěcha umírajícímu vojákovi* [55] jsou ukázkou několika málo Grundových kusů z vyšebrodské obrazárny, jež se nevěnují čistě krajinomalbě, někdy samozřejmě doplněnou o figurální stafáž.

5. 4. Krajinomalba

Krajinomalba má ve sbírkách vyšebrodské obrazárny silné zastoupení. Mimo střeoevropských mistrů jsou jejich tvůrci i malíři vlámské a holandské. Mezi díly připisovaných konkrétním mistrům nalezneme kusy Norberta Grunda, Františka Theodora Dallingera a Jana I. Griffiera. Zajímavá je také krajina z okruhu malíře Ludwiga Rysbroecka.

Pokud se zaměříme na námětovou bohatost těchto obrazů, můžeme zmínit množství marin, lesních, horských a říčních krajin, dále pak krajin antikizujících a vedut. Někdy jsou pojednány samostatně, častěji je však doplňuje figurální stafáž. Zobrazení postav v těchto kompozicích pak má převážně dvojí charakter. Častější se zdají být krajiny doprovázené starozákonnými a novozákonnými postavami, nebo postavami světců. V druhém případě se pak jedná o postavy cestujících, venkovanů, námořníků, vojáků a mytologických postav.

Vzhledem k početnosti krajinomaleb v klášterní sbírce si dovoluji vzpomenout jen některé exempláře tohoto malířského žánru a pojednání o nich bych strukturovala opět pomocí autorství, dále podle jejich námětu.

5. 4. 1. Krajiny antikizující

Mezi antikizujícími krajinami, jak nazývám krajinářské kompozice s mytologickými postavami či rozvalinami klasické architektury, nelze zařadit velký počet vyšebrodských obrazů. Přičemž pouze jeden z nich lze alespoň orientačně připisat konkrétnímu tvůrci.

Obraz *Diana a Satyrové* [106] měl v minulosti dle hojně citovaných soupisů obrazárny z první poloviny 20. století svůj protějšek.¹³⁹ Tento pendant se však do dnešní doby nezachoval a o jeho námětu bližší informace nebyly uveřejněny. Za autora tohoto díla byl nejprve pokládán sám Ludwig Rysbroeck, jenž byl známým vlámským autorem tvořícím na počátku 18. století převážně krajiny s mytologickou figurální stafáží.¹⁴⁰ Jeho díla mají ve střeoevropských kabinetech časté zastoupení, avšak nutno podotknout, že se jimi pyšily pouze honosnější sbírky, jako jsou ty Lichtenštejnské, Kolowratské a Nostické, přičemž se vyskytují i ve sbírkách Kroměřížského arcibiskupství. Pozdější zkoumání obrazu pracovníky Alšovi jihočeské galerie však tento obraz, datovaný

¹³⁹ Cechner, 1921, s. 409.; Kaindl, 1930, s. 160.

¹⁴⁰ Vollmer, *Allgemeines Lexikon der Bildenden Künstler von Antike bis zur Gegenwart* XXIX. Band, Leipzig 1950, s. 274.

po roce 1710, přisuzuje následovníku Ludwiga Rysbroecka, a to díky jeho nižším malířským kvalitám.

O něco mladší nizozemské obrazy neznámého mistra datované do 1. poloviny 17. století jsou nesporně velice kvalitní ukázkou tehdejší holandské krajinářské produkce. Tyto dva protějšky *Krajina s ruinou a figurální stafáží* [179- 180] perfektně dokládají zaujetí tehdejších malířů krajin klasickou architekturou, jež se do tohoto malířského žánru dostalo díky italským mistrům a díky četným grafickým listům zpřístupňujících antické památky. Lesní průzory s ruinami architektury na pozadí umocňují horské masivy, tak jak tomu bylo u manýristických krajinomaleb.

Obrazy ruin v krajině nám taktéž představují díla Jana I. Griffiera¹⁴¹ datovaná do konce 17. století. Ty spolu utváří dvojici, přičemž nesou totožný název *Krajina se zříceninou a stafáží* [23- 24]. *Krajina se zříceninou a stafáží II* [24] představuje rozvaliny klasické architektury a skupinu žen v tógách, kdežto druhý z obrazů *krajina se zříceninou a stafáží I* [23] pomocí figurální stafáže zprostředkovává symboliku křesťanskou, jelikož v popředí je znázorněna postava Krista rybáře. Ruiny architektury v tomto obraze jsou pak spíše pozůstatky hradní architektury, než-li fragmenty antického chrámu.

Jak si čtenář může povšimnout, obrazů krajin s antickými rozvalinami není ve sbírce mnoho. Proto se nyní zaměříme na další odvětví krajinomalby obsažené ve vyšebrodské sbírce, jež se zobrazením architektury zabývá hlouběji, a to vedutami.

5. 4. 2. Veduty

Městské krajině se věnuje jen nepatrný počet děl v klášterní sbírce, avšak veduty jsou častým prvkem v krajinářských celcích, které tento fond obsahuje. Příkladem jsou již výše zmíněné Griffierovy krajiny [23- 24], jež vedutu města kladou do pozadí kompozice.

Pokud se však bavíme o samostatném pojetí vedut, stojí za zmínku především Grundovy pohledy na římské dominanty. Obrazy *Piazza del Popolo v Římě* [27] a *Římské*

¹⁴¹ Thieme Ulrich – Becker Felix, *Allgemeines Lexikon der Bildenden Künstler von Antike bis zur Gegenwart XV. Band*, Leipzig 1922, s. 26., Meissner Günter. *Saur allgemeines Künstler-Lexikon: die bildenden Künstler aller Zeiten und Völker: Band 62*, München 2009, s. 89-90.: Griffier byl Holandský malíř krajin, jež se školil u Roghmana v Amsterdamu. Posléze působil střídavě v Rotterdamu a Londýně. Byl příznivcem italské krajinomalby, přestože na jihu Evropy pravděpodobně nikdy nebyl. Silně jej ovlivnilo Saftlevenovo pojetí krajiny, když se začal věnovat i krajinám říčním a horským.

ruiny s výhledem na Andělský hrad [28], jsou ukázkou tehdy populárních obrazů s pohledy na významná evropská centra, k nimž Řím samozřejmě neodmyslitelně patřil. Tyto pohledy datované po roce 1740 Grund mohl namalovat dle grafických listů či skic, jenž si přinesl ze své studijní cesty, která směřovala mimo jiné i do Itálie. Na ní se vydal roku 1737, doklady o jeho pobytu v Římě však nemáme.¹⁴²

Grundovo dílo je ve vyšebrodské obrazárně zastoupeno ve velkém počtu, avšak hlouběji bych o nich ráda pojednala v následující kapitole. V závěru této části práce je nutno vzpomenout další dva zajímavé kusy od francouzského mistra poloviny 18. století, jež více zobrazují interiér městské architektury, nežli město samotné. *Veduta se dvěma muži* [149] a zobrazuje drobné uzavřené náměstí s kašnou *Veduta s muži a psem* [150] zase zachycuje sloupovou předsíň některé z monumentálních městských staveb. Přestože jsou tyto kusy již na pomezí malby interiérů, které se často však soustředilo na prostředí sakrálních staveb, nelze je nazvat jinak, nežli vedutou.

5. 4. 3. Krajinomalba s figurální stafáží

Krajinomalba doprovázená figurální složkou je ve Vyšším Brodě velice obvyklým jevem. Tyto krajiny bychom dle charakteru stafáže mohli dále členit, avšak pro početnost těchto obrazů bude lepší zmínit jen některé.

Vraťme se k osobnosti českého malíře Norberta Grunda, jenž je ve vyšebrodské sbírce zastoupen několika desítkami obrazů. Tento pražský malíř byl školen u svého otce Christiana Grunda, poté jej otec poslal do Vídně, kde se učil malovat podle nizozemských mistrů, především dle Paula Ferga. Dále podnikl studijní cestu do Itálie a Německa.¹⁴³ Jeho obdiv k dílu francouzských malířů Tenierse, Lancreta a zejména pak Watteaua byl taktéž dosti silný. To dokládá kopie Watteauova obrazu, která je uložena ve Strahovské obrazárně pod názvem *Italská komedie*.¹⁴⁴ Kopistický talent se mu stal předmětem jeho živobytí. Jeho kabinetní obrazy jsou často malovány na malý formát bez podkladu, což pravděpodobně přispělo k mnohočetnosti jeho díla. Jeho díla nalezneme mimo jiné

¹⁴² O díle a tvorbě: Kříž Jan, Norbert Grund 1717- 1767, kat. výst. Muzeum hlavního města Prahy, Praha 1967.

¹⁴³ Toman, *Nový slovník Československých umělců I (A-K)*, Praha 1947, s. 274 -276.

¹⁴⁴ Matějček Antonín, Watteau a Grund, in: *Umění: Sborník pro československou výtvarnou práci*, 11, 1931, 195 -198.

i v klášterní obrazárně na Strahově.¹⁴⁵

Téměř všechna z Grundových děl ve vyšebrodské obrazárně mají svůj protějšek v dalším obraze. V katalogu jsou proto řazena nejen chronologicky, dle doby svého vzniku, ale pospolu, tak jak je Grund vytvářel v párech. Tento jev, kdy malíři vytvářely k sobě pasující protějšky je běžný, stejně tak jako byla běžná praxe starším obrazům nechávat na zakázku vytvářet díla nová, jež stylově odpovídala charakteru dříve získaného obrazu. Tomuto problému se ve spojitosti s květinovým zátiším věnovala Hana Seifertová,¹⁴⁶ avšak tento poznatek se na kabinetní malbu stahuje obecně.

Nejprve bych upozornila na Grundova díla věnující se biblickým námětům. Ze starozákonních příběhů jsou to rané obrazy *Tobiáš s andělem* [25] s *Hagar a Ismael na poušti* [26], opět *Tobiáš s andělem* [37] doprovázený obrazem *Jonáš vyvržen velrybou* a poslední dvojice *Balaam s oslicí zadržovanou andělem* [33] spolu se *Zápasem Jakuba s andělem* [34]. Jejich obsah je více rozveden v katalogu avšak nutno upozornit, že se zde opakuje námět Tobiáše s andělem, jenž má protějšek v námětech spojených s vodou a božím zásahem, jenž zachrání hlavní postavy zobrazovaného příběhu. V příběhu Hagar je malý Ismael zachráněn vodou, kterou přináší anděl (Gn 21, 9-21), ve druhém příběhu je díky své modlitbě zachráněn Jonáš z útrob velké ryby, což sám Ježíš pokládal za předobraz své smrti a následného zmrtvýchvstání (Mt 12, 40). Tobiáš s andělem pak ve spojitosti s těmito náměty představuje jakýsi obraz bohem správně vedené cesty.

Mezi Grundovými díly je však i několik, jejichž námět čerpá ze Zákona Nového. Dvojicí takových obrazů jsou *Křest Kristův* [42] a *Krajina s útekem do Egypta* [41]. Tyto scény jsou zasazeny do klasické krajiny oproti trojici dalších děl, která jsou pojata jako mariny. *Kotvící rybáři* [38], *Kristus na hladině jezera* [39] a *Kristus s Apoštoly v bárce* [40] spolu úzce souvisí. Líčí totiž celý příběh, jenž je zapsán v Matoušově Evangelii (Mt 14, 22-23), přičemž narativně nejdůležitějším obrazem z celku je *Kristus na hladině jezera*, který zachycuje po vodě přicházejícího Krista a k němu kráčejícího nevěřícího Petra, jenž se začíná v rozbouřených vodách jezera topit.

¹⁴⁵ Toman 1947, s. 276.

¹⁴⁶ Seifertová Hana, *Mezi zátišími: flámské a holandské obrazy 17. století a jejich ohlas v kabinetní malbě střední Evropy*, kat. výst. Oblastní galerie v Liberci, Praha 2003.

V klášterní kolekci nalezneme také čtveřici Grundových obrazů, jejichž tématem je mučednická smrt světců. *Zavraždění svatého Václava* [32] a *Smrt svatého Wolfganga* [31] jsou zasazeny do interiéru, avšak *Smrt svatého Quirina* [29] a *Umučení sv. Jana Nepomuckého* [30] jsou k sobě náležící pendanty zobrazující mučednickou smrt na vodním břehu. V obraze *Umučení svatého Jana Nepomuckého* je okolní krajina logicky utvářena pražskou vedutou, jelikož byl vhozen do řeky Vltavy právě v tomto královském městě.

Mimo marin představují další Grundovy díla krajinu cest s pocestnými či vojáky, krajiny s přístavy a krajiny s venkovskými sídly. Zajímavou trojicí obrazů v množství těch opomenutých jsou díla s názvy *Krajina s jezdcem I* [56], *Krajina s jezdcem II* [58] a *Krajina s jezci* [57], jejichž ústředním motivem je totožný strom zachycený v proměnách roční doby. Lze předpokládat, že obrazy byly původně čtyři a představovaly roční cyklus v jednotlivých ročních obdobích.

V této kapitole nelze opomenout ani čtyři dvojice krajin připisované Františku Theodoru Dallingerovi, jenž byl čelním představitelem rakouské malířské rodiny Dallingerů. Během svého studia podnikl cestu do Itálie, Francie a Německa. Od roku 1737 se usadil v Praze. Věnoval se rozměrným oltářním malbám, ale i kabinetní produkci, již se začal zabývat pod vlivem Johanna Rudolfa Byse, Johanna Adalberta Angermayera a Kašpara Hirschelyho.¹⁴⁷ V Českém prostředí se prosadil zejména jako dvorní malíř rodiny Lichtensteinů. Jeho díla jsou uložena například i ve sbírkách Rudolfiny a strahovského kláštera.¹⁴⁸

Dovolte mi však zmínit pouze jednu z dvojic z jeho děl, a to *Krajinu s čtoucím mnichem* [16] a *Krajinu s klečícím mnichem* [17], jejich námět totiž představuje ve své podstatě cisterciáckou ideu, kdy by měli řeholníci pobývat ve skromných poměrech daleko od lidské společnosti a nerušeně se oddávat mimo práce i věcem víry, jimiž jsou modlitby a studium písma. Oba náměty jsou zachyceny v krajině lesního zákoutí, jež odpovídají tradičním krajinářským schémátům, stejně jako čtyři další *Ideální krajiny* [12-15], jež po vzoru rudolfinských krajinářů zachycují středoevropskou krajinu s řekami, lesy a skalisky.

¹⁴⁷ Meissner Günter. *Saur allgemeines Künstler-Lexikon: die bildenden Künstler aller Zeiten und Völker: Band 23*, Leipzig 1999, s. 527.

¹⁴⁸ Thieme Ulrich – Becker Felix, *Allgemeines Lexikon der Bildenden Künstler von Antike bis zur Gegenwart*, VIII. Band, Leipzig 1913, s. 302.

Závěrem této kapitoly je nutno podotknout, že Norbert Grund a František Theodor Dallinger jsou v obrazárně zastoupeni i svými mořskými krajinami, na něž bych více upozornila v následující části své práce. Doufám však, že čtenář z dosti zkráceného výčtu vyšebrodských krajinomaleb zatím pochopil početnost tohoto žánru ve fondu klášterní obrazárny, přičemž jsem dosti opominula líčení o krajinách s nepřipsaným autorstvím, jež jsou ve sbírce několika kusy taktéž zastoupeny.

5. 4. 4. *Mariny*

V závěru předcházející kapitoly jsem naznačila, že autory marin z vyšebrodské klášterní sbírky byly Norbert Grund a František Theodor Dallinger, přičemž Dallingerovy *mariny* se pyšní větším formátem. Ve fondu sice nalezneme jednu Grundovu *marinu* většího formátu, zbylé jsou však stejně komorní jako další Grundovy obrazy ve sbírce zastoupené.

Dallingerovy *Mariny* [10- 11] představují mořský záliv s městem na pozadí. Na moři pluje několik plachetnic, jejichž provedení je dosti detailní. Hladina moře je klidná. Oproti tomu Grundovy obrazy mořské krajiny zachycují moře v jeho zhoubné a nespoutané síle. Grund se totiž více, než o podání lodí, zajímá o dramatickост rozbouřeného moře. Vlny lámající na Grundových *marinách* lodě a tříštící se o skaliska vždy vizuálně umocňuje i pojetí mračného nebe. Tyto *Mariny* [44- 47] menších formátů datované do 40. let 18. století jsou dvěma páry k sobě příslušných protějšků a logicky jsou v dnešní obrazárně instalovány ve své těsné blízkosti. *Marina* [43] větších rozměrů, na Grunda dosti neobvyklých, taktéž zobrazuje rozbouřené moře, avšak atmosféru, více než u ostatních Grundových *marin*, umocňuje temné nebe.

Krajinářské náměty jsme tímto vyčerpaly, přičemž věřím, že mé tvrzení o početnosti obrazů tohoto malířského žánru, jež jsem uvedla v úvodu kapitoly o krajinomalbě ve vyšebrodské sbírce, vnímá čtenář jako pravdivé. Řada dalších děl krajinářské produkce je zanesena v katalogu obrazárny v závěru mé práce.

5. 5. Zátíší

Stejně jako figurální malba, žánrová malba a krajinomalba, je ve vyšebrodské obrazárně zastoupeno několik zátíší. Tyto obrazy tvoří necelé tři desítky exponátů, z čehož největší početnosti dosahuje zátíší květinové, a to díky bohaté kolekci děl Kašpara Hirschelyho. Mimo květinového zátíší je ve fondu obsaženo pár zátíší jiného charakteru, jejichž autoři jsou nám neznámí. Ty bych zmínila dříve, než-li ta soustřeďující se na květiny.

5. 5. 1. Zátíší s nepřipsaným autorstvím

Vzpomeňme nejprve na již výše zmíněný obraz *Zátíší s ženou a králíkem* [172], které jsem zmiňovala v souvislosti s Martinem Dichtlem. Toto dílo německého mistra, jenž patrně navazoval na Dichtlův vzor představuje zátíší svým charakterem připomínající lovecká zátíší. Ta byla samozřejmě velice oblíbená, jelikož představovala spojitost mezi uměním a velice oblíbenou činností, kterou byl lov. Ne vždy však byla zvířata zobrazována jen jako úlovek, velice častá jsou i zátíší, jež představují zákoutí, v němž žijí živá zvířata. Tato kukátka do hospodářských dvorů, zahrad a lesních zákoutíček svou pozornost soustředí na živočichy menšího vzrůstu, ptactvo a hmyz.

Obrazů, které zachycují drůbež a pávi jak pobývají v prostředí zahrad či dvorů je v obrazárně několik, jako příklad bych však uvedla pouze *Zátíší s drůbeží a psem* [122] od českého mistra datované do doby po roce 1700. Na tomto obraze je zachycen kohout bránící svou slepici s kuřaty před útokem psa, před nímž leží zakousnutá kachna. Zvířata vyplňují téměř celou kompozici výjevu, okolní krajina je vystižena pouze drobným krajinářským průzorem na pozadí.

Dalším neopomenutelným druhem zátíší jsou obrazy představující prostřené stoly. Umělecká kvalita těchto exponátů není tolik vysoká, jak je tomu u předních holandských představitelů tohoto malířského žánru, avšak je patrné, že se v dílech slavných malířů zátíší jejich autoři inspirovali. Patrné jsou snahy po malířské ztvárnění různých materiálů a různých druhů ovoce. *Zátíší s lampou a ovocem* [197] postihuje najednou předměty ze skla, kovu, dřeva, textilu a zachycuje několik druhů plodin. V *Zátíší s ovocem a květinami* [119] je po vzoru holandských a vlámských zátíší vyobrazená luxusní pestrobarevná tkaná drapérie. Autor *Zátíší s ovocem* zase pojednává strukturu hroznů vinné révy, jejichž bobule se dle míry osvětlení stávají téměř až transparentními. Obecně známou symbolikou těchto zátíší je zajisté hojnost.

Hlubokou symbolickou rovinu však mají především zátiší typu Vanitas, jejichž úkolem je diváky upozornit na pomíjivost pozemského bytí.¹⁴⁹ Takový obraz je ve vyšebrodském fondu zachován pouze jeden. Jedná se o *Zátiší s lebkou a partesy a kyticí* [210], jehož ústředním motivem je lidská lebka ležící na stole vedle zhasnuté svíce, hodin a kytice. Plamen svíce, hodiny i uvadající květiny samozřejmě symbolizují tok času, v němž se člověk promění v prach. Tento obraz je volnou kopií obrazu *Vanitas* [232] Pietera Claesze z roku 1625.

Alegorický charakter zátiší představujícího abstraktní pojmy je v době baroka velice častým jevem. Pokud taková zátiší zmiňujeme, je zapotřebí vzpomenout Hirschelyho obrazy *Interiér se symboly hojnosti* [86] a *Interiér se symboly svobodných umění* [87], jež pomocí zobrazovaných předmětů s určitou symbolikou představují abstraktní pojmy jako blahobyť, věda či umění.

Svou symboliku mají i zátiší květinová, obecně se pokládají za nositele témat pomíjivosti nebo časovosti. Jistě však taktéž souvisí s rozvojem trhu s květinami a zájmem o botaniku.¹⁵⁰ V následující části si proto dovoluji pár květinových zátiší představit.

5. 5. 2. Květinová zátiší

Květinová zátiší ve vyšebrodské obrazárně jsou dílem dvou autorů, a to Kašpara Hirschelyho a Johanna Baptisty Hälszela. Až na čtyři Hälszlovy obrazy, jež se věnují zátiší typu lesního zákoutí, jsou všechna díla znázorněním kytic ve vázách, často umístěných v nikách nebo neurčitěm prostředí, tak jak tyto náměty vytvářeli starší slavní mistři. Tím se oba autoři odvolávají na starší tradice silně zakořeněné v tomto malířském žánru.

Kašpar Hirschely, žijící mezi lety 1695- 1743, byl malířem českého původu. Studoval u Jana Vojtěcha Angermayera, jenž se taktéž věnoval květinovému zátiší. Hirschely byl silně ovlivněn jeho dílem. Působil v Praze, ale roku 1724 nebyl přijat do pražského malířského cechu a ani nikdy později se nestal malířským mistrem. Tvrdí se, že v osobním životě byl velkým bohémem. Hirschelyho dílo nese podobnost s tvorbou Mignonovou. Pro svou archaickou podobu byly jeho obrazy velice oblíbené a dochovalo

¹⁴⁹ Segal Sam, *Flowers and Nature*, Amstelveen 1990, s. 30- 34.

¹⁵⁰ *Ibidem*, s. 23- 48.

se jich velké množství. Početný soubor jeho děl je umístěn i na Strahově.¹⁵¹

Jeho zátiší z vyšebrodské obrazárny jsou převážně drobného formátu a mají svůj protějšek v dalším díle, tak jak tomu bylo u těchto kabinetních kusů obvyklé. V květinových vazbách se často objevují tulipány, tak jak je tomu například v obrazech *Zátiší s karafiátem, tulipánem a růžemi* [74] nebo *Zátiší s květinami II* [79]. Právě tulipány byly v počátcích tohoto žánru často zobrazovanou květinou, což souviselo s jeho vysokou hodnotou na trhu s květinami. Tulipán byl totiž šlechtěn v Holandsku, kam se dostal až z daleké Osmanské říše. Tuto vzácnou květinu pak první malíři květinového zátiší s oblibou zachycovali, avšak po pádu trhu s tulipány se častěji v zobrazovaných kyticích vyskytují pivoňky či růže.¹⁵²

Růže nesoucí mariánskou symboliku jsou hojně komponovány ve všech vyšebrodských Hirschelyho kyticích, což patrně souvisí s cisterciáckou zbožností a vysoké úctě k Bohorodičce, avšak pivoňky v kyticích nalezneme zřídka. V obrazech *Zátiší s květinami a broskvemi* [82] a *Zátiší s květinami, hroznem a broskvemi* [83] jsou však velké květy světlých pivoňek zachyceny. V Hirschelyho kyticích samozřejmě nalezneme pospolu květiny, jež současně nerostou v určitém ročním období. Dle tradice jsou to květinové vazby uměle komponované dle předcházejících skic a jejich smyslem je mimo jiné i symbolizování toku času.¹⁵³

Johann Baptist Hälszel, žijící v letech 1710 nebo 1712- 1777, není v našem prostředí tolik známým malířem. O životě tohoto rakouského mistra mnoho nevíme. Pár z jeho prvních známých děl je zachováno v pracovně berlínského paláce a vznikla pravděpodobně na objednávku Friedricha Velikého kolem roku 1745¹⁵⁴. Díla ze 70. let 18. století se pak zachovala i ve vídeňském Horním Belvederu a v obrazárně kláštera v Melku.¹⁵⁵ Proto je logické přesvědčení, že jeho tvorba byla více známá v rakouských a německých částech střední Evropy a zdobila kabinety velmi vlivných osobností. O tom jak Hälszlova díla vyšebrodští cisterciáci získali, nic nevíme, avšak pravděpodobně

¹⁵¹ Toman 1947, s. 335.

¹⁵² Segal 1990, s. 30- 33.

¹⁵³ Ibidem, s. 33- 34.

¹⁵⁴ De Gruyter, *Saur allgemeines Künstler-Lexikon: die bildenden Künstler aller Zeiten und Völker: Band 67*, Berlin 2010, s. 258.

¹⁵⁵ Thieme –Becker 1921, s. 429.

jim k jejich získání pomohli silné vazby na hornorakouskou šlechtu a na řadu rakouských klášterů.

Pozoruhodné jsou především jeho dva obrazy *Zátiší s jarní kyticí* [67] a *Zátiší s letní kyticí* [68], které se zaměřují i na květiny volně rostoucí v přírodě. Velké květy pěstovaných rostlin jsou tak doprovázeny drobným lučním kvítím. Jejich skladba odpovídá době růstu v jednotlivých ročních obdobích, podle nichž dostaly obrazy své jméno. Za rozměrnými kyticemi je pak znázorněn i průzor do volného prostředí, což se jeví jako progresivnější přístup, než-li volil Hirschely odkazující se ke starší tradici.

Hälszel se pravděpodobně vzdělával v botanice a v zoologii drobného živočišstva, jelikož znázorňuje jednotlivé květiny velice pravdivě a později se zabývá zátišími tzv. Lesního zákoutí, které mimo květin znázorňuje i hmyz, ptactvo, obojživelníky, plazy a drobné savce. Takové obrazy nalezneme ve fondu vyšebrodského kláštera ve čtyřech vyhotoveních a chtěla bych se jimi zabývat v následující části své práce.

Dovolte mi takto zakončit líčení o obsahu vyšebrodské klášterní obrazárny, během něž jsem se pokusila nastínit, která díla její fond skrývá. Stručně jsem se pokusila vystihnout její různorodost. Sběratelská činnost tamních řeholníků se totiž nesoustředila pouze na figurální a portrétní malbu, hojně má zastoupení i krajinomalba a sběrateli nebyly opomenuta ani zátiší a žánrové obrazy.

6. Zátiší typu Lesního zákoutí připsané Johannovi B. Hälszelovi

Tímto krátkým pojednání o čtyřech obrazech z vyšebrodské klášterní obrazárny, bych ráda poukázala na zajímavá zátiší typu lesního zákoutí Johanna Baptisty Hälszla. V jejich souvislosti bych také popsala postup, jakým jsem určila jejich autorství, jelikož tímto způsobem jsem postupovala u vícero sbírkových kusů, u nichž připsání autorství chybělo, nebo bylo sporné. Proto bych této části využila i ke stručnému osvětlení své metody, kterou jsem v přístupu k jednotlivým dílům volila.

Obrazy *Zátiší s ptactvem* [70] *Zátiší s ptactvem a ještěrkami* [71] *Zátiší s ptactvem a rosníčkami I* [72] a *Zátiší s ptactvem a rosníčkami II* [73] jsou jako dvojice protějšků instalovány ve velkém sále vyšebrodské obrazárny. Bohužel však jejich čitelnost je snížena starou vrstvou laku, proto se divák musí velice soustředit, aby jejich námět řádně rozpoznal v zčernalé vrstvě svrchních vrstev. Jejich kvalitu plně odhalily až fotografie pořízené s použitím světla.

Tato díla, svým námětem ve vyšebrodské obrazárně dosti ojedinělá, bohužel nezmiňují soupisy fondu z 1. poloviny 20. století,¹⁵⁶ ani se k nim nedochovaly evidenční karty AJG na Hluboké nad Vltavou z doby, kdy tam obrazy byly uloženy. Jediným pramenem, jenž je zmiňuje, zůstává pouze soupis Náboženské matice pořízený jako podklad k restitučnímu řízení v 90. letech 20. století. V tomto seznamu je mimo galerijní signatury, techniky, rozměru a názvu u jednotlivých obrazů uveden autor „Dychtel“.¹⁵⁷ Dále jsem se tedy zabývala zmíněným autorem, avšak žádný Dichtl, jenž je průběhem času další variantou jména německé rodiny malířů, se svou tvorbou neblíží zmíněným obrazům. Dichtlové totiž svou pozornost soustřeďovali na žánrovou malbu, a to po vzoru Martina Dichtla, o němž se v předchozí kapitole již zmiňovala. Logické tedy bylo hledat další možné autory.

Jelikož tato zátiší lesního zákoutí jsou ve vyšebrodské obrazárně osamocena, hledala jsem komparační materiál v dalších fondech. Ke srovnání byla příhodnou zejména strahovská obrazárna, v jejíchž sbírkách je řada zátiší tohoto typu. Zpřístupňuje řadu autorů, kteří se tomuto žánru ve střední Evropě věnovali, patří mezi ně Franz Michael Sigmund von Purgau, Monogramista P. F. W. D., Johan Falch a Johann Seitz¹⁵⁸. Dílo žádného z nich však nenese stejné znaky jako vyšebrodská zátiší. Falchův rukopis je více kresebný a barevnost jeho děl je pestřejší, jak dokládá obraz *Lesní zákoutí s ještěrkou a dvěma hady* [233]. Sigmund von Purgau zase nedosahuje podobných kvalit v zobrazení ptactva a živočichů, což dokládá obraz *Rostliny v botanické zahradě* [234]. Monogramista P. F. W. D. podal velice podobným způsobem ve svém obraze *Sýkorka a hnízdo s ptáčaty* [235] nejen květeny, ale i ptáka. Celkové pojetí obrazu a jeho kolorit dle mého názoru není dostatečně přesvědčivý. Ve strahovské sbírce jsou samozřejmě i obrazy Kašpara Hirschelyho, avšak nejedná se o takto provedená zátiší lesního zákoutí.

Pozornost se tedy ubírala zpátky k vyšebrodskému fondu. Pozdější zjištění, že Hälszel ve svém pozdním období vytvořil i několik kusů tohoto typu, mne navedla na myšlenku, že by se mohla jednat právě o Hälszlova díla. Jeho dvě díla, jež prošla aukcí síně Sotheby v srpnu roku 2008¹⁵⁹, a jež jsou z hlediska malířského rukopisu, podobnosti

¹⁵⁶ Cechner, 1921.; Kaindl, 1930.

¹⁵⁷ *Inventář restitučního řízení AJG*, Alšova jihočeská galerie Hluboká nad Vltavou, 1991, pol. č. 5- 8.

¹⁵⁸ Seifertová Hana, *Klidožití: Zátiší ze sbírek Strahovské obrazárny*, Praha 2013, s. 35- 43.

¹⁵⁹ Online odkaz na aukční položku [online] 2015:

<http://www.invaluable.com/auction-lot/johann-baptist-halszel-berlin-or-dresden-1710-12-278-c-mqxzrd4shj>.

partií těl živočichů a květin, barevnosti a celkové kompozice, téměř totožné, dle mého názoru dokazují Hälszlovo autorství. Tato dvě *zátiší* [237] jsou koncipována jako společné pendanty a představují ještěrku a hada s ptáky v jejich přirozeném prostředí nízkého rostlinného porostu.

Tento žánr zátiší, věnujícího se květinám a jejich symbiontům, se poprvé objevil na dvoře císaře Rudolfa II. O uměleckých dílech různých autorů, jež pod jeho mecenátem v tehdejší Praze vytvářela svá díla, pojednává řada knih.¹⁶⁰ Tento císař si vytvářel po vzoru Karla V. svou velkolepou sbírku umění, přírodnin, uměleckého řemesla, vědeckých pomůcek a kuriozit. Všestranné zaměření sbírek dovolilo umělcům studovat řadu druhů přírodnin a zajisté se na jeho dvoře setkávali s rozličnými odrůdami květin a ovoce. Není tedy divu, že dle Dürerova vzoru zde rozvíjel své kompozice lesních zákoutí i malíř Hans Hofmann, jehož tvorba díky grafickým listům vešla rychle ve známost i dalším autorům. Jeho následovníkem byl například Abraham Begeyen, jehož vzor se stal patrně stěžejní pro řadu středoevropských autorů, jelikož zde pobývat. Jeho dílo se odkazuje ke starší tradici, kterou položil právě Hoffmann.¹⁶¹

Dle obrazu *Lesního zákoutí, bodláku a ruiny antického chrámu* [236] je patrné, že tento holandský malíř, žijící mezi lety 1637 - 1697, Hälszlovu tvorbu silně ovlivnil. Zajisté se dá předpokládat, že se s ní Hälszel setkal v Berlíně, kde od roku 1688 do své smrti Begeyen působil jako dvorní malíř.¹⁶² a kde Hälszel zhotovil ve 40. letech 18. století několik děl pro Friedricha Velikého.¹⁶³ Přestože se tyto dva umělci nemohli nikdy potkat, Hälszel Begeyena díla pravděpodobně znal.

Hälszlovy obrazy z vyšebrodské obrazárny jsou tedy jasnou ukázkou toho, jak silný byl mezi malíři zátiší odkaz ke starším tradicím, jenž sahají až do éry rudolfínského umění. Přestože jsou produktem pozdně barokní tvorby, pro sběratele zajisté představovaly ohlédnutí za slavnou dobou císaře Rudolfa II. a pomáhaly jim se s jeho honosnou sbírkou

¹⁶⁰ Kolektiv autorů, *Rudolf II a jeho Praha: Císařský dvůr a rezidenční město jako kulturní a duchovní centrum střední Evropy*, ed. Fučíková Eliška, Praha 1997.; Fučíková Eliška- Bukovinská Beket- Muchka Ivan, *Umění na dvoře Rudolfa II*, Praha 1991.; Kolektiv autorů, *Prag um 1600: Beiträge zur Kunst und Kultur am Hofe Rudolfs II.*, Luca 1988.

¹⁶¹ Segal 1990, s. 59.

¹⁶² Biografie Abrahama Begeyena pochází z webové databáze amsterdamského Rijksmusea [online] 2015: <https://rkd.nl/en/artists/5952>.

¹⁶³ De Gruyter 2010, s. 258.

umění vyrovnat.

7. Obrazárna v kontextu dobového sběratelství

Jak bylo řečeno v závěru předchozí kapitoly, pro středoevropské sběratelství bylo nejdůležitějším počinem budování panovnických sbírek v průběhu 16. století, a to ať se bavíme o sbírce v Ambrasu,¹⁶⁴ nebo v Praze. Pražská sbírka císaře Rudolfa II, byla bohatá na umělecké předměty, přírodniny, vědecké pomůcky, grafiky, knihy a kuriozity pocházející většinou z Nového světa. O tom, jaké skvosty obsahovala a o císařově sběratelské motivaci tkvící v potřebě sebereprezentace pojednává řada textů.¹⁶⁵ Po třicetileté válce, kolem roku 1650, se České a Moravské sběratelství začíná plně rozvíjet i mimo panovnické dvory. Aristokratické sbírky 17. a 18. století jsou taktéž ukázkou hodnou za zmínku.¹⁶⁶ V této souvislosti se nejvíce proslavili pražské sbírky rodu Černínů¹⁶⁷ a Nosticů,¹⁶⁸ nebo sbírka rodu Lichtensteinů uložená ve Valticích.¹⁶⁹ Těžko bychom však tyto starší obrazárny mohli komparovat s vyšebrodskou sbírkou, jelikož jejich tvůrci byli aristokraty a měly k jejich zřizování jiné motivace. Dalším faktorem, který jejich srovnání znesnadňuje, je fakt, že tvůrcem těchto sbírek byl většinou jedna významná osobnost tohoto rodu, další rozšiřování těchto kolekcí pak již bylo méně patrnou záležitostí. Ve vyšebrodském klášteře však jsou za „tvůrce“ obrazárny pokládáni hned tři opati a jeden je zmiňován při jejím zvelebování. Z inventáře pořízeného roku 1888, již nejde předchozí akvizice vyčíst, proto pravděpodobně musíme vyšebrodskou sbírku prozatím pokládat za „kolektivní“ dílo několika sběratelů.

Z tohoto důvodu se domnívám za přijatelnější srovnávat vyšebrodskou obrazárnu s jinou klášterní obrazárnou, jejíž fond se nám zachoval. Nutno však podotknout, že spojnice mezi sběratelstvím aristokratickým a tím, jemuž se věnovaly osoby s církevní mocí, existuje. Dokládá to kroměřížská galerie v arcibiskupském sídle, kterou založil Karel z Lichtenštejna- Kastelkornu. Tento šlechtic byl na arcibiskupský post dosazen samozřejmě i vzhledem ke svému původu, jelikož postavení arcibiskupa skýtalo mimo jiné i určitý

¹⁶⁴ AMbras

¹⁶⁵ Několik odkazů na toto téma nalezneme v knize: Fučíková – Bukovinská – Muchka 1991.

¹⁶⁶ Slaviček Lubomír, „*Sobě, umění, přátelům*“ kapitoly z dějin sběratelství v Čechách a na Moravě 1650 -1939, Praha 2007, s. 13.

¹⁶⁷ Ibidem, s. 39 -55.

¹⁶⁸ Ibidem, s. 57 – 79.

¹⁶⁹ Ibidem, s. 95- 118.

politický vliv. Jeho sběratelská snaha se však nezaměřovala pouze na jednotlivé obrazy, ale také na celé jejich kolekce. Zaměřoval se však již pouze na sbírání obrazů a grafických listů. Po své smrti roku 1691 odkazem získalo obrazárnu biskupství.¹⁷⁰ K dalšímu rozmnožení sbírky v následujících dobách pravděpodobně již nedošlo. Kolekce se rozrostla především o několik portrétů arcibiskupů a několik dalších děl, instalace obrazárny však upravena a došlo i k restaurování některých děl.¹⁷¹ Hodnota této sbírky díky jejímu obsahu je v rámci Českých a Moravských kolekcí jedna z nejvyšších a dá se srovnat pouze se sbírkami aristokratickými, nikoli klášterními.¹⁷² Mimo děl Tiziana, Carracciho, Bassanů, Veroneseho či van Dycka obsahuje stovky dalších exponátů, jak dokládá její katalog.¹⁷³ Z určitého úhlu pohledu jí však vidět jako počín mocného aristokrata s církevní hodností, nikoli jako dílo církevní instituce jako takové.

Starší obrazárna, než je ve Vyšším Brodě, rozhodně je ta v Královské kanonii premonstrátů na Strahově. V jejím fondu se objevuje řada děl rudolfínských děl i díla řady slavných barokních mistrů. Na počátku 19. století čítala již přes 400 obrazů. V souvislosti s vyšebrodskou obrazárnou je však nutno zmínit počín Jeronýma Zeidlera, jenž jí v polovině 30. let 19. století zpřístupnil návštěvníkům. V této době se obrazárna rozrostla o velký počet dalších děl, jelikož již v 70. letech, kdy začala být katalogizována, čítala již přes tisíc položek.¹⁷⁴ Pravděpodobně Zeidlerovou snahou vytvořit galerii na území kláštera se inspiroval i opat Shopper, když o několik let poté nechal vystavět sály pro umístění vyšebrodské sbírky. Nutno podotknout, že i její obsah dosti sleduje větší strahovskou kolekci.

Ke srovnání je vhodný také příklad klášterní obrazárny v Nové Říši, kterou zakládal tamní premonstrátský opat Josef Bernard Pelikán taktéž ve 3. čtvrtině 18. století. Dle pramenů tento současník vyšebrodského opata Mickl pořizoval mimo obrazů i vědecké nástroje, knihy a přírodniny. Jejich snaha byla tedy dosti podobná. Z inventáře po Pelikánově smrti však víme, že novoříšský kabinet čítal pouze 53 obrazů, později roku 1819 je v záznamu kroniky uveden počet 204 obrazů. Jednalo se tak o středně

¹⁷⁰ Krsek Ivo, *Státní zámek Kroměříž: Katalog obrazárny*, Brno 1978, s. 2.

¹⁷¹ *Ibidem*, s. 5-7.

¹⁷² *Ibidem*, s. 8.

¹⁷³ Daniel Ladislav – Togner Milan, *Kroměřížská obrazárna: katalog sbírky obrazů arcibiskupského zámku v Kroměříži*, Kroměříž 1998.

¹⁷⁴ O strahovské obrazárně pojednává: ed. Kyzourová 1993.

rozsáhlou sbírku.¹⁷⁵

Z těchto srovnání je patrné, že klášterní obrazárny nedosahují takových kvalit jako ty aristokratické, a to i v případě pokud za více aristokratickou pokládáme i sbírku Kroměřížskou. Výjimku snad mezi klášterními obrazárnami pak představuje Strahov, jenž byl silně navázán na prostředí pražského dvora, což bylo pro tamní premonstráty stěžejní zejména v době, kdy sídlil v Praze císař Rudolf II.

Obrazárna v Nové Říši představuje pozdně barokní sběratelský počín opata pěstujícího vědu a umění. Takovým opatem byl zajisté i Quirin Mickl, jenž pravděpodobně vytvořil jádro vyšebrodské kolekce. Opat Schopper pak patrně nechal inspirovat snahou premonstrátských kanovníků na Strahově, když v malém časovém rozestupu nechal vybudovat ve vyšebrodském klášteře galerii, kam uložil starší fond obrazárny. Podobnost některých děl v těchto dvou sbírkách nás přivádí k myšlence, že jeho zásluhou došlo i k jejímu rozmnožení o některé kusy, které by se bohatší strahovské sbírce vyrovnaly. Tyto domněnky však nelze podložit prameny. Otázkou tedy zůstává, nakolik do kolekce zasahoval opat Wackář, jenž nechal k obrazárně pořídit inventář. Téměř jisté však je, že roku 1888, kdy byl inventář vyhotoven, byla sbírka dnešní podoby kompletní. Zda již po zřízení nových prostor galerie v klášterním konventu vyšebrodští řeholníci povolili přístup veřejnosti k jejich sbírce, není jisté. Mohli tak učinit po vzoru strahovských kanovníků. O tom, že veřejnost směla navštěvovat klášterní obrazárnu, by však svědčilo i zřízení nového vstupního schodiště, o němž jsem se výše zmiňovala v souvislosti s opatem Brunem Pammerem.

Vyšebrodská obrazárna začala vznikat v době, kdy se v Evropě začínají objevovat počátky muzejních institucí, tehdy začíná být umění přístupné veřejnosti. U nás je takovým příkladem roku 1796 založení Společnosti vlasteneckých přátel umění.¹⁷⁶ Reprezentace vzdělanosti kláštera pomocí umělecké sbírky, jak ji patrně chápal opat Mickl, se proto mohla ve snaze opata Shoppera a opata Wackáře během 19. století proměnit v koncepci klášterního muzea, přičemž proběhla instalace i následná evidence sbírkových předmětů.

¹⁷⁵ Jikra Antonín, *Obrazárna premonstrátského kláštera Nová Říše*, kat. výst. Státní galerie výtvarného umění v Chebu, Cheb 1997, s. 5- 7.

¹⁷⁶ Slaviček, 2007, s. 151.

Přestože jsou v našem prostředí obrazárny starší a bohatší, vyšebrodská obrazárna bezesporu patří k jedné z mála dochovaných klášterních obrazáren v Čechách. Přestože se do dnešní doby zachovaly z původních 388 kusů pouze dvě třetiny, lze pokládat za štěstí, že se do dnešní doby tato díla zachovala, vezmeme-li v potaz josefínské reformy a události 20. století, které řadu klášterů postihly mnohem tvrději.

8. Závěr

Mým záměrem bylo podat historii obrazárny kláštera ve Vyšším Brodě, zkatalogizovat její obsah a tuto kolekci lehce uvést do kontextu tehdejšího sběratelství. Přestože se vyšebrodská sbírka obrazů v rámci dalších větších obrazáren nedá pokládat za nejhodnotnější, patří mezi nejlépe dochované možné ukázky pozdně barokního klášterního sběratelství u nás. Rozhodně i tato část vyšebrodského klášterního fondu tedy zasluhuje své pozornosti.

Obrazárna i hodnotná klášterní knihovna dokazují, že slavné doby vyšebrodských cisterciáků smrtí jejich zakladatelů neskončili, přestože se klášteru nedostávalo již tak vysoké důležitosti, která patrně souvisela i s pány na jejichž panství řeholníci hospodařili.

Zanícení opata Quirina Mickla, jenž vedlo k založení obrazárny, následovali i další opati, zejména opat Shopper, Wackář a Pammer. Pod jejich rukami sbírka obrazů kvetla až do meziválečné doby 20. století. Fond, který přečkal druhou světovou válku, patrně již s určitými ztrátami, byl v poválečných letech zabaven a roztříštěn do několika institucí. Až v 90. letech mohly být zhodnoceny ztráty, které 20. století klášterní obrazárně utrhlo.

Katalog, jenž jsem na základě sbírkových předmětů a jejich minulé evidence sestavila, bohužel dokládá absenci jedné třetiny kolekce. Často jsem při jeho sestavování vycházela i z materiálů, které se týkaly restitučního řízení v 90. letech, jehož prostřednictvím byla díla do Vyššího Brodu navrácena. V této souvislosti jsem se také pokusila shrnout, na základě jakých skutečností byla sbírka kláštera v 50. letech vyvlastněna a na základě čeho byla v 90. letech klášteru opět navrácena. Bohužel je nutno podotknout, že majetkové vyrovnání s řeholníky probíhá ještě v současnosti.

Katalog uvádí kapitola týkající se obsahu sbírky, která se snaží stručně postihnout její různorodost spočívající v kabinetních kusech různých malířských žánrů, Pozornost si zajisté zaslouží, mimo figurální malby i početně zastoupená krajinomalba, několik zátiší, jež se převážně orientují na květinové náměty, a několik málo kusů malby žánrové. Velké zastoupení mají však obrazy světců.

Po uvedení vyšebrodské obrazárny do dobového kontextu lze však předpokládat, že na dobové poměry byla tato sbírka stále střední velikosti a díla v ní obsažená se fondům z aristokratických sbírek nemohla rovnat. Přesto v rámci dalších českých klášterů její fond není zanedbatelným, vyšebrodská kolekce je přes své ztráty v současnosti jednou z nejlépe dochovaných sbírek v Čechách.

9. Katalog obrazárny

9. 1. Obrazy s připsaným autorstvím

I. Bassano Leandro

(1557 -1622)

[1]

Adam v ráji

[počátek 17. století]

Ólej na plátně, rozměr 36 x 47 cm. Neznačeno.

Provenience: Benátky.

Původ: Obraz pochází z obrazárny ve Vyšším brodě, později uložen v AJG a v restituci opět navrácen do Vyššího Brodu.

Vystaveno v malém sálu galerie kláštera ve Vyšším Brodě.

Popis: Námět obrazu zobrazuje scénu Vyhánání z Ráje. Ústřední postavou je Adam doprovázen lvem, držíc za hřívu spínajícího se koně. Nad ním se vznáší Bůh Otec, jenž gestem vyhání první lidi, oděné ve fíkovém listoví, z Ráje. Eva odpočívá u drobného skaliska při pravém dolním okraji kompozice. Výjev je zasazen do krajiny zobrazující horské hřbety, nížiny a vodní tok, přičemž jsou zobrazena i zvířata s ptáky. Krajinné pojednání odkazuje k tehdejšímu vidění světa, jenž je často představován jako boží dílo.

Toto pojetí rajske krajiny odpovídá dobové módě přelomu 16. a 17. století, jako například v dílech rudolfínského umělce Roelandta Saveryho, v nichž však chybí figurální složka. Rajských scén nalezneme mnoho v díle Jacopa Bassana, autora otce, jenž figurální stafáž na rozdíl od Saveryho upřednostňuje. Leandro pak tyto kompozice pravděpodobně přejímá od svého otce, přičemž po vzoru italského manýrismu zachycuje více příběhovou rovinu, než-li krajinu a faunu rajske zahrady jako takové.

Prameny: Inventář restituce AJG, pol. č. 1, sig. VB 1.

Literatura: Kaindl 1930, s. 158, kat. č. 241., Cechner 1921, s. 405, č. 241.

II. Brandl Petr Jan

(1668 -1735)

[2]

Marnotratný syn

[kolem roku 1720]

Ólej na plátně, rozměr 131 x 145 cm. Neznačeno.

Provenience: Česká.

Původ: Obraz pochází z obrazárny ve Vyšším brodě, později uložen v AJG a v restituci opět navrácen do Vyššího Brodu.

Vystaveno ve velkém sálu galerie kláštera ve Vyšším Brodě.

Restaurováno: Roku 1988.

Popis: Téma Marnotratného syna je na tomto Brandlově obrazu vylíčeno komorní scénou zasazenou do neurčitého mělkého prostředí. Mladý muž je zde zobrazen ve společnosti dvou

upravených žen, jež můžeme identifikovat jako kurtizány. Jejich služby si vyobrazený mladík právě kupuje. Situace odehrávající se na obraze je čitelná z gest. Jedna z žen je zachycena v momentu, kdy nastavuje ruku po peněžích z mladíkovy kapsy, na niž diváka upozorňují ruce mladého muže, zatímco druhá žena se jej svůdně dotýká na hrudi. Obraz pochází pravděpodobně z Brandlovy rané tvorby, jak upozorňuje Jiří Kopáček (1956, str. 21).

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sběrka starého umění, evidenční karta, VB 69.

Literatura: Cechner, 1921, str. 413, č. 212 (obr. 447)., Kaindl, 1930, str. 158., Toman, 1947, str. 90., Neumann, 1968, str. 22.

[3]

Uzdravení slepého Tobiáše

[po roce 1705]

Oil na plátně, rozměr 134 x 149,3 cm. Neznačeno

Provenience: Česká.

Původ: Roku 1950 zapůjčen SÚL do Národní galerie v Praze z vyšebrodského kláštera.

Zde evidován ve staré sbírce evropského umění pod signaturou DO 2881, později jako O 7004. Národní galerií umístěn ve stálé expozici. Dne 17. 11. 1993 navrácen v restituci do kláštera ve Vyšším Brodě.

Vystaveno ve velkém sálu galerie kláštera ve Vyšším Brodě.

Popis: Námět popisuje scénu, kdy syn vkládá otcí do očí rybí žluč, aby uzdravil jeho slepotu. Zobrazovaný příběh vychází z apokryfní knihy Tobiášovy. Dle hypotézy doktorky Rousové je obraz z vyšebrodské obrazárny patrně variací Brandlova stejnojmenného obrazu *Uzdravení slepého Tobiáše* z období kolem roku 1705. Ten podobně zachycuje trojici stejných postav v pyramidální kompozici, avšak pojednává je celofigurálně a zasazuje je do konkrétního architektonicky pojatého prostředí. Vyznění obou kompozic je však rozdílné. Na obraze z Národní galerie ruku mladého muže vede archanděl Rafael, který symbolizuje božího posla a tak i zásah vyšší moci. Na vyšebrodském obraze Rafael synovi pouze ukazuje otcovy oči, čímž jej k samotnému činu uzdravení pouze vybízí (2013, str. 80). Tento obraz je pojat také v komornějším měřítku, jelikož pozadí za postavami splývá a v dramatickém šerosvitu vystupují pouze gesta a tváře postav.

Vyšebrodské Uzdravení slepého Tobiáše lze tak datovat do pozdějšího období Brandlovy tvorby, jelikož zde ve větší míře uplatňuje dramaturgické prostředky barokní malby, avšak stále se jedná o rané dílo tohoto autora, jak upozorňuje doktor Štěch (1938, str. 83).

Prameny: Národní galerie v Praze, Sběrka starého umění, evidenční karta, O 7004.

Literatura: Cechner, 1921, s. 413, č. 211., Kaindl, 1930, s. 158, č. 211., Štěch, 1938, str. 83, č. 254., Toman, 1947, s. 90., Neumann, 1968, str. 75, č. 24., Neumann, 1974, č. 24., Rousová, 2013, str. 80.

III. Okruh Petra Brandla (1. polovina 18. století)

Ve vyšebrodské obrazárně je zastoupeno několik obrazů, které diváky odkazují k okruhu umělců kolem osobnosti Petra Brandla. V jednom z případů se jedná o dílenskou kopii známé Brandlovy kompozice, v dalších případech jde o tehdejší portrétní produkci, která nese znaky Brandlovy malby, avšak není vytvořena jeho rukou. Tyto portréty Apoštolů nesou velkou podobnost především v partiích nosů, rukou a klíčních kostí zobrazených postav, přičemž patrně vznikly ve stejném období. Jedná se pravděpodobně o malby zhotovené jeho následovníkem, k čemuž vybízí zřetelná podobnost jednotlivých portrétních partií.

[4]

Nanebevzetí Panny Marie

[po roce 1723]

Oil na plátně, rozměr 93 x 46. Na rubu plátna: „Raphael Urbino.“

Provenience: Česká.

Původ: Obraz pochází z Vyšebrodské obrazárny. Od 50. let 20. století ve sbírkách AJG.

Vystaveno v malém sále galerie vyšebrodského kláštera.

Restaurováno: Bohuslavem Slánským mezi lety 1959- 1960 a Jarmilou Macháčkovou v letech 1986 -1987.

Popis: Obraz Nanebevzetí Panny Marie je tvořen dvěma početnými figurálními skupinami nacházejícími se v zemské a nebeské sféře. Ústřední postavou je Panna Marie s otevřeným náručím, jež sedí na oblacích nesených anděly do nebes. V části obrazu, která vykresluje pozemský svět, je zobrazena v neurčitém prostředí skupina 12 apoštolů u kamenné tumbě. Svými gesty a pohledy vzývají zázrak, k němuž na nebesích právě dochází.

Dle Jiřího Kropáčka se jedná o dílenskou kopii k oltářnímu obrazu Nanebevzetí Panny Marie ve Vysokém Mýtě zhotoveného roku 1723 (ev. karta AJG, sign. VB 83). Jelikož podoba vyšebrodského plátna svou kompozicí přesně neodpovídá oltářnímu obrazu, je tato kopie volná, nebo lze tento kus pokládat dokonce za malířskou skicu vysokomýtského obrazu. V tomto případě by se pak jednalo o dílo Brandlovo, na což však neukazuje malířský rukopis. V katalogích z 1. poloviny 20. století bylo autorství obrazu připisováno samotnému Brandlovi (Cechner, 1921), avšak ve 2. polovině století je tato hypotéza vyvrácena. Nápis na rubu plátna vznikl tedy pravděpodobně dodatečně a je vzhledem k autorství zavádějící (Neumann, 1978).

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sbírká starého umění, evidenční karta, VB 83.

Lit.: Cechner, 1921, s. 413, č. 299., Kaindl, 1930, s. 153, č. 299., Toman, 1947, s. 90., Neumann, 1978.

[5]

Sv. Bartoloměj

[kolem roku 1730]

Olej na plátně, rozměr 68 x 56 cm. Neznačeno.

Provenience: Česká.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny cisterciáckého kláštera, později uložen v AJG Hluboká nad Vltavou, v 90. letech 20. století byl v restituci navrácen zpět do Vyššího Brodu.

Vystaveno ve velkém sále galerie vyšebrodského kláštera.

Popis: Námět obrazu představuje polopostavu prošedivělého vousatého světce oděného v antikizujícím rouchu a držícího v pravé ruce nůž. Dle atributu se jedná o Apoštola sv. Bartoloměje. Za postavou světce hledícího vzhůru je neurčité mělké pozadí, jeho tvář zvyrazňuje šerosvit vycházející z neurčitého místa a ozařující jeho levou část těla.

Autorství bylo přiřazováno taktéž F. J. Prokyšovi a původně datováno do doby kolem poloviny 18. století (Kropáček, ev. karta AJG, sig. VB 70). Na Brandlovský okruh však poukazuje uvolněný pastózní rukopis s použitím silných lazurových vrstev.

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sběrka starého umění, evidenční karta, VB 70.

Literatura: Cechner, 1921, s. 416, č. 352 -355.

[6]

Sv. Filip

[kolem roku 1730]

Olej na plátně, rozměr 69 x 56 cm. Neznačeno.

Provenience: Česká.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské klášterní obrazárny, později uložen v AJG Hluboká nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci do Vyššího Brodu.

Vystaveno v malém sálu galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Námětem obrazu je polopostava prošedivělého vousatého muže, jenž představuje jednoho z Apoštolů. Jeho pohled směřuje k zemi. Stejně jako další vyšebrodské portréty Apoštolů od Brandlovského okruhu, je zasazen do mělkého neurčitého prostředí. Přestože muže neurčuje žádný atribut, v minulé evidenci je pokládán za sv. Filipa.

Autorství obrazu bylo v minulosti přiřazováno F. J. Prokyšovi a datace z této doby spadá mezi roky 1730 -1750. (Kropáček, ev. karta AJG, sig. VB 67). Dle uvolněného rukopisu, husté pastóznosti barev a silných nánosů lazur, však obraz více odkazuje na autora z řad brandlovského okruhu.

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sběrka starého umění, evidenční karta, VB 180.

Literatura: Cechner, 1921, s. 416, č. 352 -355.

[7]

Sv. Matouš

[kolem roku 1730]

Olej na plátně, rozměr 68 x 56 cm. Neznačeno.

Provenience: Česká.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské klášterní obrazárny, později uložen v AJG Hluboká nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci do Vyššího Brodu.

Vystaveno ve velkém sálu galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Námět zobrazuje polopostavu staršího vousatého muže, jenž drží v ruce otevřenou knihu a pohledem se od ní odvrací ven z obrazu. Tato postava představuje jednoho z Apoštolů a Evangelistů, sv. Matouše. Stařec oděn v rudém rouchu je opět zasazen do neurčitého hnědavého prostředí a jeho tvář vystupuje z kompozice pomocí šerosvitné malby.

Autorství obrazu bylo v minulosti přiřazováno F. J. Prokyšovi a datace z této doby spadá mezi roky 1730 -1750. (Kropáček, ev. karta AJG, sig. VB 67). Dle uvolněného rukopisu, husté pastóznosti barev a silných nánosů lazur, však obraz více odkazuje na autora z řad brandlovského okruhu.

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, VB 71.

Literatura: Cechner, 1921, s. 416, č. 352 -355.

[8]

Sv. Petr

[kolem roku 1730]

Olej na plátně, rozměr 69 x 58 cm. Naznačeno.

Provenience: Česká.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské klášterní obrazárny, později uložen v AJG Hluboká nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci do Vyššího Brodu.

Vystaveno v malém sálu galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Na plátně je zobrazen sv. Petr, jenž je představen jako stařec s plnovousem hledící vzhůru a držící písářský brk. Apoštol v tmavém rouchu s bílou halenou je tak zachycen při psaní svých listů, které byly určeny prvním křesťanům. Je zde tedy zachycen jako šířitel křesťanské víry a jako první papež církve.

Autorství obrazu bylo v minulosti přiřazováno F. J. Prokyšovi a datace z této doby spadá mezi roky 1730 -1750. (Kropáček, ev. karta AJG, sig. VB 67). Dle uvolněného rukopisu, husté pastóznosti barev a silných nánosů lazur, však obraz více odkazuje na autora z řad brandlovského okruhu.

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, VB 67.

Literatura: Cechner, 1921, s. 416, č. 352 -355.

IV. Čurn Bartoloměj (1824 -1902)

[9]

Podobizna opata Leopolda Wackáře

[1883]

Olej na plátně, rozměr nezjištěn, signováno: „Tschurn 1883“.

Provenience: jižní Čechy.

Původ: Obraz pochází z kláštera Vyšší Brod, kde byl umístěn po celou dobu.

Vystaveno v předsíni galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Opat Leopold Wackář sedí na křesle u okna, jímž je vidět krajina s městem a horami. Opat má na sobě slavnostní roucho a své insignie. V pravém horním rohu nad křeslem je umístěn opatův znak ve zlaté kartuši.

V. Dallinger František Theodor (1710 -1771)

[10]

Marina

[před polovinou 18. století]

Olej na plátně, rozměr 71 x 90 cm.

Provenience: Česká. Malíř rakouského původu.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Vystaveno ve velkém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Restaurováno: Roku 1944.

Popis: Na plátně je zobrazeno klidné moře poblíž městského přístaviště, na úpatí vysoké skalnaté hory, umístěného v zadním plánu kompozice. V pravém rohu předního plánu je zachycena plachetnice s červenými vlajkami a drobnou bárkou, do níž nastupují námořníci. Ve středním plánu jsou vyobrazeny další dvě plachetnice, přičemž jedna z nich se staženými plachtami. Tento obraz je protějškem následujícího obrazu *Marina* [11].

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sběrka starého umění, evidenční karta, VB 124.

[11]

Marina

[před polovinou 18. století]

Olej na plátně, rozměr 71 x 90 cm.

Provenience: Česká. Malíř rakouského původu.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Vystaveno ve velkém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Restaurováno roku 1944.

Popis: Ústředním motivem obrazu je plachetnice s červenou vlajkou, jež spočívá v úzké skalnaté zátocce a pálí z děla. Přední plán kompozice je zaplněn postavami, které dobývají pobřeží. Zadní plán obrazu je tvořen klidnou mořskou hladinou a vedutou na úpatí daleké hory. Pocit dálky v této krajině utváří mlhavý opar, do něhož je výjev na zadním plánu zahalen. Tento obraz je protějškem předešlého obrazu *Marina* [10].

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sběrka starého umění, evidenční karta, VB 125

[12]

Ideální krajina s figurální stafáží

[polovina 18. století]

Olej na plátně, rozměr 20 x 28 cm.

Provenience: Česká. Malíř rakouského původu.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Vystaveno ve velkém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Obraz představuje skalnatou horskou krajinu s figurální stafáží v popředí, hradem ve středním plánu kompozice a horskou lesní krajinou v pozadí. Daleké hory halí opar, jenž přechází v klidné nebe.

Prameny: Inventář restitučního řízení AJG Hluboká nad Vltavou, pol. č. 16, sig. VB 16.

[13]

Ideální krajina s potokem

[polovina 18. století]

Olej na plátně, rozměr 20 x 28 cm.

Provenience: Česká. Malíř rakouského původu.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Vystaveno ve velkém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Na obraze je zachycen průzor skalnatou říční krajinou. V předním plánu na levé části kompozice je zobrazen vysoký listnatý strom se skaliskem a vzrostlou houštinou. Střední část malířské skladby představuje vysoké skalisko s lidským příbytkem a horskou říčkou, která přechází v jez. Zadní plán tvoří průzor mezi lesem a skalnatým břehem, v němž jsou představeny lány a daleká hora splývající s klidnou oblohou.

Prameny: Inventář restitučního řízení AJG Hluboká nad Vltavou, pol. č. 15, sig. VB 15.

[14]

Ideální krajina s náboženskou scénou I

[polovina 18. století]

Olej na plátně, rozměr 20 x 28 cm.

Provenience: Česká. Malíř rakouského původu.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Vystaveno ve velkém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Námět je zasazen do prostředí lánů při okraji lesa. Zadní plán krajiny tvoří hora pokrytá lesním porostem a průzor mezi stromy směřující do hluboké houštiny. V popředí je zobrazen anděl stojící nad klečícím mladým mužem, jež se sklání do hlubin tůně, z níž vylézá hlava příšery. Muž tuto příšeru krmí. V pozadí je zobrazen vepř, který pomáhá mužskou postavu určit za pasáčka vepřů. Námět představuje moment obrácení Ztraceného syna zpět k bohabojnému životu, který dle podobenství na pastvě prožtel a rozhodl se vrátit ke svému otci a žádat ho o odpuštění. Gesto kdy mladík krmí nestvůru, pravděpodobně symbolizuje přikrmování zla, jehož se syn svým marnotratným životem dopustil, když prostopázně rozhýřil otcovo jmění. Obraz dějovou linií předchází obrazu *Ideální krajina s náboženskou scénou II* [15].

Prameny: Inventář restitučního řízení AJG Hluboká nad Vltavou, pol.č. 19, sig. VB 19.

[15]

Ideální krajina s náboženskou scénou II

[polovina 18. století]

Olej na plátně, rozměr 20 x 28 cm.

Provenience: Česká. Malíř rakouského původu.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Vystaveno ve velkém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Scéna, patrně náboženského charakteru, se odehrává v popředí kompozice na okraji lesa. Střední plán představuje vedutu hradního sídla, které je zahaleno v lesním porostu. Toto sídlo je zobrazeno i v obraze *Ideální krajina s figurální stafáží* [12], postavy jsou však odlišné. Pozadí opět utváří horská krajina, jež svou hloubkou přechází v klidné nebe. V námětu jsou zobrazeny tři postavy. Z nich jedna dle křídel představuje anděla. Mladší muž pak pokleká před mužem starším, ten mladíkovi žehná gestem ruky. Tuto scénu lze přesněji určit jako Návrat ztraceného syna. Kdy otec vítá svého mladšího syna, který ve světě prostopázně prohýřil svůj majetek, a odpouští mu jeho hříšný život. Výjev dějovou linkou navazuje na obraz *Ideální krajina s náboženskou scénou I* [14].

Prameny: Inventář restitučního řízení AJG Hluboká nad Vltavou, pol. č. 18, sig. VB 18.

[16]

Krajina se čtoucím mnichem

[kolem poloviny 18. století]

Olej na plátně, rozměr 24 x 26 cm.

Provenience: Česká. Malíř rakouského původu.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Vystaveno ve velkém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Lesní krajina otevírající se průzorem do dálky je komponovaná při stranách obrazu. V předním plánu je vyobrazen čtoucí řeholník sedící před skromným dřevěným příbytkem. Ve středním plánu krajinomalby se otevírá lesní porost, při jehož okraji jdou po pěšině dvě postavy s košíkem a svazkem klestí. Zadní plán utváří hornatý horizont mizející v oparu a přecházející v sivé nebe. Obraz je protějškem *Krajiny s klečícím poustevníkem* [17]. Původně připsáno německému mistrovi a datováno kolem poloviny 18. století (Kopáček, ev. karta AJG, sig. VB 43).

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, VB 43.

[17]

Krajina s klečícím mnichem

[kolem poloviny 18. století]

Olej na plátně, rozměr 24 x 26 cm.

Provenience: Česká. Malíř rakouského původu.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Vystaveno ve velkém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Lesní krajina komponovaná po stranách obrazu, jehož středovou vertikální linii utváří lesní cesta, v popředí zachycuje před dřevěnou chatrčí klečícího řeholníka s rukama spjatýma k modlitbě. Ve středním plánu jsou zobrazeni dva po pěšině kráčející řeholníci. Zadní plán kompozice přechází v daleký horizont a šedivé nebe. Obraz je protějšek ke *Krajině s čtoucím mnichem* [16]. Původně připsáno německému mistrovi a datováno kolem poloviny 18. století (Kopáček, ev. karta AJG, sig. VB 44).

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, VB 44.

[18]

Krajina s figurální stafáží

[3. čtvrtina 18. století]

Olej na plátně, rozměr 35, 5 x 46 cm.

Provenience: Česká. Malíř rakouského původu.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Vystaveno ve velkém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Námětem je říční krajina zobrazující v popředí pocestné a rybáře. Ve středním plánu kompozice je zachycena usedlost skrytá v lesním porostu při břehu řeky. Pozadí utváří skalní masiv, za nímž se rozprostírá horský horizont zahalený v oparu a pozvolna přecházející v nebe. Tento obraz je pendantem ke *Krajině s jezdcem* [19].

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, VB 127.

[19]

Krajina s jezdcem

[3. čtvrtina 18. století]

Olej na plátně, rozměr 35, 5 x 46 cm.

Provenience: Česká. Malíř rakouského původu.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Vystaveno ve velkém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Námětem obrazu je lesní krajina, kde v předním plánu po pěšině při okraji lesa putují pocestní a jezdec na bílém koni. Střední plán utváří k pravé straně komponovaná dolina, za níž se v pozadí rozevírá hornatý horizont s vedutou dalekého sídla. Horské masivy se pomalu ztrácejí v mlhavém oparu a přecházejí v nebe. Obraz je pendantem ke *Krajině s figurální stafáží* [18].

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, VB 126.

VI. Dichtl Martin (1640 -1710)

[20]

Portrétní studie stařeny

[3. čtvrtina 17. století]

Olej na plátně, rozměr 64,5 x 45cm. Neznačeno.

Provenience: Rakousko. Malíř německého původu.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Nevystaveno v galerii kláštera Vyšší Brod.

Popis: Ústředním motivem je portrét stařeny, jejíž hlava vystupuje z temného neurčitého pozadí, v němž se ztrácí hrud' i ramena portrétované. Vlasy má zahaleny v jednoduchém čepci a vrásky na její tváři jsou měkce modelovány. Pohled stařeny směřuje upřeně na diváka. Původně připsáno neznámému mistrovi. Autorství poprvé určil počátkem 20. století Bergner počátkem 20. století, pracovník bývalé galerie Rudolfinum (Kropáček, ev. Karta AJG, sig. VB 62)

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, VB 62.

Literatura: Cechner, 1921, str. 415, č. 238., Kaindl, 1930, str. 158, č. 238.

[21]

Stařena s psíkem

[3. čtvrtina 17. století]

Olej na plátně, rozměr 79 x 63 cm. Neznačeno.

Provenience: Rakousko. Malíř německého původu.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Nevystaveno v galerii kláštera Vyšší Brod.

Popis: Polopostava stařeny, jenž v náručí svírá malého psíka, je umístěna do mělkého neurčitého pozadí. Její hrubá tvář s ostře modelovanými vráskami vyhlíží ven z obrazu. Šedivé vlasy jsou zahaleny světlým závojem.

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, VB 133.

Literatura: Cechner, 1921, s. 416, č. 253.

VII. Okruh Daniela Grana (1694 - 1757)

[22]

sv. Josef s Ježíškem

[2. čtvrtina 18. století]

Olej na plátně, rozměr 95 x 80 cm.

Provenience: Rakousko.

Původ: Obraz byl původně umístěn na severní stěně kaple sv. Panny Marie v klášterním kostele spolu s protějškovým obrazem. Během 50. - 90. let ve správě NPÚ v Českých Budějovicích. Nejprve veden pod starým inventárním číslem 21, později pod číslem novým VY 00322. Posléze navrácen v restituci.

Vystaveno ve velkém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Svatý Josef s lilií drží malého Ježíše.

Prameny: Inventární karta NPÚ v Českých Budějovicích, VY 00322, zpracoval PhDr. Dočkal Zbyněk, 1989.

VIII. Griffier Jan I. (asi 1645 – 1718)

[23]

Krajina se zříceninou a stafáží I.

[konec 17. století]

Olej na dřevě, rozměr 28 x 34 cm. Signováno ve středu dolního okraje.

Provenience: Nizozemsko.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny. Roku 1950 byl zapůjčen do Národní galerie v Praze a evidován ve Sbírce starého umění pod signaturou DO 2863, později jako O 7503. Roku 1994 navrácen v restituci do kláštera ve Vyšším Brodě.

Nevystaveno v galerii kláštera Vyšší Brod.

Průzkum malířské techniky z roku 1988 proveden akademickým malířem M. Hamsíkem¹⁷⁷

Popis: Krajina italizujícího charakteru zobrazuje v předním plánu zříceninu hradu zasazenou do prostředí travnaté hory. V dalším plánu se krajinná kompozice otvírá a po levé straně utváří údolí s lesy, lány a městem u řeky. Pozadí představuje horský masiv, jehož výška ční vysoko do nízkého nebe. Jedná se o pendant stejnojmenného obrazu [24].

Prameny: Národní galerie v Praze, Sbírka starého umění, evidenční karta, O 7503.

Literatura: Cechner 1921, s. 407, č. 63 – 64., Kaindl, 1930, s. 161, č. 63 -64., Slaviček 1989, č. kat. 23.

[24]

Krajina se zříceninou a stafáží II.

[konec 17. století]

Olej na dřevě, rozměr 38 x 34 cm. Signatura umístěna vpravo na mohyle „J. Griffier“.

¹⁷⁷ Hamsík, 1988, citováno ze zprávy restaurátorského průzkumu, in.: Národní galerie v Praze, Sbírka starého umění, evidenční karta, O 7503.: „Destičky z tvrdého dřeva typu ovocného stromu jsou pokryty velmi tenkým podkladem ve dvou vrstvách (spodní žlutavý z křídý a olovnaté běloby, svrchní šedý ze směsi olovnaté běloby a černi. Hladká malby, miniaturní tečkovitý traktament stromů. Modř oblohy podle laboratoře: pruská (J.Griffier ml.?). Oba obrazy jsou značeny původní signaturou. Stav: žlutý lak, slabá adheze, ztmavlé retuše.“

Provenience: Nizozemsko.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny. Roku 1950 byl zapůjčen do Národní galerie v Praze a evidován ve Sbírce starého evropského umění pod signaturou DO 2864, později jako O 7504. Roku 1994 navrácen v restituci do kláštera ve Vyšším Brodě.

Nevystaveno v galerii kláštera Vyšší Brod.

Průzkum malířské techniky z roku 1988 proveden akademickým malířem M. Hamsíkem¹⁷⁸

Popis: V popředí krajinomalby odpočívají ženy v antikizujícím šatu, jedna z nich gestem ukazuje k ruině antické stavby, která utváří střední plán kompozice. Před travinami porostlou stavbou s detailně propracovanou sochařskou výzdobou jsou další dvě postavy. Tento prospekt, který je komponován do diagonální linie rychle přechází v hluboký horizont ztrácející se v mlhavém oparu dálek. Jedná se o pendant stejnojmenného obrazu [23].

Prameny: Národní galerie v Praze, Sbírka starého umění, evidenční karta, O 7504.

Literatura: Cechner, 1921, s. 407, č. 63 -64., Kaindl, 1930, s. 161, 4. 63 -64.

IX. Grund Norbert (1717 -1767)

[25]

Tobiáš s andělem

[před rokem 1740]

Olej na plátně, rozměr 21,5 x 28,5 cm.

Provenience: Česká.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny. Roku 1950 obraz zapůjčen z Vyššího Brodu do Národní galerie v Praze, kde byl umístěn do Sbírky starého umění a veden pod signaturou DO 2845, později pod O 6980. Roku 1993 navrácen v restituci do vyšebrodského kláštera.

Nevystaveno v galerii kláštera Vyšší Brod.

Popis: Mladý pastevec s andělem, jenž na něj ukazuje, jsou situováni mezi řídké listnaté stromoví do krajinného zákoutí se skalnatým výběžkem a vodopádem. Pozadí kompozice utváří nízký horizont. Protějškem obrazu *Hagar a Ismael na poušti* [26].

Prameny: Národní galerie v Praze, Sbírka starého umění, evidenční karta, O 6980.

178 Hamsík, 1988, citováno ze zprávy restaurátorského průzkumu, in.: Národní galerie v Praze, Sbírka starého umění, evidenční karta, O 7503.: „Destičky z tvrdého dřeva typu ovocného stromu jsou pokryty velmi tenkým podkladem ve dvou vrstvách (spodní žlutavý z křídý a olovnaté běloby, svrchní šedý ze směsi olovnaté běloby a černi. Hladká malby, miniaturní tečkovitý traktament stromů. Modř oblohy podle laboratoře: pruská (J.Griffier ml.?). Oba obrazy jsou značeny původní signaturou. Stav: žlutý lak, slabá adheze, ztmavlé retuše.“

[26]

Hagar a Ismael na poušti s andělem

[před rokem 1740]

Olej na plátně, rozměr 21,5 x 28,5 cm.

Provenience: Česká.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny. Roku 1950 obraz zapůjčen z Vyššího Brodu do Národní galerie v Praze, kde byl umístěn do Sbírký starého umění a veden pod signaturou DO 2846, později pod O 6981. Roku 1993 navrácen v restituci do vyšebrodského kláštera.

Nevystaveno v galerii kláštera Vyšší Brod.

Popis: Protějškem obrazu *Tobiáš s andělem*[25].

Prameny: Národní galerie v Praze, Sbírký starého umění, evidenční karta, O 6981.

Literatura: Cechner, 1921, s. 412, č. 320., Kaindl, 1930, s. 159, č. 320.

[27]

Pohled na Piazza del Popolo v Římě

[po roce 1740]

Olej na plátně, rozměr 23 x 34, 5 cm.

Provenience: Česká.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny. Roku 1950 obraz zapůjčen z Vyššího Brodu do Národní galerie v Praze, kde byl umístěn do Sbírký starého umění a veden pod signaturou DO 2852, později pod O 6987. Roku 1993 navrácen v restituci do Vyššího Brodu.

Vystaveno ve velkém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Městská veduta představující prostranství před Andělským hradem v Římě a s kupolí chrámu svatého Petra v pozadí. Levou stranu scenérie utváří říční břeh, v popředí figurální stafáž. Protějškem obrazu *Římských ruin s výhledem na Andělský hrad* [28].

Prameny: Národní galerie v Praze, Sbírký starého umění, evidenční karta, O6987.

Literatura: Kříž, Norbert Grund, 1967, č. kat. 9.

[28]

Římské ruiny s výhledem na Andělský hrad

[po roce 1740]

Olej na plátně, rozměr 23 x 34, 5 cm.

Provenience: Česká.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny. Roku 1950 obraz zapůjčen z Vyššího Brodu do Národní galerie v Praze, kde byl umístěn do Sbírký starého umění a veden pod signaturou DO 2853, později pod O 6988. Roku 1993 navrácen v restituci do vyšebrodského kláštera.

Vystaveno ve velkém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Městská veduta zobrazující římské Piazza del Popolo s figurální stafáží. Na zlatém řezu kompozice je zachycen obelisk a kašna. Protějškem obrazu *Pohled na Piazza del Popolo v Římě* [27].

Prameny: Národní galerie v Praze, Sbírký starého umění, evidenční karta, O 6988.

Literatura: Kříž, Norbert Grund, 1967, č. Kat. 10.

[29]

Smrt sv. Quirina

[po roce 1740]

Olej na plech, rozměr 15 x 23 cm.

Provenience: Česká.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny. Roku 1950 obraz zapůjčen z Vyššího Brodu do Národní galerie v Praze, kde byl umístěn do Sbírký starého umění a veden pod signaturou DO 2838, později pod O 6974. Roku 1993 navrácen v restituci do vyšebrodského kláštera.

Nevystaveno v galerii kláštera Vyšší Brod.

Popis: V popředí krajiny s jezerem a chrámem na skalnatém pobřeží sedí svatý Quirin, jehož určuje atribut mlýnského kamene. Z pravé strany kompozice ke světcí přichází početná skupina osob, kterou vede zády otočená žena. Z levé strany ke svatému Quirinovi přilétá anděl s vavřínovým věncem a palmetou, jenž poukazuje na mučednickou smrt. Protějškem obrazu *Umučení sv. Jana Nepomuckého* [30].

Prameny: Národní galerie v Praze, Sbírká starého umění, evidenční karta, O 6974.

Literatura: Kříž, Norbert Grund, kat. Praha1967, č. Kat. 18.

[30]

Umučení sv. Jana Nepomuckého

[po roce 1740]

Olej na plech, rozměr 15 x 23 cm.

Provenience: Česká.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny. Roku 1950 obraz zapůjčen z Vyššího Brodu do Národní galerie v Praze, kde byl umístěn do Sbírký starého umění a veden pod signaturou DO 2841, později pod O 6976. Roku 1993 navrácen v restituci do vyšebrodského kláštera.

Nevystaveno v galerii kláštera Vyšší Brod.

Popis: Scéna umučení svatého Václava je zasazena do veduty pražského nábřeží s Karlovým mostem. Světce ležícího na říčním břehu ozařuje umělý paprsek světla vycházející z potemnělých oblak v místech, kde se snáší na zem dva andělé držící vavřínový věnec a palmetu. Při levém okraji kompozice je zachycena početná skupina lidských postav, jež přihlížejí umučení. Protějškem obrazu *Smrt sv. Quirina* [29].

Prameny: Národní galerie v Praze, Sbírká starého umění, evidenční karta, O 6976.

Literatura: Kříž, Norbert Grund, 1967, č. kat. 19.

[31]

Smrt sv. Wolfganga – Zjevení Wolfganga sv. Jindřichovi

[po roce 1740]

Olej na plechu, rozměr 17,5 x 22, 5 cm.

Provenience: Česká.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny. Roku 1950 obraz zapůjčen z Vyššího Brodu do Národní galerie v Praze, kde byl umístěn do Sbírký starého umění a veden pod signaturou DO 2844, později pod O 6979. Roku 1993 navrácen v restituci do vyšebrodského kláštera.

Nevystaveno v galerii kláštera Vyšší Brod.

Popis: Svatý Wolfgang se v doprovodu andělů zjevuje spícímu Jindřichovi. Scéna je zasazena do interiéru pokoje zdobeného obrazem s vysokou postelí s nebesy a stolkem, na němž stojí drobný oltářík, v popředí. Ze vstupního portálu přichází Wolfgang v biskupském oděvu, jenž je zahalen do oblak. Jeho roucho za ním přidržuje anděl na oblacích sedící. Protějškem obrazu *Zavraždění sv. Václava* [32].

Prameny: Národní galerie v Praze, Sbírký starého umění, evidenční karta, O 6979.

Literatura: Kříž, 1967, č. kat. 16.

[32]

Zavraždění sv. Václava

[po roce 1740]

Olej na plech, rozměr 17,5 x 22, 5 cm.

Provenience: Česká.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny. Roku 1950 obraz zapůjčen z Vyššího Brodu do Národní galerie v Praze, kde byl umístěn do Sbírký starého umění a veden pod signaturou DO 2843, později pod O 6978. Roku 1993 navrácen v restituci do vyšebrodského kláštera.

Nevystaveno v galerii kláštera Vyšší Brod.

Popis: Námět Zavraždění svatého Václava je zasazena do interiéru, stejně jako předcházející obraz *Smrt sv. Wolfganga* [31], jenž tomuto obrazu tvoří protějšek. Václav, který je napaden svým bratrem, jehož ruka s mečem se napřahuje k aktu vraždy, klesá na zem před chrámovými vraty, přičemž pod ním leží jeho koruna. Na interiérovou scénu upozorňuje zobrazený chrámový mobiliář. Nad scénou vraždy se rozevírají nebesa s anděly, z nichž jeden sedící na oblaku přináší světcí věnec a palmetu.

Prameny: Národní galerie v Praze, Sbírký starého umění, evidenční karta, O 6978.

Literatura: Kříž, 1967, č. kat. 17.

[33]

Balaam s oslicí zadržovanou andělem

[40. léta 18. století]

Olej na dřevo, rozměr 13 x 22 cm.

Provenience: Česká.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny. Roku 1950 obraz zapůjčen z Vyššího Brodu do Národní galerie v Praze, kde byl umístěn do Sbírký starého umění a veden pod signaturou DO 2858, později pod O 6993. Zde vystaven ve stálé expozici. Roku 1993 navrácen v restituci do vyšebrodského kláštera.

Nevystaveno v galerii kláštera Vyšší Brod.

Popis: V krajině s nízkým horizontem a stromovím s palmou je zachycen Balaam jedoucí na oslu, jenž napřahuje svou hůl na anděla, který mu v cestě brání. Výjev souvisí s citátem IV. knihy Mojžíšovy (22;21). Protějškem obrazu *Zápas Jakuba s andělem* [34].

Prameny: Národní galerie v Praze, Sbírká starého umění, evidenční karta, O 6993.

[34]

Zápas Jakuba s andělem

[40. léta 18. století]

Olej na dřevo, rozměr 13 x 22 cm.

Provenience: Česká.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny. Roku 1950 obraz zapůjčen z Vyššího Brodu do Národní galerie v Praze, kde byl umístěn do Sbírký starého umění a veden pod signaturou DO 2857, později pod O 6994. Zde vystaven ve stálé expozici. Roku 1993 navrácen v restituci do vyšebrodského kláštera.

Nevystaveno v galerii kláštera Vyšší Brod.

Popis: V krajině s nízkým horizontem a mýtinou obklopenou stromovím, z něhož na pozadí vystupuje palma, je vyobrazen zápas Jakuba, pod nímž leží jeho pastýřská hůl, s andělem. Protějškem obrazu *Balaam s oslicí zadržovanou andělem* [33].

Prameny: Národní galerie v Praze, Sbírká starého umění, evidenční karta, O 6994.

[35]

Hagar a Ismael na poušti

[40. léta 18. století]

Olej na plátně, rozměr 20,5 x 31 cm.

Provenience: Česká.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny. Roku 1950 obraz zapůjčen z Vyššího Brodu do Národní galerie v Praze, kde byl umístěn do Sbírký starého umění a veden pod signaturou DO 2847, později pod O 6982. Roku 1993 navrácen v restituci do vyšebrodského kláštera.

Nevystaveno v galerii kláštera Vyšší Brod.

Popis: V krajině se skaliskem, na němž je sídlo, sedí u stromu Hagar s košíkem a poutnickou holí, před ní leží na plátně Isamel, zobrazen jako nemluvně. Hagar zdraví anděla, jenž se nad nimi vznáší a ukazuje na vodní tůň.

Prameny: Národní galerie v Praze, Sbírka starého umění, evidenční karta, O 6982.

[36]

Jonáš vyvržen velrybou

[40. léta 18. století]

Olej na dřevo, rozměr 19,5 x 26,5 cm.

Provenience: Česká.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny. Roku 1950 obraz zapůjčen z Vyššího Brodu do Národní galerie v Praze, kde byl umístěn do Sbírky starého umění a veden pod signaturou DO 2860, později pod O 6995. Roku 1993 navrácen v restituci do vyšebrodského kláštera.

Nevystaveno v galerii kláštera Vyšší Brod.

Popis: Jonáš, jehož na břeh ze svých útrob vypouští velryba zobrazená jako velká ozubená ryba se dvěma nostrily, jimiž vypouští vodu, na břehu pokleká a hledí vzhůru k nebesům. Mořská krajina má nízký horizont, na němž pluje bárka s plachtami. Nebe je vysoké s oblaky. Protějškem obrazu *Tobiáš s andělem* [37].

Prameny: Národní galerie v Praze, Sbírka starého umění, evidenční karta, O 6995.

Literatura: Kříž, Grund, 1967, č. kat. 23.

[37]

Tobiáš s andělem

[40. léta 18. století]

Olej na dřevo, rozměr 19,5 x 26,5 cm.

Provenience: Česká.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny. Roku 1950 obraz zapůjčen z Vyššího Brodu do Národní galerie v Praze, kde byl umístěn do Sbírky starého umění a veden pod signaturou DO 2861, později pod O 6996. Roku 1993 navrácen v restituci do vyšebrodského kláštera.

Nevystaveno v galerii kláštera Vyšší Brod.

Popis: Na břehu mořské krajiny s nízkým horizontem a lodí v pozadí sedí Tobiáš, jemuž anděl ukazuje z moře vystupující rybu, která chrlí vodu. Protějškem obrazu *Jonáš vyvržen velrybou* [36].

Prameny: Národní galerie v Praze, Sbírka starého umění, evidenční karta, O 6996.

Literatura: : Kříž, Grund, 1967, č. kat. 22.

[38]

Kotvící rybáři

[40. léta 18. století]

Olej na plátně, rozměr 21 x 26,5 cm.

Provenience: Česká.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny. Od 50. do 90. let umístěn do sbírek AJG na Hluboké nad Vltavou, odkud byl do Vyššího Brodu navrácen v restituci.

Vystaveno ve velkém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Marina s bárkou, která má napnuté plachty, zachycuje rozbouřené moře a potemnělou oblohu. Protějškem obrazů *Kristus na hladině jezera* [39] a *Kristus s Apoštolý v bárce* [40].

Prameny: Inventář restitučního řízení AJG, pol. č. 24, sign. VB 24.

Literatura: : Cechner 1921, s. 412, kat. č. 263.

[39]

Kristus na hladině jezera

[40. léta 18. století]

Olej na plátně, rozměr 20,5 x 26 cm.

Provenience: Česká.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny. Od 50. do 90. let umístěn do sbírek AJG na Hluboké nad Vltavou, odkud byl do Vyššího Brodu navrácen v restituci.

Vystaveno ve velkém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Marina s rozbouřeným mořem a potemnělým nebem s mračny zobrazuje Apoštolý v bárce a Krista, jenž stojí na hladině a s otevřenou náručí je zachraňuje z mořských vod. Protějškem obrazů *Kotvící rybáři* [38] a *Kristus s Apoštolý v bárce* [40].

Prameny: Inventář restitučního řízení AJG, pol. č. 22, sign. VB 22.

[40]

Kristus s Apoštolý v bárce

[40. léta 18. století]

Olej na plátně, rozměr 20,5 x 26 cm.

Provenience: Česká.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny. Od 50. do 90. let umístěn do sbírek AJG na Hluboké nad Vltavou, odkud byl do Vyššího Brodu navrácen v restituci.

Vystaveno ve velkém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Marina s potemnělým nebem a rozbouřeným mořem vyobrazuje bárku s Apoštolý a Kristem. Protějškem obrazů *Kotvící rybáři* [38] a *Kristus na hladině jezera* [39].

Prameny: Inventář restitučního řízení AJG, pol. č. 23, sign. VB 23.

[41]

Krajina s Útěkem do Egypta

[40. léta 18. století]

Olej na dřevě, rozměr 15,5 x 20, 5 cm.

Provenience: Česká.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny. Roku 1950 obraz zapůjčen z Vyššího Brodu do Národní galerie v Praze, kde byl umístěn do Sbírký starého umění a veden pod signaturou DO 2842, později pod O 6977. Vystaven ve stálé expozici. Roku 1993 navrácen v restituci do vyšebrodského kláštera.

Nevystaveno v galerii kláštera Vyšší Brod.

Popis: V krajinném zákoutí tvořeného stromovím sedí Marie, před níž leží malé dítě představující Krista. Nad ním se na oblaku vznáší anděl, který gestem ruky ukazuje na vyvěrající pramen vody v levém dolním okraji kompozice. Protějškem obrazu *Křest Kristův* [42].

Prameny: Národní galerie v Praze, Sbírká starého umění, evidenční karta, O 6977.

Literatura: Kříž, 1967, č. kat. 26.

[42]

Křest Kristův

[40. léta 18. století]

Olej na dřevě, rozměr 15,5 x 20, 5 cm.

Provenience: Česká.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny. Roku 1950 obraz zapůjčen z Vyššího Brodu do Národní galerie v Praze, kde byl umístěn do Sbírký starého umění a veden pod signaturou DO 2838, později pod O 6974. Vystaven ve stálé expozici. Roku 1993 navrácen v restituci do vyšebrodského kláštera.

Nevystaveno v galerii kláštera Vyšší Brod.

Popis: V krajině se skalnatým zákoutím, stojí ve vodě dva muži. Jeden z nich je Jan Křtitel, jenž polévá hlavu Kristovi, čímž jej křtí. Protějškem obrazu *Krajina s útěkem do Egypta* [41].

Prameny: Národní galerie v Praze, Sbírká starého umění, evidenční karta, O 6974.

[43]

Marina

[40. léta 18. století]

Olej na plátně, rozměr 72 x 133 cm.

Provenience: Česká.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny. Od 50. do 90. let umístěn do sbírek AJG na Hluboké nad Vltavou, odkud byl do Vyššího Brodu navrácen v restituci.

Vystaveno ve velkém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Námět zobrazuje pobřeží s hradem na útesu a figurální stafáží v popředí. Na rozbouřené vodě pluje plachetnice, jež splývá na vrcholku vysoké vlny. Nebe s mračny je dramaticky potmělé.

Prameny: Inventář restitučního řízení AJG, pol. č. 14, sign. VB 14.

[44]

Marina I

[40. léta 18. století]

Olej na plátně, rozměr 30,5 x 42,5 cm.

Provenience: Česká.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny. Od 50. do 90. let umístěn do sbírek AJG na Hluboké nad Vltavou, odkud byl do Vyššího Brodu navrácen v restituci.

Vystaveno ve velkém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Marina s plachetnicí, jenž naráží na rozbouřeném moři do skalnatého útesu. V popředí bárka s prchajícími námořníky. Kompozice je laděna do hnědavých barevných tónů. Protějškem obrazu *Marina II* [45].

Prameny: Inventář restitučního řízení AJG, pol. č. 25, sign. VB 25.

[45]

Marina II

[40. léta 18. století]

Olej na plátně, rozměry 30,5 x 42,5 cm.

Provenience: Česká.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny. Od 50. do 90. let umístěn do sbírek AJG na Hluboké nad Vltavou, odkud byl do Vyššího Brodu navrácen v restituci.

Vystaveno ve velkém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Marina s plachetnicí tříštící se o mořské útesy. Na útesech v popředí figurální stafáž představující zoufalé přeživší. Obraz lazen do hnědavých barevných tónů. Protějškem obrazu *Marina I* [44].

Prameny: Inventář restitučního řízení AJG, pol. č. 26, sign. VB 26.

[46]

Marina I

[40. léta 18. století]

Olej na plátně, rozměr 28 x 34 cm.

Provenience: Česká.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny. Od 50. do 90. let umístěn do sbírek AJG na Hluboké nad Vltavou, odkud byl do Vyššího Brodu navrácen v restituci.

Vystaveno ve velkém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Marina s potápějící se plachetnicí po nárazu do skalnatého skaliska. Ve vlnách tonoucí námořníci. Obraz je lazen do sivých tónů barev. Protějškem obrazu *Marina II* [47].

Prameny: Inventář restitučního řízení AJG, pol. č. 20, sign. VB 20.

[47]

Marina II

[40. léta 18. století]

Olej na plátně, rozměr 28 x 34 cm.

Provenience: Česká.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny. Od 50. do 90. let umístěn do sbírek AJG na Hluboké nad Vltavou, odkud byl do Vyššího Brodu navrácen v restituci.

Vystaveno ve velkém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Marina s rozbouřeným mořem, jenž pohlcuje roztříštěnou plachetnici. Na vzdouvajících se vlnách pluje člun s roztaženými vesly. Obraz je lazen do sivých tónů barev. Protějškem obrazu *Marina I* [46].

Prameny: Inventář restitučního řízení AJG, pol. č. 21, sign. VB 21.

[48]

Přístav za měsíční noci I.

[40. léta 18. století]

Olej na dřevě, rozměr 20 x 27,5 cm.

Provenience: Česká.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny. Roku 1950 obraz zapůjčen z Vyššího Brodu do Národní galerie v Praze, kde byl umístěn do Sbírký starého umění a veden pod signaturou DO 2848, později pod O 6983. Roku 1993 navrácen v restituci do vyšebrodského kláštera.

Nevystaveno v galerii kláštera Vyšší Brod.

Popis: Krajina s přístavem v popředí a horským masivem na pozadí se otevírá do hluboké zátoky s měsícem. Na břehu tábořící figurální stafáž a zakotvené bárky se staženými plachtami. Protějškem obrazu se stejným námětem [49].

Prameny: Národní galerie v Praze, Sbírký starého umění, evidenční karta, O 6983.

Literatura: Kříž, Norbert Grund, 1967, č. kat. 30.

[49]

Přístav za měsíční noci II.

[40. léta 18. století]

Olej na dřevě, rozměr 20 x 27 cm.

Provenience: Česká.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny. Roku 1950 obraz zapůjčen z Vyššího Brodu do Národní galerie v Praze, kde byl umístěn do Sbírký starého umění a veden pod signaturou DO 2849, později pod O 6984. Roku 1993 navrácen v restituci do vyšebrodského kláštera.

Nevystaveno v galerii kláštera Vyšší Brod.

Popis: Krajina se zátokou tvořenou horskými masivy, do níž přijíždějí lodě. V popředí zakotvený člun a osoby vystupující z lodi a dále stoupající po schodišti ke kamennému obydlí. Protějškem obrazu se stejným námětem [48].

Prameny: Národní galerie v Praze, Sbírký starého umění, evidenční karta, O 6984.

Literatura: Kříž, Norbert Grund, 1967, č. kat. 31.

[50]

Krajina s potokem a chatrčí

[kolem roku 1750]

Olej na dřevě, rozměr 21 x 28 cm.

Provenience: Česká.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny. Od 50. do 90. let umístěn do sbírek AJG na Hluboké nad Vltavou, kam se dostal převodem roku 1953 a odkud byl do Vyššího Brodu navrácen v restituci.

Vystaveno ve velkém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Krajina s říčním břehem a na něm stojící chatrčí. V popředí figurální stafáž. Námět zachycuje dělníky při splavňování dřeva. Protějškem obrazu *Zimní krajina s venkovany* [51].

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, VB 64.

[51]

Zimní krajina s venkovany

[kolem roku 1750]

Olej na dřevě, rozměr 21 x 28 cm.

Provenience: Česká.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny. Od 50. do 90. let umístěn do sbírek AJG na Hluboké nad Vltavou, kam se dostal převodem roku 1953 a odkud byl do Vyššího Brodu navrácen v restituci.

Vystaveno ve velkém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Zimní krajina zachycující velikou pláni v pozadí a chatrč s figurální stafáží na popředí. Před chatrčí chlapec sekající dřevo a starci choulící se u ohniště, ve dveřích stavení žena hledící ven z obrazu. Protějškem obrazu *Krajina s potokem a chatrčí* [50].

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, VB 65.

[52]

Krajina s odpočívajícími vojáky

[kolem roku 1750]

Olej na plátně, rozměr 30,5 x 41 cm.

Provenience: Česká.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny. Od 50. do 90. let umístěn do sbírek AJG na Hluboké nad Vltavou, odkud byl do Vyššího Brodu navrácen v restituci.

Vystaveno ve velkém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Krajina s paloukem a dvěma venkovskými sídly zachycuje jezdeckou výpravu odpočívající v popředí a další pocestné. U jednoho stavení čeleď a dobytek. Protějškem obrazu *Krajina s přístavem a vojáky* [53].

Prameny: Inventář restitučního řízení AJG, pol. č. 33, sign. VB 33.

[53]

Krajina s přístavem a vojáky

[kolem roku 1750]

Olej na plátně, rozměr 30,5 x 41 cm.

Provenience: Česká.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny. Od 50. do 90. let umístěn do sbírek AJG na Hluboké nad Vltavou, odkud byl do Vyššího Brodu navrácen v restituci.

Vystaveno ve velkém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Krajina s paloukem, domy a přístavem v pozadí. Na palouku žoldáci na koních a pocestní, v popředí dva dřevorubci řezající kmen dřeva. Protějškem obrazu *Krajina s odpočívajícími vojáky* [52].

Prameny: Inventář restitučního řízení AJG, pol. č. 31, sign. VB 31.

[54]

Olupování padlých v boji

[kolem roku 1750]

Olej na dřevě, rozměr 16, 5 x 25, 5 cm.

Provenience: Česká.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny. Roku 1950 obraz zapůjčen z Vyššího Brodu do Národní galerie v Praze, kde byl umístěn do Sbírký starého umění a veden pod signaturou DO 2850, později pod O 6985. Roku 1993 navrácen v restituci do vyšebrodského kláštera.

Nevystaveno v galerii kláštera Vyšší Brod.

Popis: Horizontálně komponovaná bitevní scéna s válečným výjevem v pozadí. V popředí skupina vojáků s koňmi, z nichž někteří olupují padlé v boji. Protějškem obrazu *Poslední útěchy umírajícímu vojákovi* [55].

Prameny: Národní galerie v Praze, Sbírký starého umění, evidenční karta, O 6985.

Literatura: Kříž, Norbert Grund, 1967, č. kat. 21.

[55]

Poslední útěcha umírajícímu vojákovi

[kolem roku 1750]

Olej na dřevě, rozměr 16 x 25 cm.

Provenience: Česká.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny. Roku 1950 obraz zapůjčen z Vyššího Brodu do Národní galerie v Praze, kde byl umístěn do Sbírký starého umění a veden pod signaturou DO 2851, později pod O 6986. Roku 1993 navrácen v restituci do vyšebrodského kláštera.

Nevystaveno v galerii kláštera Vyšší Brod.

Popis: Horizontálně komponovaná bitevní scéna s válečnou scénou v pozadí. V popředí u chatrče skupina vojáků, z nichž jeden v náručí druhého vzhlíží ke knězi na koni, jenž pozvedá kříž. Protějškem obrazu *Olupování padlých v boji* [54].

Prameny: Národní galerie v Praze, Sbírka starého umění, evidenční karta, O 6986.
Literatura: Kříž, Norbert Grund, 1967, č. kat. 20.

[56]

Krajina s jezdcem I

[po polovině 18. století]

Olej na dřevě, rozměr 19 x 26 cm.

Provenience: Česká.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny. Od 50. do 90. let umístěn do sbírek AJG na Hluboké nad Vltavou, odkud byl do Vyššího Brodu navrácen v restituci.

Vystaveno ve velkém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Zimní krajina se horskými masivy na pozadí, ve středním plánu zachycena zamrzlá vodní plocha, po pěšině putuje jezdec na koni. V popředí kompozice dva zkřížené stromy do vidlicovitého tvaru, tyto jsou opadané a pokryté bílým povlakem. Protějškem obrazu *Krajina s jezdcem II* [58], kde je stejně jako v *Krajině s jezdci* [59] tentýž stromový útvar. Ten je však zachycen v jiné roční době, což pravděpodobně poukazuje na krajinářské zachycení cyklu roční doby, přičemž *Krajina s jezdcem I* zachycuje zimu.

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sbírka starého umění, evidenční karta, VB 112.

[57]

Krajina s jezdci

[po polovině 18. století]

Olej na dřevě, rozměr 19 x 26 cm.

Provenience: Česká.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny. Od 50. do 90. let umístěn do sbírek AJG na Hluboké nad Vltavou, odkud byl do Vyššího Brodu navrácen v restituci.

Vystaveno ve velkém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Námět zachycuje horskou krajinu komponovanou kolem širokého říčního koryta. V pozadí hluboký horizont přecházející v nebe. V popředí skupinka pocestných s jezdci a stromoví vidlicovitého tvaru, které je pokryto zeleným listovým. Protějškem obrazu *Krajina s jezdcem I* [56], kde je stejně jako v *Krajině s jezdcem II* [58] tentýž stromový útvar. Ten je však zachycen v jiné roční době, což pravděpodobně poukazuje na krajinářské zachycení cyklu roční doby, přičemž *Krajina s jezdci* zachycuje jaro a léto.

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sbírka starého umění, evidenční karta, VB 110.

[58]

Krajina s jezdcem II

[po polovině 18. století]

Olej na dřevě, rozměr 19 x 26 cm.

Provenience: Česká.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny. Od 50. do 90. let umístěn do sbírek AJG na Hluboké nad Vltavou, odkud byl do Vyššího Brodu navrácen v restituci.

Vystaveno ve velkém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Jezdec putující otevřenou krajinou s horskými masivy v pozadí a městem při levém okraji obrazu. V popředí je situován vidlicovitý stromový útvar, jenž je bez listů. To je opadané pod jeho kmenem. Protějškem obrazu *Krajina s jezdcem I* [56], kde je stejně jako v *Krajině s jezdci* [57] tentýž stromový útvar v popředí. Ten je však zachycen v jiné roční době, což pravděpodobně poukazuje na krajinářské zachycení cyklu roční doby, přičemž *Krajina s jezdcem II* zachycuje podzim.

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sběrka starého umění, evidenční karta, VB 113.

[59]

Krajina s nákladními koňmi

[po polovině 18. století]

Olej na dřevě, rozměr 19 x 26 cm.

Provenience: Česká.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny. Od 50. do 90. let umístěn do sbírek AJG na Hluboké nad Vltavou, odkud byl do Vyššího Brodu navrácen v restituci.

Vystaveno ve velkém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Krajinomalba zachycující ve středním plánu velké skalisko, pod nímž je v údolí na břehu řeky rozestavěno několik domků. V popředí početná figurální stafáž. Na pozadí městečko s kostelní věží a hluboký horizont ztrácející své obrysy v dáli.

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sběrka starého umění, evidenční karta, VB 111.

[60]

Zastávka jezecké výpravy I

[před rokem 1760]

Olej na dřevo, rozměr 13,5 x 15 cm.

Provenience: Česká.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny. Roku 1950 obraz zapůjčen z Vyššího Brodu do Národní galerie v Praze, kde byl umístěn do Sběrky starého umění a veden pod signaturou DO 2856, později pod O 6991. Roku 1993 navrácen v restituci do vyšebrodského kláštera.

Nevystaveno v galerii kláštera Vyšší Brod.

Popis: Horizontálně komponovaná krajina zobrazující horizont lehce stoupající cesty, na níž putují pocestní. V popředí odpočívá jezecká výprava. Protějškem obrazu *Zastávka jezecké výpravy II* [61].

Prameny: Národní galerie v Praze, Sběrka starého umění, evidenční karta, O 6991.

[61]

Zastávka jezecké výpravy II

[před rokem 1760]

Olej na dřevo, rozměr 13,5 x 15 cm.

Provenience: Česká.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny. Roku 1950 obraz zapůjčen z Vyššího Brodu do Národní galerie v Praze, kde byl umístěn do Sbírký starého umění a veden pod signaturou DO 2857, později pod O 6992. Roku 1993 navrácen v restituci do vyšebrodského kláštera.

Nevystaveno v galerii kláštera Vyšší Brod.

Popis: Horizontálně komponovaná krajina představuje lehce se klesající cestu, z jejíhož horizontu vycházejí pocestní. Na jeho vrcholu tři jezdci na koních, v popředí pod kopcem odpočívající osoby. Protějškem obrazu *Zastávka jezdecké výpravy I* [60].

Prameny: Národní galerie v Praze, Sbírký starého umění, evidenční karta, O 6992.

X. Následovník Norberta Grunda (polovina 18. století)

[62]

Vesnice uprostřed kaluží

[kolem poloviny 18. století]

Olej na dřevě, 17,5 x 27,5 cm.

Provenience: Česká.

Původ: Obraz pochází z kláštera Vyšší Brod. Roku 1950 obraz zapůjčen z Vyššího Brodu do Národní galerie v Praze, kde byl umístěn do Sbírký starého umění a veden pod signaturou DO 2854, později pod O 6989. Roku 1993 navrácen v restituci do vyšebrodského kláštera.

Nevystaveno v galerii kláštera Vyšší Brod.

Popis: Krajina s vesnicí na břehu rozlitého říčního koryta. V popředí figurální stafáž představující venkovany. Protějškem obraz *Zimní vesnice* [66]. Dle autora inventární karty Národní galerie: „*Oba protějšky jsou pro N. Grunda atypické.*“¹⁷⁹

Prameny: Národní galerie v Praze, Sbírký starého umění, evidenční karta, O 6989.

[63]

Zimní vesnice

[kolem poloviny 18. století]

Olej na dřevě, 17,5 x 27,5 cm.

Provenience: Česká.

Původ: Obraz pochází z kláštera Vyšší Brod. Roku 1950 obraz zapůjčen z Vyššího Brodu do Národní galerie v Praze, kde byl umístěn do sbírky Starého umění a veden pod signaturou DO 2855, později pod O 6990. Roku 1993 navrácen v restituci do vyšebrodského kláštera.

Nevystaveno v galerii kláštera Vyšší Brod.

Popis: Zimní krajina s vesnicí a opadanými stromy. V popředí figurální stafáž představující venkovany. Protějškem obraz *Vesnice uprostřed kaluží* [65]. Dle autora inventární karty

179 Národní galerie v Praze, Sbírký starého umění, evidenční karta, *Vesnice uprostřed kaluží*, O 6989.

Národní galerie: „*Oba protějšky jsou pro N. Grunda atypické.*”¹⁸⁰

Prameny: Národní galerie v Praze, Sbírka starého umění, evidenční karta, O 6990.

XI. Halbax Michael Wenzel (1661 -1711)

[64]

Simeon s Ježíškem

[před rokem 1700]

Olej na plátně, rozměr 105 x 87 cm.

Provenience: Rakousko.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny. Roku 1950 obraz zapůjčen z Vyššího Brodu do Národní galerie v Praze, kde byl umístěn do Sbírky starého evropského umění a veden pod signaturou DO 2872, později pod O 6998. Roku 1993 navrácen v restituci do kláštera.

Vystaven v malém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Námětem obrazu je stařec s bílým plnovousem oděný v bohatém tmavém roucho, jenž v rukou drží nemluvně na bílém plátně. Jedná se o výjev Simeona s Ježíškem. Dítě je zde představeno ve své nahotě, přirození má zakryto cípem plátna. Tvář velebně a dítě vystupují díky užití šerosvitu z neurčitého tmavého pozadí.

Nejprve určení autorství obrazu poukazuje na neznámého severoitalského mistra (Kaindl, 1930). Posléze byl obraz připsán Petru Brandlovi a později Halbaxovu následovníkovi: „*Řada rysů ukazuje k projevu M.V.Halbaxe (do úzkých lemů mačkaná drapérie, zakloněná Simeonova hlava, typ Ježíška, malba kompaktních vatovitých vousů). Podprůměrná malířská složka díla určuje toto jako projev nepřiliš schopného Halbaxova následovníka.*“ (ev. karta Ng v Praze, sign. O 6998). Dnes považováno za dílo Halbaxovo.

Prameny: Národní galerie v Praze, Sbírka starého umění, evidenční karta, O 6998.

Literatura: Kaindl, 1930, s. 158, č. 190.

[65]

Madona s dítětem

[kolem roku 1700]

Olej na plátně, rozměr 86 x 68 cm.

Provenience: Rakousko.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny. Od 50. do 90. let umístěn v AJG na Hluboké nad Vltavou, odkud byl v restituci navrácen zpět do Vyššího Brodu.

Vystaveno ve velkém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Ústřední postavou je prostovlasá mladá žena v dobovém oděvu, která zavinuje nahé nemluvně do bílého plátna. Výjev představuje Pannu Marii, jenž pečuje o malého Krista. Výjev je zasazen do mělkého neurčitého prostředí.

Prameny: Inventář restitučního řízení AJG, pol. č. 38, sig. VB 39.

Literatura: Cechner, 1921, s. 415, č. 237., Kaindl, 1930, s. 160, č. 30.

XII. Následovník Michaela Wenzla Halbaxe

180 Národní galerie v Praze, Sbírka starého umění, evidenční karta, O 6989.

(1. polovina 18. století)

[66]

Simeon s Ježíškem

[1. polovina 18. století]

Olej na plátně, rozměr 110 x 87 cm.

Provenience: Rakousko.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny. Roku 1950 obraz zapůjčen z Vyššího Brodu do Národní galerie v Praze, kde byl umístěn do Sbírký starého umění a veden pod signaturou DO 2875, později pod O 6999. Roku 1993 navrácen v restituci do vyšebrodského kláštera.

Nevystaveno v galerii kláštera Vyšší Brod.

Popis: Zobrazení starce s plnovousem v tmavém rouchu, jenž drží v ruku nemluvně na bílém plátně, představuje velekněze Simeona hledícího vzhůru a nemluvně, jenž má kolem hlavy svatozář. Simeonova tvář a postava dítěte akcentovány světlem v kontrastu s tmavým pozadím. Dříve byl obraz připsán Petru Brandlovi. Později autorství přiřčeno následovníkovi Halbaxe.

Prameny: Národní galerie v Praze, Sbírký starého umění, evidenční karta, O 6999.

XIII. Hälszel Johann Baptist (1710 – 1777)

[67]

Zátiší s jarní kyticí

[konec 2. čtvrtiny 18. století]

Olej na plátně, rozměr 108,5 x 81 cm. Signováno vpravo dole: „*J.P.H (nečitelné)*.“

Provenience: Rakousko. Malíř německého původu.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny. Od 50. do 90. let umístěn v AJG na Hluboké nad Vltavou, odkud byl v restituci navrácen zpět do Vyššího Brodu.

Vystaveno v malém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Ústředním motivem je kytice složená z jarního kvítí umístěná v arkádě s průzorem do krajiny se stromem a vysokým nebem modro-růžových barevných tónů. Kytice je zasazena do kovové antikizující vázy s figurálním reliéfem a skládá se především z tulipánů, pivoňek, narcisů a divokého kvítí jako jsou šeříky, zvonečky luční a kvetoucí třešňové větvičky. Některé květiny jsou vyobrazeny ve formě poupat, jiné mají své květy již plně rozvinuté. Obraz je pendantem k *Zátiší s letní kyticí* [68].

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sbírký starého umění, evidenční karta, VB 73.

Literatura: Cechner, 1921, str. 387, č. 2.

[68]

Zátiší s letní kyticí

[konec 2. čtvrtiny 18. století]

Olej na plátně, rozměr 108,5 x 81 cm. Neznačeno.

Provenience: Rakousko. Malíř německého původu.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny. Od 50. do 90. let umístěn v AJG na Hluboké nad Vltavou, odkud byl v restituci navrácen zpět do Vyššího Brodu.

Vystaveno v malém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Kytice, jenž je stěžejním motivem tohoto obrazu, stojí na soklu, za kterým je průzor do orientální krajiny se skaliskem. Toto mohutné skalisko upozaduje modravé nebe. Kytice je zasazena do kovové antikizující vázy s reliéfním zdobením. Její vazba se skládá z letních květin, jako jsou růže, karafiáty, afrikány, hortenzie, gladioly, lilie a lučního kvítí, které představují vlčí máky, knotovka luční, zvonečky luční a chrástavec polní. Většina květů je plně rozvinutá.

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sběrka starého umění, evidenční karta, VB 72.

Literatura: Cechner, 1921, str. 387, č. 3.

[69]

Zátiší s květinami

[po polovině 18. století]

Olej na plátně, rozměr 100 x 85 cm.

Provenience: Rakousko. Malíř německého původu.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny. Od 50. do 90. let umístěn v AJG na Hluboké nad Vltavou, odkud byl v restituci navrácen zpět do Vyššího Brodu.

Vystaveno v malém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Restaurováno roku 1932 Bohuslavem Slánským a v letech 1985-1986 Jiřím Toroněm.

Popis: Květinová kompozice je zasazena do neurčitého pozadí hnědavého tónu. Kytice spočívá v kovové váze sférického tvaru s ornamentálním reliéfem. Jedná se o uměle komponovanou kyticí, jelikož představuje naráz květiny, jež nevykvétají ve stejném období, jako jsou růže, narcisy, tulipány, karafiáty a řada dalších zahradních květin. Z vazby se při obou stranách pnou lichořeřišnice pnoucí a pravděpodobně opletník. Důraz je kladen na symetrii celé kompozice.

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sběrka starého umění, evidenční karta, VB 175.

[70]

Zátiší s ptactvem

[70. léta 18. století]

Olej na dřevě, rozměr 57 x 44 cm. Neznačeno.

Provenience: Rakousko. Malíř německého původu.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Vystaveno ve velkém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Zátiší typu Lesního zákoutí zobrazuje bodláčí, na němž sedí jiříčka a řada motýlů. Pod keříkem sedí druhý drobný pták. Květiny i živočichové vystupují z temného pozadí. Tento obraz je pendantem *Zátiší s ptactvem a ještěrkami* [71].

Prameny: Inventář restitučního řízení AJG, pol. č. 5, sig. VB 5.

[71]

Zátiší s ptactvem a ještěrkami

[70. léta 18. století]

Oil on wood, size 55 x 43 cm. Unsigned.

Provenience: Rakousko. Malíř německého původu.

Origin: The painting comes from the Vyšebrodské obrazárny, later deposited in the AJG in Hluboké nad Vltavou, in the 1900s returned in restitution to Vyšší Brod.

Exhibited in the large hall of the gallery of the Vyšší Brod monastery.

Popis: Na námětu, jenž představuje typ Lesního zákoutí, se nachází kvetoucí bodlák, jenž se stal útočištěm drobného ptactva a motýlů. Na kamenné půdě pod květinou se na prosvětlené partii obrazu objevují dvě ještěrky, v jejichž blízkosti se ve stínu bodláku ukrývá rosnička. Obraz je protějškem k *Zátiší s ptactvem* [70].

Prameny: Inventář restitučního řízení AJG, pol. č. 6, sig. VB 6.

[72]

Zátiší s ptactvem a rosničkami I

[70. léta 18. století]

Oil on wood, size 42,5 x 33,5 cm. Unsigned.

Provenience: Rakousko. Malíř německého původu.

Origin: The painting comes from the Vyšebrodské obrazárny, later deposited in the AJG in Hluboké nad Vltavou, in the 1900s returned in restitution to Vyšší Brod.

Exhibited in the large hall of the gallery of the Vyšší Brod monastery.

Popis: Obraz představuje bodláčí s motýly, pod kterým se skrývá ještěrka a v jehož stínu sedí rosničky. Poblíž keřiku stojí drobný pták, patrně Červenka. Jedná se o protějšek stejnojmenného obrazu [73].

Prameny: Inventář restitučního řízení AJG, pol. č. 7, sig. VB 7.

[73]

Zátiší s ptactvem a rosničkami II

[70. léta 18. století]

Oil on wood, size 42,5 x 33,5 cm. Unsigned.

Provenience: Rakousko. Malíř německého původu.

Origin: The painting comes from the Vyšebrodské obrazárny, later deposited in the AJG in Hluboké nad Vltavou, in the 1900s returned in restitution to Vyšší Brod.

Exhibited in the large hall of the gallery of the Vyšší Brod monastery.

Popis: Ústředním motivem obrazu je bodláčí, u jehož pnoucích se šlahounů leží zvířecí lebka, ke které se plíží ještěrka. K bodláčí se slétají motýly a pták. V levé části kompozice se ve stínu jitrocele skrývají rosničky. Jedná se o protějšek stejnojmenného obrazu [72].

Prameny: Inventář restitučního řízení AJG, pol. č. 8, sig. VB 8.

**XIV. Hirschely Jan Kašpar
(1695 -1743)**

[74]

Zátiší s karafiátem, tulipánem a růžemi

[20. léta 18. století]

Olej na plechu, rozměr 27 x21 cm. Neznačeno.

Provenience: Česká.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Vystaveno ve velkém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Na hraně mramorové desky stojí váza s květinami. V květinové vazbě jsou nejvýraznější rudé květy růží, žlutý tulipán a drobné bílé kvítí. Protějškem obrazu *Zátiší s tulipány a růžemi* [75].

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, VB 76.

[75]

Zátiší s tulipány a růžemi

[20. léta 18. století]

Olej na plechu, rozměr 27 x21 cm

Provenience: Česká.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Vystaveno ve velkém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Na hraně desky stojí váza s bohatou kyticí, jejíž skladbě vévodí růže doplněné o drobnější květy. Protějškem obrazu *Zátiší s karafiátem, tulipánem a růžemi* [74].

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, VB 75.

[76]

Zátiší s kosatcem a růžemi

[20. léta 18. století]

Olej na dřevě, rozměr 40 x 27 cm. Neznačeno.

Provenience: Česká.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Vystaveno ve velkém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Na dřevěné desce stojí v kovové váze kytice s narůžovělými růžemi a pivoňkou, které sklánějí své květy, zatímco nachový iris s dalšími květy ční vysoko nad nimi. Protějškem *Zátiší s květinami* [77].

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, VB 102.

Literatura: Cechner, 1921, s. 406.

[77]

Zátiší s květinami

[20. léta 18. století]

Olej na dřevě, rozměr 40 x 27 cm. Neznačeno.

Provenience: Česká.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Vystaveno ve velkém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Květinové vazbě v kovové váze na dřevěné desce vévodí dvě růžové růže s poupaty, bílá chryzantéma a rudý květ vlčího máku. Protějškem *Zátiší s kosatcem a růžemi* [76].

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sbírka starého umění, evidenční karta, VB 103.

Literatura: Cechner, 1921, s. 406.

[78]

Zátiší s květinami I

[20. léta 18. století]

Olej na pocínovaném železném plechu, rozměr 26,5 x 21 cm. Neznačeno.

Provenience: Česká.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Vystaveno ve velkém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Květinovou vazbu volně stojící v mělké kamenné nice utváří drobné kvítí, v němž vyniká vzrostlá žlutá gladiola, a rudá růže. Protějškem obrazu *Zátiší s květinami II* [79].

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sbírka starého umění, evidenční karta, VB 106.

Literatura: Cechner, 1921, s. 406.

[79]

Zátiší s květinami II

[20. léta 18. století]

Olej na pocínovaném železném plechu, rozměr 26,5 x 21 cm. Neznačeno.

Provenience: Česká.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Vystaveno ve velkém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Svazek květin, jenž je volně opřen o kamenné nároží mělké niky, se skládá především z velkého tulipánu, pivoňky a velké bílé odkvétající růže. Další květiny ve vazbě jsou drobnějšího ražení. Protějškem obrazu *Zátiší s květinami I* [78].

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sbírka starého umění, evidenční karta, VB 107.

Literatura: Cechner, 1921, s. 406.

[80]

Zátiší s květinami I

[roku 1726]

Olej na dřevě, rozměr 30 x 22 cm. Signováno vpravo na desce stolu: „*K Hirchelij 1726*“
Provenience: Česká.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Vystaveno ve velkém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Na mramorové desce stojí kovová váza, v níž jsou květiny různých druhů. Dominantními jsou zejména bílá a červená růže, bílá pivoňka a oranžové gladioly. Protějškem obrazu *Zátiší s květinami II* [81].

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sběrka starého umění, evidenční karta, VB 104.

Literatura: Cechner, 1921, s. 406., kat. AJG, 1956, č. 131.

[81]

Zátiší s květinami II

[roku 1726]

Olej na dřevě, rozměr 30 x 22 cm. Signováno vlevo na hraně stolu: „*K Hirchelij 1726*“
Provenience: Česká.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Vystaveno ve velkém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Na mramorové desce je vyobrazena kytice, jejíž skladbě vévodí žlutý tulipán a bílá růže. Květiny jsou komponovány v kovové váze. Protějškem obrazu *Zátiší s květinami I* [82].

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sběrka starého umění, evidenční karta, VB 105.

Literatura: Cechner, 1921, s. 406., kat. AJG, 1956, č. 132.

[82]

Zátiší s květinami a broskvemi

[kolem roku 1735]

Olej na plátně, rozměr 41 x 31,5 cm. Neznačeno.

Provenience: Česká.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Vystaveno ve velkém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Roku 1960 restaurováno Bohuslavem Slánským.

Popis: Kytice s růžemi, tulipány, narcisy a pivoňkami zasazená do kovové vázy je v kompozici umístěna k levé straně. Pod květinami leží při pravé straně dvě broskve. Pozadí je neurčité a mělké. Protějškem obrazu *Zátiší s květinami, hroznem a broskvemi* [83].

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sběrka starého umění, evidenční karta, VB 101.

Literatura: Kaindl, 1930, s. 161.

[83]

Zátiší s květinami, hroznem a broskvemi

[kolem roku 1735]

Olej na plátně, rozměr 41 x 31,5 cm. Neznačeno.

Provenience: Česká.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny, později uložen v AJG na Hluboké

nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.
Vystaveno ve velkém sále galerie kláštera Vyšší Brod.
Roku 1960 restaurováno Bohuslavem Slánským.

Popis: Zátíší představuje kytici narcisů, růží, tulipánů a pivoňek v kovové váze, pod kterou jsou umístěny dvě broskve a hrozen vína. Pozadí je neurčité a mělké. Protějškem obrazu *Zátíší s květinami a broskvemi* [82].

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, VB 100.
Literatura: Kaindl, 1930, s. 161.

[84]

Krocán

[30. - 40. léta 18. století]

Olej na dřevě, rozměr 24,5 x 17 cm. Neznačeno.

Provenience: Česká.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny. Roku 1950 obraz zapůjčen z Vyššího Brodu do Národní galerie v Praze, kde byl umístěn do Sbířky starého umění a veden pod signaturou DO 2825, později pod O 6972. Roku 1993 navrácen v restituci do vyšebrodského kláštera.

Nevystaveno v galerii kláštera Vyšší Brod.

Popis: Námětem obrazu je krocán, jenž chodí po dvoře před kurníkem, na němž sedí krůta. Okolo krocana pobíhají mláďata. Scéna je zasazena do krajiny. Protějškem obrazu *Paví rodina* [85].

Prameny: Národní galerie v Praze, Sbířky starého umění, evidenční karta, O 6972.
Literatura: Kuchynka, 1914, s. 2., Cechner, s. 406, č. 135.

[85]

Paví rodina

[30. - 40. léta 18. století]

Olej na dřevě, rozměr 24,5 x 17 cm. Neznačeno.

Provenience: Česká.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny. Roku 1950 obraz zapůjčen z Vyššího Brodu do Národní galerie v Praze, kde byl umístěn do Sbířky starého umění a veden pod signaturou DO 2826, později pod O 6973. Roku 1993 navrácen v restituci do vyšebrodského kláštera.

Nevystaveno v galerii kláštera Vyšší Brod.

Popis: V průzoru krajiny sedí na kamenných schodech páv se staženým ocasem, v jeho blízkosti konzumuje zob samice s mláďaty. Protějškem obrazu *Krocán* [84].

Prameny: Národní galerie v Praze, Sbířky starého umění, evidenční karta, O 6973.
Literatura: Kuchynka, 1914, s. 2., Cechner, 1921, s. 406, č. 136.

[86]

Interiér se symboly hojnosti

[roku 1742]

Olej na dřevě, rozměr 23 x 16,5 cm. Neznačeno.

Provenience: Česká.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny. Roku 1950 obraz zapůjčen z Vyššího Brodu do Národní galerie v Praze, kde byl umístěn do Sbířky starého umění a veden

pod signaturou DO 2823, později pod O 6970. Roku 1993 navrácen v restituci do vyšebrodského kláštera.

Nevystaveno v galerii kláštera Vyšší Brod.

Popis: Zátíší zobrazující interiér s kuchyňským stolem, jenž je bohatě prostřen ovocem a nápoji. Nad stolem visí podobizna a grafický list. Na hraně krku a v nikách stojí řada nádob keramických, skleněných a kovových materiálů. Kompozice prostřeného stolu s oloupaným citrónem, noži s bohatě pojednanou střílkou a číší naplněnou vínem zajisté vycházejí

z holandských zátíší typu Prostřeného stolu. Protějškem obrazu *Interiér se symboly svobodných umění* [87].

Prameny: Národní galerie v Praze, Sbíрка starého umění, evidenční karta, O 6970. Literatura: Kuchynka, 1914, s. 2., Cechner, 1921, s. 406, č. 138.

[87]

Interiér se symboly svobodných umění

[roku 1742]

Olej na dřevě, rozměry 23,5 x 16,5 cm. Signováno na svitku: „*Hirschely; Pragae. 1742*“

Provenience: Česká.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny. Roku 1950 obraz zapůjčen z Vyššího Brodu do Národní galerie v Praze, kde byl umístěn do Sbířky starého umění a veden pod signaturou DO 2824, později pod O 6971. Roku 1993 navrácen v restituci do vyšebrodského kláštera.

Nevystaveno v galerii kláštera Vyšší Brod.

Popis: Zátíší zobrazující interiér s psacím stolem, na němž je astronomické, matematické a písářské náčiní, řada knih, plánů a dekorací v podobě sošky a umělecky zpracovaného nádobí. Nad stolem visí obrazy a v nice je umístěn velký skleněný pohár. Protějškem obrazu *Interiér se symboly hojnosti* [86].

Prameny: Národní galerie v Praze, Sbířky starého umění, evidenční karta, O 6971.

Literatura: Kuchynka, 1914, s. 2., Cechner, 1921, s. 406, č. 137.

XV. Kupecký Jan
(1667 – 1740)

[88]

Podobizna mladého muže s paletou

[roku 1702]

Olej na plátně, rozměr 77 x 63 cm. Značeno: „1702“.

Provenience: Morava – Čechy.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Vystaveno ve velkém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Ústředním námětem je portrét mladého muže s čapkou a paletou. Polopostava vystupuje z tmavého neurčitého pozadí, tvář s bledým inkarnátem je akcentována světlem přicházejícím z levé horní části obrazu. Před polovinou 20. století bylo určení autorství rozporuplné. Obraz byl pokládán za Škrétův autoportrét. (Kaindl, 1930).

Prameny: Inventář restitučního řízení AJG, pol. č. 11, sig. VB 11.

Literatura: Cechner, 1921, s. 415, č. 238., Kaindl, 1930, s. 160, č. 79.

XVI. Minjon Peter Joseph
(1816 – 1898)

[89]

Město z Pomořan

[2. polovina 19. století]

Olej na plátně, rozměr 55 x 70 cm. Signováno vpravo dole: „P.J. Minjon.18[nečitelné]“.

Provenience: Německo.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Nevystaveno v galerii kláštera Vyšší Brod.

Popis: Námět vyobrazuje drobné prostranství mezi městskými domy, za nimiž je patrná střecha kostelní věže. Na rynku je několik kupeckých stánků a dalších prodejců, kolem nichž se soustředí převážná část početné figurální stafáže.

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, VB 206.

XVII. Palko František Karel
(1724 - 1767)

[90]

Sv. Jan Nepomucký

[před polovinou 18. století]

Olej na plátně, rozměr 119 x 95 cm.

Provenience: Česká.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny. Roku 1950 obraz zapůjčen z Vyššího Brodu do Národní galerie v Praze, kde byl umístěn do Sbířky starého umění a veden pod signaturou DO 2878, později pod O 7000. Roku 1993 navrácen v restituci do vyšebrodského kláštera.

Vystaven ve velkém sálu galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Svatý Jan Nepomucký sedící u stolu s podepřenou tváří hledí v modlitbě na krucifix. U stolu stojí glób, na němž jsou hořící pouta a mučednická palmeta. Nad světcem se v neurčitém pozadí vznášejí andělé.

Prameny: Národní galerie v Praze, Sběrka starého umění, evidenční karta, O 7000.

[91] – [92]

Cyklus 12 Apoštolů

[kolem poloviny 18. století]

Dva sdružené zlacené rámy s rokajovými plastickými řezbami po 6 obrazech. Rámování pravděpodobně původní.

Provenience: Česká.

Původ obrazů: Obrazy pochází z vyšebrodské obrazárny. Roku 1950 zapůjčeny do sbírek Národní galerie v Praze a roku 1993 navráceny v restituci do Vyššího Brodu.

Vystaveno ve velkém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Rám I. [91]: V horní části jsou umístěny obrazy *sv. Jana Evangelisty* [97], *sv. Filipa* [94] a *sv. Matouše* [99]. Dolní část tvořena obrazy *sv. Jakuba menšího* [95], *sv. Jakuba staršího* [96] a *sv. Ondřeje* [100].

Rám II. [92]: V horní části zarámovány náměty *sv. Bartoloměje* [93], *sv. Petra* [102] a *sv. Pavla* [101]. Do dolní části rámu jsou zasazeny obrazy *sv. Judy Tadeáše* [98], *sv. Tomáše* [104] a *sv. Šimona* [103].

Několik stejných portrétů Apoštolů se nachází i ve Strahovských sbírkách, což poukazuje na fakt, že tyto portrétní malby představující Kristovy učedníky z Palkovy dílny byly sběratelsky oblíbené, především pak v prostředí církevních řádů. Další dochovaný celek apoštolského cyklu z Palkovy dílny však není znám.

Literatura: Kuchynka, 1912., Cechner, 1921, s. 412, č. 197 -210., Kaindl, 1930, s. 158, č. 193, č. 210.

[93]

Sv. Bartoloměj z Cyklu 12 Apoštolů

Olej na plátně, rozměr 60 x 44,5 cm.

Původ: Od roku 1950- 1993 vedeny ve Sběrce starého umění v Národní galerii pod signaturou DO 2887, později pod O 7010.

Popis: Stařec s šedivým plnovousem a vysokým čelem držící nůž a hledící vzhůru. Portrét zachycen z profilu.

Prameny: Národní galerie v Praze, Sběrka starého umění, evidenční karta, O 7010.

[94]

Sv. Filip z Cyklu 12 Apoštolů

Olej na plátně, rozměr 60 x 44,5 cm.

Původ: Od roku 1950- 1993 vedeny ve Sbírce starého umění v Národní galerii pod signaturou DO 2885, později pod O 7008.

Popis: Portrét starce hledícího dolů s prošedivělým plnovousem a holí.

Prameny: Národní galerie v Praze, Sbírka starého umění, evidenční karta, O 7008.

[95]

Sv. Jakub mladší z Cyklu 12 Apoštolů

Olej na plátně, rozměr 60 x 44,5 cm.

Původ: Od roku 1950- 1993 vedeny ve Sbírce starého umění v Národní galerii pod signaturou DO 2890, později pod O 7013.

Popis: Portrét mladého muže hledícího přes rameno ven z obrazu držíc za svým tělem pilu.

Prameny: Národní galerie v Praze, Sbírka starého umění, evidenční karta, O 7013.

[96]

Sv. Jakub starší z Cyklu 12 Apoštolů

Olej na plátně, rozměr 60 x 44,5 cm.

Původ: Od roku 1950- 1993 vedeny ve Sbírce starého umění v Národní galerii pod signaturou DO 2888, později pod O 7011.

Popis: Muž středního věku s plnovousem ukazujícím na dřevěné prkno.

Prameny: Národní galerie v Praze, Sbírka starého umění, evidenční karta, O 7011.

[97]

Sv. Jan Evangelista z Cyklu 12 Apoštolů

Olej na plátně, rozměr 60 x 44,5 cm.

Původ: Od roku 1950- 1993 vedeny ve Sbírce starého umění v Národní galerii pod signaturou DO 2884, později pod O 7007.

Popis: Portrét mladého plavovlasého muže, jenž si podepírá tvář nad otevřenou knihou, do které píše svým brkem. V knize čitelný nápis: „EVANGELIUM“. Portrét zachycen z tříčtvrtečního pohledu.

Prameny: Národní galerie v Praze, Sbírka starého umění, evidenční karta, O 7007.

[98]

Sv. Juda Tadeáš z Cyklu 12 Apoštolů

Olej na plátně, rozměr 60 x 44,5 cm.

Původ: Od roku 1950- 1993 vedeny ve Sbírce starého umění v Národní galerii pod signaturou DO 2893, později pod O 7016.

Popis: Portrét muže ve středním věku s holí opřenou o rameno zachyceného z profilu.

Prameny: Národní galerie v Praze, Sbírka starého umění, evidenční karta, O 7016.

[99]

Sv. Šimon z Cyklu 12 Apoštolů

Olej na plátně, rozměr 60 x 44,5 cm.

Původ: Od roku 1950- 1993 vedeny ve Sbírce starého umění v Národní galerii pod signaturou DO 2895, později pod O 7018.

Popis: Portrét mladého muže hledícího dolů a skrývajícího pod pláštěm sekery.

Prameny: Národní galerie v Praze, Sbírka starého umění, evidenční karta, O 7018.

[100]

Sv. Ondřej z Cyklu 12 Apoštolů

Olej na plátně, rozměr 60 x 44,5 cm.

Původ: Od roku 1950- 1993 vedeny ve Sbírce starého umění v Národní galerii pod signaturou DO 2889, později pod O 7012.

Popis: Portrét starého muže s plnovousem, jenž přes rameno drží svatoondřejský kříž a hledí vzhůru.

Prameny: Národní galerie v Praze, Sbírka starého umění, evidenční karta, O 7012.

[101]

Sv. Pavel z Cyklu 12 Apoštolů

Olej na plátně, rozměr 60 x 44,5 cm.

Původ: Od roku 1950- 1993 vedeny ve Sbírce starého umění v Národní galerii pod signaturou DO 2892, později pod O 7015.

Popis: Portrét muže ve středním věku zachyceného z profilu. Svatý Pavel přivírá oči a lehce se opírá o meč, jenž drží v ruce.

Prameny: Národní galerie v Praze, Sbírka starého umění, evidenční karta, O 7015.

[102]

Sv. Petr z Cyklu 12 Apoštolů

Olej na plátně, rozměr 60 x 44,5 cm.

Původ: Od roku 1950- 1993 vedeny ve Sbírce starého umění v Národní galerii pod signaturou DO 2891, později pod O 7014.

Popis: Stařec s plnovousem hledící vzhůru a držící se zkříženými rukama na prsou.

Prameny: Národní galerie v Praze, Sbírka starého umění, evidenční karta, O 7014.

[103]

Sv. Matouš z Cyklu 12 Apoštolů

Olej na plátně, rozměr 60 x 44,5 cm.

Původ: Od roku 1950- 1993 vedeny ve Sbírce starého umění v Národní galerii pod signaturou DO 2886, později pod O 7009.

Popis: Portrét starce, který drží v rukou otevřenou knihu a čte. Svatý Matouš je zachycen zády k divákovi.

Prameny: Národní galerie v Praze, Sbírka starého umění, evidenční karta, O 7009.

[104]

Sv. Tomáš z Cyklu 12 Apoštolů

Olej na plátně, rozměr 60 x 44,5 cm.

Původ: Od roku 1950- 1993 vedeny ve Sbírce starého umění v Národní galerii pod signaturou DO 2894, později pod O 7017.

Popis: Portrét muže středního věku držícího kopí a pozvedajícího druhou ruku, přičemž ukazuje své dva prsty, jimiž dle legendy sahal na rány z mrtvých vstalého Krista.

Prameny: Národní galerie v Praze, Sbírka starého umění, evidenční karta, O 7017.

**XVIII. Okruh Františka Karla Palka
(kolem poloviny 18. století)**

[105]

sv. Benedikt

[po polovině 18. století]

Olej na plátně, rozměr 87 x 65cm.

Provenience: Česká.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Nevystaveno v galerii kláštera Vyšší Brod.

Popis: Portrét řeholníka s šedivým vousem v modlitbě hledícího vzhůru. Postava světce je zasazena do tmavého neurčitého pozadí. Portrét akcentuje svatozář vycházející zpoza hlavy portrétovaného. Původně datováno do doby kolem roku 1700 (Kropáček, ev. karta AJG, sig. VB 108).

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sbírka starého umění, evidenční karta, VB 108.

Literatura: Cechner, 1921, s. 412, č. 187., Kaindl, 1930, s. 158, č. 187.

XIX. Okruh Ludwiga Rysbroecka

[106]

Diana a Satyrové

[po roku 1710]

Olej na plátně, rozměr 66 X 97 cm.

Provenience: Flandry.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Vystaveno v malém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Lesní krajina v pozadí utvářena horským masivem na horizontu a oblačným nebem. Mezi stromy se skrývá antický chrám, před ním stojí oltář se sochou Diany, na němž je rozdělán oheň. Ten pravděpodobně představuje pálení obětí. V popředí scény s lesním chrámem je početná skupina ženských a mužských aktů, jež představují satyry a kněžky.

Antikizující krajinomalby Rysbroeckova následovníka byly ve sbírce pravděpodobně původně dvě, jak tomu nasvědčuje Kaindlův zápis v katalogu (1930, s. 160, č. 93 -94). Stejně tak tomu naznačují čísla katalogu zpracovaného Cechnerem (1921, s. 409, č. 93 – 94). V současnosti je obraz bez svého pendantu.

Prameny: Inventář restitučního řízení AJG, pol. č. 10, sig. VB 10.

Literatura: Cechner, 1921, s. 409, č. 93 – 94., Kaindl, 1930, s. 160, č. 93 -94)

XX. Okruh Gottfrieda Schalkena (kolem roku 1700)

[107]

Čtoucí penězoměnc

[kolem roku 1700]

Olej na plátně, rozměr 100 x 70 cm.

Provenience: Německo.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Vystaveno v malém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Starý muž s brýlemi a kupeckou čapkou sedí u stolu, na němž je měšec se zlatými penězi. Muž čte dopis. Celý výjev osvětluje pouze svíce, která stojí na stole. Původně připsáno německému mistrovi poslední čtvrtiny 17. století (ev. karta AJG, sig. VB 179). Na základě podobnosti portrétních rysů a celkového vyznění malby s obrazem *Židovští muži – Četba Talmudu* od autora z okruhu nizozemského malíře Gottfrieda Schalkena datovaného do doby kolem roku 1700, jenž je vystaven ve Strahovské obrazárně, lze usuzovat, že se jedná o stejného tvůrce a podobnou dobu vzniku i u vyšebrodského obrazu Čtoucí penězoměnc.

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sbírká starého umění, evidenční karta, VB 179.

[108]

Žena u krbu

[kolem roku 1700]

Olej na plátně, rozměr 100 x 70 cm.

Provenience: Německo

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Vystaveno v malém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Starší žena s vlasy zahalenými v šátku sedí u krbu, nad kterým si nahřívá ruce. Výjev je osvětlen pouze ohněm vycházejícím z krbu. Původně připsáno německému mistrovi poslední čtvrtiny 17. století (ev. karta AJG, sig. VB 178). Na základě podobnosti portrétních rysů a celkového působení malby s obrazem *Židovské ženy-hodina zpěvu* od autora z okruhu nizozemského malíře Gottfrieda Schalkena datovaného do doby kolem roku 1700, jenž je vystaven ve Strahovské obrazárně, lze usuzovat, že se jedná o stejného tvůrce a podobnou dobu vzniku i u vyšebrodského obrazu *Ženy u krbu*.

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sběrka starého umění, evidenční karta, VB 178.

XXI. Sigrist, Franz starší (1665 -1735)

[109]

Lot s dcerami

Olej na plátně, rozměr 37 x 32 cm.

Provenience: Rakousko.

Původ: Obraz pochází ze sbírky vyšebrodského kláštera. Roku 1950 byl obraz zapůjčen z Vyššího Brodu do Národní galerie v Praze, kde byl veden ve Sběrce starého evropského umění pod signaturou DO 2815 a později O 7416. Roku 1994 byl v restituci navrácen do kláštera ve Vyšším Brodě.

Vystaveno v malém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Biblická scéna, vycházející z předlohy knihy Genesis (19, 30-38), se odehrává v prostředí jeskyně, jež je dramaticky osvětlena. Na námětu je vyobrazen Lot ležící v dramatickém gestu na loži a nad ním stojící dcera, jenž mu podává víno. Druhou z Lotových dcer představuje ležící ženský akt v pozadí kompozice. Obraz byl dříve připsán Jihoněmeckému mistru kolem roku 1760 a jeho námět byl určen jako Judita a Holofernes (ev. karta Ng, sig. O 7416).

Prameny: Národní galerie v Praze, Sběrka starého umění, evidenční karta, O 7416.

XXII. Troger Paul
(1698 - 1762)

[110]

Sv. Kosma a Damián léčí nemocné

Olej na plátně, rozměr 50,5 x 34 cm.

Provenience: Rakousko.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny. Roku 1950 byl obraz zapůjčen z Vyššího Brodu do Národní galerie v Praze, kde byl umístěn ve Sbírce starého umění a evidován pod signaturou DO 2818, později O 7489. V rámci restituce byl roku 1994 vrácen klášteru. Obraz byl roku 1965 vystaven v Jemništi na výstavě Rakouské umění 18. století.

Vystaven v malém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Scéna je zasazena do interiéru špitálu, kde u postele s nemocným stojí svatý Kosma a svatý Damián s pixidami. Jeden z nich se sklání k nemocnému muži sedícího před lůžkem a podává mu nápoj. Při baldachýnu postele jsou vyobrazeni malí andílci na nebesích.

Prameny: Národní galerie v Praze, Sbírka starého umění, evidenční karta, O 7489.

[111]

Sv. Augustin

Olej na plátně, rozměr 94 x 68 cm.

Provenience: Rakousko.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Vystaveno ve velkém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Námět zobrazuje jednoho z církevních otců, jenž je oděn v temně zeleném rouchu a drží knihu. Druhou rukou ukazuje za sebe, tímto směrem také směřuje jeho pohled. Po straně kompozice je zachycena hořící pochodeň a kus listiny, jejíž obsah je nečitelný. Nápis na rubu: „*VT DEFICIT FVMVS / SICVT FLVIT CERA / FACIE SOVS ITA PER / CANT OMNA A FACIE / MVNDI.*“ (ev. Karta AJG, sig. VB 109)

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sbírka starého umění, evidenční karta, VB 109.

[112]

Podobizna neznámého muže

Olej na plátně, rozměr 46 x 35 cm.

Provenience: Rakousko.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Vystaveno ve velkém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Portrét starého muže s prošedivělým plnovousem ve světském oděvu je podán z tříčtvrtečního pohledu. Pozadí je tmavé a mělké. Tvář s upřeným pohledem vystupuje díky světelnému akcentu. Původně připsáno autorství rakouskému mistrovi a datováno do období konce 17. století (Inventář AJG, pol. č. 39).

Prameny: Inventář restitučního řízení AJG, pol. č. 39, sig. VB 40.

XXIII. Vita Vilém (1846 -1919)

[113]

Podobizna opata Leopolda Wackáře

[roku 1899]

Olej na plátně, rozměr 110 x 150 cm. Signováno vpravo dole: „*Wilh Vita 1899*“.

Provenience: Dle Kaindla obraz namalován ve Vídni (1930, s. 159). Malíř českého původu.

Původ: Před navrácením obrazu v restituci byl ve správě Národního památkového ústavu.

Nejprve veden pod starým inventárním číslem 398, později pod číslem novým VY 00304.

Vystaveno ve velkém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Opat sedí na křesle před oknem zakrytým z části závěsem. Na svém oděvu má své insignie a v ruce drží knihu. Z okna je vidět průhled do krajiny s vedutou, patrně se jedná o vyobrazení kláštera Vyšší Brod.

Prameny: Inventární karta NPÚ v Českých Budějovicích, VY00304, zpracoval PhDr.

Dočkal Zbyněk, 1989.

Literatura: Cechner, s. 387, kat. č. 1., Kaindl, 1930, str. 159, kat. č. 1.

XXIV. Willmann Michael Leopold Lukas (1630 -1706)

[114]

Návrat ztraceného syna

[3. čtvrtina 17. století]

Olej na plátně, rozměr 128 x 96,5 cm.

Provenience: Česká.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny. Roku 1950 byl obraz zapůjčen z Vyššího Brodu do Národní galerie v Praze, kde byl veden ve Sbírce starého umění pod signaturou DO 2879 a později O 7002. Roku 1993 byl v restituci navrácen klášteru ve Vyšším Brodě. Vystaveno v malém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Mladý muž s pastýřskou holí a vepřem pokleká před starým mužem, jenž jej přímá s otevřenou náručí. Za nimi z šera vystupuje tvář dalšího mladého muže, představujícího staršího bratra. Námět Návrat ztraceného syna je zasazen do krajiny se stromem v popředí, s pastvinami ve středním plánu a s horským masivem v pozadí.

Prameny: Národní galerie v Praze, Sbírka starého umění, evidenční karta, O 7002.

[115]

Obrácení sv. Pavla

[3. čtvrtina 17. století]

Olej na plátně, rozměr 128 x 97 cm.

Provenience: Česká.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny. Roku 1950 byl obraz zapůjčen z Vyššího Brodu do Národní galerie v Praze, kde byl veden ve Sbírce starého umění pod signaturou DO 2880 a později O 7003. Roku 1993 byl v restituci navrácen klášteru ve Vyšším Brodě. Vystaveno v malém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Svatý Pavel je vyobrazen v pádu z koně během boje. Pavel se obrací k nebi, na němž sedí v oblacích Kristus s křížem v ruce a žehná mu. Dramatičnost děje podtrhuje rudá zář na nebi a postava vojáka v popředí, která se s pozdviženým kopím brání Kristovu příchodu. Krajina se ztrácí v šeru oblačných nebes.

Prameny: Národní galerie v Praze, Sbírka starého umění, evidenční karta, O 7003.9. 2.
Obrazy s nepřipsaným autorstvím

9. 2. Anonymové

9. 2. 1. Anonymové české provenience

I. Renesanční mistr konce 16. století

[116]

Portrét šlechtičny s karafiátem

[roku 1594]

Olej na plátně, rozměr 42 x 32 cm. Nápis vedle hlavy: „*AETATIS MEAE = XVIII.1594*“

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Vystaveno ve velkém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Portrét šlechtičny v renesančním oděvu s perlovou čelenkou držící karafiát.

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sbírka starého umění, evidenční karta, VB 212.

II. Mistr počátku 2. poloviny 17. století

[117]

Petr Vok z Rožmberka

[50. - 60. léta 17. století]

Olej na plátně, rozměr 47 x 36 cm. Neznačeno.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu. Obraz byl za správy AJG vystaven na zámku v Třeboni.

Vystaveno ve velkém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Portrét Petra Voka z Rožmberku v pokročilém věku, jenž je oděn do šatu učence.

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sbírka starého umění, evidenční karta, VB 50.

III. Jihočeský mistr počátku 2. poloviny 17. století

[118]

Jan Žižka z Trocnova

[2. polovina 17. století]

Olej na plátně, rozměr 59 x 47 cm. Značeno.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Nevystaveno v galerii kláštera Vyšší Brod.

Popis: „Zkutečný“ portrét Jana Žižky z Trocnova zachyceného z profilu. Obrazy stejného námětu na státních zámcích v Třeboni a Českém Krumlově. Autorem děl pravděpodobně jihočeský mistr neznámého jména. Ve spodní části obrazu je nápis: „*Ver[a?] Effigies Joannis Zissca de Trocnova Equitis Boemi qui e/ edificata Civitate Tasoreusi trigesius in Prae/ o Victor ad ex.gualionem Aecis Preibislaviensis A. 1424, Die 87/ P.ste Sub.atus obijt Sepultus que est Sub. Allibulo Urbis Zaslavviensis.*“

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, VB 48.

Literatura: Kaindl, 1930, str. 159, č. 357., Kropáček, 1956, str. 23, č. kat. 120.

IV. Český mistr 3. čtvrtiny 17. století

[119]

Zátiší s ovocem a květinami

Olej na plátně, rozměru 90 x 107 cm. Neznačeno.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Vystaveno ve velkém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Na stole pokrytém luxusní drapérií je postavena mísa s ovocem a nádoby. Ve spodní části kompozice zátiší bohaté kytice v kovové váze. Původně připisováno německému mistrovi holandské orientace a datováno kolem roku 1700 (Kropáček, ev. karta AJG, sig. VB 74). Později pokládáno za českého mistra vycházejícího z nizozemských vzorů.

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, VB 74.

Literatura: Kaindl, 1930, s. 162, č. 147.

V. Český mistr konce 17. století

[120]

Sv. Máří Magdaléna

Olej na plátně, rozměr 36 x 32, 5 cm.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Vystaveno ve velkém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Postava ženy zahalené ve volné drapérii hledící vzhůru.

Autorství určeno původně ke Škrétovu okruhu, později brán v potaz okruh Petra Brandla. „*Nutno řešit otázku, není-li autorem sám Škréta. Na K. Škrétu připomíná utváření obličejů, hlavně partie očí a klasického nosu, který je typický u většiny raných Škrétových žen.*“ (Kropáček, ev. karta, sig. VB 167). Pravděpodobně se jedná o dílo Škrétova následovníka.

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, VB 167.

VI. Český mistr kolem roku 1700

[121]

Hlava Apoštola

[kolem roku 1700]

Olej na plátně, rozměr 50 x 40 cm.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Vystaveno ve velkém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Portrét muže středního věku v zeleném rouchu, patrně portrét Apoštola. Rukopis expresivní, s použitím silných vrstev lazur, připomíná rukopis Brandlových následovníků, tato hypotéza však není podložena.

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, VB 183.

Literatura: Kaindl, 1930, s. 158, č. 318.

VII. Český mistr po roku 1700

[122]

Zátiší s drůbeží a psem

Olej na plátně, rozměr 86 x 68 cm.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Vystaveno ve velkém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Mezi lety 1959 -1960 restaurováno Bohuslavem Slánským.

Popis: Zátiší se psem, jenž štěká na kohouta a slepici s kuřaty. Na pozadí drobná krajina.

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, VB 194.

VIII. Český mistr 1. poloviny 18. století

[123]

Sv. Petr

[1. polovina 18. století]

Olej na plátně, rozměr 58 x 43 cm. Na rubu nápis: „*Reinbrand Pinxit.*“

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Vystaveno ve velkém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Portrét staršího vousatého muže s klíčem, zachyceno z tříčtvrtečního pohledu. Nápis na rubu je patrně dodatečný, jelikož podobnost s Rembrandtovou prací je velmi nízká. Jde

spíše o malbu volně inspirovanou Rembrandtovou tvorbou.

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sbírka starého umění, evidenční karta, VB 200.
Literatura: Kaindl, 1930, s.154, č. 356., Cechner, 1921, s. 417-418, č. 356 .

IX. Český mistr 1. poloviny 18. století

[124]

Hlava Apoštola I

Olej na plátně, rozměr 70 x 54 cm.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Nevystaveno v galerii kláštera Vyšší Brod.

Popis: Portrét muže hledícího dolů, držícího v pravé ruce knihu. Plátno zašlé, malba těžko čitelná. Autorsky připsáno Brandlovskému okruhu: „*Technika: husté pasty, dělený rukopis, časté lazury.*“ (Kropáček, ev. karta AJG, sig. VB 181).

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sbírka starého umění, evidenční karta, VB 181.

[125]

Hlava Apoštola II

Olej na plátně, rozměr 70 x 54 cm.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Nevystaveno v galerii kláštera Vyšší Brod.

Popis: Portrét staršího muže hledícího vzhůru se sepjatýma rukama k modlitbě. Autorsky připsáno Brandlovskému okruhu: „*Technika: husté pasty, dělený rukopis, časté lazury.*“ (Kropáček, ev. karta AJG, sig. VB 182).

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sbírka starého umění, evidenční karta, VB 182.

X. Český mistr 1. poloviny 18. století

[126]

Portrét světce s lebkou

[1. polovina 18. století]

Olej na plátně, rozměr 69 x 55 cm.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Nevystaveno v galerii kláštera Vyšší Brod.

Popis: Portrét staršího muže držícího lebku. Dle atributu patrně svatý Jeroným.

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sbírka starého umění, evidenční karta, VB 210.

XI. Český mistr 2. čtvrtiny 18. století

[127]

Sv. Norbert

[2. čtvrtina 18. století]

Olej na dřevě, rozměr 30 x 23 cm. Neznačeno.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Nevystaveno v galerii kláštera Vyšší Brod.

Popis: Svatý Norbert v bohatém oděvu s monstrancí hledící vzhůru. Doprovázen anděly.

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, VB 134.

[128]

Sv. Vojtěch

[2. čtvrtina 18. století]

Olej na plechu, rozměr 30 x 23 cm. Neznačeno.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Nevystaveno v galerii kláštera Vyšší Brod.

Popis: Svatý Vojtěch v biskupském oděvu žehná zdviženou rukou. Doprovázen andělem s věncem a palmetou.

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, VB 135.

Literatura: Poche – Šámal, 1947, str. 13, č. Kat. 87.

XII. Český mistr před polovinou 18. století

[129]

Sv. Jan Nepomucký v oblacích

Olej na plátně, rozměr 50 x 34 cm. Neznačeno.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny. Roku 1950 obraz zapůjčen z Vyššího Brodu do Národní galerie v Praze, kde byl umístěn do sbírky starého umění a veden pod signaturou DO 2814, později pod O 6965. Roku 1993 navrácen v restituci do vyšebrodského kláštera.

Vystaveno v malém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Svatý Jan Nepomucký v kanovníckém oděvu klečí na nebesích a držíc se u srdce hledí vzhůru. Okolo něj létají andělé, z nichž jeden světcí přináší lilii.

Prameny: Národní galerie v Praze, Sbíрка starého umění, evidenční karta, O 6965.

XIII. Řádový malíř vrcholného Baroka

Ve sbírce vyšebrodského kláštera je několik děl s výjevy ze života Ježíše Krista a drobný obraz sv. Kateřiny. Ty nesou znaky podobného malířského rukopisu, a to především v portrétních partiích očí, klenby čela a nosu. Dle jejich charakteru a kvality provedení poukazuje již Kropáček při zpracovávání evidence v Alšově jihočeské galerii na autora, jenž pochází z prostředí samotného církevního řádu (ev. karty, sig. VB 77, VB 189, VB 190, VB 191). Dle malířského rukopisu k těmto dílům lze přiřadit i obraz *Dobrý pastýř*, k němuž chybí dokumentace [132].

[130]

Ukřižování

[polovina 18. století]

Olej na plátně, rozměr 175 x 103 cm. Neznačeno.

Původ: Obraz pochází z domácí kaple opata, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Nevystaveno v galerii kláštera Vyšší Brod.

Popis: Kristus s trnovou korunou na kříži, pod nímž leží okovy a lebka s kostmi odkazující na první hřích, jenž Kristus svou smrtí vykoupil.

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sbírka starého umění, evidenční karta, VB 77.

Literatura: Cechner, 1921, s. 428, obr. 463, Poche, 1982, s. 316.

[131]

Poslední večeře Páně

[polovina 18. století]

Olej na dřevě, 13 x 10, 5 cm.

Původ: Obraz pochází vyšebrodského kláštera, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu. Do AJG se obraz dostal převozem roku 1953.

Nevystaveno v galerii kláštera Vyšší Brod.

Popis: Kristus sedí u stolu s Apoštoly. Scéna zasazena do prostředí architektury chrámového charakteru. Na pozadí architektura otevřena do krajiny. Na rokokovém zlaceném rámu v horní partii znak opata.

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sbírka starého umění, evidenční karta, VB 189.

[132]

Sv. Kateřina

[kolem poloviny 18. století]

Olej na plátně, 10 x 6,7 cm.

Původ: Obraz pochází vyšebrodského kláštera, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Nevystaveno v galerii kláštera Vyšší Brod.

Popis: Svatá Kateřina s korunou a svatozáří držící meč a kolo.

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sbírka starého umění, evidenční karta, VB 191.

[133]

Dobrý pastýř

Olej na plátně, rozměr neznámý (cca 25 x 20 cm), formát oválný.

Původ: Obraz pochází vyšebrodského kláštera, kde byl umístěn až doposud.

Nevystaveno v galerii kláštera Vyšší Brod.

Popis: Kristus v modrém rouchu a červeném plášti nese přes ramena bílého beránka. Pohledem se obrací vzhůru.

[134]

Kristus v Getsemanské zahradě

[po polovině 18. století]

Olej na dřevě, 14 x 11 cm. Na druhé straně desky nápis: „*Leopoldus A[nečitelné]*“.

Původ: Obraz pochází vyšebrodského kláštera, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Nevystaveno v galerii kláštera Vyšší Brod.

Popis: Anděl podpírající vyčerpaného klečícího Krista ukazuje směrem k nebi s dalšími anděly. Na rokokovém zlaceném rámu v horní partii znak opata.

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, VB 190.

[135]

Korunovace Panny Marie

[3. čtvrtina 18. století]

Olej na plechu, rozměr 20,5 x 15 cm.

Původ: Obraz pochází vyšebrodského kláštera, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Nevystaveno v galerii kláštera Vyšší Brod.

Popis: Ústředními postavami jsou Bůh Otec a Kristus pokládající korunu na hlavu Panny Marie, jenž se drží pravou rukou u srdce a levou žehná. Tato skupina spočívá na oblacích. Okolo nich je souměrně rozprostřen početný andělský kůr. Tato malba je komponována tak, jak tomu bývá převážně u malby nástěnné.

Mnohofigurální pojetí této drobné kompozice poukazuje na pozdější tvorbu tohoto řádového malíře. Podobnost v portrétních rysech malby je patrná především v porovnání s obrazem *Kristus v Getsemanské zahradě* [19].

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, VB 193.

XIV. Český mistr kolem poloviny 18. století

Obrazy tohoto neznámého mistra nesou podobné rysy jak v celkovém pojetí kompozice, tak i v portrétních partiích. O tom, že v minulosti fungovaly tyto obrazy *Kající se Máří Magdalény* a *sv. Petra* jako protějšky svědčí jejich totožný rozměr.

[136]

Kající se Máří Magdaléna

Olej na plátně, rozměr 119 x 147,5 cm. Neznačeno.

Původ: Obraz pochází vyšebrodského kláštera. Roku 1950 obraz zapůjčen z Vyššího Brodu do Národní galerie v Praze, kde byl umístěn do Sbírký starého umění a veden pod signaturou DO 2882, později pod O 7005. Roku 1993 navrácen v restituci do vyšebrodského kláštera.

Nevystaveno v galerii kláštera Vyšší Brod.

Popis: Svatá Máří Magdaléna s lebkou a knihou je zasazena do neurčitého prostředí, přičemž pohrouženě hledí dolů a odkrývá svou nahou hrud'. Výjev ji představuje jako kající zřikající se svého prostopázného života kurtizány.

Prameny: Národní galerie v Praze, Sbirka starého umění, evidenční karta, O 7005.

[137]

Sv. Petr

Olej na plátně, rozměr 118 x 147 cm. Neznačeno.

Původ: Obraz pochází vyšebrodského kláštera. Roku 1950 obraz zapůjčen z Vyššího Brodu do Národní galerie v Praze, kde byl umístěn do Sbírký starého umění a veden pod signaturou DO 2883, později pod O 7006. Roku 1993 navrácen v restituci do vyšebrodského kláštera.

Vystaveno v malém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Svatý Petr, jehož lze identifikovat dle klíče ležícího na stole, se sklání ke svému atributu a s gestem přijetí hledí vzhůru. Scéna je zasazena do neurčitého prostředí.

Prameny: Národní galerie v Praze, Sbirka starého umění, evidenční karta, O 7006.

XV. Český mistr po polovině 18. století

[138]

Hlava svěťice

Olej na dřevě, rozměr 26 x 20 cm. Neznačeno.

Původ: Obraz pochází vyšebrodského kláštera. Roku 1950 obraz zapůjčen z Vyššího Brodu do Národní galerie v Praze, kde byl umístěn do Sbírký starého umění a veden pod signaturou DO 2865, později pod O 6997. Roku 1993 navrácen v restituci do vyšebrodského kláštera.

Nevystaveno v galerii kláštera Vyšší Brod.

Popis: Portrét mladé ženy se zahalenými vlasy šálem. Žena hledí přes rameno ven z obrazu.

Prameny: Národní galerie v Praze, Sbirka starého umění, evidenční karta, O 6997.

XVI. Český mistr 3. čtvrtiny 18. století

[139]

Portrét opata R. Mickla

[50. -60. léta 18. století]

Olej na plátně, rozměr 101 x 77 cm. Nad znakem písmena: „ R.M.A.A. “

Původ: Obraz pochází vyšebrodského kláštera, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Nevystaveno v galerii kláštera Vyšší Brod.

Popis: Oficiální portrét opata Michla, jenž má výrazný šperk ve tvaru kříže na hrudi, je zasazen do neurčitého prostředí s baldychýnem v horní části obrazu.

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sbírká starého umění, evidenční karta, VB 207.

XVII. Český mistr konce 3. čtvrtiny 18. století

[140]

Legenda o založení kláštera Vyšší Brod (dedikace 500. výročí založení)

[mezi lety 1759 -1790]

Olej na plátně, 260 x 150 cm. Neznačeno.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodského kláštera. Od 50. - 90. let 20. století ve správě Národního památkového ústavu. Před navrácením obrazu v restituci byl ve správě Národního památkového ústavu. Nejprve veden pod starým inventárním číslem 347/1, později pod číslem novým VY 00155.

Vystaveno v předsíni galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Obraz je dělen na dvě části. Ve spodní části kompozice zobrazena legenda o založení kláštera Vyšší Brod, kde je zachycen topící se Vok I. z Rožmberka, jenž prosí Pannu Marii o svou záchranu. Na břehu stojí boží posel v podobě anděla. Ve střední části výjevu je zachycen klášter s přicházejícími řeholníky. V horní části námětu je na oblacích zachycena Nejsvětější Trojice a Panna Marie. V levém dolním rohu dedikační nápis na kamenné desce držené anděly. Dle výjevu v horní části obrazu Honysem zaneseno do inventáře NPÚ jako oltářní obraz s výjevem Nejsvětější trojice. Obraz je pravděpodobně středovou deskou oltářního celku, jenž čítal šest částí, což naznačuje evidence NPÚ.

Prameny: Inventární karta NPÚ v Českých Budějovicích, VY 00155, zpracoval PhDr. Honys Vít, 1989.

XVIII. Český mistr z konce 18. století

[141]

Dílna Vulkánova

Olej na plátně, rozměr 47 x 33,5 cm. Neznačeno.

Původ: Obraz pochází vyšebrodského kláštera, v 50. - 90. letech umístěn ve Sbírcce starého umění v Národní galerii v Praze, odkud byl v restituci navrácen zpět do Vyššího Brodu.

Vystaveno ve velkém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Muž v interiéru kovárny kuje na mohutné kovadlině svůj výrobek. Postava kováře v antickém šatu patrně představuje boha Vulkána.

Prameny: Inventář restitučního řízení Národní galerie v Praze, pol. č. 8, sign. O 6966.

[142]

Sochař ve své dílně

Olej na plátně, rozměr 43, 5 x 33, 5 cm. Neznačeno.

Původ: Obraz pochází vyšebrodského kláštera, v 50. - 90. letech umístěn ve Sbírce starého umění v Národní galerii v Praze, odkud byl v restituci navrácen zpět do Vyššího Brodu.

Vystaveno ve velkém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Muž modelující antikizující sochu ženy je zasazen do interiéru své dílny.

Prameny: Inventář restitučního řízení Národní galerie v Praze, pol. č. 9, sign. O 6967.

[143]

Pradlena u kašny

Olej na plátně, rozměr 44, 5 x 33, 5 cm. Neznačeno.

Původ: Obraz pochází vyšebrodského kláštera, v 50. - 90. letech umístěn ve Sbírce starého umění v Národní galerii v Praze, odkud byl v restituci navrácen zpět do Vyššího Brodu.

Vystaveno ve velkém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Mladá žena v modrém šatu pere bílé plátno v kamenné kašně. Výjev je zasazen do krajiny.

Prameny: Inventář restitučního řízení Národní galerie v Praze, pol. č. 10, sign. O 6968.

[144]

Pasačka

Olej na plátně, rozměr 43, 5 x 34 cm. Neznačeno.

Původ: Obraz pochází vyšebrodského kláštera, v 50. - 90. letech umístěn ve Sbírce starého umění v Národní galerii v Praze, odkud byl v restituci navrácen zpět do Vyššího Brodu.

Vystaveno ve velkém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Mladá žena v bílém šatu pase v krajině ovce. Scéna je zachycena ve větrném počasí, jež ohýbá strom za pasačkou a v němž vlají její vlasy a šat.

Prameny: Inventář restitučního řízení Národní galerie v Praze, pol. č. 11, sign. O 6969.

9. 2. 2. Anonymové francouzské provenience

I. Francouzský mistr kolem roku 1700

[145]

Scéna z vojenského tábora I

[kolem roku 1700]

Olej na dřevě, rozměr 37 x 49 cm. Neznačeno.

Původ: Obraz pochází vyšebrodského kláštera, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Vystaveno ve velkém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Bitevní scéna jejíž ústředními postavami jsou tři vojáci na koni a žena u nich stojící. Protějškem *Scény z vojenského tábora II* [146].

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, VB 138.

[146]

Scéna z vojenského tábora II

[kolem roku 1700]

Olej na dřevě, rozměr 37 x 49 cm. Neznačeno.

Původ: Obraz pochází vyšebrodského kláštera, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Vystaveno ve velkém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Bitevní scéna se třemi stojícími vojáky a psem, před nimiž klečí žena. Protějškem *Scény z vojenského tábora I* [145].

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, VB 139.

II. Francouzský mistr počátku 18. století

[147]

Alegorie roční doby I

[před rokem 1710]

Olej na plátně, rozměr 63 x 48 cm. Neznačeno.

Původ: Obraz pochází vyšebrodského kláštera, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Vystaveno ve velkém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Portrét mladé ženy s nemluvnětem, jenž drží zelenou ratolest. V pozadí stromoví a drobné květy. Patrně představuje alegorii jara. Protějškem obrazu *Alegorie roční doby II* [148]. Nejprve autorství obrazu připisováno vlámskému malíři Gasparu de Crayerovi (Kaindl, 1930). Později Kropáček malbu určuje jako dílo italského mistra, jelikož je silně ovlivněna italským stylem (Kropáček, ev. karta, sig. VB 97). Charakter portrétních rysů však spíše poukazuje na francouzskou školu.

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, VB 97.

Literatura: Kaindl, 1930, s. 161, č. 130 -131.

[148]

Alegorie roční doby II

[před rokem 1710]

Olej na plátně, rozměr 63 x 48 cm. Neznačeno.

Původ: Obraz pochází vyšebrodského kláštera, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Vystaveno ve velkém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Portrét mladé ženy s klasy ve vlasech a batoletem držícím hořící pochodeň. Na pozadí stromoví a průhled do krajiny. Patrně představuje alegorii léta. Protějškem obrazu *Alegorie roční doby I* [147]. Nejprve autorství obrazu připisováno vlámskému malíři Gasparu de Crayerovi (Kaindl, 1930). Později Kropáček malbu určuje jako dílo italského mistra, jelikož je silně ovlivněna italským stylem (Kropáček, ev. karta, sig. VB 98). Charakter portrétních rysů však spíše poukazuje na francouzskou školu.

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sbírka starého umění, evidenční karta, VB 98.
Literatura: Kaindl, 1930, s. 161, č. 130 -131.

III. Francouzský mistr poloviny 18. století

[149]

Veduta se dvěma muži

Olej na plátně, rozměr 75 x 94 cm. Neznačeno.

Původ: Obraz pochází vyšebrodského kláštera, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Vystaveno ve velkém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Restaurováno roku 1932 Bohumilem Slánským.

Popis: Veduta náměstí s kašnou a dvěma stojícími muži. Protějškem obrazu *Veduta s muži a psem* [150].

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sbírka starého umění, evidenční karta, VB 90.

[150]

Veduta s muži a psem

Olej na plátně, rozměr 75 x 94 cm. Neznačeno.

Původ: Obraz pochází vyšebrodského kláštera, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Vystaveno ve velkém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Veduta s arkádovou předsíní městského paláce a muži se psem. Protějškem obrazu *Veduta se dvěma muži* [149].

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sbírka starého umění, evidenční karta, VB 91.

9. 2. 3. Anonymové italské provenience

I. Benátský mistr počátku 17. století

[151]

Podobizna mladé ženy

Olej na plátně, rozměr 62 x 46 cm. Neznačeno.

Původ: Obraz pochází vyšebrodského kláštera, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Vystaveno ve velkém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Portrét ženy se závojem oděné v renesančním šatě.

Prameny: Inventář restituce Alšovi jihočeské galerie, pol. č. 2, sig. VB 2.
Literatura: Kaindl, s. 160, č. 71.

II. Boloňský mistr 2. čtvrtiny 17. století

[152]

Samson a Dalila

Olej na plátně, rozměr 109 x 129 cm. Neznačeno.

Původ: Obraz pochází vyšebrodského kláštera, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Vystaveno v malém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Na kolenou plnoštíhlé sedící ženy spočívá svou hlavou muž, jemuž žena stříhá břitvou vlasy. Pravděpodobně se jedná o malíře, jenž byl pod vlivem tvorby G.C. Lotha (Kropáček, ev. Karta AJG, sig. VB 89)

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, VB 89.

Literatura: Keindl, 1930, s. 161, č. 67.

III. Italský mistr konce 17. století

[153]

Sv. František z Assisi

Olej na plátně, rozměr 96 x 80 cm. Neznačeno.

Původ: Obraz pochází vyšebrodského kláštera, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Vystaveno ve velkém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Restaurováno v 50. letech Bohuslavem Slánským v Praze.

Popis: František z Assisi se, v řeholním oděvu, modlí ke kříží, před nímž leží rozevřená kniha a lebka. Autorství je připsáno italskému mistrovi, který byl ovlivněn Caravaggisty či španělskou školou, „*autor dovedně a často používá lazur, dělá rukopis a pracuje i v pastě*“ (Kropáček, ev. karta AJG, sig. VB 53).

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, VB 53.

Literatura: Slánský, 1956, s. 116, 294.

IV. Italský mistr konce 17. století

[154]

Venuše s amorem a Bacchantem

Olej na plátně, rozměr 116 x 91 cm.

Původ: Obraz pochází vyšebrodského kláštera, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Vystaveno v malém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Sedící Venuše oděná v antikizujícím šatu drží v rukou sochu. Za ní sedí Bacchant a o její rameno se opírá stojící Amor.

Prameny: Inventář restituce Alšovi jihočeské galerie, pol. č. 3, sig. VB 3.

Literatura: Kaindl, 1930, s. 160, č. 77.

9. 2. 4. Anonymové německé provenience

I. Německý mistr počátku 17. století

Ve vyšebrodské obrazárně je kolekce portrétů německého mistra z počátku 17. století, jenž představuje významně postavené osobnosti, jako jsou císař, arcibiskupové, kurfiřti a vévodové [154 – 161]. Tato kolekce je zajímavá svou početností. Dle portrétních rysů a celkového zjevu malby se patrně jedná o dílo jednoho mistra a jeho dílny.

[155]

Arcibiskup a kurfiřt Jan Schweichordus

[počátek 17. století]

Olej na kovovém plechu, rozměr 18,5 x 14,5 cm.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodského kláštera. Roku 1950 zapůjčen z Vyššího Brodu do Národní galerie v Praze, kdy byl umístěn ve Sbírce starého evropského umění a označen signaturou DO 2827, později jako O 7490. V restituci navrácen roku 1994 klášteru.

Nevystaveno v galerii kláštera Vyšší Brod.

Popis: Portrét staršího muže držícího listinu v kurfiřtském oděvu.

Prameny: Národní galerie v Praze, Sbírka starého umění, evidenční karta, O 7490.

[156]

Arcibiskup a kurfiřt Trevířský Lotharius

[počátek 17. století]

Olej na kovovém plechu, rozměr 18,5 x 14,5 cm.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodského kláštera. Roku 1950 zapůjčen z Vyššího Brodu do Národní galerie v Praze, kdy byl umístěn ve Sbírce starého evropského umění a označen signaturou DO 2830, později jako O 7493. Roku 1994 navrácen v restituci do kláštera.

Nevystaveno v galerii kláštera Vyšší Brod.

Popis: Portrét staršího muže držícího listinu v kurfiřtském oděvu.

Prameny: Národní galerie v Praze, Sbírka starého umění, evidenční karta, O 7493.

[157]

Brabantská vévodkyně Isabela Klára

[počátek 17. století]

Olej na kovovém plechu, rozměr 18,5 x 14,5 cm.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodského kláštera. Roku 1950 zapůjčen z Vyššího Brodu do Národní galerie v Praze, kdy byl umístěn ve Sbírce starého evropského umění a označen signaturou DO 2832, později pod O 7495. Roku 1994 navrácen v restituci do Vyššího Brodu.

Nevystaveno v galerii kláštera Vyšší Brod.

Popis: Portrét nohatě oděné ženy s vysokým límcem.

Prameny: Národní galerie v Praze, Sbírka starého umění, evidenční karta, O 7495.

[158]

Brabantský vévoda Albert

[počátek 17. století]

Olej na kovovém plechu, rozměr 18,5 x 14,5 cm.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodského kláštera. Roku 1950 zapůjčen z Vyššího Brodu do Národní galerie v Praze, kdy byl umístěn ve Sbírce starého evropského umění a označen signaturou DO 2831, později jako O 7494. V restituci navrácen do Vyššího Brodu roku 1994.

Nevystaveno v galerii kláštera Vyšší Brod.

Popis: Portrét muže ve středním věku v bohatém oděvu s vysokým límcem a kloboukem s péry.

Prameny: Národní galerie v Praze, Sbírka starého umění, evidenční karta, O 7494.

[159]

Braniborský kurfiřt Jan Sigismundus

[počátek 17. století]

Olej na kovovém plechu, rozměr 18,5 x 14,5 cm.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodského kláštera. Roku 1950 zapůjčen z Vyššího Brodu do Národní galerie v Praze, kdy byl umístěn ve Sbírce starého evropského umění a označen signaturou DO 2828, později jako O 7491. Roku 1994 navrácen v restituci do vyšebrodského kláštera.

Nevystaveno v galerii kláštera Vyšší Brod.

Popis: Portrét muže ve středním věku s klíčem a mečem v kurfiřtském oděvu.

Prameny: Národní galerie v Praze, Sbírka starého umění, evidenční karta, O 7491.

[160]

Císař Matyáš I.

[počátek 17. století]

Olej na kovovém plechu, rozměr 18,5 x 14,5 cm.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodského kláštera. Roku 1950 zapůjčen z Vyššího Brodu do Národní galerie v Praze, kdy byl umístěn ve Sbírce starého evropského umění a označen signaturou DO 2833, později pod O 7496. Roku 1994 navrácen v restituci do vyšebrodského kláštera.

Nevystaveno v galerii kláštera Vyšší Brod.

Popis: Portrét muže středního věku s císařskou korunou a žezlem.

Prameny: Národní galerie v Praze, Sbírka starého umění, evidenční karta, O 7496.

[161]

Falckrabě Wolfgang

[počátek 17. století]

Olej na kovovém plechu, rozměr 18,5 x 14,5 cm.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodského kláštera. Roku 1950 zapůjčen z Vyššího Brodu do Národní galerie v Praze, kdy byl umístěn ve Sbírce starého evropského umění a označen signaturou DO 2834, později jako O 7497. V restituci roku 1994 navrácen vyšebrodskému klášteru.

Nevystaveno v galerii kláštera Vyšší Brod.

Popis: Portrét mladého muže v bohatém oděvu s vysokým límcem.

Prameny: Národní galerie v Praze, Sbírka starého umění, evidenční karta, O 7497.

[162]

Saský kurfiřt Jan Jiří

[počátek 17. století]

Olej na kovovém plechu, rozměr 18,5 x 14,5 cm.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodského kláštera. Roku 1950 zapůjčen z Vyššího Brodu do Národní galerie v Praze, kdy byl umístěn ve Sbírce starého evropského umění a označen signaturou DO 2829, následně O 7492. V restituci navrácen roku 1994 do kláštera ve Vyšším Brodě.

Nevystaveno v galerii kláštera Vyšší Brod.

Popis: Portrét muže středního věku držícího meč v oděvu kurfiřta.

Prameny: Národní galerie v Praze, Sbírka starého umění, evidenční karta, O 7492.

II. Německý mistr počátku 17. století

[163]

Podobizna dámy

[počátek 17. století]

Olej na dřevě, rozměr 15,5 x 11 cm. Neznačeno.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodského kláštera. Roku 1950 zapůjčen z Vyššího Brodu do Národní galerie v Praze, kdy byl umístěn ve Sbírce starého evropského umění a označen signaturou DO 2835, později pod O 7498. V restituci byl roku 1994 navrácen do kláštera.

Nevystaveno v galerii kláštera Vyšší Brod.

Popis: Portrét mladé prostovlasé ženy v oděvu s bílými květinami.

Prameny: Národní galerie v Praze, Sbírka starého umění, evidenční karta, O 7498.

[164]

Podobizna pána

[počátek 17. století]

Olej na dřevě, rozměr 15,5 x 11 cm. Neznačeno.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodského kláštera. Roku 1950 zapůjčen z Vyššího Brodu do Národní galerie v Praze, kdy byl umístěn ve Sbírce starého evropského umění a označen signaturou DO 2836, později pod O 7499. V restituci byl roku 1994 navrácen do kláštera.

Nevystaveno v galerii kláštera Vyšší Brod.

Popis: Portrét mladého muže.

Prameny: Národní galerie v Praze, Sbírka starého umění, evidenční karta, O 7499.

III. Německý mistr počátku 17. století

[165]

Král David

[počátek 17. století]

Olej na smrkovém dřevě, rozměr 167 x 96 cm.

Původ: Obraz sloužil jako výplň kostelních varhan, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu. Obraz se do sbírek AJG dostal převozem z kláštera ve Vyšším Brodě roku 1953.

Vystaveno v předsíni galerie kláštera Vyšší Brod.

Roku 1986 restaurováno Oldřichem Tattem v Praze.

Popis: Ve středovém rámu zobrazen král David hrající na harfu, okolo v rozích andělé s hudebními nástroji. Na rozevřené knize nápis: „*PS.L. Miserere mei Deus secundum magnam misericordiom tuam.*“

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sbírka starého umění, evidenční karta, VB 52.

[166]

Sv. Cecílie

[počátek 17. století]

Olej na smrkovém dřevě, rozměr 167 x 96 cm.

Původ: Obraz sloužil jako výplň kostelních varhan, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu. Obraz se do sbírek AJG dostal převozem z kláštera ve Vyšším Brodě roku 1953.

Vystaveno v předsíni galerie kláštera Vyšší Brod.

Roku 1985- 1986 restaurováno Naděždou Maškovou v Praze.

Popis: Ve středovém rámu svatá Cecílie hrající na varhany, okolo v rozích andělé s hudebními nástroji. Světice má na prsou brož s nápisem: „*EVANGELIVM*“

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sbírka starého umění, evidenční karta, VB 51.

IV. Německý mistr nizozemského směru 3. čtvrtiny 17. století

[167]

Kristus jde s poutníky do Emauz

[3. čtvrtina 17. století]

Olej na plátně, rozměr 42,5 x 68 cm. Neznačeno.

Původ: Obraz pochází ze sbírky ve Vyšším Brodě, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Vystaveno v malém sálu galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Krajina, v jejímž předním plánu jsou vyobrazeni Kristus s učedníky při cestě do Emauz, při levé straně kompozice se nachází stavba s antickým sloupem. V zadním plánu lazeného do zeleného odstínu je zachyceno město a vysoké nezalesněné travnaté hory. Za horizontem oblačné nebe. Autor byl inspirován nizozemskými krajinami s figurální stafáží a barevným členěním jednotlivých plánů do odstínů hnědé, zelené a modré.

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sběrka starého umění, evidenční karta, VB 46.

V. Německý mistr 18. století

[168]

Vesnický tanec

[polovina 18. století]

Olej na plátně, rozměr 23 x 31 cm. Neznačeno.

Původ: Obraz pochází ze sbírky ve Vyšším Brodě, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Nevystaveno v galerii kláštera Vyšší Brod.

Popis: Krajina se zákoutím mezi stromy, kde se nachází dřevěná chatrč. Před ní je při tanci zachycena početná figurální stafáž. Horizont v pozadí je nízký, nad ním oblačné nebe. Protějškem obrazu *Zabijačka* [169].

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sběrka starého umění, evidenční karta, VB 130.

[169]

Zabijačka

[polovina 18. století]

Olej na plátně, rozměr 23 x 31 cm.

Původ: Obraz pochází ze sbírky ve Vyšším Brodě, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Nevystaveno v galerii kláštera Vyšší Brod.

Popis: Krajina se zákoutím mezi stromy, kde stojí kamenná chalupa, před níž venkované zabijí prasata. V pozadí průzor na nízký horizont, nad nímž je nebe. Protějškem obrazu *Vesnický tanec* [168].

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sběrka starého umění, evidenční karta, VB 131.

VI. Německý mistr po polovině 18. století

[170]

Krajina se zříceninou a mužem na koni

[po polovině 18. století]

Olej na plátně, rozměr 44 x 50 cm. Neznačeno.

Původ: Obraz pochází ze sbírky ve Vyšším Brodě, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Nevystaveno v galerii kláštera Vyšší Brod.

Popis: V krajině s městem na pozadí a stavbou v popředí je zobrazena skupina koní s ležící krávou. Na jednom z koní sedí muž.

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sbírká starého umění, evidenční karta, VB 129.

Literatura: Cechner, 1921, s. 407, č. 48., Kaindl, 1930, s. 160, č. 48.

[171]

Krajina se zříceninou a ženou na koni

[po polovině 18. století]

Olej na plátně, rozměr 44 x 50 cm. Neznačeno.

Původ: Obraz pochází ze sbírky ve Vyšším Brodě, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Nevystaveno v galerii kláštera Vyšší Brod.

Popis: V krajině s městskou bránou vyobrazena skupina koní a krav. Na bílém koni uprostřed hloučku sedí žena, vede jej muž.

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sbírká starého umění, evidenční karta, VB 128.

Literatura: Cechner, 1921, s. 407, č. 38., Kaindl, 1930, s. 160, č. 38.

VII. Německý mistr 18. století

[172]

Zátiší s ženou a králíkem

[2. polovina 18. století]

Olej na plátně, rozměr 83 x 96 cm. Neznačeno.

Původ: Obraz pochází ze sbírky ve Vyšším Brodě, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Vystaveno ve velkém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Polopostava starší ženy stojící u stolu, na němž leží mrtví ptáci a zajíc, jehož žena drží za zadní běhy.

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sbírká starého umění, evidenční karta, VB 168.

VIII. Německý mistr 3. čtvrtiny 18. století

[173]

Pastýřská scéna

[3. čtvrtina 18. století]

Olej na dřevě, rozměr 30 x30 cm. Neznačeno.

Původ: Původ: Obraz pochází ze sbírky ve Vyšším Brodě, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu. Nevystaveno v galerii kláštera Vyšší Brod.

Popis: Starý pastevec se psem a ovce v krajině. Autorem nizozemsky orientovaný mistr.

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sběrka starého umění, evidenční karta, VB 197.

[174]

Pastýřská scéna

[3. čtvrtina 18. století]

Olej na dřevě, rozměr 30 x30 cm. Neznačeno.

Původ: Původ: Obraz pochází ze sbírky ve Vyšším Brodě, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu. Nevystaveno v galerii kláštera Vyšší Brod.

Popis: Pastevec se psem, kozami a krávou v krajině. Autorem nizozemsky orientovaný mistr.

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sběrka starého umění, evidenční karta, VB 198.

IX. Německý mistr 3. čtvrtiny 18. století

[175]

Krajina s řekou a pastevcí

[3. čtvrtina 18. století]

Olej na plátně, rozměr 43 x 68 cm. Neznačeno.

Původ: Původ: Obraz pochází ze sbírky ve Vyšším Brodě, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu. Obraz byl nalezen v soběslavském museu, díky starému inventárnímú číslu VB- 45 byl předán do AJG a později s dalšími obrazy navrácen v restituci. Nevystaveno v galerii kláštera Vyšší Brod.

Popis: Krajinomalba se skupinou stromů na popředí, ve středním plánu ves na břehu řeky a početné stádo s pastevcí, zadní plán utvářen nízkým horizontem a vysokým oblačným nebem. Nejprve datováno do 1. poloviny 17. století a připsáno Nizozemskému neznámému mistrovi, později datováno do 3. čtvrtiny 18. století a připsáno mistrovi německého původu (Kropáček, ev. karta AJG, sig. VB 211).

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sběrka starého umění, evidenční karta, VB 211.

X. Německý mistr 3. čtvrtiny 18. století

[176]

Marie Terezie

[3. čtvrtina 18. století]

Olej na plátně, rozměr 69 x 52 cm. Neznačeno.

Původ: Původ: Obraz pochází ze sbírky ve Vyšším Brodě, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu. Nevystaveno v galerii kláštera Vyšší Brod.

Popis: Portrét ženy ve středním věku s bílou parukou, diademem a bohatě zdobeným oděvem.

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, VB 47.

9. 2. 5. Anonymové nizozemské a vlámské provenience

I. Vlámský mistr počátku 17. století

[177]

Mater Dolorosa

[počátek 17. století]

Olej na dřevě, rozměr 37,5 x 29 cm. Neznačeno.

Původ: Obraz pochází ze sbírky ve Vyšším Brodě, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Vystaveno ve velkém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Drobný portrét truchlící Panny Marie, jejíž vlasy jsou zahaleny rouškou, je proveden ve stylu středověkého naturalismu a poukazuje na vliv tvorby starých holandských mistrů. V díle je patrná inspirace slavným obrazem *Mater Dolorosa* [224] od antwerpského malíře Quintijna Messijse (1466 -1530). Tuto domněnku nalezneme již v Kaindlově katalogu (1930, s. 160, č. 26).

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, VB 132.

Literatura: Cechner, 1921, s. 402, č. 26., Kaindl, 1930, s. 160, č. 26.

II. Nizozemský mistr počátku 17. století

[178]

Náboženská alegorie

Olej na dřevě, rozměr 29 x 41 cm. Neznačeno.

Původ: Obraz pochází ze sbírky ve Vyšším Brodě. Roku 1950 obraz zapůjčen do Národní galerie, kde byl umístěn ve Sbírcce starého evropského umění pod signaturou DO 2812, později O 7485. Roku 1994 byl v restituci navrácen klášteru ve Vyšším Brodě.

Nevystaveno v galerii kláštera Vyšší Brod.

Popis: Kompozice obrazu je provedena dle grafického listu Gods liefde voor de Zondvor od Hieronyma Wienixe podle M. de Vose. Je složena z několika podobenství na pozadí, jsou jimi: Ježíš uzdravuje ženu trpící krvotokem, Dobrý pastýř a Návrat marnotratného syna. V popředí je zobrazena alegorie křesťanské lásky v podobě ženy s dětmi a poutník s dítětem, jenž představuje pravděpodobně sv. Kryštofa, patrona poutníků, kterému Charitas ukazuje cestu.

Prameny: Národní galerie v Praze, Sběrka starého umění, evidenční karta, O 7485.

III. Nizozemský mistr 1. poloviny 17. století

[179]

Krajina s ruinou a figurální stafáží I

[1. polovina 17. století]

Olej na dřevě, rozměr 27 x 38,5 cm. Neznečeno.

Původ: Obraz pochází ze sbírky ve Vyšším Brodě, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu. Do AJG se obraz dostal převozem z kláštera ve Vyšším Brodě roku 1953.

Vystaveno ve velkém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Lesní krajina s ruinou v popředí, pozadí utvářené horskými masivy a nebem.

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sběrka starého umění, evidenční karta, VB 136.

[180]

Krajina s ruinou a figurální stafáží II

[1. polovina 17. století]

Olej na dřevě, rozměr 27 x 38,5 cm. Neznačeno.

Původ: Obraz pochází ze sbírky ve Vyšším Brodě, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu. Do AJG se obraz dostal převozem z kláštera ve Vyšším Brodě roku 1953.

Vystaveno ve velkém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Krajina s ruinou obklopenou stromy a houštím, na pozadí skalnatý horský masiv a nebe.

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sběrka starého umění, evidenční karta, VB 137.

IV. Nizozemský mistr 2. poloviny 17. století

[181]

Pastýřská scéna

[2. polovina 17. století]

Olej na plátně, rozměr 122 x 91 cm. Neznačeno.

Původ: Obraz pochází ze sbírky ve Vyšším Brodě, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu. Do AJG se obraz dostal převozem z kláštera ve Vyšším Brodě roku 1953.

Vystaveno v malém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Pastýř sedící zády na kameni a hrající na píšťalu dvěma zpívajícím ženám. Postava muže je inspirována vzdáleně stylem P. Brueghela. „*Ladění do hnědé a zelené připomíná Nizozemí, pestrý zřetelný kolorit ženských šatů, jemná prozářená pleť i typ žen připomíná Benátčany.*“ (Kropáček, ev. karta AJG, sig. VB 66). Autorem pravděpodobně nizozemský umělec znalý práce italských mistrů.

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, VB 66.

Literatura: Keindl, 1930, str. 161, č. 127

V. Vlámský mistr počátku 18. století

[182]

Kohout a drůbež

[počátek 18. století]

Olej na plátně, rozměr 38, 5 x 44 cm. Neznačeno.

Původ: Obraz pochází ze sbírky ve Vyšším Brodě, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Vystaveno ve velkém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Obraz kohouta, krůty a slepice s kuřaty v krajinném zákoutí. Dílo ovlivněno prací vlámského malíře Melchiora D'Hondecoetera. Protějškem obrazu *Kohout a pávy* [183].

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, VB 117.

[183]

Kohout a pávi

[počátek 18. století]

Olej na plátně, rozměr 38, 5 x 44 cm. Neznačeno.

Původ: Obraz pochází ze sbírky ve Vyšším Brodě, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Vystaveno ve velkém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Obraz kohouta, slepic s kuřaty, kachny a dvou pávů v krajinném zákoutí. Dílo ovlivněno prací vlámského malíře Melchiora D'Hondecoetera. Protějškem obrazu *Kohout a drůbež* [182].

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, VB 116.

VI. Nizozemský mistr 1. poloviny 18. století

[184]

Krajina s řekou a převozníkem I

[polovina 18. století]

Olej na plátně, rozměr 46 x 64,5 cm. Neznačeno.

Původ: Obraz pochází ze sbírky ve Vyšším Brodě, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Vystaveno ve velkém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Na zlatém řezu kompozice protéká vertikálně komponovaná řeka, mizící v nízkém horizontu, nad níž je nebe. Na řece loďka s převozníkem a cestujícími. Na březích figurální stafáž. Protějškem obrazu *Krajina s řekou a převozníkem II* [185].

Prameny: Inventář restitučního řízení Alšovi jihočeské galerie, pol. č. 40, sig. VB 41.

[185]

Krajina s řekou a převozníkem II

[polovina 18. století]

Olej na plátně, rozměr 46 x 64,5 cm. Neznačeno.

Původ: Obraz pochází ze sbírky ve Vyšším Brodě, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Vystaveno ve velkém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Krajina s řekou vložené diagonálně do kompozice krajiny. Při březích figurální stafáž, stavení a loďka s převozníkem. Řeka mizí na nízkém horizontu s vysokým nebem. Protějškem obrazu *Krajina s řekou a převozníkem I* [184].

Prameny: Inventář restitučního řízení Alšovi jihočeské galerie, pol. č. 41, sig. VB 42.

9. 2. 6. Anonymové Rakouské provenience

I. Rakouský mistr poslední čtvrtiny 17. století

[186]

Hodující vojáci I

[poslední čtvrtina 17. století]

Olej na plátně, rozměr 32 x 40 cm. Neznačeno.

Původ: Obraz pochází ze sbírky ve Vyšším Brodě, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Vystaveno ve velkém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Společnost žen a vojáků u prostřeného stolu stojícího uprostřed kompozice, oknem interiéru výhled do zahrady. Protějškem obrazu *Hodující vojáci II* [187].

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sbírká starého umění, evidenční karta, VB 120.

Literatura: Cechner, 1921, str. 407, č. 53 -54., Kaindl, 1930, str. 161, č. 53-54.

[187]

Hodující vojáci II

[poslední čtvrtina 17. století]

Olej na plátně, rozměr 32 x 40 cm. Neznačeno.

Původ: Obraz pochází ze sbírky ve Vyšším Brodě, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Vystaveno ve velkém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Ženy s vojáky hodují u prostřeného stolu, za nímž je okno s výhledem na město. Protějškem obrazu *Hodující vojáci I* [186].

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sbírká starého umění, evidenční karta, VB 121.

Literatura: Cechner, 1921, str. 407, č. 53 -54., Kaindl, 1930, str. 161, č. 53-54.

II. Rakouský mistr 2. čtvrtiny 18. století

[188]

Brusič

[2. čtvrtina 18. století]

Olej na plátně, rozměr 31 x 41 cm. Neznačeno.

Původ: Obraz pochází ze sbírky ve Vyšším Brodě, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Vystaveno ve velkém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Restaurováno roku 1960 Bohuslavem Slánským.

Popis: V krajině s horským horizontem je vyobrazena skupina lidí okolo brusiče s brusným kamenem. Připsáno nejprve Francouzskému, posléze Holandskému, mistrovi s datací do období kolem poloviny 18. století. Poslední připsání určuje rakouskou provenienci. Protějškem obrazu *Kotláři* [189].

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sběrka starého umění, evidenční karta, VB 123.

Literatura: Cechner, 1921, s. 407, č. 44., Kaindl, 1930, s. 161, č. 45.

[189]

Kotláři

[2. čtvrtina 18. století]

Olej na plátně, rozměr 31 x 41 cm. Neznačeno.

Původ: Obraz pochází ze sbírky ve Vyšším Brodě, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Vystaveno ve velkém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Restaurováno roku 1960 Bohuslavem Slánským.

Popis: V krajině s horským horizontem je vyobrazena skupina lidí s kotly, které nosí kotlářovi k opravě. Připsáno nejprve Francouzskému, posléze Holandskému, mistrovi s datací do období kolem poloviny 18. století. Poslední připsání určuje rakouskou provenienci. Protějškem obrazu *Brusič* [188].

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sběrka starého umění, evidenční karta, VB 122.

Literatura: Cechner, 1921, s. 407, č. 45., Kaindl, 1930, s. 161, č. 44.

III. Rakouský mistr 3. čtvrtiny 18. stol

[190]

Lesní interiér I

[3. čtvrtina 18. století]

Olej na plátně, rozměr 49 x 42 cm. Neznačeno.

Původ: Obraz pochází ze sbírky ve Vyšším Brodě, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Vystaveno ve velkém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Restaurováno Bohuslavem Slánským roku 1960.

Popis: Lesní zákoutí se vzrostlým listnatým stromem v popředí. Protějškem obrazu *Lesní interiér II* [191].

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sběrka starého umění, evidenční karta, VB 140.

[191]

Lesní interiér II

[3. čtvrtina 18. století]

Olej na plátně, rozměr 49 x 42 cm. Neznačeno.

Původ: Obraz pochází ze sbírky ve Vyšším Brodě, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Vystaveno ve velkém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Lesní zákoutí se vzrostlým listnatým stromem v popředí, za nímž je patrná tůň. Protějškem obrazu *Lesní interiér I* [190].

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sběrka starého umění, evidenční karta, VB 141.

9. 2. 7. Anonymové středoevropské provenience

I. Středoevropský mistr počátku 17. století

[192]

Madona se sv. Kateřinou

Olej na dřevě, 13,5 x 18, 5 cm. Neznačeno.

Původ: Obraz pochází ze sbírky ve Vyšším Brodě. Roku 1950 obraz zapůjčen z Vyššího Brodu do Národní galerie v Praze, kde byl umístěn do Sběrky starého umění a veden pod signaturou DO 2868, později pod O 7507. Roku 1994 navrácen v restituci do kláštera. Nevystaveno v galerii kláštera Vyšší Brod.

Popis: Pana Marie s průhledným závojem a svatozáří drží na klíně Ježíška, který se natahuje ke svaté Kateřině s korunkou ve vlasech. Scéna je zasazena do interiéru, v pozadí umístěno okno s výhledem do krajiny.

Prameny: Národní galerie v Praze, Sběrka starého umění, evidenční karta, O 7507.

II. Středoevropský mistr 2. čtvrtiny 17. století

[193]

Portrét Petra Voka Ursina, zakladatele kláštera

[2. čtvrtina 17. století]

Olej na plátně, rozměr 116 x 83 cm. Neznačeno.

Původ: Obraz pochází ze sbírky ve Vyšším Brodě, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Vystaveno ve velkém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Portrét staršího muže v rudém renesančním oděvu. V akantové kartuši nápis: „*Petrus Vok Urbinus de Rosis fundator/Monasterij Altovodensis.*“. Autorem pravděpodobně malíř působící v jižních Čechách, toto tvrzení však nedoloženo.

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sběrka starého umění, evidenční karta, VB 209.

[194]

Portrét Petra Voka z Rožmberku

[2. čtvrtina 17. století]

Olej na plátně, rozměr 120 x 83 cm. Neznačeno.

Původ: Obraz pochází ze sbírky ve Vyšším Brodě, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Vystaveno ve velkém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Portrét staršího muže s plnovousem v oděvu učenice, držícího pečeť listiny ležící na stole před ním. Na pečeti listiny nápis: „*Privilegium*“. V akantové kartuši nápis: „*Petrus Vok de Rosis Ultimus/ Orýt Ano 1611.*“

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sběrka starého umění, evidenční karta, VB 208.

Literatura: Cechner, 1921, s.416, č. 296., Kaindl, 1930, s. 159, č. 296.

III. Středoevropský mistr 2. poloviny 17. století

[195]

Čtoucí stařec

[2. polovina 17. století]

Olej na plátně, rozměr 63 x 48,5 cm. Neznačeno.

Původ: Obraz pochází ze sbírky ve Vyšším Brodě, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Vystaveno ve velkém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Portrét starého muže s plnovousem a brýlemi, jenž si podpírá rukou svou hlavu nad rozevřenou knihou.

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sběrka starého umění, evidenční karta, VB 163.

Literatura: Kaindl, 1930, str. 162, č. 159-163.

IV. Středoevropský mistr 2. poloviny 17. století

[196]

Polopostava světce (sv. Benedikt)

[2. polovina 17. století]

Olej na plátně, rozměr 98 x 82 cm. Neznačeno.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny. Od 50. -90. let ve správě Národního památkového ústavu v Českých Budějovicích. Tam nejprve veden pod starým inventárním číslem 314, později pod číslem novým VY 00310.

Vystaveno v malém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Portrét staršího muže s plnovousem, který drží ruku na srdci a hledí vzhůru.

Prameny: Inventární karta NPÚ v Českých Budějovicích, VY 00310, zpracoval PhDr. Dočkal Zbyněk 1989.

V. Středoevropský mistr konce 17. století

[197]

Zátiší s ovocem

[konec 17. století]

Olej na plátně, rozměr 63 x 52 cm. Neznačeno.

Původ: Obraz pochází ze sbírky ve Vyšším Brodě, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu. Do AJG se obraz dostal převozem z kláštera ve Vyšším Brodě roku 1953.

Nevystaveno v galerii kláštera Vyšší Brod.

Popis: Na stole jsou vyobrazeny různé druhy ovoce, převažují však hrozny. Autorova kompozice a propracovanost malby připomíná práci německého malíře zátiší Abrahama Mignona.

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, VB 186.

VI. Středoevropský mistr konce 17. století

[198]

Zátiší s lampou a ovocem

[konec 17. století]

Olej na plátně, rozměr 83 x 114 cm. Neznačeno.

Původ: Obraz pochází ze sbírky ve Vyšším Brodě, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Nevystaveno v galerii kláštera Vyšší Brod.

Popis: Na stole se sklenicí a lampou jsou vyobrazeny v mísách švestky a broskve, u nich leží dýně. Stylově odpovídá holandsky orientované německé malbě zátiší.

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, VB 96.

Literatura: Kaindl, 1930, s. 160, č. 32.

VII. Středoevropský mistr počátku 18. století

[199]

Panna Marie Bolestná

[počátek 18. století]

Olej na plátně, rozměr 77 x 65 cm. Neznačeno.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny, v 50. -90. letech 20. století ve správě Národního památkového ústavu v Českých Budějovicích, odkud byl v restituci vrácen zpět. Ve správě Národního památkového ústavu. Nejprve veden pod starým inventárním číslem 313, později pod číslem novým VY 00326.

Vystaveno v malém sále galerie Vyšší Brod.

Popis: Polopostava staršího muže s plnovousem v řeholním oděvu. Světec hledí vzhůru a drží se pravou rukou na prsou.

Prameny: Inventární karta NPÚ v Českých Budějovicích, VY 00326, zpracoval PhDr. Dočkal Zbyněk 1986.

VIII. Středoevropský mistr 2. čtvrtiny 18. století

[200]

Sv. Šebestián

[30. léta 18. století]

Olej na plátně, rozměr 95 x 71 cm. Neznačeno.

Původ: Obraz pochází z domácí opatovy kaple, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Nevystaveno v galerii kláštera Vyšší Brod.

Popis: Polonahé tělo mladého muže, jenž je umučen ranami šípů, omývají tři ženy s kovovým umyvadlem a lampou. Scéna zasazena do potměšlého prostředí, osvětlena jest pouze plamenem lampy.

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sběrka starého umění, evidenční karta, VB 81.

Literatura: Cechner, 1921, s. 428, obr. 464.

IX. Středoevropský mistr před polovinou 18. století

[201]

Kající se Máří Magdaléna

[před polovinou 18. století]

Olej na plátně, rozměr 53 x 42 cm. Neznačeno.

Původ: Obraz pravděpodobně pochází z domácí kaple opata, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Vystaveno ve velkém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Světice s obnaženou hrudí vzhlíží ke kříži s lebkou a v ruce drží kámen, druhou ruku si pokládá na prsa. Scéna je zasazena do tmavého prostředí jeskyně. Protějškem obrazu *Sv. Jeroným v jeskyni* [202].

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sběrka starého umění, evidenční karta, VB 78.

[202]

Sv. Jeroným v jeskyni

[před polovinou 18. století]

Olej na plátně, rozměr 53 x 42 cm. Neznačeno.

Původ: Obraz pravděpodobně pochází z domácí kaple opata, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Vystaveno ve velkém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Starší muž představující světce hledí vzhůru a drží v rukou kámen a kříž. Protějškem obrazu *Kající se Máří Magdalény* [201].

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sběrka starého umění, evidenční karta, VB 94.

X. Středoevropský mistr po polovině 18. století

[203]

Krajina s Kristem a Samaritánkou u studně

[po polovině 18. století]

Olej na plátně, rozměr 55 x 73 cm. Neznačeno.

Původ: Obraz pochází ze sbírky ve Vyšším Brodě. Roku 1950 obraz zapůjčen z Vyššího Brodu do Národní galerie v Praze, kde byl umístěn do Sbírký starého umění a veden pod signaturou DO 2869, později pod O 7508. Roku 1994 navrácen v restituci do kláštera. Nevystaveno v galerii kláštera Vyšší Brod.

Popis: Krajina tvořená městskou vedutou a horami na pozadí představuje v předním plánu výjev Krista a samaritánky u studně zasazený do zákoutí mezi stromy. Obraz je protějškem *Krajiny s milosrdným Samaritánem* [204].

Prameny: Národní galerie v Praze, Sbirka starého umění, evidenční karta, O 7508.

[204]

Krajina s milosrdným Samaritánem

[po polovině 18. století]

Olej na plátně, rozměr 53,5 x 73 cm. Neznačeno.

Původ: Obraz pochází ze sbírky ve Vyšším Brodě. Roku 1950 obraz zapůjčen z Vyššího Brodu do Národní galerie v Praze, kde byl umístěn do Sbírký starého umění a veden pod signaturou DO 2870, později pod O 7509. Roku 1994 navrácen v restituci do kláštera. Vystaveno v malém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Krajina s horami a vodním tokem na pozadí představuje ve středním plánu modlíciho se Krista v krajině s venkovskou stavbou a výjev Milosrdného samaritána u zákoutí tvořeného stromovím na popředí. Obraz je protějškem *Krajiny s Kristem a Samaritánkou u studně* [203].

Prameny: Národní galerie v Praze, Sbirka starého umění, evidenční karta, O 7509.

XI. Středoevropský mistr 2. poloviny 18. století

[205]

Krajina s mostem a stafáží

[2. polovina 18. století]

Olej na dřevě, rozměr 10,5 x 21,5 cm. Neznačeno.

Původ: Obraz pochází ze sbírky ve Vyšším Brodě. Roku 1950 obraz zapůjčen z Vyššího Brodu do Národní galerie v Praze, kde byl umístěn do Sbírký starého umění a veden pod signaturou DO 2837 později O 7500. Roku 1994 vrácen v restituci do kláštera. Nevystaveno v galerii kláštera Vyšší Brod.

Popis: Krajina s cestujícími, kteří jdou přes most zobrazený v popředí kompozice, vyobrazuje na pozadí město na břehu vodní plochy. Protějškem obrazu *Krajina s přívozem* [206].

Prameny: Národní galerie v Praze, Sbirka starého umění, evidenční karta, O 7500.

[206]

Krajina s přívozem

[2. polovina 18. století]

Olej na dřevě, rozměr 11 x 18,5 cm. Neznačeno.

Původ: Obraz pochází ze sbírky ve Vyšším Brodě. Roku 1950 obraz zapůjčen z Vyššího Brodu do Národní galerie v Praze, kde byl umístěn do Sbírký starého umění a veden pod signaturou DO 2839 později O 7501. Roku 1994 vrácen v restituci do kláštera. Nevystaveno v galerii kláštera Vyšší Brod.

Popis: Krajina, s městem na břehu vodní plochy na pozadí, zobrazuje člun s převozníkem a cestujícími v předním plánu kompozice. Protějškem obrazu *Krajina s mostem a stafáží* [205].

Prameny: Národní galerie v Praze, Sbirka starého umění, evidenční karta, O 7501.

XII. Středoevropský mistr 18. Století

[207]

Krajina se stafáží I.

[18. století]

Olej na měděném plechu, rozměr 37 x 50,5 cm. Neznačeno.

Původ: Obraz pochází ze sbírky ve Vyšším Brodě. Roku 1950 obraz zapůjčen z Vyššího Brodu do Národní galerie v Praze, kde byl umístěn do Sbírký starého umění a veden pod signaturou DO 2816, později pod O 7487. Roku 1994 navrácen v restituci do kláštera. Nevystaveno v galerii kláštera Vyšší Brod.

Popis: Lesní krajina s velkým průzorem do údolí a horskými masivy v pozadí zobrazuje figurální stafáž představující pocestné. Protějškem obrazu *Krajina se stafáží II* [208].

Prameny: Národní galerie v Praze, Sbirka starého umění, evidenční karta, O 7487.

[208]

Krajina se stafáží II.

[18. století]

Olej na měděném plechu, rozměr 36,5 x 50 cm. Neznačeno.

Původ: Obraz pochází ze sbírky ve Vyšším Brodě. Roku 1950 obraz zapůjčen z Vyššího Brodu do Národní galerie v Praze, kde byl umístěn do Sbírký starého umění a veden pod signaturou DO 2817, později O 7488. Roku 1994 navrácen v restituci do kláštera. Nevystaveno v galerii kláštera Vyšší Brod.

Popis: Horská krajina s lesním zákoutím a vodní plochou na pozadí vyobrazuje početnou figurální stafáž představující pastýře. Protějškem obrazu *Krajina se stafáží I* [207].

Prameny: Národní galerie v Praze, Sbirka starého umění, evidenční karta, O 7488.

XIII. Středoevropský mistr 18. století

[209]

Markytánka

[18. století]

Olej na dřevě, rozměr 16,5 x 28 cm. Neznačeno.

Původ: Obraz pochází ze sbírky ve Vyšším Brodě, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Vystaveno ve velkém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Námět z vojenského tábora představuje markytánku, jež rozlévá vojákům s koňmi nápoj z kovového džbánu. Pravděpodobně se jedná o německou provenienci.

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sbírká starého umění, evidenční karta, VB 144.

XIV. Středoevropský mistr 18. století

[210]

Zátiší s lebkou, partesy a kyticí

[18. století]

Olej na plátně, rozměr 45 x 55 cm. Neznačeno.

Původ: Obraz pochází ze sbírky ve Vyšším Brodě, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Vystaveno ve velkém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Zátiší zobrazuje na stole stojící vázu s narcisy, hodiny, svícen s hořící svící, knihy a partesy, na kterých leží lebka. Jedná se o námět typu Vanitas, jenž odkazuje k pomíjivosti pozemských věcí, zde dle symbolů konkrétně krásy, času a života.

Prameny: Inventář restitučního řízení Alšova jihočeská galerie, pol. č. 4, sig. VB 4.

XV. Středoevropský mistr 18. století

[211]

Nejsvětější trojice

[18. století]

Olej na plátně, rozměr 78 x 68 cm. Neznačeno.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny, v 50. -90. letech 20. století ve správě Národního památkového ústavu v Českých Budějovicích, odkud byl v restituci vrácen zpět. Ve správě Národního památkového ústavu. Nejprve veden pod starým inventárním číslem 310, později pod číslem novým VY 00340.

Vystaveno v malém sále galerie Vyšší Brod.

Popis: Nad sférou sedí žehnající Bůh Otec ve světlém rouchu s modrým pláštěm, naproti němu je vyobrazen sedící Kristus s křížem oděn v rudém rouchu, nad nimi létá bílá holubice představující Ducha Svatého.

Prameny: Inventární karta NPÚ v Českých Budějovicích, VY 00340, zpracoval PhDr. Dočkal Zbyněk 1986.

XVI. Neznámý mistr 18. století

[212]

Sv. František z Assisi

[18. století]

Olej na plátně, rozměr neznámý. Neznačeno.

Původ: Obraz pochází ze sbírky ve Vyšším Brodě, kde byl pravděpodobně umístěn až do současnosti.

Vystaveno v předsíni galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Sedící svatý František z Assisi v řeholním rouchu se modlí ke kříži nad rozevřenou knihou a lebkou.

XVII. Středoevropský mistr 18. století

[213]

Poprsí svatého řeholníka

[18. století]

Olej na plátně, rozměr 70 x 53 cm. Neznačeno.

Původ: Obraz pochází ze sbírky ve Vyšším Brodě, kde byl pravděpodobně umístěn až do současnosti.

Vystaveno ve velkém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Světec se svatozáří oděn v řeholním rouchu drží v rukou kříž a lebku, na prsou má přívěsek ve tvaru hvězdy. Portrét světce je zachycen téměř z profilu.

Literatura: Cechner 1921, s. 407, č. 69.

XVIII. Středoevropský mistr 1. poloviny 19. století

[214]

Krajina s figurální stafáží

[1. polovina 19. století]

Olej na dubové desce, 12 x 20,5 cm. Neznačeno.

Původ: Obraz pochází ze sbírky ve Vyšším Brodě, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Nevystaveno v galerii kláštera Vyšší Brod.

Restaurováno roku 1959 Bohuslavem Slánským.

Popis: Krajina s lesním porostem a vertikálně komponovanou cestou se dvěma postavami je malována uvolněným pastózním rukopisem. Malířský styl ukazuje na dílo Augusta Bedřicha Piepenhagena.

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sbírká starého umění, evidenční karta, VB 143.

9. 2. 8. Kopisté

I. Kopista poslední čtvrtiny 17. století dle Murilla

[215]

Sv. Jan Křtitel

[poslední čtvrtina 17. století]

Olej na plátně, rozměr 52 x 38 cm. Neznačeno.

Původ: Obraz pochází ze sbírky ve Vyšším Brodě, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Nevystaveno v galerii kláštera Vyšší Brod.

Popis: Portrét Jana Křtitele jako malého chlapce s beránkem. Obraz stylově podobný Murillovým obrazům dětských postav. Bohuslavem Slánským autorství původně přiřazeno Italskému mistrovi 17. století. Dodatečně autorství přiřazeno českému kopistovi z poslední čtvrtiny 17. století.

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, VB 95.

Literatura: Cechner, 1921, s. 409, č. 78., Slánský, 1956, s. 116, 293-294, č. Kat. 65.

II. Kopista konce 17. století dle Carla Marattiho

[216]

Svatá noc

[konec 17. století]

Olej na plátně, rozměr 70 x 66 cm. Neznačeno.

Původ: Obraz pochází ze sbírky ve Vyšším Brodě, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Nevystaveno v galerii kláštera Vyšší Brod.

Popis: Panna Marie držící Ježíška, okolo andělů a sv. Josef. Volná kopie obrazu *Svatá noc* [239] v drážďanské Gemäldegalerii (75 x 99 cm). Panna Marie má zde světle červený šat s hlubokým okrouhlým výstřihem. Místo postavy svatého Josefa je při pravé straně anděl.

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, VB 63.

Literatura: Kaindl, 1930, str. 162, č. 178.

III. Kopista dle Petra Paula Rubense

[217]

Hlava Apoštola

[kolem roku 1700]

Olej na dřevě, rozměr 54 x 41 cm. Neznačeno.

Původ: Obraz pochází ze sbírky ve Vyšším Brodě, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Vystaveno ve velkém sále galerie kláštera Vyšší Brod.

Popis: Portrét staršího muže z tříčtvrtečního pohledu. Volná kopie na způsob Rubensových portrétů Apoštolů. Jejich kopie byly velice časté, mnoho jich nalezneme i u jeho žáků. Příkladem je Anthony van Dyck, jenž je mezi lety 1618 -1620 pořizoval

v jeho dílně. Mezi ně patří například *Portrét vousatého muže* [240] pořízený jako studie olejem na papír (40, 5 x 27, 4 cm) ze soukromé sbírky. Tato díla však byla pro svou velkou oblíbenost napodobována i Rubensovi velice vzdálenými umělci.

Prameny: Inventář restitučního řízení Alšovi jihočeské galerie, pol. č. 36, sig. VB 36.

IV. Kopista dle Johanna Evangelisty Holzera

[218]

Alegorie obchodu

[2. polovina 18. století]

Olej na plátně, rozměry 23 x 30 cm. Neznačeno.

Původ: Obraz pochází ze sbírky ve Vyšším Brodě. Roku 1950 zapůjčen do Národní galerie v Praze, zde evidován ve Sbírce starého umění pod signaturou DO 2862, později jako O 7502. Roku 1994 navrácen v restituci do kláštera.

Nevystaveno v galerii kláštera Vyšší Brod.

Popis: Personifikace s helmicí a rohem hojnosti sedí na oblacích s putty a Marsem. Původně pokládáno za studijní malbu Franze Antona Maulbertsche s námětem Fortuny.

Prameny: Národní galerie v Praze, Sbírka starého umění, evidenční karta, O 7502.

V. Kopista dle Petra Paula Rubense

[219]

Vraždění nemluvňátek

[18. století]

Olej na plátně, rozměr 120 x 179 cm. Neznačeno.

Původ: Obraz pochází ze sbírky ve Vyšším Brodě, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Nevystaveno v galerii kláštera Vyšší Brod.

Popis: Kopie obrazu *Vraždění nemluvňátek* [226] Petra Paula Rubense z roku 1638, uloženého v mnichovské Altepinakothek (198 x 302 cm).

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sbírka starého umění, evidenční karta, VB 169.

Literatura: Kaindl, 1930, s. 153, č. 313.

VI. Kopista 2. poloviny 18. století dle Petra Paula Rubense

[220]

Ecce Homo

Olej na měděném plechu, rozměr 22,5 x 17 cm. Neznačeno.

Původ: Obraz pochází ze sbírky ve Vyšším Brodě. Roku 1950 zapůjčen do Národní galerie v Praze, zde evidován ve Sbírce starého umění pod signaturou DO 2867, později O 7506.

Roku 1994 byl v restituci navrácen klášteru ve Vyšším Brodě.

Nevystaveno v galerii kláštera Vyšší Brod.

Popis: Za zády Krista s trnovou korunou stojí dva vojáci, jeden mu sundává plášť, druhý na něj ukazuje. Kopie nižší kvality vycházející z Rubensova obrazu *Ecce Homo* [227], uloženého v petrohradské Ermitáži (125 x 96 cm).

Prameny: Národní galerie v Praze, Sběrka starého umění, evidenční karta, O 7506.

VII. Kopista pokročilého 18. století dle G. F. Barbieriho zv. Guercino

[221]

Dorinda a Silvius

Olej na plátně, rozměr 213 x 275 cm. Neznačeno.

Původ: Obraz pochází ze sbírky ve Vyšším Brodě, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Nevystaveno v galerii kláštera Vyšší Brod.

Restaurováno Radanou a Mojmírem Hamsíkovými roku 1978.

Popis: Silvio s lukem klečí před zraněnou Dorindou, kterou v náručí svírá její sluha. Kopie mědirytiny Christiana Friedricha Traugotta Uhlemanna *Silvio a Dorinda* [225] z roku 1793 drážďanských sbírek. Na obraze Silvio a Dorinda z klášterní obrazárny je velmi zřejmé, že jeho autor znal Guerciniho tvorbu.

Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sběrka starého umění, evidenční karta, VB 85.

Literatura: Cechner 1921, s. 412, č. 132., Keindl, 1930, s. 161, č. 132.

VIII. Napodobitel díla Tintoretova

[222]

Křížová cesta

[počátek 18. století]

Olej na plátně, rozměr 85 x 104 cm. Neznačeno.

Původ: Obraz pochází ze sbírky ve Vyšším Brodě, později uložen v AJG na Hluboké nad Vltavou, v 90. letech navrácen v restituci zpět do Vyššího Brodu.

Nevystaveno v galerii kláštera Vyšší Brod.

Popis: Kristus klesající pod křížem v početném davu osob. Před Kristem klečí svatá Veronika s rouškou, kříž mu pomáhá nést Šimon Kyrénský. Obraz není přesnou kopií Tintorettovy konkrétní kompozice. Pravděpodobně se však inspiroval v jeho zpracování *Cesty na Kalvárii*, jenž provedl ve dvou variantách. Slavnější kompozice zdobí vstupní část Velké školy sv. Rocha v Benátkách. Komporní kompozice Vyššebrodského obrazu Křížové cesty pravděpodobně sleduje tento Tintorettův mnohafigurální obraz, kde je průvod na Golgotu veden v triumfálním tónu.¹⁸¹ Předlohou se jistě stala Kristova postava klesající pod tíhou kříže uloženého na zádech. Větší inspirací však umělci byl Tintorettův méně známý obraz se stejným námětem. Tato *Cesta na Kalvárii* zobrazuje Krista poklesajícího pod křížem a námětově zprostředkovává zastavení se svatou Veronikou, která zde Kristovi otírá tvář od prachu cesty.¹⁸² Toto téma je zachyceno i na Vyššebrodském obraze, kde je ústřední figurou klesající Kristus, jehož břemeno mu

¹⁸¹ Bernari Carlo, *Tintoretto*, Praha 1980, s. 109.

¹⁸² Ibidem, s. 134 -135.

pomáhá nést spoře oděný statný muž a k němuž spěchá Veronika držící v rukou bílou roušku.
Prameny: Alšova Jihočeská galerie, Sběrka starého umění, evidenční karta, VB 79.
Literatura: Cechner, 1921, s. 408., Keindl, 1930, str. 161, č. 74.

IX. Napodobitel díla Raffaela Santi

[223]

Hlava ženy

[19. století]

Olej na plátně, rozměr 36 x 26 cm. Neznačeno.

Původ: Obraz pochází z vyšebrodské obrazárny. Roku 1950 zapůjčen do Národní galerie v Praze z vyšebrodského kláštera. Zde evidován ve Sběrce starého umění pod signaturou DO 2866, později jako O 7505. Roku 1994 navrácen v restituci do kláštera.

Nevystaveno v galerii kláštera Vyšší Brod.

Popis: Původně pokládáno za kopii Raffaelova obrazu *sv. Kateřiny*, z roku 1508 dnes uloženého v National Gallery v Londýně.¹⁸³ Nutno podotknout, že tento Raffaelův obraz nese vysokou portrétní podobnost s vyšebrodským portrétem mladé ženy, avšak úhel nesení hlavy směřující dolů nás více navádí k Raffaelově obrazu *Madony v zeleni* z roku 1506, který je uložen ve vídeňském Kunsthistorisches Museum¹⁸⁴, tudíž se zdá být i pro středoevropský okruh malířů známější. Vysoká portrétní podobnost je i u těchto dvou obrazů, dokonce se zdá být pravděpodobnější vzhledem k jemnějším křivkám obou ženských tváří, ať již v partii obočí a nosu, ale i v partii rtů, které jsou dosti drobné. Vyšebrodský obraz oproti těm Raffaelovým doprovází šerosvit, který zahaluje levou polovici ženské tváře.

Prameny: Národní galerie v Praze, Sběrka starého umění, evidenční karta, O 7505.

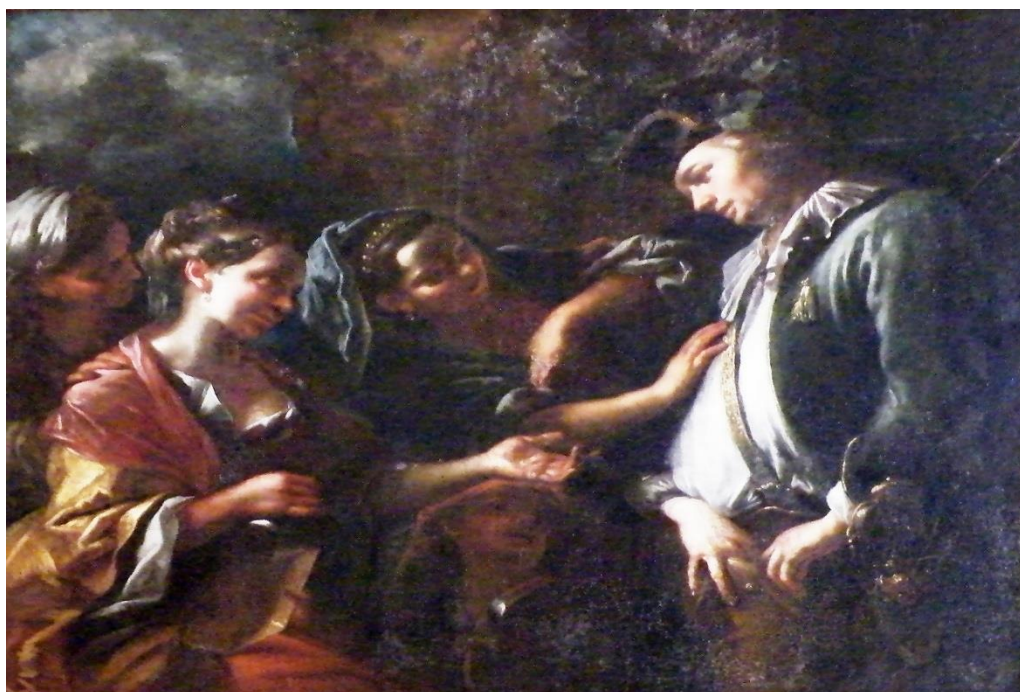
¹⁸³ Blažiček Oldřich, *Raffael*, Praha 1982, s. 32-33.

¹⁸⁴ Vollmer Hans, *Raffael: Farbige Gemäldewiedergaben*, Leipzig 1967, il. 5.

10. Obrazová příloha

[1]

[2]

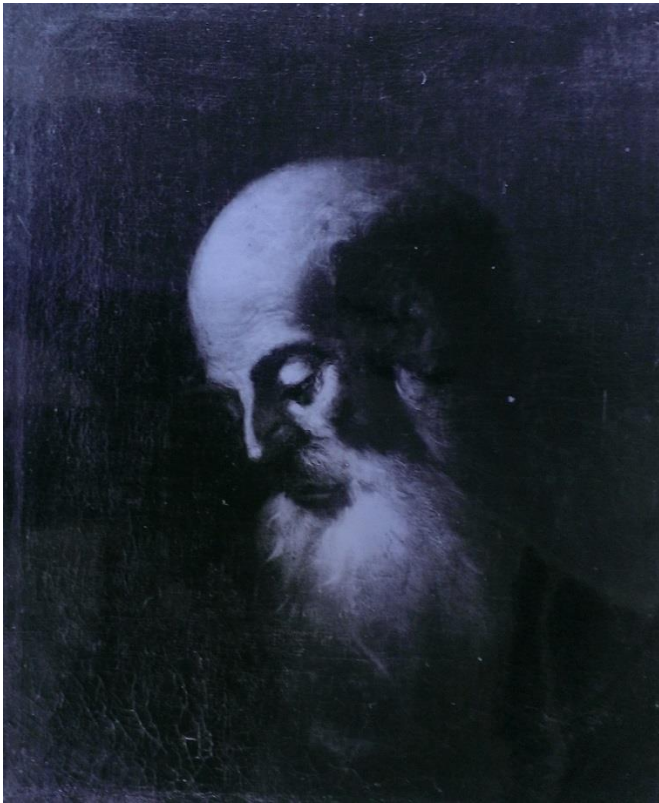
[3]

[4]

[5]

[6]

[7]

[8]

[9]

[10]

[11]

[12]

[13]

[14]

[15]

[16]

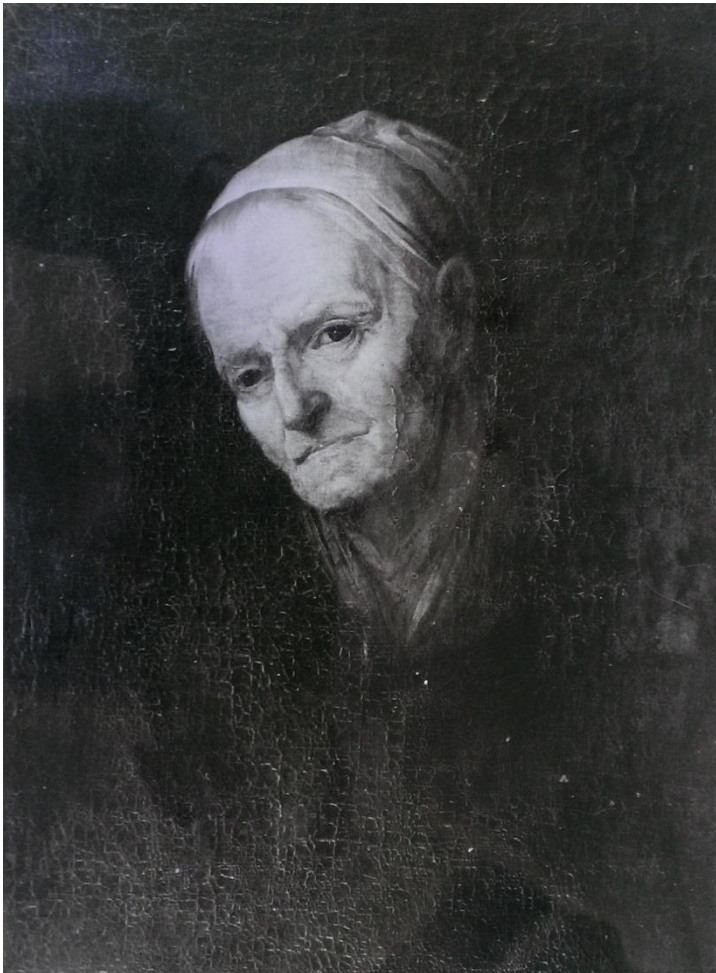
[17]

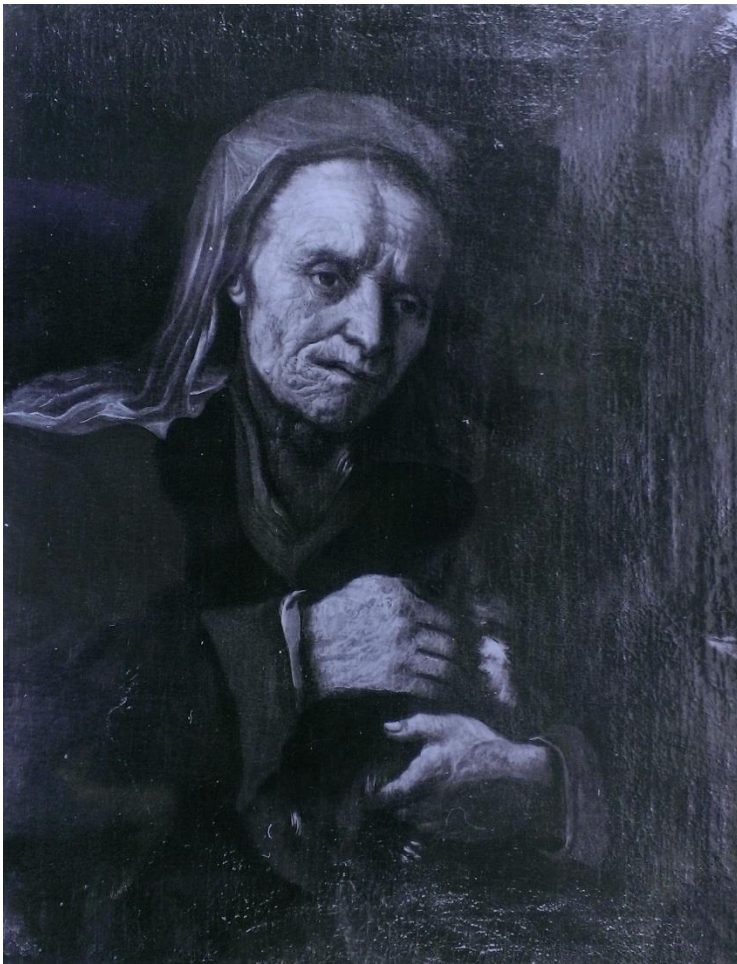
[18]

[19]

[20]

[21]

[23]

[24]

[25]

[26]

[27]

[28]

[29]

[30]

[31]

[32]

[33]

[34]

[35]

[36]

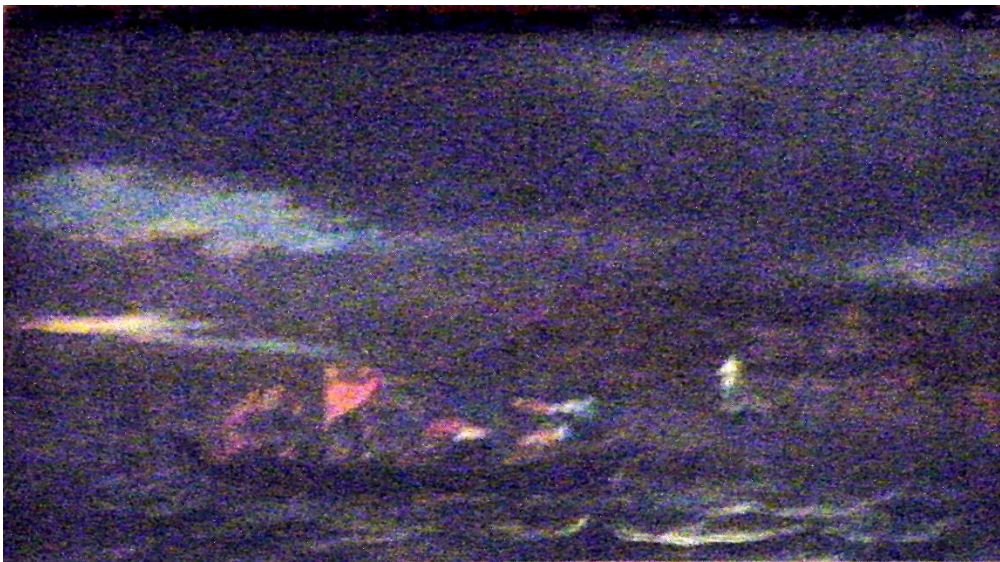
[37]

[38]

[39]

[40]

[41]

[42]

[43]

[44]

[45]

[46]

[47]

[48]

[49]

[50]

[51]

[52]

[53]

[54]

[55]

[56]

[57]

[58]

[59]

[60]

[61]

[62]

[63]

[64]

[65]

[66]

[67]

[68]

[69]

[70]

[71]

[72]

[73]

[74 A]

[74 B]

[75 A]

[75 B]

[76]

[77 B]

[77 A]

[78 A]

[78 B]

[79 A]

[79 B]

[80]

[81]

[82]

[83 A]

[83 B]

[84]

[85]

[86]

[87]

[88]

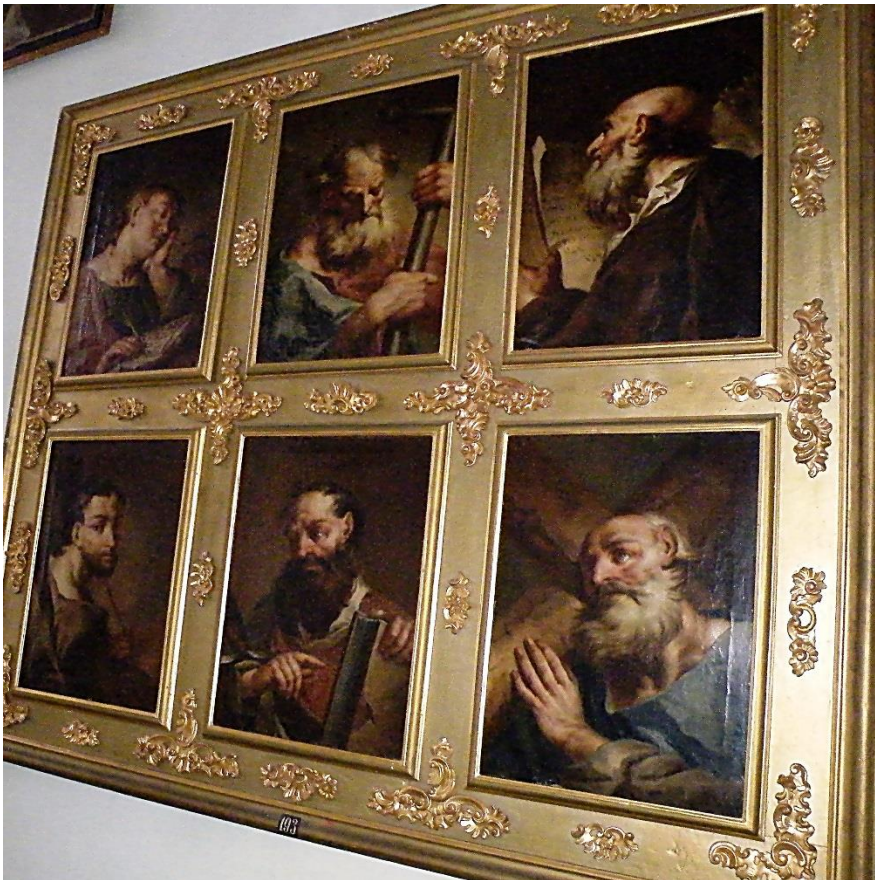
[89]

[90]

[91]

[92]

[93]

[94]

[95]

[96]

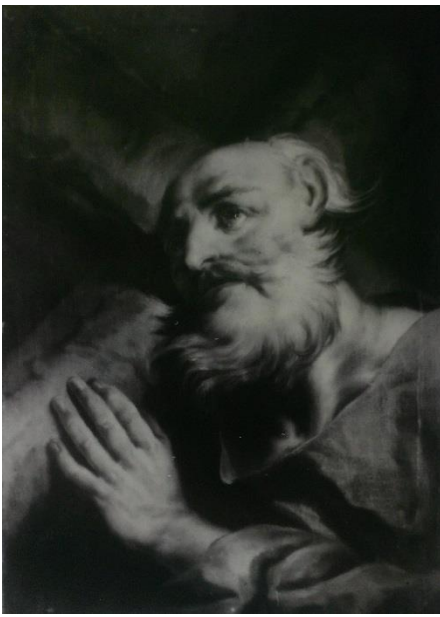
[97]

[98]

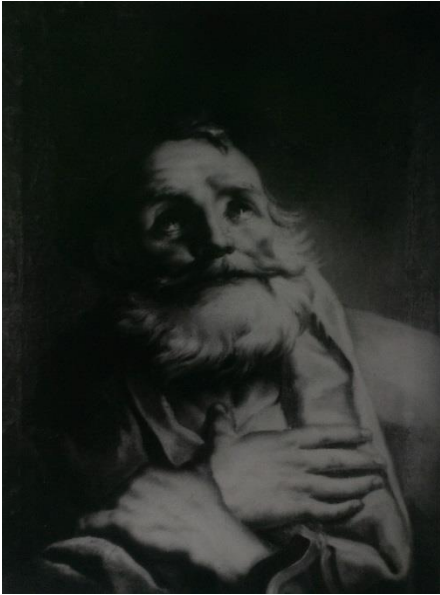
[99]

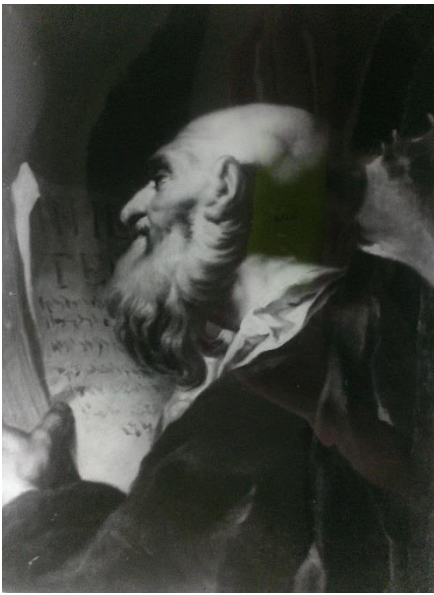
[100]

[101]

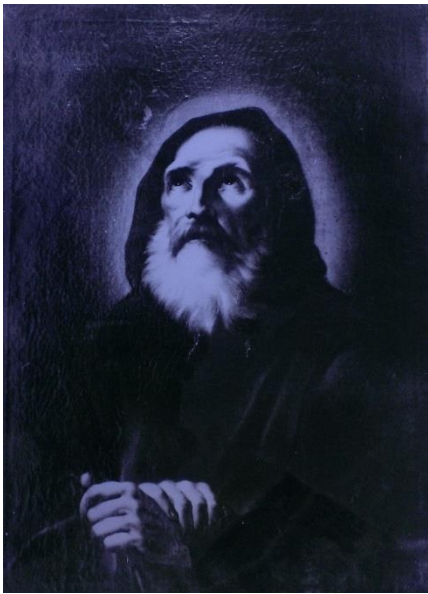
[102]

[103]

[104]

[105]

[106]

[107]

[108]

[109 A]

[109 B]

[110 A]

[110 B]

[111]

[112]

[113]

[114]

[115]

[116]

[117]

[118]

[120]

[121]

[122]

[123]

[124]

[125]

[126 A]

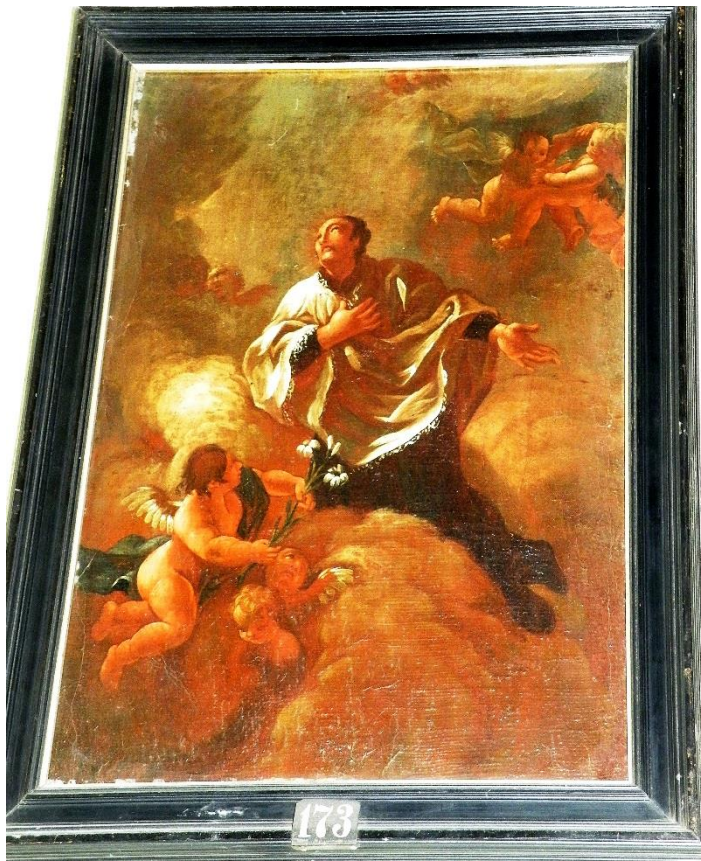
[126 B]

[127]

[128]

[129]

[130]

[131]

[132]

[133]

[134]

[135]

[136]

[137]

[138]

[139]

[140]

[141]

[142]

[143]

[144]

[145]

[146]

[147]

[148]

[149]

[150]

[151]

[152 A]

[152 B]

[153]

[154]

[155]

[156]

[157]

[158]

[159]

[160]

[161]

[162]

[163]

[164]

[165]

[166]

[167]

[168]

[169]

[170]

[171]

[172]

[173]

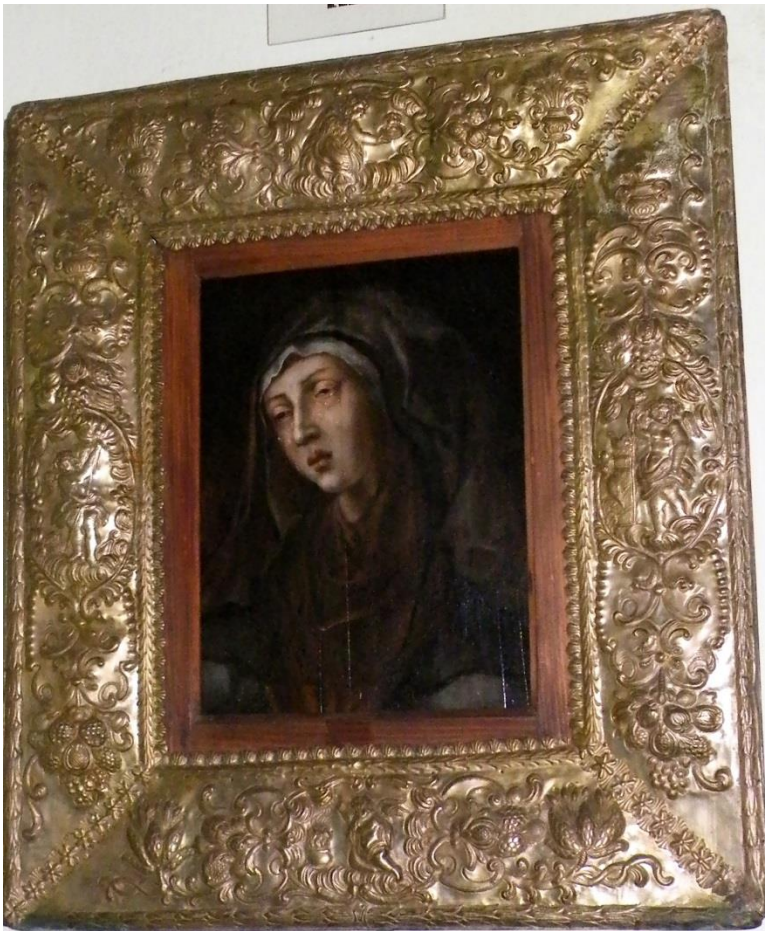
[174]

[175]

[176]

[177]

[178]

[179]

[180]

[181]

[182]

[183]

[184]

[185]

[186

A]

[186

B]

[187]

[188]

Nizozemský mistr (okolo 18. století)

[189]

[190]

[191]

[192]

[193]

[194]

[195]

[196]

[197]

[198]

[199]

[200]

[201]

[202]

[203]

[204]

[205]

[206]

[207]

[208]

[209 A]

[209 B]

[210]

[211]

[212]

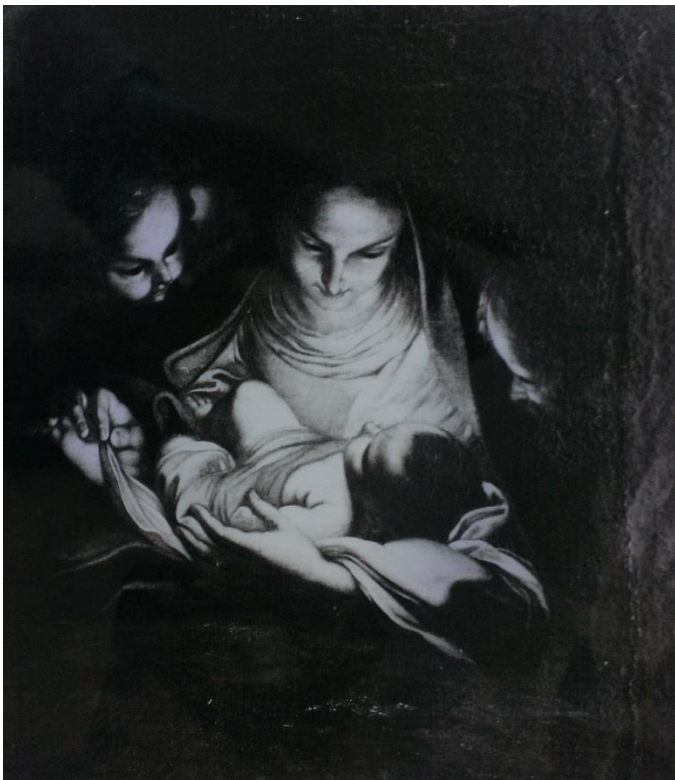
[213]

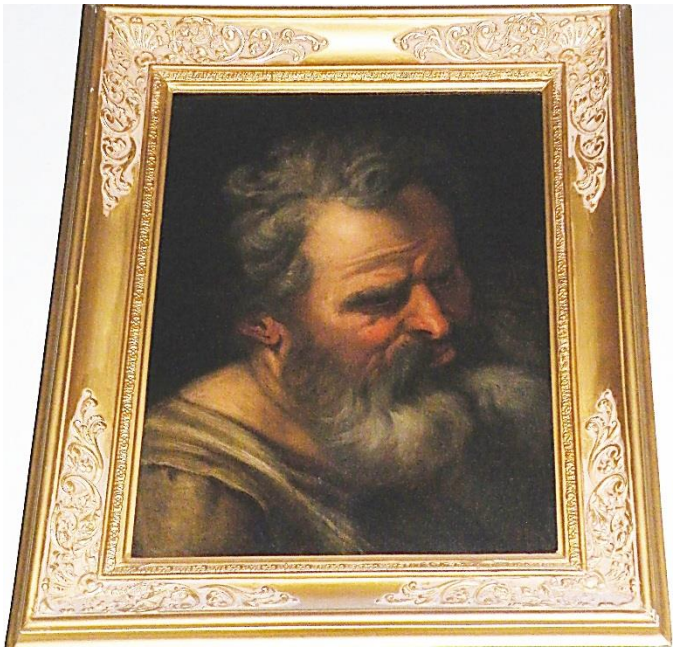
[214]

[215]

[216]

[217]

[218]

[219]

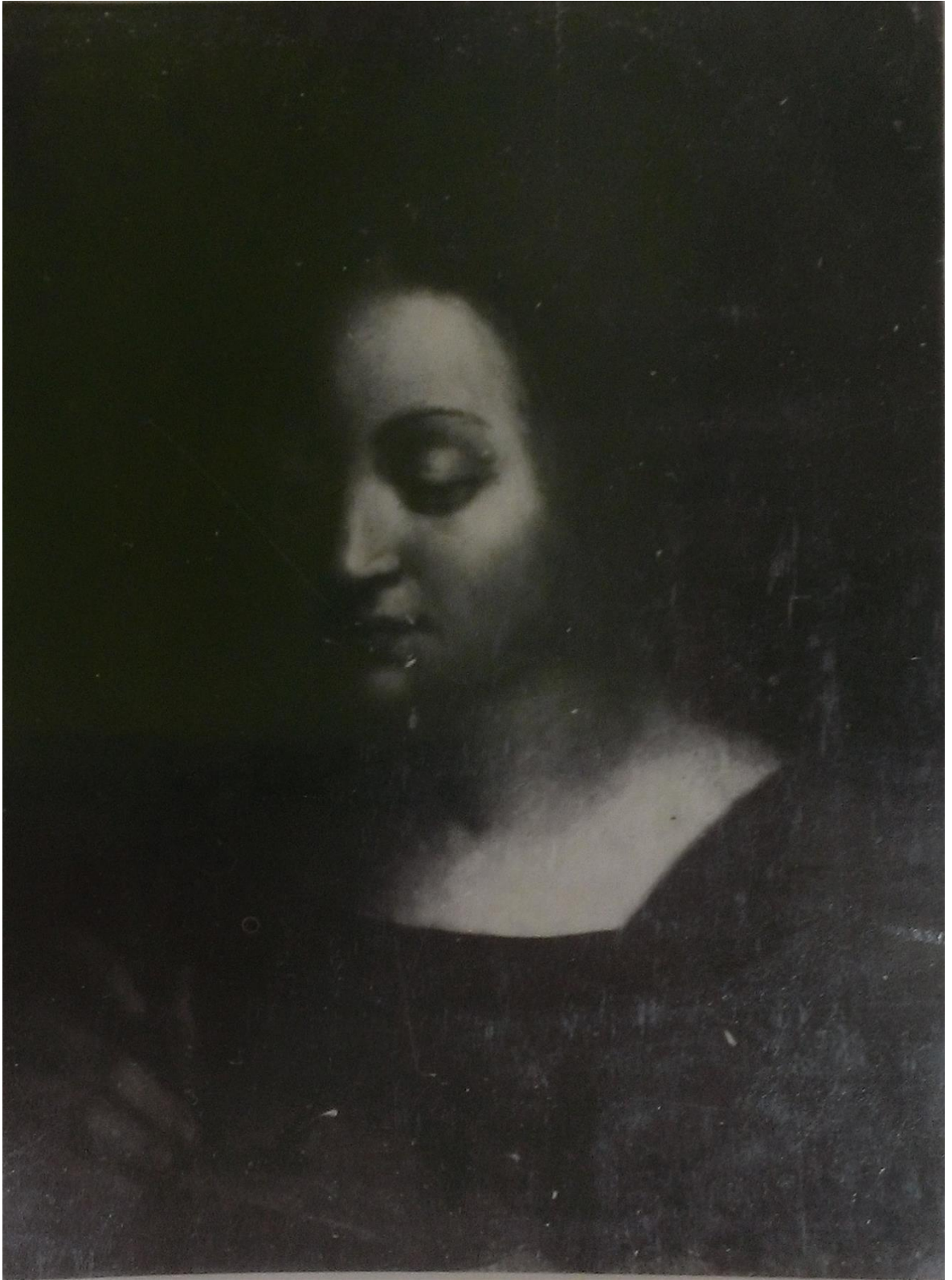
[220]

[221]

[222]

[223]

[224]

[225]

[226]

[227]

[228]

[229]

[230]

[231]

[232]

[233]

[234]

[236]

[237]

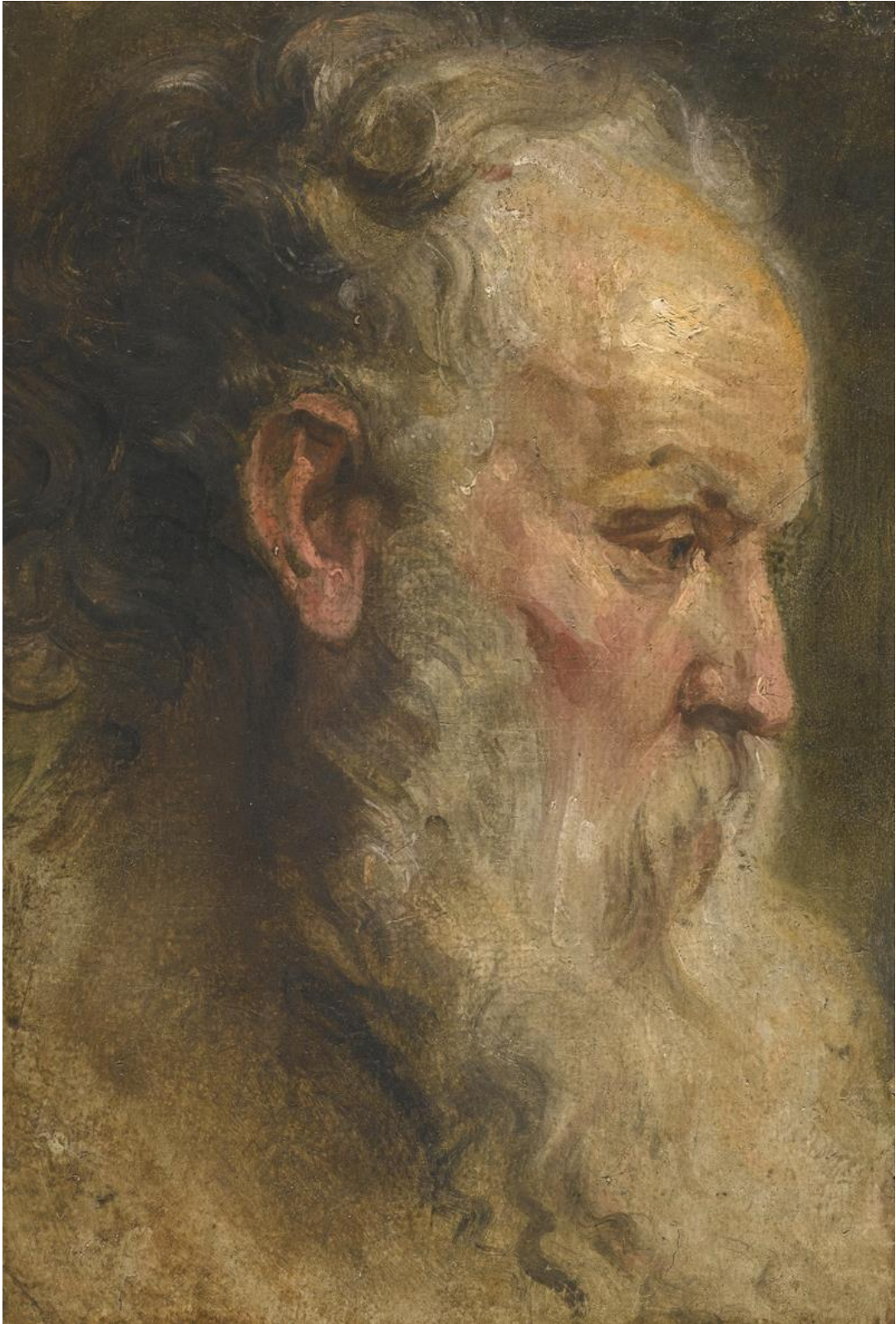

[238]

[239]

[240]

11. Obsah katalogu

9. 1. Obrazy s připsaným autorstvím	56
I. Bassano Leandro (1557 -1622).....	56
II. Brandl Petr Jan (1668 -1735)	56
III. Okruh Petra Brandla (1. polovina 18. století)	58
IV. Čurn Bartoloměj (1824 -1902).....	61
V. Dallinger František Theodor (1710 -1771)	61
VI. Dichtl Martin (1640 -1710).....	65
VII. Okruh Daniela Grana (1694 - 1757).....	66
VIII. Griffier Jan I. (asi 1645 – 1718).....	66
IX. Grund Norbert (1717 -1767).....	67
XI. Halbax Michael Wenzel (1661 -1711).....	82
XII. Následovník Michaela Wenzla Halbaxe (1. polovina 18. století)	82
XIII. Hälszel Johann Baptist (1710 – 1777).....	83
XIV. Hirschely Jan Kašpar (1695 -1743).....	86
XV. Kupecký Jan (1667 – 1740).....	91
XVI. Minjon Peter Joseph (1816 – 1898)	91
XVII. Palko František Xaver (1724 - 1767).....	91
XVIII. Okruh Františka Xavera Palka (kolem poloviny 18. století)	95
XIX. Okruh Ludwiga Rysbroecka	96
XX. Okruh Gottfrieda Schalkena (kolem roku 1700)	96
XXI. Sigrist, Franz starší (1665 -1735).....	97
XXII. Troger Paul (1698 - 1762)	98
XXIII. Vita Vilém (1846 -1919)	99
XXIV. Willmann Michael Leopold Lukas (1630 -1706).....	99
9. 2. Obrazy s nepřipsaným autorstvím	100
9. 2. 1. Anonymové české provenience.....	100
I. Renesanční mistr konce 16. století	100
II. Mistr počátku 2. poloviny 17. století.....	100
III. Jihočeský mistr počátku 2. poloviny 17. století	101
IV. Český mistr 3. čtvrtiny 17. století	101
V. Český mistr konce 17. století	101
VI. Český mistr kolem roku 1700	102
VII. Český mistr po roku 1700.....	102
VIII. Český mistr 1. poloviny 18. století.....	102

IX. Český mistr 1. poloviny 18. století	103
X. Český mistr 1. poloviny 18. století.....	103
XI. Český mistr 2. čtvrtiny 18. století	104
XII. Český mistr před polovinou 18. století	104
XIII. Řádový malíř vrcholného Baroka.....	105
XIV. Český mistr kolem poloviny 18. století.....	106
XV. Český mistr po polovině 18. století	107
XVI. Český mistr 3. čtvrtiny 18. století	108
XVII. Český mistr konce 3. čtvrtiny 18. století	108
XVIII. Český mistr z konce 18. století.....	108
9. 2. 2. Anonymové francouzské provenience	109
I. Francouzský mistr kolem roku 1700.....	109
II. Francouzský mistr počátku 17. století	110
III. Francouzský mistr poloviny 18. století	111
9. 2. 3. Anonymové italské provenience.....	111
I. Benátský mistr počátku 17. století	111
II. Boloňský mistr 2. čtvrtiny 17. století	112
III. Italský mistr konce 17. století	112
IV. Italský mistr konce 17. století	112
9. 2. 4. Anonymové německé provenience.....	113
I. Německý mistr počátku 17. století	113
II. Německý mistr počátku 17. století	115
III. Německý mistr počátku 17. století.....	116
IV. Německý mistr nizozemského směru 3. čtvrtiny 17. století	117
V. Německý mistr 18. století.....	117
VI. Německý mistr po polovině 18. století	118
VII. Německý mistr 18. století.....	118
VIII. Německý mistr 3. čtvrtiny 18. století	119
IX. Německý mistr 3. čtvrtiny 18. století.....	119
X. Německý mistr 3. čtvrtiny 18. století	120
9. 2. 5. Anonymové nizozemské a vlámské provenience	120
I. Vlámský mistr počátku 17. století	120
II. Nizozemský mistr počátku 17. století.....	120
III. Nizozemský mistr 1. poloviny 17. století.....	121
IV. Nizozemský mistr 2. poloviny 17. století	121
V. Vlámský mistr počátku 18. století.....	122
VI. Nizozemský mistr 1. poloviny 18. století	122

9. 2. 6. Anonymové Rakouské provenience.....	123
I. Rakouský mistr poslední čtvrtiny 17. století.....	123
II. Rakouský mistr 2. čtvrtiny 18. století.....	124
III. Rakouský mistr 3. čtvrtiny 18. stol	124
9. 2. 7. Anonymové středoevropské provenience.....	125
I. Středoevropský mistr počátku 17. století.....	125
II. Středoevropský mistr 2. čtvrtiny 17. století.....	125
III. Středoevropský mistr 2. poloviny 17. století.....	126
IV. Středoevropský mistr 2. poloviny 17. století	126
V. Středoevropský mistr konce 17. století	127
VI. Středoevropský mistr konce 17. století.....	127
VII. Středoevropský mistr počátku 18. století.....	127
VIII. Středoevropský mistr 2. čtvrtiny 18. století	128
IX. Středoevropský mistr před polovinou 18. století	128
X. Středoevropský mistr po polovině 18. století.....	129
XI. Středoevropský mistr 2. poloviny 18. století	129
XII. Středoevropský mistr 18. Století	130
XIII. Středoevropský mistr 18. století.....	131
XIV. Středoevropský mistr 18. století.....	131
XV. Středoevropský mistr 18. století.....	131
XVI. Neznámý mistr 18. století	132
XVII. Středoevropský mistr 18. století	132
XVIII. Středoevropský mistr 1. poloviny 19. století.....	132
9. 2. 8. Kopisté.....	133
I. Kopista poslední čtvrtiny 17. století dle Murilla	133
II. Kopista konce 17. století dle Carla Marattiho	133
III. Kopista dle Petra Paula Rubense.....	133
IV. Kopista dle Johanna Evangelisty Holzera.....	134
V. Kopista dle Petra Paula Rubense.....	134
VI. Kopista 2. poloviny 18. století dle Petra Paula Rubense	134
VII. Kopista pokročilého 18. století dle G.F. Barbieriho zv. Guercino	135
VIII. Napodobitel díla Tintoretova	135
IX. Napodobitel díla Raffaella Santi	136

12. Seznam obrazové přílohy

- [1] Leandro Bassano, Adam v ráji, olej, plátno, 36 x 47 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [2] Petr Jan Brandl, Marnotratný syn, olej, plátno, 131 x 145 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [3] Petr Jan Brandl, Uzdravení slepého Tobiáše, olej, plátno, 134 x 149 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [4] okruh Petra Brandla, Nanebevzetí Panny Marie, olej, plátno, 93 x 46 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [5] okruh Petra Brandla, sv. Bartoloměj, olej, plátno, 68 x 56 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [6] okruh Petra Brandla, sv. Filip, olej, plátno, 69 x 56 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta AJG sig. VB 180.
- [7] okruh Petra Brandla, sv. Matouš, olej, plátno, 68 x 56 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [8] okruh Petra Brandla, sv. Petr, olej, plátno, 69 x 58 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta AJG sig. VB 67.
- [9] Bartoloměj Čurn, Podobizna opata Leopolda Wackáře, olej, plátno, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [10] František Theodor Dallinger, Marina, olej, plátno, 71 x 90 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [11] František Theodor Dallinger, Marina, olej, plátno, 71 x 90 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [12] František Theodor Dallinger, Ideální krajina s figurální stafáží, olej, plátno, 20 x 28 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [13] František Theodor Dallinger, Ideální krajina s potokem, olej, plátno, 20 x 28 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [14] František Theodor Dallinger, Ideální krajina s náboženskou scénou I, olej, plátno, 20 x 28 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [15] František Theodor Dallinger, Ideální krajina s náboženskou scénou II, olej, plátno, 20 x 28 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [16] František Theodor Dallinger, Krajina s čtoucím mnichem, olej, plátno, 24 x 26 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [17] František Theodor Dallinger, Krajina s klečícím mnichem, olej, plátno, 24 x 26 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.

- [18] František Theodor Dallinger, Krajina s figurální stafáží, olej, plátno, 35 x 46 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [19] František Theodor Dallinger, Krajina s jezdcem, olej, plátno, 35 x 46 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [20] Martin Dichtl, Portrétní studie stařeny, olej, plátno, 64 x 45 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta AJG sig. VB 62.
- [21] Martin Dichtl, Stařena s psíkem, olej, plátno, 79 x 63 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta AJG sig. VB 133.
- [22] Daniel Gran – CHYBÍ FOTO
- [23] Jan I. Griffier, Krajina se zříceninou a stafáží I, olej, dřevo, 28 x 34 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta NG sig. O 7503.
- [24] Jan I. Griffier, Krajina se zříceninou a stafáží II, olej, dřevo, 28 x 34 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta NG sig. O 7504.
- [25] Norbert Grund, Tobiáš s andělem, olej, plátno, 21 x 28 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta NG sig. O 6980.
- [26] Norbert Grund, Hagar a Ismael na poušti s andělem, olej, plátno, 21 x 28 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta NG sig. O 6981.
- [27] Norbert Grund, Pohled na Piazza del Popolo v Římě, olej, plátno, 23 x 34 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [28] Norbert Grund, Římské ruiny s výhledem na Andělský hrad, olej, plátno, 23 x 34 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [29] Norbert Grund, Smrt sv. Quirina, olej, plech, 15 x 23 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta NG sig. O 6974.
- [30] Norbert Grund, Umučení sv. Jana Nepomuckého, olej, plech, 15 x 23 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta NG sig. O 6976.
- [31] Norbert Grund, Smrt sv. Wolfganga, olej, plech, 17 x 22 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta NG sig. O 6979.
- [32] Norbert Grund, Zavraždění sv. Václava, olej, plech, 17 x 22 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta NG sig. O 6978.
- [33] Norbert Grund, Balaam s oslicí zadržanou andělem, olej, dřevo, 13 x 22 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta NG sig. O 6993.
- [34] Norbert Grund, Zápas Jakuba s andělem, olej, dřevo, 13 x 22 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta NG sig. O 6994.
- [35] Norbert Grund, Hagar a Ismael na poušti, olej, plátno, 20 x 31 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta NG sig. O 6982.

- [36] Norbert Grund, Jonáš vyvržen velrybou, olej, dřevo, 19 x 26 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta NG sig. O 6995.
- [37] Norbert Grund, Tobiáš s andělem, olej, dřevo, 19 x 26 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta NG sig. O 6996.
- [38] Norbert Grund, Kotvící rybáři, olej, plátno, 21 x 26 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [39] Norbert Grund, Kristus na hladině jezera, olej, plátno, 20 x 26 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [40] Norbert Grund, Kristus s Apoštoly v bárce, olej, plátno, 20 x 26 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [41] Norbert Grund, Krajina s útekem do Egypta, olej, dřevo, 15 x 20 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta NG sig. O 6977.
- [42] Norbert Grund, Křest Kristův, olej, dřevo, 15 x 20 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta NG sig. O 6974.
- [43] Norbert Grund, Marina, olej, plátno, 72 x 133 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [44] Norbert Grund, Marina I, olej, plátno, 30 x 42 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [45] Norbert Grund, Marina II, olej, plátno, 30 x 42 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [46] Norbert Grund, Marina I, olej, plátno, 28 x 34 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [47] Norbert Grund, Marina II, olej, plátno, 28 x 34 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [48] Norbert Grund, Přístav za měsíční noci I, olej, dřevo, 20 x 27 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta NG sig. O 6983.
- [49] Norbert Grund, Přístav za měsíční noci II, olej, dřevo, 20 x 27 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta NG sig. O 6984.
- [50] Norbert Grund, Krajina s potokem a chatrčí, olej, dřevo, 21 x 28 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [51] Norbert Grund, Zimní krajina s venkovany, olej, dřevo, 21 x 28 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [52] Norbert Grund, Krajina s odpočívajícími vojáky, olej, plátno, 30 x 41 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [53] Norbert Grund, Krajina s přístavem a vojáky, olej, plátno, 30 x 41 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.

- [54] Norbert Grund, Olupování padlých v boji, olej, dřevo, 16,5 x 25,5 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta NG sig. O 6985.
- [55] Norbert Grund, Poslední útěcha umírajícímu vojákovvi, olej, dřevo, 16 x 25 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta NG sig. O 6986.
- [56] Norbert Grund, Krajina s jezdcem I, olej, dřevo, 19 x 26 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [57] Norbert Grund, Krajina s jezdcem II, olej, dřevo, 19 x 26 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [58] Norbert Grund, Krajina s jezdcem III, olej, dřevo, 19 x 26 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta AJG sig. VB 113.
- [59] Norbert Grund, Krajina s nákladními koňmi, olej, dřevo, 19 x 26 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta AJG sig. VB 111.
- [60] Norbert Grund, Zastávka jezdecké výpravy I, olej, dřevo, 13,5 x 15 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta NG sig. O 6991.
- [61] Norbert Grund, Zastávka jezdecké výpravy II, olej, dřevo, 13,5 x 15 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta NG sig. O 6992.
- [62] Následovník Norberta Grunda, Vesnice uprostřed kaluží, olej, dřevo, 17,5 x 27,5 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta NG sig. O 6989.
- [63] Následovník Norberta Grunda, Zimní vesnice, olej, dřevo, 17,5 x 27,5 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta NG sig. O 6990.
- [64] Michael Wenzel Halbax, Simeon s Ježíškem, olej, plátno, 105 x 87 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [65] Michael Wenzel Halbax, Madona s dítětem, olej, plátno, 86 x 68 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [66] Následovník M. W. Halbaxe, Simeon s Ježíškem, olej, plátno, 110 x 87 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta NG sig. O 6999.
- [67] Johann Baptist Hälszel, Zátíší s jarní kyticí, olej, plátno, 108,5 x 81 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [68] Johann Baptist Hälszel, Zátíší s letní kyticí, olej, plátno, 108,5 x 81 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [69] Johann Baptist Hälszel, Zátíší s květinami, olej, plátno, 100 x 85 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [70] Johann Baptist Hälszel, Zátíší s ptactvem, olej, dřevo, 57 x 44 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [71] Johann Baptist Hälszel, Zátíší s ptactvem a ještěrkami, olej, dřevo, 55 x 43 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.

- [72] Johann Baptist Hälszel, Zátíší s ptactvem a rosničkami I, olej, dřevo, 42,5 x 33,5 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [73] Johann Baptist Hälszel, Zátíší s ptactvem a rosničkami II, olej, dřevo, 42,5 x 33,5 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [74 A] Jan Kašpar Hirschely, Zátíší s karafiátem, tulipánem a růžemi, olej, plech, 27 x 21 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [74 B] Jan Kašpar Hirschely, Zátíší s karafiátem, tulipánem a růžemi, olej, plech, 27 x 21 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta AJG sig. VB 76.
- [75 A] Jan Kašpar Hirschely, Zátíší s tulipány a růžemi, olej, plech, 27 x 21 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [75 B] Jan Kašpar Hirschely, Zátíší s tulipány a růžemi, olej, plech, 27 x 21 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta AJG sig. VB 75.
- [76 A] Jan Kašpar Hirschely, Zátíší s kosatcem a růžemi, olej, dřevo, 40 x 27 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [76 B] Jan Kašpar Hirschely, Zátíší s kosatcem a růžemi, olej, dřevo, 40 x 27 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta AJG sig. VB 102.
- [77] Jan Kašpar Hirschely, Zátíší s květinami, olej, dřevo, 40 x 27 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [78 A] Jan Kašpar Hirschely, Zátíší s květinami I, olej, plech, 26,5 x 21 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [78 B] Jan Kašpar Hirschely, Zátíší s květinami I, olej, plech, 26,5 x 21 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta AJG sig. VB 106.
- [79 A] Jan Kašpar Hirschely, Zátíší s květinami II, olej, plech, 26,5 x 21 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [79 B] Jan Kašpar Hirschely, Zátíší s květinami II, olej, plech, 26,5 x 21 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta AJG sig. VB 107.
- [80] Jan Kašpar Hirschely, Zátíší s květinami I, olej, dřevo, 30 x 22 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [81] Jan Kašpar Hirschely, Zátíší s květinami II, olej, dřevo, 30 x 22 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [82] Jan Kašpar Hirschely, Zátíší s květinami a broskvemi, olej, plátno, 41 x 31,5 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [83 A] Jan Kašpar Hirschely, Zátíší s květinami, hroznem a broskvemi, olej, plátno, 41 x 31,5 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [83 B] Jan Kašpar Hirschely, Zátíší s květinami, hroznem a broskvemi, olej, plátno, 41 x 31,5 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta AJG sig. VB 100.

- [84] Jan Kašpar Hirschely, Krocan, olej, dřevo, 24,5 x 127 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta NG sig. O 6972.
- [85] Jan Kašpar Hirschely, Paví rodina, olej, dřevo, 24,5 x 17 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta NG sig. O 6973.
- [86] Jan Kašpar Hirschely, Interiér se symboly hojnosti, olej, dřevo, 23 x 16,5 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta NG sig. O 6970.
- [87] Jan Kašpar Hirschely, Interiér se symboly svobodných umění, olej, dřevo, 23,5 x 16,5 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta NG sig. O 6971.
- [88] Jan Kupecký, Podobizna mladého muže s paletou, olej, plátno, 77 x 63 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [89] Joseph Peter Minjon, Město z Pomořan, olej, plátno, 55 x 70 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta AJG sig. VB 206.
- [90] František Xaver Palko, sv. Jan Nepomucký, olej, plátno, 119 x 95 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [91] František Xaver Palko, Cyklus 12 Apoštolů I, sdružený rám, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [92] František Xaver Palko, Cyklus 12 Apoštolů II, sdružený rám, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [93] František Xaver Palko, sv. Bartoloměj, olej, plátno, 60 x 44,5 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta NG sig. O 7010.
- [94] František Xaver Palko, sv. Filip, olej, plátno, 60 x 44,5 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta NG sig. O 7008.
- [95] František Xaver Palko, sv. Jakub mladší, olej, plátno, 60 x 44,5 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta NG sig. O 7013.
- [96] František Xaver Palko, sv. Jakub starší, olej, plátno, 60 x 44,5 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta NG sig. O 7011.
- [97] František Xaver Palko, sv. Jan Evangelista, olej, plátno, 60 x 44,5 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta NG sig. O 7007.
- [98] František Xaver Palko, sv. Juda Tadeáš, olej, plátno, 60 x 44,5 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta NG sig. O 7016.
- [99] František Xaver Palko, sv. Šimon, olej, plátno, 60 x 44,5 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta NG sig. O 7018.
- [100] František Xaver Palko, sv. Ondřej, olej, plátno, 60 x 44,5 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta NG sig. O 7012.
- [101] František Xaver Palko, sv. Pavel, olej, plátno, 60 x 44,5 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta NG sig. O 7015.

- [102] František Xaver Palko, sv. Petr, olej, plátno, 60 x 44,5 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta NG sig. O 7014.
- [103] František Xaver Palko, sv. Matouš, olej, plátno, 60 x 44,5 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta NG sig. O 7009.
- [104] František Xaver Palko, sv. Tomáš, olej, plátno, 60 x 44,5 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta NG sig. O 7017.
- [105] Následovník F. X. Palka, sv. Benedikt, olej, plátno, 87 x 65 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta AJG sig. VB 108.
- [106] Okruh Ludwiga Rysbroecka, Diana a Satyrové, olej, plátno, 66 x 97 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [107] Okruh Gottfrieda Schalkena, Čtoucí penězoměnc, olej, plátno, 100 x 70 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [108] Okruh Gottfrieda Schalkena, Žena u krbu, olej, plátno, 100 x 70 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [109 A] Franz I. Sigrist, Lot s dcerami, olej, plátno, 37 x 32 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [109 B] Franz I. Sigrist, Lot s dcerami, olej, plátno, 37 x 32 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta NG sig. O 7416.
- [110 A] Paul Troger, sv. Kosma a Damián léčí nemocné, 50,5 x 34 cm, olej, plátno, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [110 B] Paul Troger, sv. Kosma a Damián léčí nemocné, olej, plátno, 50,5 x 34 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta NG sig. O 7489.
- [111] Paul Troger, sv. Augustin, olej, plátno, 94 x 68 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [112] Paul Troger, Podobizna neznámého muže, olej, plátno, 46 x 35 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [113] Vita Vilém, Podobizna opata Leopolda Wackáře, olej, plátno, 110 x 150 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [114] Michael L. L. Willmann, Návrat ztraceného syna, olej, plátno, 128 x 96,5 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [115] Michael L. L. Willmann, Obrácení sv. Pavla, olej, plátno, 128 x 97 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [116] Český mistr, Portrét šlechtičny s karafiátem, olej, plátno, 42 x 32 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [117] Český mistr, Petr Vok z Rožmberka, olej, plátno, 47 x 36 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.

- [118] Český mistr, Jan Žižka z Trocnova, olej, plátno, 59 x 47 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta AJG sig. VB 48.
- [119] Český mistr, Zátíší s ovocem a květinami, olej, plátno, 90 x 107 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [120] Český mistr, Sv. Máří Magdaléna, olej, plátno, 36 x 32,5 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta AJG sig. VB 167.
- [121] Český mistr, Hlava Apoštola, olej, plátno, 50 x 40 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [122] Český mistr, Zátíší s drubeží a psem, olej, plátno, 86 x 68 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta AJG sig. VB 194.
- [123] Český mistr, Sv. Petr, olej, plátno, 58 x 43 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [124] Český mistr, Hlava Apoštola I, olej, plátno, 70 x 54 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta AJG sig. VB 181.
- [125] Český mistr, Hlava Apoštola II, olej, plátno, 70 x 54 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta AJG sig. VB 182.
- [126] Český mistr, Portrét světce s lebkou, olej, plátno, 69 x 55 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta AJG sig. VB 210.
- [127 A] Český mistr, Sv. Norbert, olej, dřevo, 30 x 23 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [127 B] Český mistr, Sv. Norbert, olej, dřevo, 30 x 23 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta AJG sig. VB 134.
- [128] Český mistr, Sv. Vojtěch, olej, plech, 30 x 23 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [129] Český mistr, Sv. Jan Nepomucký v oblacích, olej, plátno, 50 x 34 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [130] Řádový malíř, Ukřižování, olej, plátno, 175 x 103 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta AJG sig. VB 77.
- [131] Řádový malíř, Poslední večeře Páně, olej, dřevo, 13 x 10,5 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta AJG sig. VB 189.
- [132] Řádový malíř, Sv. Kateřina, olej, plátno, 10 x 6,7 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta AJG sig. VB 191.
- [133] Řádový malíř, Dobrý pastýř, olej, plátno, 25 x 20 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [134] Řádový malíř, Kristus v Getsemanské zahradě, olej, dřevo, 14 x 11 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta AJG sig. VB 190.

- [135] Řádový malíř, Korunovace Panny Marie, olej, plech, 20,5 x 15 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta AJG sig. VB 193.
- [136] Český mistr, Kající se Máří Magdaléna, olej, plátno, 119 x 147,5 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta NG sig. O 7005.
- [137] Český mistr, Sv. Petr, olej, plátno, 118 x 147 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [138] Český mistr, Hlava světice, olej, dřevo, 26 x 20 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta NG sig. O 6997.
- [139] Český mistr, Portrét opata R. Mickla, olej, plátno, 101 x 77 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta AJG sig. VB 207.
- [140] Český mistr, Legenda o založení kláštera Vyšší Brod, olej plátno, 260 x 150 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [141] Český mistr, Dílna Vulkánova, olej, plátno, 47 x 33,54 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [142] Český mistr, Sochař ve své dílně, olej, plátno, 43,5 x 33,5 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [143] Český mistr, Pradlena u kašny, olej, plátno, 44,5 x 33,5 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [144] Český mistr, Pasačka, olej, plátno, 43,5 x 34 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [145] Francouzský mistr, Scéna z vojenského tábora I, olej, dřevo, 37 x 49 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta AJG sig. VB 138.
- [146] Francouzský mistr, Scéna z vojenského tábora II, olej, dřevo, 37 x 49 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta AJG sig. VB 139.
- [147] Francouzský mistr, Alegorie roční doby I, olej, plátno, 63 x 48 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [148] Francouzský mistr, Alegorie roční doby II, olej, plátno, 63 x 48 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [149] Francouzský mistr, Veduta se dvěma muži, olej, plátno, 75 x 94 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta AJG sig. VB 90.
- [150] Francouzský mistr, Veduta s muži a psem, olej, plátno, 75 x 94 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta AJG sig. VB 91.
- [151] Benátský mistr, Podobizna mladé ženy, olej, plátno, 62 x 46 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [152 A] Boloňský mistr, Samson a Dalila, olej, plátno, 109 x 129 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.

- [152 B] Boloňský mistr, Samson a Dalila, olej, plátno, 109 x 129 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta AJG sig. VB 89.
- [153] Italský mistr, Sv. František z Assisi, olej, plátno, 96 x 80 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [154] Italský mistr, Venuše s Amorem a Bacchantem, olej, plátno, 116 x 91 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [155] Německý mistr, Arciciskup a kurfiřt Jan Schweichordus, olej, plech, 18,5 x 14,5 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta NG sig. O 7490.
- [156] Německý mistr, Arcibiskup a kurfiřt Trevírský Lotharius, olej, plech, 18,5 x 14,5 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta NG sig. O 7493.
- [157] Německý mistr, Brabantská vévodkyně Isabela Klára, olej, plech, 18,5 x 14,5 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta NG sig. O 7495.
- [158] Německý mistr, Brabantský vévoda Albert, olej, plech, 18,5 x 14,5 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta NG sig. O 7494.
- [159] Německý mistr, Braniborský kurfiřt Jan Sigismundus, olej, plech, 18,5 x 14,5 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta NG sig. O 7491.
- [160] Německý mistr, Císař Matyáš I, olej, plech, 18,5 x 14,5 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta NG sig. O 7496.
- [161] Německý mistr, Falckrabě Wolfgang, olej, plech, 18,5 x 14,5 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta NG sig. O 7497.
- [162] Německý mistr, Saský kurfiřt Jan Jiří, olej, plech, 18,5 x 14,5 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta NG sig. O 7492.
- [163] Německý mistr, Podobizna dámy, olej, dřevo, 15,5 x 11 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta NG sig. O 7498.
- [164] Německý mistr, Podobizna pána, olej, dřevo, 15,5 x 11 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta NG sig. O 7499.
- [165] Německý mistr, Král David, olej, dřevo, 167 x 96 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [166] Německý mistr, Sv. Cecílie, olej, dřevo, 167 x 96 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [167] Německý mistr, Kristus jde s poutníky do Emauz, olej, plátno, 42,5 x 68 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [168] Německý mistr, Vesnický tanec, olej, plátno, 23 x 31 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta AJG sig. VB 130.
- [169] Německý mistr, Zabíjačka, olej, plátno, 23 x 31 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta AJG sig. VB 131.

- [170] Německý mistr, Krajina se zříceninou a mužem na koni, olej, plátno, 44 x 50 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta AJG sig. VB 129.
- [171] Německý mistr, Krajina se zříceninou a ženou na koni, olej, plátno, 44 x 50 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev karta AJG sig. VB 128.
- [172] Německý mistr, Zátíší s ženou a králíkem, olej, plátno, 83 x 96 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [173] Německý mistr, Pastýřská scéna, olej, dřevo, 30 x 30 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta AJG sig. VB 197.
- [174] Německý mistr, Pastýřská scéna, olej, dřevo, 30 x 30 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta AJG sig. VB 198.
- [175] Německý mistr, Krajina s řekou a pastevci, olej, plátno, 43 x 68 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta AJG sig. VB 211.
- [176] Německý mistr, Marie Terezie, olej, plátno, 69 x 52 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev karta AJG sig. VB 47.
- [177] Vlámský mistr, Mater Dolorosa, olej, dřevo, 37,5 x 29 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [178] Nizozemský mistr, Náboženská alegorie, olej, dřevo, 29 x 41 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta NG sig. O 7485.
- [179] Nizozemský mistr, Krajina s ruinou a figurální stafáží I, olej, dřevo, 27 x 38,5 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [180] Nizozemský mistr, Krajina s ruinou a figurální stafáží II, olej, dřevo, 27 x 38,5 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [181] Nizozemský mistr, Pastýřská scéna, olej, plátno, 122 x 91 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [182] Vlámský mistr, Kohout s drůbeží, olej, plátno, 38,5 x 44 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [183] Vlámský mistr, Kohout a pávi, olej, plátno, 38,5 x 44 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [184] Nizozemský mistr, Krajina s řekou a převozníkem I, olej, plátno, 46 x 64,5 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [185] Nizozemský mistr, Krajina s řekou a převozníkem II, olej, plátno, 46 x 64,5 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [186 A] Rakouský mistr, Hodující vojáci I, olej, plátno, 32 x 40 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [186 B] Rakouský mistr, Hodující vojáci I, olej, plátno, 32 x 40 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta AJG sig. VB 120.

- [187] Rakouský mistr, Hodující vojáci II, olej, plátno, 32 x 40 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta AJG sig. VB 121.
- [188] Rakouský mistr, Brusič, olej, plátno, 31 x 41 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [189] Rakouský mistr, Kotláři, olej, plátno, 31 x 41 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [190] Rakouský mistr, Lesní interiér I, olej, plátno, 49 x 42 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta AJG sig. VB 140.
- [191] Rakouský mistr, Lesní interiér II, olej, plátno, 49 x 42 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta AJG sig. VB 141.
- [192] Středoevropský mistr, Madona se sv. Kateřinou, olej, dřevo, 13,5 x 18,5 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta NG sig. O 7507.
- [193] Středoevropský mistr, Portrét Petra Voka Ursina, olej, plátno, 116 x 83 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [194] Středoevropský mistr, Portrét Petra Voka z Rožmberku, olej, plátno, 120 x 83 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [195] Středoevropský mistr, Čtoucí stařec, olej, plátno, 63 x 48,5 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [196] Středoevropský mistr, Polopostava světce, olej, plátno, 98 x 82 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [197] Středoevropský mistr, Zátíší s ovocem, olej, plátno, 63 x 52 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta AJG sig. VB 186.
- [198] Středoevropský mistr, Zátíší s lampou a ovocem, olej, plátno, 83 x 114 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta AJG sig. VB 96.
- [199] Středoevropský mistr, Panna Marie Bolestná, olej, plátno, 77 x 65 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [200] Středoevropský mistr, Sv. Šebestián, olej, plátno, 95 x 71 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta AJG sig. VB 81.
- [201] Středoevropský mistr, Kající se Máří Magdaléna, olej, plátno, 53 x 42 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [202] Středoevropský mistr, Sv. Jeroným v jeskyni, olej, plátno, 53 x 42 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [203] Středoevropský mistr, Krajina s Kristem a Samaritánkou u studně, olej, plátno, 55 x 73 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta NG sig. O 7508.
- [204] Středoevropský mistr, Krajina s milosrdným Samaritánem, olej, plátno, 53,5 x 73 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.

- [205] Středoevropský mistr, Krajina s mostem a stafáží, olej, dřevo, 10,5 x 21,5 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta NG sig. O 7500.
- [206] Středoevropský mistr, Krajina s přívozem, olej, dřevo, 11 x 18,5 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta NG sig. O 7501.
- [207] Středoevropský mistr, Krajina se stafáží I, olej, měděný plech, 37 x 50,5 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta NG sig. O 7487.
- [208] Středoevropský mistr, Krajina se stafáží II, olej, měděný plech, 36,5 x 50 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta NG sig. O 7488.
- [209A] Středoevropský mistr, Markytánka, olej, dřevo, 16,5 x 28 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [209B] Středoevropský mistr, Markytánka, olej, dřevo, 16,5 x 28 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta AJG sig. VB 144.
- [210] Středoevropský mistr, Zátíši s lebkou, partesy a kyticí, olej, plátno, 45 x 55 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [211] Středoevropský mistr, Nejsvětější trojice, olej, plátno, 78 x 68 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [212] Neznámý mistr, Sv. František z Assisi, olej, plátno, rozměr neznámý, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [213] Středoevropský mistr, Poprsí svatého řeholníka, olej, plátno, 70 x 53 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [214] Středoevropský mistr, Krajina s figurální stafáží, olej, dubová deska. 12 x 20,5 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta AJG sig. VB 143.
- [215] Kopista dle Murilla, Sv. Jan Křtitel, olej, plátno, 52 x 38 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [216] Kopista dle Marattiho, Svatá noc, olej, plátno, 70 x 66 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta AJG sig. VB 63.
- [217] Kopista dle Rubense, Hlava Apoštola, olej, dřevo, 54 x 41 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: vlastní foto.
- [218] Kopista dle Holzera, Alegorie obchodu, olej, plátno, 23 x 30 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta NG sig. O 7502.
- [219] Kopista dle Rubense, Vraždění nemluvňátek, olej, plátno, 23 x 30 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta AJG sig. VB 169.
- [220] Kopista dle Rubense, Ecce Homo, olej, měděný plech, 22,5 x 17 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta NG sig. O 7506.
- [221] Kopista dle Guerciniho, Dorinda a Silvius, olej, plátno, 213 x 275 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta AJG sig. VB 85.

- [222] Kopista dle Tintoreta, Křížová cesta, olej, plátno, 85 x 104 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta AJG sig. VB 79.
- [223] Kopista dle Raffaella, Hlava ženy, olej, plátno, 36 x 26 cm, Cisterciácký klášter Vyšší Brod: ev. karta NG sig. O 7505.
- [224] Quintijna Messijse, Mater Dolorosa, olej na dřevě [online] 2015:
<http://allaboutmary.tumblr.com/image/61325675134>
- [225] Christian Friedrich Traugott Uhlemann, Dorinda a Silvius, mědiryt, Státní muzeum Drážďany [online] 2015:
[https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Gem%C3%A4ldegalerie_Alte_Meister_\(Dresden\)_Galeriewerk_Heineken_121.jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Gem%C3%A4ldegalerie_Alte_Meister_(Dresden)_Galeriewerk_Heineken_121.jpg)
- [226] Petr Paul Rubens, Vraždění nemluvnátek, olej na plátně, 198, 5 x 302, 2 cm, Altepinakothek Mnichov [online] 2015: <http://www.pinakothek.de/peter-paul-rubens>
- [227] Petr Paul Rubens, Ecce Homo, olej na dřevě, 125 x 96 cm, Ermitáž [online] 2015:
<https://www.hermitagemuseum.org/wps/portal/hermitage/digital-collection/01.+Paintings/48347>
- [228] Paul Troger, Smrt sv. Josefa, olej na plátně [online] 2015:
http://images.arcadja.com/troger_paul-der_tod_des_hl_joseph~OMae4300~10509_20131119_95S131119_29.jpg
- [229] Franz Sigrist, Smrt sv. Josefa, [online] 2015:
<http://digital.belvedere.at/emuseum/media/view/Objects/7945/2945?t:state:flow=0bdda1e1-88d3-44d7-bb8a-8130c976331f>
- [230] Franz Sigrist, Umučení sv. Laurence, [online] 2015:
<http://sammlungenonline.albertina.at/#d2f0f0dd-3533-4e64-9278-189e89762594>
- [231] Brandl, Simeon s Ježíškem, [online] 2015:
<http://ces.mkcr.cz/cz/img/4/7/2/p51543.jpg>
- [232] Pieter Claesz, Vanitas, [online] 2015:
http://41.media.tumblr.com/tumblr_lzenoqO0Yr1r85lqjo2_1280.jpg
- [233] Johan Falch, Lesní zákoutí s ještěrkou a dvěma hady [online] 2015:
http://www.strahovskyclaster.cz/data/pictures_items/Lesni-zakouti-s-jesterkou-a-dvema-hady_2.jpg
- [234] Sigmund von Purgau, Rostliny v botanické zahradě, hh[online] 2015:
http://www.strahovskyclaster.cz/data/pictures_items/Botanicka-zahrada.jpg

- [235] Monogramista P. F. W. D., Sýkorka a hnízdo s ptáčaty, hhh[online] 2015: http://www.strahovskyclaster.cz/data/pictures_items/Sykora-a-hnizdo-s-ptacati.jpg
- [236] Abraham Begeyen, Lesního zákoutí, bodláku a ruiny antického chrámu, [online] 2015: http://www.christies.com/lotfinderimages/d58807/abraham_jansz_begeyn_nature_m_orte_aux_chardons_et_aux_papillons_d5880741h.jpg
- [237] Hölszel, Zátíší, [online] 2015: <http://www.invaluable.com/auction-lot/johann-baptist-halszel-berlin-or-dresden-1710-12-278-c-mqxzrd4shj>
- [238] Franz Sigrist, *Cimon a Pero*, [online] 2015: <http://digital.belvedere.at/emuseum/media/view/Objects/4469/3366?t:state:flow=ca10ab2c-f482-4139-ae40-c064d5d4165a>
- [239] Carlo Maratti, Svatá noc, olej na plátně, 75 x 99 cm, Gemäldegalerii Dresden [online] 2015: <http://www.art-prints-on-demand.com/a/maratta-carlo/die-heilige-nacht.html>.
- [240] Petr Paul Rubens, Hlava Apoštola, olej na plátno, 40, 5 x 27, 4 cm [online] 2015: <http://www.sothebys.com/en/auctions/ecatalogue/2014/old-master-paintings-n09102/lot.43.html>.

13. Seznam citovaných pramenů a literatury

13. 1. Citované prameny

- Alšova jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, 10. 3. 1954 v Praze, *Rekapitulace* [inventář vyhotovený Náboženskou maticí v Praze pro potřeby restituce], str. 1-8.
- Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, A. *Minjon: Vesnice z Pomořan*, VB-206.
- Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Barokní mistr: Kalvárie*, VB-77.
- Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Český mistr: Hlava evangelisty*, VB-67.
- Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Český mistr: Nanebevzetí Panny Marie*, VB-83.
- Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Český mistr: Svatý Norbert*, VB-134.
- Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Český mistr: Svatý Augustýn*, VB-135.
- Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Český mistr: Hlava apoštola*, VB-180.
- Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Český mistr: Hlava apoštola*, VB-181.
- Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Český mistr: Hlava apoštola*, VB-182.

Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Český mistr: Hlava apoštola*, VB-183.

Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Český mistr: Apoštol Petr*, VB-200.

Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Dichtel: Studie stařeny*, VB-62.

Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Dichtel: Stařena s psíkem*, VB-133.

Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *F. J. Prokyš: Svatý Bartoloměj*, VB-70.

Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *F. J. Prokyš: Hlava evangelisty*, VB-71.

Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Francouzský mistr: Veduta s figurální stafáží*, VB-90.

Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Francouzský mistr: Veduta s figurální stafáží*, VB-91.

Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Francouzský mistr: Mythologická scéna*, VB-97.

Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Francouzský mistr: Mythologická scéna*, VB-98.

Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Francouzský mistr: Scéna z vojenského tábora*, VB-138.

Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Francouzský mistr: Scéna z vojenského tábora*, VB-139.

Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Fr. Dallinger: Krajina se čtoucím mnichem*, VB-43.

Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Fr. Dallinger: Krajina s klečícím poustevníkem*, VB-44.

Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Fr. Dallinger: Ideální krajina s jezdcem*, VB-126.

Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Fr. Dallinger: Ideální krajina s figurální stafáží*, VB-127.

Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Fr. Dallinger: Zabíjačka*, VB-130.

Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Fr. Dallinger: Vesnický tanec*, VB-131.

Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Holandský mistr: Ideální krajina s jezdcem*, VB-112.

Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Holandský mistr: Ideální krajina s jezdcem*, VB-113.

Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Holandský mistr: Ideální krajina s figurální stafáží*, VB-136.

Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Holandský mistr: Ideální krajina s figurální stafáží*, VB-137.

Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Hölzel: Zátíší s kyticí*, VB-72.

Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Hölzel: Zátíší s kyticí*, VB-73.

Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Hölzel: Zátíší s květinami*, VB-175.

Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Italský mistr: Samson a Dalila*, VB-89.

Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Italský mistr: Svatý Jan Křtitel*, VB-95.

Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *K. J. Hirschely: Zátíší s květinami*, VB-105.

Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *K. J. Hirschely: Zátíší s květinami*, VB-106.

Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *K. J. Hirschely: Zátíší s květinami*, VB-107.

Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *K. J. Hirschely: Zátíší s květinami*, VB-75.

Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *K. J. Hirschely: Zátíší s květinami*, VB-76.

Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *K. J. Hirschely: Zátíší s květinami*, VB-100.

Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *K. J. Hirschely: Zátíší s květinami, hroznem a broskvemi*, VB-101.

Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *K. J. Hirschely: Zátíší s květinami*, VB-102.

Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *K. J. Hirschely: Zátíší s květinami*, VB-103.

Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *K. J. Hirschely: Zátíší s květinami*, VB-104.

Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Německý mistr: Krajina se zříceninou a figurální stafáží*, VB-128.

Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Německý mistr: Krajina se zříceninou a figurální stafáží*, VB-129.

Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Německý mistr: Podobizna Marie Terezie*, VB-47.

Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Německý mistr: Svatá Cecílie*, VB-51.

Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Německý mistr: Král David*, VB-52.

Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Německý mistr: Svatá rodina*, VB-63.

Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Německý mistr: Čtoucí stařeček*, VB-68.

Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Německý mistr: Zátíší*, VB-74.

Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Německý mistr: Lesní interiér*, VB-140.

Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Německý mistr: Lesní interiér*, VB-141.

Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Neznámý: Krajina s řekou a pastevci*, VB-211.

Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Neznámý: Kristus jde s poutníky do Emauz*, VB-46.

Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Neznámý: Jan Žižka z Trocnova tzv. „Pravá podobizna“*, VB-48.

Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Neznámý: Svatý František z Assisi*, VB-53.

Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Neznámý: Pastýřská scéna*, VB-66.

Alšova Jihočeská galerie, Sbírka starého umění, evidenční karta, *Neznámý: Svatá Magdaléna*, VB-78.

Alšova Jihočeská galerie, Sbírka starého umění, evidenční karta, *Neznámý: Křížová cesta*, VB-79.

Alšova Jihočeská galerie, Sbírka starého umění, evidenční karta, *Neznámý: Svatý Šebestián*, VB-81.

Alšova Jihočeská galerie, Sbírka starého umění, evidenční karta, *Neznámý: Dorinda a Sylvius*, VB-85.

Alšova Jihočeská galerie, Sbírka starého umění, evidenční karta, *Neznámý: Svatý Jeroným v jeskyni*, VB-94.

Alšova Jihočeská galerie, Sbírka starého umění, evidenční karta, *Neznámý: Zátiší s lampou a ovocem*, VB-96.

Alšova Jihočeská galerie, Sbírka starého umění, evidenční karta, *Neznámý: Krajina*, VB-143.

Alšova Jihočeská galerie, Sbírka starého umění, evidenční karta, *Neznámý: Markytánka*, VB-144.

Alšova Jihočeská galerie, Sbírka starého umění, evidenční karta, *Neznámý: Svatá Máří Magdaléna*, VB-167.

Alšova Jihočeská galerie, Sbírka starého umění, evidenční karta, *Neznámý: Zátiší s králíkem*, VB-168.

Alšova Jihočeská galerie, Sbírka starého umění, evidenční karta, *Neznámý: Vražďení nemluvnětek*, VB-169.

Alšova Jihočeská galerie, Sbírka starého umění, evidenční karta, *Neznámý: Žena u krbu*, VB-178.

Alšova Jihočeská galerie, Sbírka starého umění, evidenční karta, *Neznámý: Čtoucí penězoměnci*, VB-179.

Alšova Jihočeská galerie, Sbírka starého umění, evidenční karta, *Neznámý: Poslední večeře Páně*, VB-189.

Alšova Jihočeská galerie, Sbírka starého umění, evidenční karta, *Neznámý: Kristus v zahradě Getsemanské*, VB-190.

Alšova Jihočeská galerie, Sbírka starého umění, evidenční karta, *Neznámý: Světice – svatá Kateřina*, VB-191.

Alšova Jihočeská galerie, Sbírka starého umění, evidenční karta, *Neznámý: Korunovace Panny Marie*, VB-193.

Alšova Jihočeská galerie, Sbírka starého umění, evidenční karta, *Neznámý: Zátiší s drůbeží a psem*, VB-194.

Alšova Jihočeská galerie, Sbírka starého umění, evidenční karta, *Neznámý: Pastýř s třemi ovci, kozlem a psem*, VB-197.

Alšova Jihočeská galerie, Sbírka starého umění, evidenční karta, *Neznámý: Stojící pastýř s dvěma kozami, ovci a psem*, VB-198.

Alšova Jihočeská galerie, Sbírka starého umění, evidenční karta, *Neznámý: Podobizna opata Michla*, VB-207.

Alšova Jihočeská galerie, Sbírka starého umění, evidenční karta, *Neznámý: Podobizna Petra Voka Ursina*, VB-209.

Alšova Jihočeská galerie, Sbírka starého umění, evidenční karta, *Neznámý: Podobizna světce s lebkou*, VB-210.

Alšova Jihočeská galerie, Sbírka starého umění, evidenční karta, *Neznámý: Svatý Benedikt*, VB-108.

Alšova Jihočeská galerie, Sbírka starého umění, evidenční karta, *Neznámý: Ideální krajina s jezdci*, VB-110.

Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Neznámý: Ideální krajina s nákladními koňmi*, VB-111.

Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Neznámý: Marina*, VB-124.

Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Neznámý: Marina*, VB-125.

Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *N. Grund: Krajina s potokem a chatrčí*, VB-64.

Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *N. Grund: Zimní krajina s venkovany*, VB-65.

Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Nizozemský mistr: Kohout a páv*, VB-116.

Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Nizozemský mistr: Kohout a pávi*, VB-117.

Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Nizozemský mistr: Hodující vojáci*, VB-120.

Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Nizozemský mistr: Hodující vojáci*, VB-121.

Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Nizozemský mistr: Kotláři*, VB-122.

Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Nizozemský mistr: Brusič*, VB-123.

Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Nizozemský mistr: Mater Dolorosa*, VB-132.

Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Nizozemský mistr: Zátíší s ovocem*, VB-186.

Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *P. J. Brandl: Marnotratný syn*, VB-69.

Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Renesanční mistr: Podobizna šlechtičny s karafiátem*, VB-212.

Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Renesanční mistr: Petr Vok z Rožmberka -poslední*, VB-50.

Alšova Jihočeská galerie, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Středoevropský mistr: Podobizna Petra Voka*, VB-208.

Národní galerie v Praze, Sbíрка starého umění, 17. 11. 1993 v Praze, *Dohoda o vydání a převzetí movitého majetku* [inventář vyhotovený Náboženskou maticí v Praze pro restituční řízení], str. 1-5.

Národní galerie v Praze, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Český mistr z 1. pol. 18. stol., Svatý Jan Nepomucký v oblacích*, DO 2814 (O 6965).

Národní galerie v Praze, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Český mistr kolem pol. 18. stol., Kající se Máří Magdaléna*, DO 2882 (O 7005).

Národní galerie v Praze, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Český mistr po pol. 18. stol., Hlava světice*, DO 2865 (O 6997).

Národní galerie v Praze, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Český mistr kolem 1700, Sv. Jeroným*, DO 2877 (O 7000).

Národní galerie v Praze, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Český mistr kolem pol. 18. stol., Svatý Petr*, DO 2883 (O 7006).

Národní galerie v Praze, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *F. X. Palko?, Sv. Jan Nepomucký*, DO 2878 (O 7001).

Národní galerie v Praze, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *F. X. Palko, Sv. Jan Evangelista*, DO 2884 (O 7007).

Národní galerie v Praze, Sběrka starého umění, evidenční karta, *F. X. Palko, Sv. Filip*, DO 2885 (O 7008).

Národní galerie v Praze, Sběrka starého umění, evidenční karta, *F. X. Palko, Apoštol*, DO 2886 (O 7009).

Národní galerie v Praze, Sběrka starého umění, evidenční karta, *F. X. Palko, Sv. Jakub*, DO 2887 (O 7010).

Národní galerie v Praze, Sběrka starého umění, evidenční karta, *F. X. Palko, Apoštol*, DO 2888 (O 7011).

Národní galerie v Praze, Sběrka starého umění, evidenční karta, *F. X. Palko, Sv. Ondřej*, DO 2889 (O 7012).

Národní galerie v Praze, Sběrka starého umění, evidenční karta, *F. X. Palko, Sv. Bartoloměj*, DO 2890 (O 7013).

Národní galerie v Praze, Sběrka starého umění, evidenční karta, *F. X. Palko, Sv. Petr*, DO 2891 (O 7014).

Národní galerie v Praze, Sběrka starého umění, evidenční karta, *F. X. Palko, Sv. Pavel*, DO 2892 (O 7015).

Národní galerie v Praze, Sběrka starého umění, evidenční karta, *F. X. Palko, Apoštol*, DO 2893 (O 7016).

Národní galerie v Praze, Sběrka starého umění, evidenční karta, *F. X. Palko, Sv. Tomáš*, DO 2894 (O 7017).

Národní galerie v Praze, Sběrka starého umění, evidenční karta, *F. X. Palko, Sv. Matouš*, DO 2895 (O 7018).

Národní galerie v Praze, Sběrka starého umění, evidenční karta, *J. Griffier, Krajina se zříceninou a stafáží I.*, OD 2863 (O 7503).

Národní galerie v Praze, Sběrka starého umění, evidenční karta, *J. Griffier, Krajina se zříceninou a stafáží II.*, OD 2864 (O 7504).

Národní galerie v Praze, Sběrka starého umění, evidenční karta, *Jihoněmecký mistr kolem 1760, Judita a Holofernes*, DO 2815 (O 7486).

Národní galerie v Praze, Sběrka starého umění, evidenční karta, *K. J. Hirschely, Zátíší s ovocem*, DO 2823 (O 6970).

Národní galerie v Praze, Sběrka starého umění, evidenční karta, *K. J. Hirschely, Alegorie věd a umění*, DO 2824 (O 6971).

Národní galerie v Praze, Sběrka starého umění, evidenční karta, *K. J. Hirschely, Krocan*, DO 2825 (O 6972).

Národní galerie v Praze, Sběrka starého umění, evidenční karta, *K. J. Hirschely, Paví rodina*, DO 2826 (O 6973).

Národní galerie v Praze, Sběrka starého umění, evidenční karta, *Maulbertsch?, Studie k nástropní malbě (Fortuna)*, OD 2862 (O 7502).

Národní galerie v Praze, Sběrka starého umění, evidenční karta, *M. Willman?, Návrat ztraceného syna*, DO 2879 (O 7002).

Národní galerie v Praze, Sběrka starého umění, evidenční karta, *M. Willman?, Obrácení Šavlovo*, DO 2880 (O 7003).

Národní galerie v Praze, Sběrka starého umění, evidenční karta, *Německý mistr ze zač. 17. stol., Jan Schweichordus, arcibiskup a kurfiřt*, DO 2827 (O 7490).

Národní galerie v Praze, Sběrka starého umění, evidenční karta, *Německý mistr ze zač. 17. stol., Jan Sigismundus, kurfiřt braniborský*, DO 2828 (O 7491).

Národní galerie v Praze, Sběrka starého umění, evidenční karta, *Německý mistr ze zač. 17. stol., Jan Jiří, kurfiřt saský*, DO 2829 (O 7492).

Národní galerie v Praze, Sběrka starého umění, evidenční karta, *Německý mistr ze zač. 17. stol., Lotharius, arcibiskup a kurfiřt trevirský*, DO 2830 (O 7493).

Národní galerie v Praze, Sběrka starého umění, evidenční karta, *Německý mistr ze zač.*

17. stol., *Albert, vévoda brabantský*, DO 2832 (O 7494).
Národní galerie v Praze, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Německý mistr ze zač. 17. stol., Isabela Klára, vévodkyně brabantská*, DO 2832 (O7495).
Národní galerie v Praze, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Německý mistr ze zač. 17. stol., Císař Matyáš*, DO 2833 (O 7496).
Národní galerie v Praze, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Německý mistr ze zač. 17. stol., Falckrabě Wolfgang*, DO 2834 (O 7497).
Národní galerie v Praze, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Německý mistr ze zač. 17. stol., Podobizna dámy*, DO 2835 (O 7498).
Národní galerie v Praze, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Německý mistr ze zač. 17. stol., Podobizna pána*, DO 2836 (O 7499).
Národní galerie v Praze, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Nizozemský mistr ze 17. stol., Náboženská alegorie*, DO 2812 (O 7485).
Národní galerie v Praze, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Norbert Grund, Křest Kristův*, DO 2838 (O 6974).
Národní galerie v Praze, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Norbert Grund, Smrt sv. Quirina*, DO 2840 (O 6975).
Národní galerie v Praze, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Norbert Grund, Umučení sv. Jana Nepomuckého*, DO 2841 (O 6976).
Národní galerie v Praze, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Norbert Grund, Krajina s útekem do Egypta*, DO 2842 (O 6977).
Národní galerie v Praze, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Norbert Grund, Umučení sv. Václava*, DO 2843 (O 6978).
Národní galerie v Praze, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Norbert Grund, Smrt sv. Wolfganga*, DO 2844 (O 6979).
Národní galerie v Praze, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Norbert Grund, Tobiáš na břehu moře*, DO 2845 (O 6980).
Národní galerie v Praze, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Norbert Grund, Biblický výjev*, DO 2846 (O 6981).
Národní galerie v Praze, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Norbert Grund, Biblický výjev*, DO 2847 (O 6982).
Národní galerie v Praze, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Norbert Grund, Přístav v měsíční noci*, DO 2848 (O6983).
Národní galerie v Praze, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Norbert Grund, Přístav v měsíční noci*, DO 2849 (O 6984).
Národní galerie v Praze, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Norbert Grund, Odnášení raněných v boji*, OD 2850 (O 6985).
Národní galerie v Praze, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Norbert Grund, Poslední pomazání raněnému*, OD 2851 (O 6986).
Národní galerie v Praze, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Norbert Grund, Pohled na náměstí v Římě*, OD 2852 (O 6987).
Národní galerie v Praze, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Norbert Grund, Pohled na náměstí v Římě*, OD 2853 (O 6988).
Národní galerie v Praze, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Norbert Grund, Vesnice s kaluží*, OD 2854 (O 6989).
Národní galerie v Praze, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Norbert Grund, Zimní vesnice*, OD 2855 (O 6990).
Národní galerie v Praze, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Norbert Grund, Zastávka jezdce výpravy*, OD 2856 (O 6991).
Národní galerie v Praze, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Norbert Grund, Jezdci na cestě*, OD 2857 (O 6992).
Národní galerie v Praze, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Norbert Grund, Biblický*

výjev, OD 2858 (O 6993).
Národní galerie v Praze, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Norbert Grund, Zápas Jakuba*, OD 2859 (O 6994).
Národní galerie v Praze, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Norbert Grund, Jonáš*, OD 2860 (O 6995).
Národní galerie v Praze, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Norbert Grund, Jonáš s andělem*, OD 2861 (O 6996).
Národní galerie v Praze, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Paul Troger, Karel Boromejský navštěvuje nemocné*, DO 2818 (O 7489).
Národní galerie v Praze, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Petr Brandl, Simeon s Ježíškem*, DO 2874 (O 6998).
Národní galerie v Praze, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Petr Brandl, Simeon s Ježíškem*, DO 2875 (O 6999).
Národní galerie v Praze, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Petr Brandl, Uzdravení slepého Tobiáše*, DO 2881 (O 7004).
Národní galerie v Praze, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Raphael d'Urbino – kopie z 19. století, Sv. Kateřina*, OD 2866 (O 7505).
Národní galerie v Praze, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Středoevropský mistr z 18. stol., Krajina se stafáží I.*, DO 2816 (O 7487).
Národní galerie v Praze, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Středoevropský mistr z 18. stol., Krajina se stafáží II.*, DO 2817 (O 7488).
Národní galerie v Praze, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Středoevropský mistr z 2. pol. 18. stol., Krajina s mostem a stafáží*, DO 2837 (O 7500).
Národní galerie v Praze, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Středoevropský mistr z 2. pol. 18. stol., Krajina s přívozem*, DO 2839 (O 7501).
Národní galerie v Praze, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Středoevropský mistr z pol. 18. stol., Ecce homo*, DO 2867 (O 7506).
Národní galerie v Praze, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Středoevropský mistr z poč. 17. stol., Madona se sv. Kateřinou*, DO 2868 (O 7507).
Národní galerie v Praze, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Středoevropský mistr po pol. 18. stol., Kristus a Samaritánka*, DO 2869 (O 7508).
Národní galerie v Praze, Sbíрка starého umění, evidenční karta, *Středoevropský mistr po pol. 18. stol., Krajina s milosrdným samaritánem*, DO 2870 (O 7509).
Národní památkový ústav v Českých Budějovicích - Územní odborné pracoviště České Budějovice, Mobilární fond zpřístupněné památky, 1990 v Klášteře Vyšší Brod, *Inventář mobiliáře*.
Národní památkový ústav v Českých Budějovicích - Územní odborné pracoviště České Budějovice, Mobilární fond zpřístupněné památky, 1990 v Klášteře Vyšší Brod, inventář mobiliáře, *Portrét opata Leopolda Wačkaře*, VY 00304.
Národní památkový ústav v Českých Budějovicích - Územní odborné pracoviště České Budějovice, Mobilární fond zpřístupněné památky, 1990 v Klášteře Vyšší Brod, inventář mobiliáře, *Nejsvětější trojice*, VY 00340.
Národní památkový ústav v Českých Budějovicích - Územní odborné pracoviště České Budějovice, Mobilární fond zpřístupněné památky, 1990 v Klášteře Vyšší Brod, inventář mobiliáře, *Sv. Josef s Ježíškem*, VY 00322.
Národní památkový ústav v Českých Budějovicích - Územní odborné pracoviště České Budějovice, Mobilární fond zpřístupněné památky, 1990 v Klášteře Vyšší Brod, inventář mobiliáře, *Polopostava světce*, VY 00314.
Státní oblastní archiv v Třeboni – Oddělení správy fondů a sbírek a evidence NAD Třeboň, I/132, 1991 v Třeboni, *Cisterciáci Vyšší Brod 1259-1950, Inventární seznam, svazek 2*.
Státní oblastní archiv v Třeboni – Oddělení správy fondů a sbírek a evidence

NAD Třeboň, I/133, 1991 v Třeboni, *Cisterciáci Vyšší Brod 1259-1950, Inventární seznam, svazek 3.*

Státní oblastní archiv v Třeboni – Oddělení správy fondů a sbírek a evidence NAD Třeboň, I/134, 1991 v Třeboni, *Cisterciáci Vyšší Brod 1259-1950, Inventární seznam, svazek 4.*

Rulišek Hynek, *Vyřazení sbírkových předmětů*, dopis adresován Žalmanovi Jiřímu, 17. 2. 1995 Hluboká nad Vltavou.

13. 2. Citovaná literatura

Aschenbrenner Wanda, Katalog der Gamälde Paul Troger und Verzeichnis der Fresken, in: *Ausstellung Paul Troger und die Österreichische Barockkunst II*, Wien 1963.

Bártlová Milena, Madona vyšebrodská, in: *900 let cisterciáckého řádu*, Praha 2000.

Bártlová, *Poctivé obrazy*, Praha 2001.

Blažíček Oldřich, *Raffael*, Praha 1982.

Buben Milan, *Encyklopedie řádů a kongregací a řeholích společenství katolické církve v českých zemích, sv. II, mnišské řády*, Praha 2004.

Cechner Antonín, *Soupis památek v politickém okresu kaplickém*, Praha 1921.

Čechura Jaroslav, Počátky vyšebrodského kláštera, *Jihočeský sborník historický*, 50, 1981.

Daniel Ladislav – Togner Milan, *Kroměřížská obrazárna: katalog sbírky obrazů arcibiskupského zámku v Kroměříži*, Kroměříž 1998.

De Gruyter, *Saur allgemeines Künstler-Lexikon: die bildenden Künstler aller Zeiten und Völker: Band 67*, Berlin 2010, s. 258.

De Gruyter, *Saur allgemeines Künstler-Lexikon: die bildenden Künstler aller Zeiten und Völker: Band 68*, Berlin 2011.

Fučíková Eliška- Bukovinská Beket- Muchka Ivan, *Umění na dvoře Rudolfa II*, Praha 1991.

Herain, *České malířství od doby Rudolfínské do smrti Reinerovy*, Praha 1915.

Charvátová Kateřina, *Dějiny cisterciáckého řádu v Čechách 1142 – 1420, sv. II, Kláštery založené ve 13. a 14. století*, Praha 2014.

Chytil Karel, *Kříž zvaný Závišův v pokladu kláštera ve Vyšším Brodě v Čechách*, 1930.

Jikra Antonín, *Obrazárna premonstrátského kláštera Nová Říše*, kat. výst. Státní galerie výtvarného umění v Chebu, Cheb 1997.

Kaindl Dominik, *Dějiny kláštera Vyšší Brod v Čechách*, Libice nad Cidlinou 2008.

Kaindl Dominik, *Geschichte des Zisterzienserstiftes Hohenfurth in Böhmen*, 1930.

Kolda Vlastimil, Vyšebrodský klášter: nekropole Rožmberků, *Jihočeský sborník historický*, 57, 1988.

Kolektiv autorů, *Prag um 1600: Beiträge zur Kunst und Kultur am Hofe Rudolfs II.*, Luca 1988.

Kolektiv autorů, *Rudolf II a jeho Praha: Císařský dvůr a rezidenční město jako kulturní a duchovní centrum střední Evropy*, ed. Fučíková Eliška, Praha 1997.

Kolektiv autorů, *Strahovská obrazárna: Od gotiky k romantismu: Vybraná díla ze sbírek Kláštera premonstrátů na Strahově*, ed. Kyzourová Ivana, Praha 1993.

Koziel Andrzej – Lejman Beata, *Willmann i inni: Malarstwo, rysunek i grafika na Śląsku i w krajach óściennych w XVII i XVIII wieku*, Wrocław 2002.

Krsek Ivo, Náčrt dějin moravského malířství 18. století, in.: *Sborník prací Filozofické fakulty Brněnské univerzity*, Brno 1969.

Krsek Ivo, *Státní zámek Kroměříž: Katalog obrazárny*, Brno 1978.

Kříž Jan, *Norbert Grund 1717- 1767*, kat. výst. Muzeum hlavního města Prahy, Praha 1967.

Kuthan Jiří, *Počátky a rozmach gotické architektury v Čechách*, Praha 1983.

Matějček Antonín, Watteau a Grund, in: *Umění: Sborník pro československou výtvarnou*

- práci*, 11, 1931, 195 -198.
- Matsche von Wicht Betka, *Franz Sigrist : 1727 – 1803, ein Maler des 18. Jahrhunderts*, Wien 1970.
- Meissner Günter. *Saur allgemeines Künstler-Lexikon: die bildenden Künstler aller Zeiten und Völker: Band 7*, München 1993.
- Meissner Günter, *Saur allgemeines Künstler-Lexikon: die bildenden Künstler aller Zeiten und Völker: Band 13*, München 1996.
- Meissner Günter. *Saur allgemeines Künstler-Lexikon: die bildenden Künstler aller Zeiten und Völker: Band 23*, Leipzig 1999.
- Mencl Václav, *České středověké klenby*, Praha 1974.
- Millauer Franz Xaver, *Fragmente aus dem Necrologium des Zisterzienser- Stiftes Hohenfurt*, Praha 1819.
- Neumann Jaromír, *Český Barok*, Praha 1974.
- Neumann Jaromír, *Malířství 17. století v Čechách*, Praha 1951.
- Neumann Jaromír, PETER BRANDL - EIN HAUPTMEISTER DES BÖHMISCHEN BAROCK: Zur Gesamtausstellung des Künstlers in Prag, *Alte und Moderne Kunst XIV*, 1969.
- Neumann Jaromír, *Petr Brandl*, Praha 1968.
- Pešina J., Katalog deskové malby, in: *České umění gotické 1350 – 1450*, Praha 1970.
- Pešina Jaroslav, *Mistr vyšebrodského cyklu*, Praha 1982.
- Prajer Tomáš, *Dějiny cisterciáckého kláštera ve Vyšším Brodě v 1. polovině 20. století*, diplomová práce, Teologická fakulta, JČU v Českých Budějovicích 2007.
- Preiss Pavel, Der Barockmaler Franz Sigrist in der Prager Nationalgalerie, *Alte und Moderne Kunst VIII*, 1963.
- Preiss Pavel, *František Karel Palko: život a dílo malíře sklonku středoevropského baroka a jeho bratra Františka Antonína Palka*, Praha 1999.
- Prix David, Vyšší Brod a Naumburg, in: *Čechy jsou plné kostelů*, Praha 2010.
- Rousová Andrea, *Petr Brandl: Mistr barokní malby*, kat. Národní galerie v Praze, Praha 2013.
- Royt Jan, Poznámky k rekonstrukci a k ikonografii Vyšebrodského oltáře, in: *Ars vivendi*, ed. Halama Tomáš, Praha 2006.
- Ryba Bohumil, *Rukopisy kláštera ve Vyšším Brodě, sv. II*, České Budějovice 1980.
- Segal Sam, Flowers and Nature, Netherlandisch Flower Painting of Four Centuries, Amstelveen 1990.
- Seifertová Hana, *Klidožití: Zátíší ze sbírek Strahovské obrazárny*, Praha 2013.
- Seifertová Hana, *Mezi zátíšími: flámské a holandské obrazy 17. století a jejich ohlas v kabinetní malbě střední Evropy*, kat. výst. Oblastní galerie v Liberci, Praha 2003.
- Schaler Josef František Jaroslav, *Topographie des Königreichs Böhmen: darinn alle Städte, Flecken, Herrschaften, Schlösser, Landgüter, Edelsitze, Klöster, Dörfer, wie auch verfallene Schlösser und Städte unter den ehemaligen und jetzigen Benennungen samt ihren Merkwürdigkeiten beschrieben werden*. Praha 1789.
- Schrenzel Maja, *Paul Troger, Maler der Apokalypse*, Wien 1985.
- Slavíček Lubomír, „Sobě, umění, přátelům“ kapitoly z dějin sběratelství v Čechách a na Moravě 1650 -1939, Praha 2007.
- Thieme Ulrich – Becker Felix, *Allgemeines Lexikon der Bildenden Künstler von Antike bis zur Gegenwart, III. Band*, Leipzig 1909.
- Thieme Ulrich – Becker Felix, *Allgemeines Lexikon der Bildenden Künstler von Antike bis zur Gegenwart, XV. Band*, Leipzig 1921.
- Thieme Ulrich – Becker Felix, *Allgemeines Lexikon der Bildenden Künstler von Antike bis zur Gegenwart , VIII. Band*, Leipzig 1913.
- Toman Prokop, *Nový slovník Československých výtvarných umělců, II. Díl (L-Ž)*, Praha 1950
- Toman Prokop, *Nový slovník Československých výtvarných umělců I (A-K)*, Praha 1947.

- Vaniček, Vítkovci a český stát 1169 – 1269, *Československý časopis historický*, 29, 1981.
- Vollmer Hans, *Allgemeines Lexikon der Bildenden Künstler von Antike bis zur Gegenwart*, XXVI. Band, Leipzig 1947.
- Vollmer Hans, *Allgemeines Lexikon der Bildenden Künstler von Antike bis zur Gegenwart* XXIX. Band, Leipzig 1950
- Vollmer Hans, *Raffael: Farbige Gemäldewiedergaben*, Leipzig 1967.

13. 3. Online zdroje

- Benesch Otto, *A Group of Unknown Drawings by Matthäus Günther for Some of His Main Works*, in: *The Art Bulletin*, 29, č. 1, 1947 [online] 2015:
<http://www.jstor.org/stable/3047101>.
- Biografie Abrahama Begeyena pochází z webové databáze amsterdamského Rijksmusea [online] 2015: <https://rkd.nl/en/artists/5952>.
- Kancelář Vlády České republiky, Oficiální zpráva o majetkovém vyrovnání státu s církvemi a náboženskými společnostmi:
<http://www.vlada.cz/cz/media-centrum/tema/majetkove-narovnani-statu-s-cirkvemi-a-nabozenskymi-spolecnostmi-97510> [online] 2015.
- Kopecký Josef, *Vyšebrodský oltář i Rubensovy obrazy vydáme církvi, uznala galerie*, iDnes.cz [online] 29. 7. 2014:
http://zpravy.idnes.cz/jak-probiha-vydavani-cirkevniho-majetku-fd2-/domaci.aspx?c=A140729_053725_domaci_kop.
- Kyselová Zuzana, *Vyšebrodští cisterciáci mají dostat zpět své lesy*, Českokrumlovský deník.cz [online] 23. 9. 2015:
http://ceskokrumlovsky.denik.cz/zpravy_region/vyssibrod_klaster_mse.html.
- Odkaz na aukční položky [online] 2015:
<http://www.artplus.cz/cs/autor/11296-palko-frantisek-karel->
- Odpověď Ministerstva kultury České republiky na dotaz ohledně Náboženské matice, 2012 [online] 2015:
<http://www.mkcr.cz/cz/cirkve-a-nabozenske-spolecnosti/majetkove-narovnani/aktualni-informace/dotazy-2012/dotaz---nabozenska-matice-173433/>.
- Online odkaz na aukční položku [online] 2015:
<http://www.invaluable.com/auction-lot/johann-baptist-halszel-berlin-or-dresden-1710-12-278-c-mqxr4shj>.
- Sbírka zákonů ČSFR 1990, Zákon č. 298/1990 o úpravě některých majetkových vztahů řeholních řádů a kongregací a arcibiskupství olomouckého, 19. 7. 1990 [online] 2015:
file:///C:/Users/bures_000/Downloads/sb047-90.pdf.
- Vláda Československé republiky, Zákon č. 217/1949, 1949 [online] 2015:
http://www.mkcr.cz/assets/cirkve-a-nabozenske-spolecnosti/majetkove-narovnani/PyVloha-z-10-Z-kon-z-218-1949-Sb---o-hospod-ysk-8218_m-zabezpenV-cVrkvV-a-n-boSSenskech-spoleznostV.pdf.
- Vyhláška státního úřadu pro věci církevní č. 352/ 1950 Ú. l. o náboženském fondu [online] 2015: <http://spcp.prf.cuni.cz/lex/352-50.htm>.
- Webová stránka Ústavu studia totalitních režimů:
<http://www.ustrcr.cz/cs/akce-k> [online] 2015.
- Webové stránky Cisterciáckého kláštera Vyšší Brod:
<http://www.klastervyssibrod.cz> [online] 2015.